

ผลการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
โดยใช้แผนที่ความคิดตามแบบของโทนี บูซาน (Tony Buzan)
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อุทัยวรรณ ปิ่นประชาสรร

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อุทัยวรรณ ปิ่นประชาสรรค์. (2554). ผลการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์
ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตามแบบของโทนี่ บูซาน (Tony Buzan) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่
3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม).

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi – experimental design) เพื่อพัฒนาทักษะการ
อ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้เรื่อง
การอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตามแบบโทนี่ บูซาน (Tony Buzan) โดยมีความ
มุ่งหมาย ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาทักษะการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ที่เรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้
เรื่องการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตามแบบของ โทนี่ บูซาน (Tony Buzan)
2. เพื่อหาประสิทธิภาพแบบฝึกการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
3. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 3 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ก่อนเรียนและหลัง
เรียน ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตามแบบของ
โทนี่ บูซาน (Tony Buzan)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/4 โรงเรียนสาธิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 52 คน
ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการ
จัดการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ 2) แบบฝึกทักษะการเขียนและการอ่านอย่าง
สร้างสรรค์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น 3) แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งเป็น
ข้อสอบแบบเลือกตอบ 40 คะแนน 4) แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ตาม
แบบของโทนี่ บูซาน (Tony Buzan) ซึ่งเป็นข้อสอบแบบอัตนัย 10 คะแนน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหา
ค่าประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านและเขียนอย่างสร้างสรรค์ ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/ 80
และทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติทดสอบที ในกรณีที่กลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระจากกัน (t - test
dependent samples) ผลการวิจัย พบว่า

1. แบบฝึกการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มี
ประสิทธิภาพ เท่ากับ 83.39/86.37 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้
2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านและการเขียน
อย่างสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตามแบบของโทนี่ บูซาน (Tony Buzan) มีทักษะการอ่านและการเขียน
อย่างสร้างสรรค์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

Utaiwan Pinprachasan. (2011). *The results through the use of creative reading and writing skills improvement by using Tony Buzan's mind map on the students of Srinakharinwirot University Demonstration School (Elementary)*.

The study was research and development for reading skills and writing creatively of Grade Creative reading administration and writing that the author created was applied on Tony Buzan. The purposes of these administrations as follows:

1. To study reading skill and writing creatively of Grade 3 at Srinakarinwirot University Demonstration School (Elementary) that learned by learning administration on reading and writing creatively that the author created on Tony Buzan.
2. To find efficiency of reading lessons and writing creatively that was created by the author.
3. To compare reading skills and writing creatively of Grade 3 at Srinakarinwirot University Demonstration School (Elementary) pre study and post by reading administration and writing creatively that the research created on Tony Buzan.

Subjects of this research were students in Grade 3 room 4 of Srinakarinwirot University Demonstration School (Elementary) 1st semester of academic year 2011 of 52 students. They were selected as purposive sampling. Instruments of this research were 1) learning management scheme in title of "reading and writing creatively" 2) exercise of writing skills and reading creatively that was created by the author. 3) tests for determining reading skills and writing creatively based on 40-score alternative choices test. 4) tests for determining reading skills and writing creatively of Tony Buzan that was 10-score non-alternative choice. There was data analysis in finding efficiency points of exercises of reading skills and writing creatively, efficiency on criteria 80/80 and demonstrating assumption by t-test. The research was:

1. Lessons of reading skills and writing creatively of Grade-3 students who had efficiency points 83.39/86.37 that was higher than 80/80 standard indicated.
2. Grade-3 students who learned by learning administration in reading and writing creatively that was created by the author on Tony Buzan. The results were found that both reading skills and writing creatively in post-study higher than pre-study on statistical significantly at 0.01.

งานวิจัยฉบับนี้ได้รับทุนอุดหนุนจาก
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ทุนงบประมาณแผ่นดิน ประจำปีการศึกษา 2553

ประกาศคุณูปการ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของคณาบดีคณะศึกษาศาสตร์ รองศาสตราจารย์ ดร.รองอาจ นัยพัฒน์ ที่กรุณาจัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการเรียนการสอนในโลกแห่งยุคสมอง ณ โรงแรมเอเชีย วันที่ 19-20 กันยายน 2552 ทำให้ผู้วิจัยเกิดแรงบันดาลใจในการทำวิจัยเรื่องนี้ ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์วรวรรณ โสมประยูร รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตน ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำที่เป็นประโยชน์ด้วยความเอาใจใส่

ขอกราบขอบพระคุณคณะผู้บริหารมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ให้ทุนงบประมาณแผ่นดินประจำปีการศึกษา 2553

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์จรัสศรี ชาติกานนท์ อาจารย์พรรณีภา สันติพงษ์ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือในการวิจัย

ขอขอบพระคุณ พ.ต.ท.ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิทธิพล สุขยิ่ง ดร.มิ่ง เทพครเมือง คุณฉัตรภา สีสะหมงคล ที่กรุณาช่วยเรื่องสถิติ และให้คำปรึกษามาโดยตลอด

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการ อาจารย์นันทรัตน์ ธรรมวัฒน์ไพศาล รองศาสตราจารย์ สุขุมล เกษมสุข อาจารย์จตุศักดิ์ สุขสบาย อาจารย์ โยธิน-อาจารย์พิไลพร หวังทรัพย์ทวี และคณาจารย์ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือและกำลังใจในการทำวิจัยครั้งนี้ ขอขอบใจนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายประถม) ที่กรุณาอำนวยความสะดวกในการทดลองวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร คุณหัสฎิณ ปิ่นประชาสรร และคุณปิยวัฒน์ ปิ่นประชาสรร ตลอดจนพี่ๆ น้องๆ ครอบครัวเรืองศรี และปิ่นประชาสรร ที่ให้กำลังใจตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์ของงานวิจัยฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณ คุณพ่อ พ.ต.ท.ทรงคุณแม่ไสว เรืองศรี ครูอาจารย์ที่มีพระคุณทุกท่านที่มีส่วนในการวางรากฐานการศึกษาแก่ผู้วิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อุทัยวรรณ ปิ่นประชาสรร

สิงหาคม 2554

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	4
ความสำคัญของการวิจัย	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
คำนิยามศัพท์เฉพาะ	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย	8
สมมติฐานของการวิจัย	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน	10
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียน	29
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนอย่างสร้างสรรค์	38
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแผนที่ความคิด (Mind Map)	47
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแผนที่ความคิดตามแบบของโทนี่ บูซาน	68
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึก	75
3 วิธีดำเนินการวิจัย	80
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	80
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	80
การเก็บรวบรวมข้อมูล	85
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	86
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	89
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	89
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	89

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	92
ความมุ่งหมายของการวิจัย	92
สมมติฐานของการวิจัย	92
สรุปผลการวิจัย	93
อภิปรายผลการวิจัย	94
ข้อเสนอแนะ	97
บรรณานุกรม	99
ภาคผนวก	110
ภาคผนวก ก	111
ภาคผนวก ข	135
ภาคผนวก ค	215
ภาคผนวก ง	229
ประวัติย่อผู้วิจัย	291

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ค่าประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนอย่างสร้างสรรค์ ตามเกณฑ์การหาประสิทธิภาพ 80/80	90
2 การเปรียบเทียบทักษะการอ่านและเขียนอย่างสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ เรื่องการอ่านและเขียนอย่างสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น	91
3 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์	217
4 แสดงค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r_{pbis}) ของคะแนนการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน	218
5 คะแนนแบบฝึกทักษะ(E_1) และแบบทดสอบ (E_2) เรื่องมารยาทในการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์	220
6 คะแนนแบบฝึกทักษะ(E_1) และแบบทดสอบ (E_2) เรื่องการเขียนอย่างสร้างสรรค์	221
7 คะแนนแบบฝึกทักษะ(E_1) และแบบทดสอบ (E_2) เรื่องภูมิใจภาษาไทยของเรา	222
8 คะแนนแบบฝึกทักษะ(E_1) และแบบทดสอบ (E_2) เรื่องหลักการอ่านทำนองเสนาะ ..	223
9 คะแนนแบบฝึกทักษะ(E_1) และแบบทดสอบ (E_2) เรื่องคำพ้องรูป คำพ้องเสียง	224
10 คะแนนแบบฝึกทักษะ(E_1) และแบบทดสอบ (E_2) เรื่องคนดีมีสติจะ	225
11 คะแนนแบบฝึกทักษะ(E_1) และแบบทดสอบ (E_2) เรื่องคนดีมีความดี	226
12 คะแนนแบบฝึกทักษะ(E_1) และแบบทดสอบ (E_2) เรื่องคำราชาศัพท์และคำสุภาพ	227
13 คะแนนทักษะการอ่านและเขียนอย่างสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านและเขียนอย่างสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น	228

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	8
2 แสดงแบบจำลองแนวคิดในการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์	40
3 แสดงแบบจำลองแนวคิดในการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์	51
4 การเรียนรู้แบบท่องจำ และการเรียนรู้ที่มีความหมาย ซึ่งเกิดจากการได้รับข้อมูล จากภายนอกผ่านเครื่องคิดขวางการรับรู้	53
5 แสดงการเรียนรู้ที่มีความหมาย เมื่อ ง, จ, ฉ เป็นความรู้ใหม่จะเชื่อมโยงกับ โครงสร้างความรู้ที่มีอยู่เดิม คือ ก, ข และ ค	53
6 แสดงสะพานเชื่อมความรู้เดิมกับความรู้ใหม่เข้าสู่โครงสร้างของความรู้ ซึ่งออบุเบล เรียกว่า แอดวานซ์ ออแกไนเซอร์	54
7 แสดงผังมโนทัศน์หลักเรื่องสิ่งมีชีวิต	55
8 แสดงผังมโนทัศน์ย่อยเรื่องสัตว์	55
9 โครงสร้างผังมโนทัศน์ชนิดปลายปิด	56
10 โครงสร้างผังมโนทัศน์ชนิดเชื่อมโยงข้ามชุด	56
11 โครงสร้างผังมโนทัศน์ชนิดกระจายออก	57

บทที่ 1

ภูมิหลัง

ภูมิหลัง

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรม การงาน และการดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่างๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ ด้านวัฒนธรรม ประเพณี และสุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป (กรมวิชาการ, 2551: 1)

ภาษาไทยมีคุณค่าและสำคัญอย่างยิ่งสำหรับคนไทย กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดหลักสูตร การศึกษาบรรจุวิชาภาษาไทยให้อยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษาต้องสร้างพื้นฐานทุกระดับชั้น เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การอ่านและการเขียนมีความจำเป็นที่เด็กไทยต้องเรียนรู้ทักษะต่างๆ และจากการประเมินผลการเรียนรู้ พบว่านักเรียนยังไม่มีทักษะ ทางด้านการอ่านและการเขียน ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้วิจัย สภาพการเรียนรู้การสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษา การเรียนการสอนเขียนมีคะแนนเฉลี่ยค่อนข้างต่ำ ซึ่งสมรรถภาพที่มีปัญหาเช่นนี้ เพราะนักเรียนขาดทักษะไม่ได้ฝึกฝน ขาดทักษะกระบวนการคิดเชิงสร้างสรรค์ ทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร (กรมวิชาการ, 2548: 6)

การศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุล ทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลเมืองโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะ พื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ กระทรวงศึกษาธิการจึงจัดให้ภาษาไทยเป็นกลุ่มสาระชั้นพื้นฐานใน 8 กลุ่มสาระ การเรียนรู้

ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนา คุณภาพผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้ ปฏิบัติได้ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ พึงประสงค์เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนี้มาตรฐานการเรียนรู้ยังเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อน

พัฒนาการศึกษาทั้งระบบ เพราะมาตรฐานการเรียนรู้จะสะท้อนให้ทราบว่าต้องการอะไร จะสอนอย่างไร และประเมินอย่างไร รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบเพื่อประกันคุณภาพดังกล่าวเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยสะท้อนภาพการจัดการศึกษาว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่มาตรฐานการเรียนรู้

ภาษาไทยมีความสำคัญใช้ในการสื่อสารและชีวิตประจำวัน ทักษะการสื่อสารที่เป็นพื้นฐานจำเป็นต่อการเรียนรู้ในอนาคต คือ ทักษะการอ่านและทักษะการเขียน ทักษะการอ่านเป็นทักษะการรับสารที่สำคัญ เนื่องจากการอ่านเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ได้โดยไม่มีขีดจำกัด ทำให้เป็นผู้ทันต่อเหตุการณ์ ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ช่วยเสริม สร้างความคิด ประสบการณ์และสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต สำหรับการเขียนเป็นทักษะการส่งสารที่ใช้ในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด เรื่องราวและเหตุการณ์ต่างๆ จากการอ่านและเขียนได้อย่างถาวร ดังนั้นทักษะการอ่านจึงควรได้รับการพัฒนาให้สัมพันธ์กับทักษะการเขียน (มหิศร นันตโลहित. 2550: 2) นอกจากนี้แล้ว ผู้ที่อ่านได้ดีย่อมจะเป็นผู้ที่เขียนได้ดีด้วย เนื่องจากได้ประสบการณ์ในการตีความ และได้ข้อมูลจากสัญลักษณ์หรือตัวอักษรภาพเพียงพอ ซึ่งถือเป็นปัจจัยที่สำคัญ ทักษะการเขียน จึงสามารถพัฒนาตามทักษะการอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถ้าผู้อ่านได้รับประสบการณ์ในการอ่านอย่างเหมาะสม จากการศึกษาผลวิจัยพบว่า การอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์มีปัญหาที่ควรแก้ไขและหาวิธีการแก้ปัญหาโดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องการอ่านจับใจความ การอ่านในใจ การอ่านทำนองเสนาะ แล้วสรุปใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน สำหรับเรื่องการเขียนคำและความหมาย การแต่งประโยคต่างๆ การเขียนเรื่องจากคำ การเขียนเรื่องตามที่กำหนดให้ การเขียนเรื่องจากจินตนาการ ซึ่งเนื้อหาเหล่านี้มีความจำเป็นอย่างหนึ่ง กลไกในการพัฒนาการศึกษาในปัจจุบัน ทั้งจะเป็นพื้นฐานรองรับที่จะสามารถแสดงความต้องการในการกล้าแสดงออกที่เพิ่มขึ้นเป็นทวีคูณ (มนัสวาท ไชยคารา. 2546: 2) ในการศึกษาพบว่ามีทักษะการอ่าน การเขียนของนักเรียนยังมีปัญหาในเรื่องการอ่านและการเขียนไม่ถูกต้อง นอกจากนี้ปัญหาก็มาจากครูด้วยเช่นเดียวกัน เช่น ครูภาษาไทยบางคนยังยึดหลักเกณฑ์ทางภาษาอย่างเคร่งครัด ไม่มีการเปลี่ยนแปลง ขาดวิธีการสอนที่หลากหลาย ไม่มีประสบการณ์กิจกรรมที่ซ้ำซาก ไม่น่าสนใจ ปัญหาการจัดกิจกรรมเหล่านี้ทำให้เด็กไม่สนใจเรียน เกิดความเบื่อหน่ายและไม่ชอบเรียนภาษาไทยในที่สุด ซึ่งสิ่งเหล่านี้จึงส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียน (สุชาติ ประจวบเหมาะ. 2544: 57)

การอ่านและการเขียนสำคัญต่อการสื่อสารและการเรียนรู้จำเป็นต้องมีทักษะ ประสบการณ์ความคิดสร้างสรรค์ในการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์

การคิดของมนุษย์เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในสมองและเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา โดยการพิจารณาได้ตรง เป็นความคิดออกมาโดยแสดงเป็นสัญลักษณ์ ภาษา หรือรูปภาพ การคิดคือการค้นหาความหมาย ผู้ที่คิดคือผู้ที่กำลังค้นหาความหมายของอะไรบางอย่าง นั่นคือ กำลังใช้สติปัญญาทำความเข้าใจกับความรู้อันใหม่ (สันสนีย์ ฉัตรกุลปต์; และอุษา ชูชาติ. 2545) ความคิดที่นำความรู้ให้เป็นประโยชน์ โดยคิดริเริ่มยืดหยุ่น แยกประเภท เป็นกลไกของสมองนั้น คือความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งยุคปัจจุบันนั้นจำเป็นอย่างยิ่งในโลกยุคใหม่

ความคิดสร้างสรรค์เป็นกระบวนการคิดที่สำคัญ ควรให้เด็กได้กระทำโดยทำความคิดสร้างสรรค์ มาให้มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของโทนี่ บูซาน (Tony Buzan) ซึ่งได้บรรยายความว่าสมองมีหน้าที่สำคัญ ในการคิดการเรียนรู้สร้างความจำ สามารถควบคุมอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิดตามทฤษฎี คือ การเขียนแผนที่ความคิด โดยการนำความรู้ของสมองปรับใช้กับการเรียนรู้มาจดบันทึก เป็นตัวอักษร คำ ภาพ สัญลักษณ์เป็นแถวๆ ใช้กากบาท ดินสอสี ช่วยในการบันทึกแบบแผ่รัศมีออกรอบๆ ศูนย์กลาง เหมือนกับการแตกแขนงกิ่งไม้โดยใช้สีเส้นแผนที่ความคิด (Mind Map) เป็นการนำเอาทฤษฎีความคิดของสมองไปใช้ในการเขียนเพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด ซึ่งเกิดจากทักษะของสมองซึ่งเป็นการทำงาน 2 ซีกคือซีกซ้ายและซีกขวา โดยซีกขวาซ้ายทำหน้าที่ในการวิเคราะห์คำ ภาษา สัญลักษณ์ คิดอย่างมีเหตุผล คิดสร้างสรรค์จินตนาการ (เอกสารการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการเรียนรู้การสอนในโลกใหม่ ยุคแห่งสมอง โรงแรมเอเชีย 19 - 20 กันยายน 2552)

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า พบว่าแผนที่ความคิด (Mind Map) มีประโยชน์มากมาย เช่น ช่วยให้เกิดความเข้าใจในเรื่องการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์เกี่ยวกับชนิดของคำ ชนิดของประโยคชนิดต่างๆ การอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ จากคำที่กำหนดให้การเขียนเรื่องจากจินตนาการ ช่วยสรุปการเขียน ส่งเสริมการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ เปรียบเสมือนสารบัญของหนังสือ เมื่อเปิดอ่านจะทำให้ทราบว่าหนังสือเล่มนั้นมีอะไรบ้าง การอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ ถ้าใช้แผนที่ความคิด (Mind Map) ประกอบ จะช่วยในการจำ ทำให้นักเรียนแบ่งหัวข้อออกมาได้ชัดเจน จัดระบบการเรียนรู้เป็นกลุ่มได้ ช่วยนักเรียนสามารถเขียนเรื่องได้คล่องถูกต้องแม่นยำมีประสิทธิภาพในการเรียน

เพื่อแก้ปัญหาและส่งเสริมทักษะการอ่านและการเขียนคำ การแต่งประโยค การเขียนอย่างสร้างสรรค์ ผู้วิจัยสนใจศึกษาทักษะการเขียนอย่างสร้างสรรค์ โดยใช้แผนที่ความคิดตามแบบโทนี่ บูซาน ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

เพื่อช่วยพัฒนาการเรียนการสอน ทรัพยากรมนุษย์ให้เจริญก้าวหน้าทันประเทศต่างๆ ทั่วโลก เพื่อความก้าวหน้าของประเทศและอนุรักษ์วัฒนธรรมทางภาษาไทยเพื่อสร้างชื่อเสียงให้กับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) อีกทั้งเป็นการสร้างชื่อเสียงให้กับประเทศชาติ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์โดยใช้แผนที่ความคิดตามแบบโทนี่ บูซาน (Tony Buzan) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ที่เรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ เรื่องการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตามแบบโทนี่ บูซาน (Tony Buzan)
2. เพื่อหาประสิทธิภาพแบบฝึกการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
3. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตามแบบโทนี่ บูซาน (Tony Buzan)

ความสำคัญของการวิจัย

1. ผลการวิจัยที่ได้รับสามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องในการเขียนแผนการเรียนรู้และพัฒนาการเรียนการสอนทักษะการเขียนอย่างสร้างสรรค์ วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. ผลการวิจัยที่ได้รับสามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารนักวิชาการ และผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาทักษะการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยให้ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย
 - 1.1 ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2553 ของโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) จำนวน 220 คน
 - 1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/4 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 52 คนซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากนักเรียนทั้งหมด 4 ห้อง เนื่องจากห้องดังกล่าวเป็นห้องที่ผู้วิจัยรับผิดชอบสอนตามตารางสอนของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2. ระยะเวลาในการทดลอง

ทดลองในช่วงภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 โดยใช้เวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน ใช้เวลา 18 ครั้ง คือ วันจันทร์ถึงวันศุกร์ วันละ 1 คาบ คาบละ 50 นาที ตามตารางสอนวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/4 (ตามตารางสอนวิชาภาษาไทยของผู้วิจัย)

3. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองการอ่านและการเขียน

จากหนังสือภาษาพาทีของกระทรวงศึกษาธิการ (หนังสือเรื่องชุดภาษาเพื่อชีวิต)

บทที่ 6 ภูมิใจในภาษาไทยของเรา (หน้า 69-78)

บทที่ 7 คนดีมีสัจจะ(หน้า 79-81)

4. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

4.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่ วิธีการจัดการเรียนการสอน เรื่อง การอ่าน และการเขียนอย่างสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้แผนที่ความคิด (Mind Map) ตามแบบของโทนี่ บูซาน (Tony Buzan) ตามเนื้อหาดังต่อไปนี้

4.1.1 การสอนอ่าน

- การอ่านคำพ้องรูปและคำพ้องเสียง
- การอ่านออกเสียง
- การอ่านในใจ
- การอ่านจับใจความสำคัญ
- มารยาทในการอ่าน
- การอ่านชนิดของคำ
- การอ่านประโยคต่างๆ
- การอ่านทำนองเสนาะ (ในโลกลีมีอะไรเป็นไทยแท้)
- การอ่านบทร้อยแก้ว
- ภูมิใจภาษาไทยของเรา
- คนดีมีสัจจะ
- การอ่านบทร้อยกรอง คนดี ความดี
- การอ่านแผนที่ความคิดตามแบบของ โทนี่ บูซาน (Tony Buzan)
- อ่านคำศัพท์
- อ่านคำสุภาพ คำราชาศัพท์

4.1.2 การสอนเขียนอย่างสร้างสรรค์

- การเขียนชนิดของคำต่างๆ ในหัวข้อของการอ่าน
- เขียนคำจากบทที่ 6 และบทที่ 7 (ตามเนื้อหา)
- การเขียนบรรยายเรื่องจากการอ่านแผนที่ความคิดตามแบบของโทนี่ บูซาน (Tony Buzan)
- การเขียนเรื่องจากจินตนาการ เพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์

4.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable)

4.2.1 ทักษะการอ่าน

4.2.2 ทักษะการเขียนอย่างสร้างสรรค์

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

5.1 แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์

5.1.1 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 บทที่ 6 เรื่อง ภูมิใจภาษาไทยของเรา

- อ่านออกเสียง
- อ่านในใจ
- มารยาทในการอ่าน

5.1.2 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

- การอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์
- การอ่านจับใจความสำคัญ
- การอ่านและการเขียนแผนที่ความคิด เรื่อง ภูมิใจในภาษาไทยของเรา

5.1.3 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

- การอ่านทำนองเสนาะ ในโลกนี้มีอะไรเป็นไทยแท้
- การเขียนแผนที่ความคิดตามแบบของโทนี่ บูซาน (Tony Buzan) เรื่อง

ทำนองเสนาะ

5.1.4 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

- คำพ้องรูป

5.1.5 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5

- คำพ้องเสียง

5.2 แผนการเรียนรู้ บทที่ 7 เรื่อง คนดีมีสัจจะ

5.2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

- การอ่านในใจ
- การอ่านจับใจความสำคัญ
- การเขียนแผนที่ความคิดตามแบบของ โทนี่ บูซาน (Tony Buzan)

5.2.2 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

- การอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง
- การอ่านทำนองเสนาะ
- ทำแบบฝึกทักษะหลักการอ่านทำนองเสนาะ
- คนดี ความดี

5.2.3 แผนการเรียนรู้ที่ 3

- การอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์
- คำราชาศัพท์ และคำสุภาพ
- ทำแบบฝึกคำราชาศัพท์และคำสุภาพ

5.3 แบบฝึกทักษะการเขียนและการอ่านอย่างสร้างสรรค์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งอยู่ด้านหลังของแผนการเรียนรู้ในแต่ละเรื่องตามบทเรียน

5.4 แบบทดสอบวัดการพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ โดยมีแบบทดสอบ 2 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 1 แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ 40 คะแนน

ฉบับที่ 2 แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ตามแบบ ของ โทนี่ บูซาน (Tony Buzan) 10 คะแนน

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. ทักษะการอ่าน หมายถึง ความสามารถในการอ่าน ด้านการอ่านออกเสียง การอ่านในใจ และการอ่านจับใจความสำคัญ ส่วนวนภาษาจากคำยากในหนังสือภาษาพาที และจากเรื่องที่กำหนดให้
2. ทักษะการเขียนอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถในการเขียนภาษาไทย โดยใช้แผนที่ความคิดของโทนี่ บูซาน ช่วยในการเขียนซึ่งประกอบไปด้วยการเขียน คำและความหมายของคำ ประโยค การเขียนเรื่องและประโยคจากคำที่กำหนดให้ การเขียนเรื่องจากจินตนาการ
3. การจัดการเรียนรู้ หมายถึง การที่ผู้วิจัยสร้างแผนการเรียนรู้ แบบทดสอบ และแบบฝึกทักษะ โดยสร้างเนื้อหาการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ตามเนื้อหาบทเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากหนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ของกระทรวงศึกษาธิการ ในบทที่ 6 เรื่องภูมิใจภาษาไทยของเรา และบทที่ 7 เรื่องคนดีมีสัจจะ หน้า 69-89 ซึ่งประกอบด้วยเรื่อง การอ่านออกเสียง การอ่านในใจ มารยาทในการอ่าน การอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ การอ่านและการเขียนแผนที่ความคิดตามแบบของโทนี่ บูซาน (Tony Buzan) เรื่องภูมิใจภาษาไทยของเรา การอ่านทำนองเสนาะ ในโลกนี้มีอะไรเป็นไทยแท้ คำพ้องรูป คำพ้องเสียง การอ่านแบบร้อยแก้ว การอ่านแบบร้อยกรอง คนดีความดี คำราชาศัพท์ และคำสุภาพ
4. แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ ตามแบบของโทนี่ บูซาน (Tony Buzan) หมายถึงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตามแบบของโทนี่ บูซาน (Tony Buzan) โดยสร้างเนื้อหาการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ตามแผนการสอน ซึ่งใช้เนื้อหาตามบทเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากหนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน ชุดภาษาเพื่อชีวิต

ภาษาพาที ของกระทรวงศึกษาธิการ ในบทที่ 6 เรื่องภูมิไวยาภาษาไทยของเรา และบทที่ 7 เรื่องคนดีมีสัจจะ หน้า 69-89

5. แผนที่ความคิด (Mind Map) หมายถึง การนำเอาทฤษฎีความคิดของสมองไปใช้ในการเขียนเพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด ซึ่งเกิดจากทักษะของสมอง 2 ซีก คือซีกซ้ายและซีกขวา โดยซีกซ้ายทำหน้าที่ในการวิเคราะห์คำ ภาษา สัญลักษณ์ คิดอย่างมีเหตุผล ซีกขวาวจะทำหน้าที่สังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์จินตนาการ

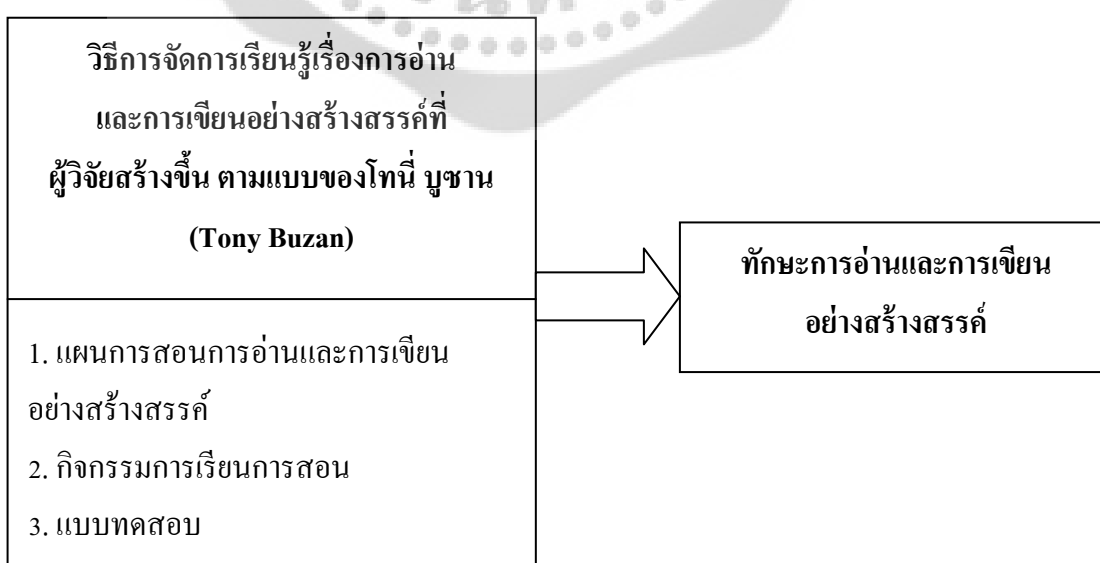
6. การเขียนแผนที่ทางความคิดของ โทนี่ บูซาน (Tony Buzan's Mind Map Theory) หมายถึง การจดบันทึกย่อในรูปแผนภาพที่เกิดทักษะการใช้สมอง 2 ซีก ซีกซ้ายและซีกขวาในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ จินตนาการ โดยใช้สี รูปภาพ ช่วยในการบันทึกแบบแฟร็กมีรอบๆ ศูนย์กลาง เหมือนกับการแตกแขนงกิ่งไม้ เพื่อช่วยให้เกิดการจดจำได้ง่ายยิ่งขึ้น ช่วยในการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์

7. เกณฑ์ประสิทธิภาพ หมายถึง ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านและเขียนอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

80 ตัวแรก หมายถึง คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 เมื่อเทียบกับคะแนนเต็มของนักเรียนทุกคนที่ได้จากการทำแบบทดสอบระหว่างเรียน

80 ตัวหลัง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 เมื่อเทียบกับคะแนนเต็มของนักเรียนทุกคนที่ได้จากการจำแนกแบบทดสอบวัดผลก่อนเรียนและหลังเรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

1. แบบฝึกการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตามแบบโทนี่ บูซาน (Tony Buzan) มีทักษะการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ ผู้วิจัยได้นำเสนอตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียน
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนอย่างสร้างสรรค์
4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแผนที่ความคิด (Mind Map)
5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแผนที่ความคิดตามแบบของโทนี บูซาน
6. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึก

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน

1.1 ความหมายของการอ่าน

ความหมายของการอ่าน จากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2552 (2546: 1364) การอ่าน คือ การว่าตามตัวหนังสือ ถ้าออกเสียงด้วยเรียกว่า อ่านออกเสียง ถ้าไม่ต้องออกเสียง เรียกว่า อ่านในใจ สังเกต หรือพิจารณาเพื่อให้เข้าใจ เช่น อ่านสีหน้า อ่านริมฝีปาก อ่านใจ ตีความ เช่น อ่านรหัส อ่านลายแทง คิด นับ (ไทยเดิม) อ่าน ก อ่านเพื่อความเพลิดเพลิน เช่น เอาหนังสือไปอ่านเล่นสัก 2 เล่มซี ที่แต่งขึ้นให้อ่านเพื่อความเพลิดเพลิน ในคำว่า หนังสืออ่านเล่น

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยของจิราภรณ์ จันทา (2543: 11 – 12) ได้เขียนไว้ว่า

นักการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญทางด้าน การอ่าน ให้ความหมายของการอ่านไว้แตกต่างกันไว้ ดังนี้

กู๊ดแมน (Goodman. 1971: 472) กล่าวว่า การอ่าน หมายถึง กระบวนการทางภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยาที่ซับซ้อน ผู้อ่านจะต้องสร้างความหมายขึ้นมา ความหมายนี้จะต้องมีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวอักษรกับกระบวนการคิดและกระบวนการเลือกสิ่งชี้นำทางภาษา ทั้งที่ปรากฏเป็นตัวอักษรและไม่เป็นตัวอักษร โดยอาศัยความสามารถของผู้อ่านเป็นพื้นฐานในการใช้สิ่งชี้นำเพื่อการเดาและการทำนาย นอกจากนี้การอ่านยังเป็นกระบวนการที่เริ่มต้นด้วยการรับรู้ของสมองและในขณะที่สองรับรู้ตัวอักษรนี้ ผู้อ่านต้องมีการคาดเดาล่วงหน้า โดยอาศัยพื้นฐานความรู้และประสบการณ์ในอดีตของผู้อ่าน

คูเปอร์ (Cooper. 1979: 3) กล่าวว่า การอ่าน หมายถึง กระบวนการสร้าง หรือการพัฒนา ความหมายของเนื้อหาที่เป็นตัวอักษร ซึ่งผู้อ่านต้องนำความรู้และประสบการณ์เดิมมาเชื่อมโยงในการ อ่านโดยกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้อ่านและเนื้อความ

คาร์ (Car. 1983: 27) ให้ความหมายการอ่านว่า เป็นการตีความเรื่องที่อ่าน จากประสบการณ์ ของผู้อ่าน โดยใช้ความรู้เดิมในการตีความและตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

แฮริส และสมิธ (Harris and Smith. 1976: 14) กล่าวว่า การอ่าน หมายถึง รูปแบบหนึ่งของการ สื่อความหมาย เป็นการแลกเปลี่ยนความคิด ข่าวสาร และความรู้ระหว่างผู้เขียนและผู้อ่านใน ลักษณะของการสื่อความซึ่งกันและกัน โดยที่ผู้เขียนจะแสดงความคิดเห็นของตนเองด้วยภาษาตาม ลักษณะการเขียนของแต่ละบุคคล ส่วนผู้อ่านจะพยายามหาความหมายของสิ่งที่ผู้เขียนได้เขียนไว้ ความสามารถที่จะทำนายหรือถอดความหมายจากข้อความที่อ่านขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน ได้แก่ ความคุ้นเคยในหัวข้อเรื่องความคิดที่สำคัญๆ ของเรื่อง ตลอดจนความรู้ทางภาษาของผู้อ่านเอง ด้วย

การอ่านทำคนให้เป็นคน โดยสมบูรณ์” คำกล่าวของ เซอร์ ฟรานซิส เบคอน นักปรัชญาเมธี ชาวอังกฤษ แสดงให้เห็นว่า การอ่านเป็นสิ่งสำคัญสำหรับมนุษย์ เพราะมนุษย์จะไม่สามารถเป็นมนุษย์ ได้อย่างสมบูรณ์หากปราศจากการอ่าน ซึ่งเป็นหนึ่งในสี่ของทักษะทางภาษาที่จำเป็นต้องฝึกฝนอยู่ สม่าเสมอ และสามารถฝึกฝนได้เรื่อยๆ ตามวัย และประสบการณ์ไม่มีวันสิ้นสุด เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วย ให้มนุษย์ได้รับความคิด ความรู้ และความบันเทิง มีผลต่อชีวิตและจิตใจของมนุษย์ให้เจริญยิ่งขึ้น (มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง. 2546: ออนไลน์)

การอ่าน คือ การรับรู้ข้อความในการเขียนของตนเองหรือของผู้อื่น รวมถึงการรับรู้ ความหมายจากเครื่องหมายและสัญลักษณ์ต่างๆ เช่น สัญลักษณ์จราจร

การรับรู้ข้อความ เข้าใจเรื่องราว หรือได้รับรสความบันเทิงโดยตรงตามจุดประสงค์ของผู้เขียน เป็นการอ่านที่ดีและได้ประโยชน์อย่างแท้จริง (การอ่านและการพิจารณาวรรณกรรม. 2552: ออนไลน์)

1.2 ความสำคัญของการอ่าน

ชีวิตของแต่ละคนย่อมต้องเกี่ยวข้องกับสังคม คือ กลุ่มคนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ไม่มีใครที่จะอยู่ได้โดยปราศจากสังคมและการอยู่ร่วมกับคนอื่น ซึ่งจะต้องมีความเข้าใจซึ่งกันและกันมีการ แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด ความสนใจ เพื่อให้สังคมเกิดความสงบสุขและพัฒนาไปข้างหน้าอย่าง แท้จริง ดังนั้น การติดต่อสื่อสารจึงเข้ามาเป็นส่วนสำคัญในการเชื่อมโยงมนุษย์ทุกคนเข้าด้วยกัน สามารถทำทั้งการพบปะสื่อสารกันด้วยการสนทนาและอ่านข้อเขียนของกันและกัน สำหรับสังคม ปัจจุบัน ซึ่งเป็นสังคมใหญ่ที่เจริญเติบโตและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การติดต่อกันโดยวิธีพบปะ

สนทนาย่อมเป็นไปได้ในวงจำกัด ดังนั้น การสื่อสารกันโดยการอ่านจึงมีความสำคัญมาก นอกจากนั้น ผู้อ่านจำนวนมากยังต้องการอ่านเพื่อแสวงหาความรู้และความบันเทิงจากหนังสืออีกด้วย

การอ่านเป็นทักษะที่สำคัญ บุคคลทั่วไปใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินชีวิต และแสวงหาความรู้ในสาขาต่างๆ ดังที่ จินตนา ไบกาซูยี (2553) เขียนถึงความสำคัญของการอ่านว่า การอ่านเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นสำหรับชีวิตประจำวันเป็นสิ่งสำคัญในการศึกษา ช่วยให้ช่วยมีความบันเทิง และพัฒนาความเจริญงอกงามทางสมองและสติปัญญา ยุคนี้เป็นยุคของข่าวสาร คนอ่านหนังสือไม่ออกเหมือนคนตาบอด ไม่รับรู้ความเป็นไปของโลกนี้คนที่อ่านหุตากว้างกว่าคนที่ไม่รู้ข่าวสาร ซึ่งเปรียบเหมือนดังกบอยู่ในกะลา มาลินี นิ่มเสมอ (2523) เขียนถึงความสำคัญของการอ่านว่า การอ่านจะช่วยพัฒนาสติปัญญาให้สูงขึ้นถ้ารู้จักเลือกอ่านอย่างถูกวิธี สามารถวินิจฉัยความถูกต้องของเรื่องราวที่อ่านได้อย่างมีเหตุผล มีหลักเกณฑ์แก้ปัญหาต่างๆ ได้ฉับไว เนื่องจากประสบการณ์จากการอ่าน ทำให้เป็นผู้ที่เข้าใจสถานการณ์ที่เผชิญได้อย่างรวดเร็ว และสามารถนำมาแก้ไขเหตุการณ์ได้ทันทั่วทั้งที่ ช่วยขยายความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เกิดความจรรโลงใจทำให้เพลิดเพลิน เป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิต ส่วนชุตีมา สัจจานนท์ (2525) อธิบายว่า การอ่านทำให้เกิดพัฒนาการไม่ว่าจะเป็นด้านสติปัญญา ความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ พฤติกรรมและการดำเนินชีวิต ศิลธรรม จริยธรรม ค่านิยม ฯลฯ การอ่านมีส่วนช่วยปรับปรุงให้ชีวิตสดใสสมบูรณ์ การอ่าน หมายถึงการมีชีวิตอยู่ เพราะตราบดีที่โลกไม่หยุดหมุน วิทยาการต่างๆ จะเจริญงอกงาม มีการค้นคว้า ค้นพบทฤษฎีความรู้ใหม่ๆ ให้ได้เรียนรู้โดยไม่สิ้นสุด ความสำเร็จจากการศึกษามักเป็นผลมาจากความสามารถในการอ่าน นอกจากนี้การอ่านยังก่อให้เกิดความสนุกสนาน สร้างจินตนาการ ขยายขอบเขตของชีวิต

นอกจากการอ่านจะมีความสำคัญสำหรับบุคคลดังกล่าวแล้ว การอ่านยังเป็นเครื่องชี้แจงถึงคุณภาพของประชากร ประชากรที่อยู่ในสังคมที่ได้รับการส่งเสริมการอ่าน จะมีการพัฒนาคุณภาพชีวิตไปในทางที่ดีกว่า

1.3 จุดมุ่งหมายของการอ่าน

การอ่านหนังสือของแต่ละคนนั้น มีจุดมุ่งหมายที่แตกต่างกัน มีผู้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอ่านไว้หลายท่านดังนี้

มิลเลอร์ (Miller, 1972: 15) แบ่งจุดมุ่งหมายของการอ่านไว้ 6 อย่างคือ

1. อ่านเพื่อความเข้าใจคร่าวๆ
2. อ่านเพื่อจับใจความสำคัญ
3. อ่านเพื่อสำรวจรายละเอียด และจับใจความสำคัญทั่วไป
4. อ่านเพื่อความเข้าใจอย่างถ่องแท้

5. อ่านเพื่อใช้วิจารณ์ตามเรื่องที่อ่าน
6. อ่านเพื่อวิเคราะห์ข้อความหรือแนวคิดในเรื่องที่อ่าน

จินตนา ไบกาชุย (2536: 20 - 24) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอ่านไว้ดังนี้

1. การอ่านเพื่อแสวงหาความรู้ และทรศนะที่กว้างขวาง โลกปัจจุบันเป็นยุคแห่งข่าวสาร การที่รับฟังอาจารย์สอนแต่ในชั้นเรียนหรือเฉพาะหนังสือเรียนนั้น ย่อมขาดโอกาสที่จะเพิ่มพูนความรู้ที่มีอยู่มากมาย การอ่านหนังสือพิมพ์รายวัน นิตยสาร วารสารต่างๆ จะก่อให้เกิดทรศนะที่กว้างขวาง และลุ่มลึกต่อผู้อ่านเป็นอย่างมาก

2. การอ่านเพื่อพัฒนาอาชีพของตนเอง ในการปฏิบัติงานนั้นวิชาความรู้ที่เรียนมาจะสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้บางส่วนเท่านั้น ความรู้ นอกเหนือจากนี้จำเป็นต้องศึกษา และค้นคว้าอ่านเพิ่มเติมจากสิ่งพิมพ์ต่างๆ เพื่อให้ทันกับวิทยาการที่รุดหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง

3. การอ่านเพื่อพัฒนาสมองและสติปัญญา การอ่านหนังสือที่มีเนื้อหาประเทืองปัญญา ช่วยทำให้สมองต้องคิด สมองจึงมีการพัฒนาในด้านสติปัญญาอยู่ตลอดเวลา การอ่านหนังสือที่มีเนื้อหาสร้างสรรค์ ทำให้คนฉลาด ไม่ตกเป็นเครื่องมือหรือเหยื่อของคนได้ง่าย

4. การอ่านเพื่อความบันเทิงหรือการพักผ่อน หนังสือประเภท บันเทิงคดี มีเนื้อหา และจุดมุ่งหมายให้ผู้อ่านได้พักผ่อน เกิดความเพลิดเพลินและรู้สึกบันเทิงรื่นรมย์ในจิตใจ

สำหรับการอ่านในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นนั้น กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดจุดมุ่งหมาย ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ของรายวิชา ท 203 ท 204 ไว้ว่า เพื่อให้สามารถจับใจความสำคัญหลักและใจความสำคัญรอง บอกเจตนาของผู้ส่งสารและวิเคราะห์ วิวิจารณ์ สิ่งที่อ่านได้ เลือกอ่านหนังสือได้อย่างกว้างขวาง เพื่อการศึกษาค้นคว้าและการบันเทิง

นอกจากนี้แล้วผู้วิจัยได้ศึกษาจากคอมพิวเตอร์ได้อ่านบันทึกข้อมูลไว้ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายของการอ่าน

การอ่านเพื่อการศึกษาค้นคว้า คือ ต้องการได้รับความรู้จากเนื้อเรื่องที่อ่าน เช่น การอ่านหนังสือประเภทตำรา สารคดี หรือหนังสืออ่านเพิ่มเติมของนักเรียนและนักศึกษา เพื่อรู้และเข้าใจเรื่องราวตามหลักสูตร และอ่านวารสาร หนังสือพิมพ์ และข้อความต่างๆ เพื่อให้ทราบเรื่องราวอันเป็นข้อความรู้ หรือเหตุการณ์ บ้านเมือง ผู้ประกอบอาชีพต่างๆ ก็ต้องอ่านเพื่อเพิ่มพูนความรู้ในสาขาอาชีพของตน หรือเพื่อทำความเข้าใจวิทยาการใหม่ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าแม้แต่ในหนังสือประเภทบันเทิงคดีสำหรับบุคคลทั่วไป ก็ยังให้ความรู้ควบคู่ไปกับความบันเทิง คดีสำหรับบุคคลทั่วไป ก็ยังให้ความรู้ควบคู่ไปกับความบันเทิง เพราะบุคคลทั่วไปอ่านหนังสือต่างๆ เพื่อขยายความรู้ ความสนใจ ให้กว้างขวาง

2. การอ่านเพื่อความบันเทิง

บุคคลบางประเภทมีความชอบที่จะอ่านเพื่อความบันเทิงมากกว่าอ่านเพื่อความรู้อย่างไรก็ตาม ความบันเทิงเป็นอาหารทางใจ ซึ่งมีความจำเป็นต่อชีวิตของมนุษย์เช่นเดียวกับอาหารและอากาศ จึงมักจะเลือกอ่านแต่หนังสือที่ส่งเสริมสุขภาพจิตใจให้แจ่มใส มีความสุข คนไทยเรานั้นใช้การอ่านเป็นเครื่องให้ความบันเทิงใจมาเป็นเวลาติดต่อกันนานหลายปีแล้ว เห็นได้จากนิทานร้อยแก้วและนิทาน คำกลอนสำหรับอ่าน กลอนเพลงยาว นิราศ ตลอดจนวรรณกรรมอื่นๆ ที่ถูกแต่งขึ้นอย่างมากมายและหลากหลายในสมัยก่อน ล้วนแต่มีส่วนให้ความบันเทิงใจแก่ผู้อ่านทั้งสิ้น จวบจนปัจจุบันนี้ก็มียัง แนวนิยาย เรื่องสั้น สารคดี การ์ตูนมีภาพประกอบต่างๆ มากมาย เพื่อสร้างรอยยิ้มความสนุกสนานเพลิดเพลินให้กับผู้อ่านโดยวิธีการอ่านง่ายๆ และสามารถทำได้หลายโอกาส เช่น ระหว่างที่คอยบุคคล ที่นัดหมาย คอยเวลารถไฟออก เป็นต้น หรืออ่านหนังสือประเภทบันเทิงคดีในเวลาว่าง

3. การอ่านเพื่อความคิดหรือเพื่อสนองความต้องการอื่นๆ

นอกจากความต้องการในการหาความรู้และความบันเทิงแล้ว คนบางคนยังแสวงหาคำตอบอื่นๆ ให้กับตนเอง ไม่ว่าจะเป็นแนวความคิดทางปรัชญา วัฒนธรรม จริยธรรม และความคิดเห็นทั่วไป ที่จะมีแทรกอยู่ในหนังสือแทบทุกประเภท การศึกษาแนวคิดของผู้อื่น เพื่อเป็นแนวทางการคิดของตนเองและอาจนำมาเป็นแนวปฏิบัติในการดำเนินชีวิต หรือแก้ปัญหาต่างๆ หรืออ่านเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ กล่าวคือ การอ่านหนังสือหลายๆ จะช่วยให้ผู้อ่านสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ รู้จักการวางตัวที่เหมาะสม มีความคิดกว้างขวาง ทันสมัย สามารถแก้ปัญหาและตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง โดยอาจเรียนรู้จากเรื่องราวในหนังสือที่เป็นคติสอนใจหรือเป็นอุทาหรณ์ (การอ่านและการพิจารณาวรรณกรรม. 2553: ออนไลน์)

1.4 ทฤษฎีการอ่าน จิตวิทยาการอ่าน และแนวความคิดของนักจิตวิทยาต่อการอ่าน ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสอนอ่าน

ประเทิน มหาจันทร์ (2523: 47) กล่าวถึง ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ เปียเจท์ (Piaget) ว่าเด็กมีพัฒนาการเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

ระยะ Sensorimotor Period (ตั้งแต่เกิดขึ้น 2 ขวบ) ระยะนี้เป็นระยะที่เด็กจดจำสิ่งของต่างๆ โดยการจับต้อง

ระยะ Proportional Thought Period (ตั้งแต่ 2 – 4 ขวบ) ระยะนี้เป็นระยะที่การจำแนกขึ้นอยู่กับด้านใดด้านหนึ่งเพียงด้านเดียวและระยะ Intuitive Phase (ตั้งแต่ 4 – 7 ขวบ) เป็นระยะที่ความคิดเป็นไปโดยการหาความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ

ระยะ Concrete Operation Period (ตั้งแต่ 7 – 11 ขวบ) ระยะนี้เป็นระยะที่การคิดอย่างมีเหตุผลเกิดขึ้น

ระยะ Formal Operation Period (ตั้งแต่ 11 – 15 ขวบ) ระยะนี้เป็นระยะที่เป็นการคิดอย่างนามธรรมและการสร้างความคิดรวบยอดเกิดขึ้นอย่างมั่นคง

จากทฤษฎีของเปียเจท์ (Piaget's Theory) เกี่ยวกับทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กสามารถนำมาเป็นหลักในการสอนอ่านได้เป็นอย่างดี โดยในระยะแรกของการพัฒนาการเด็กจะคิดได้โดยอาศัยรูปธรรมเป็นสำคัญ ดังนั้น ในระยะแรกๆ ของการสอนอ่าน จึงจำเป็นต้องใช้รูปธรรมเป็นอันแรก เช่น ในการทำความเข้าใจความหมายของคำ เป็นต้น ต่อมาเมื่อเด็กพัฒนาขึ้นการสอนอ่านจึงเป็นไปในลักษณะนามธรรม การทำความเข้าใจความหมายของคำ ใช้วิธีอธิบายให้เด็กเข้าใจและให้เด็กคิดด้วยตนเอง เมื่อเด็กรู้วิธีทำความเข้าใจความหมายของคำในการอ่านแล้ว ครูจึงสอนให้เด็กอ่านอย่างอนุমান และการอ่านเพื่อประเมินต่อไป ดังนั้น การสอนอ่านโดยอาศัยพัฒนาการทางสติปัญญาของเปียเจท์อาจจำแนกลำดับการสอนได้เป็น 3 ขั้น คือ การอ่านเพื่อทำความเข้าใจความหมายของคำ โดยวิธีรูปธรรมและนามธรรม การอ่านอย่างอนุমান และการอ่านอย่างประเมิน

กิลฟอร์ด (Guilford, 1959: 60) ได้กล่าวถึงเรื่องการอ่านที่เกี่ยวข้องกับเรื่องความรู้และสติปัญญา สติปัญญานั้นประกอบด้วยระบบปฏิบัติการ ซึ่งประกอบด้วยลักษณะต่างๆ ได้แก่ ปฏิบัติการด้านความรู้ความเข้าใจ ความคิดอย่างจำแนกและการประเมิน กิลฟอร์ดได้ให้คำแนะนำว่า เนื้อหาที่เกี่ยวกับความรู้ก็ดี ความคิดก็ดี จะต้องประกอบกันเป็นหน่วยหรือระบบที่ใหญ่พอสมควร แนวคิดดังกล่าวของกิลฟอร์ดสามารถนำมาใช้เป็นหลักในการสอนอ่านได้ เช่น การสอนอ่านเป็นคำ การสอนอ่านอย่างวิพากษ์วิจารณ์ การสอนอ่านอย่างอนุমান เป็นต้น

ทฤษฎีประสบการณ์เดิม (Schema Theory)

ทฤษฎีประสบการณ์เดิม เป็นทฤษฎีหนึ่งที่ทำให้ความสำคัญต่อความรู้เดิม เน้นว่า ความรู้เดิมเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีผลต่อการเรียนรู้เป็นอย่างมาก

ทฤษฎีประสบการณ์เดิม (Schema Theory) ก็กับการอ่านเพื่อทำความเข้าใจ

รูเมลฮาร์ท (Rumelhart, 1981: 22 – 23) ได้สรุปการนำเอาทฤษฎีสกีม่า (Schema Theory) มาใช้อธิบายการอ่านดังนี้ คือ ความเข้าใจในการอ่านจะเกิดได้หากผู้อ่านมีความรู้ทางภาษาและความรู้ทั่วไป ในขณะที่อ่าน ความรู้เหล่านี้จะถูกกระตุ้นให้ทำงานโดยกระบวนการทางสมอง ผู้อ่านจะใช้ทฤษฎีสกีม่า หรือ โครงสร้างความรู้เดิมทั้งด้านภาษา และความรู้ทั่วไปที่มีอยู่พร้อมแล้วมาช่วยในการทำ ความเข้าใจเรื่องที่อ่าน เพราะข้อเขียนใดๆ ก็ตามเป็นเพียงข้อมูลทางภาษาที่ผู้เขียนเตรียมให้ผู้อ่านเท่านั้น ผู้อ่านจะต้องสร้างความหมายขึ้นเอง โดยการนำโครงสร้างความรู้เดิมที่มีอยู่มาสัมพันธ์กับข้อเขียนในตัว โครงสร้างความรู้เดิมจะมีช่องว่างอยู่ ในขณะที่กระบวนการอ่านดำเนินไปผู้อ่านจะเริ่มได้ความหมายจากสิ่งที่อ่านมากขึ้นเรื่อยๆ เมื่อช่องว่างนั้นมีสภาพสมบูรณ์ความเข้าใจจึงเกิดขึ้น

จากนิยามของทฤษฎีประสบการณ์เดิม (Schema Theory) สรุปได้ว่า เป็นทฤษฎีที่ให้ความสำคัญกับความรู้อื่น ซึ่งความรู้อื่นนั้นจะทำให้เกิดความเข้าใจในการอ่านมากขึ้น ถ้าผู้อ่านได้นำสิ่งที่อ่านมาสัมพันธ์กันกับความรู้อื่น เพื่อจะได้เติมเต็มส่วนที่ยังไม่เข้าใจให้เข้าใจดีขึ้น ซึ่งทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจ

แนวทางในการนำทฤษฎีประสบการณ์เดิม (Schema Theory) มาปฏิบัติในการสอนอ่าน

1. ตรวจสอบว่านักเรียนรู้อะไรแล้วบ้าง

ครูที่มีความเชื่อในทฤษฎีประสบการณ์เดิม (Schema Theory) เห็นพ้องกันว่าความรู้ที่นักเรียนมีเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านมีผลต่อความเข้าใจเรื่องที่อ่าน ด้วยเหตุนี้ครูจึงให้ความสำคัญกับความรู้ที่นักเรียนมี แต่ก็ไม่ใช้เรื่องที่ยาก ในการค้นหว่านักเรียนมีความรู้แค่ไหน การทดสอบและการสังเกตอาจจะบอกได้ส่วนหนึ่ง แต่ก็เชื่อถือได้ไม่มากนัก ครูจึงจำเป็นต้องหาเครื่องมือที่จะประเมินความรู้อื่นที่นักเรียนมีก่อนที่จะอ่านเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

2. กระตุ้นนักเรียนให้นำความรู้อื่นออกมาใช้

วิธีการที่ครูจะกระตุ้นให้นักเรียนใช้ความรู้อื่นที่ตนมีอยู่มีดังนี้ คือ

2.1 ให้มีการอภิปรายในชั้นและพูดคุยกันอย่างไม่เป็นทางการ ครูให้นักเรียนดูชื่อเรื่องแล้วถามนักเรียนว่าเมื่อเห็นชื่อเรื่องแล้วนักเรียนนึกถึงอะไรบ้าง ครูจะให้นักเรียนแต่ละคนพูดถึงสิ่งที่ตนนึกได้ แล้วครูจะเขียนไว้บนกระดาน ในช่วงของการระดมความคิดนี้ ถึงแม้จะมีนักเรียนบางคนพูดในเรื่องที่ไม่เกี่ยวกับชื่อเรื่องอยู่บ้าง แต่ครูก็จะได้ข้อมูลจำนวนหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับชื่อเรื่องที่ให้นักเรียนอ่าน ซึ่งครูจะได้ใช้ข้อมูลส่วนนี้เป็นตัวกระตุ้นให้นักเรียนนึกถึงสิ่งที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ต่อไป ครูอาจสรุปโดยกล่าวว่า “ดูเหมือนเราจะได้เรื่องเกี่ยวกับ...พอสมควรทีเดียว แต่เรายังไม่ได้อ่านกันเลยก่อนจะอ่านเราลองมาช่วยกันสรุปสักประโยคซิว่าเรารู้้อะไรบ้างเกี่ยวกับ...”

2.2 ใช้แผนภาพแสดงเครือข่ายความหมาย (Semantic Mapping) วิธีนี้เป็นวิธีที่ครูสามารถตรวจสอบภูมิหลังของนักเรียนที่มีต่อเรื่องที่อ่านได้อย่างเป็นระบบยิ่งขึ้น การระดมความคิดจากนักเรียนยังเป็นไปในรูปแบบเดียวกับวิธีที่ 1 ที่ได้กล่าวมาแล้ว กล่าวคือ ครูยังคงถามนักเรียนว่า เมื่อนักเรียนเห็นชื่อนี้ / คำนี้ / เรื่องนี้ นักเรียนนึกถึงอะไร? แล้วครูจะเขียนสิ่งที่นักเรียนบอกบนกระดาน แต่แทนที่ครูจะเขียนไปเรื่อยๆ ที่ไหนก็ได้บนกระดาน ครูจะจัดหัวข้อเรื่องของสิ่งที่นักเรียนกล่าวถึงตัวอย่างเช่น ครูถามนักเรียนว่าเมื่อเห็นคำว่า “ผึ้ง” นักเรียนนึกถึงอะไรบ้าง นักเรียนก็อาจจะบอกว่าสัตว์แมลง เกสรดอกไม้ น้ำผึ้ง ฯลฯ เมื่อการระดมความคิดสิ้นสุดแล้ว ครูก็จะนำข้อมูลที่ได้จากนักเรียนมาสร้างแผนภาพแสดงความหมาย ซึ่งจะแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของข้อมูลต่างๆ ที่เป็นเครือข่ายกัน

แผนภาพแสดงความหมายนี้เป็นทั้งเครื่องมือที่ใช้ในการกระตุ้นให้นักเรียนนำความรู้อื่นที่ตนมีออกมาใช้ และเป็นทั้งเครื่องมือประเมินที่ครูใช้วัดว่านักเรียนมีความรู้อื่นมากน้อยเพียงใด

นอกจากจะใช้เป็นกิจกรรม “ก่อนอ่าน” แล้วนักเรียนอาจจะใช้แผนภาพแสดงความหมายนี้ “ระหว่างอ่าน” และใช้ทบทวนในกิจกรรม “หลังอ่าน” ได้อีกด้วย

2.3 ให้ข้อคิดต่างๆ ไป เพื่อเป็นแนวทางนำไปสู่ความคิดรวบยอด (Advance Organizer) เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ครูอาจเขียนพูดให้นักเรียนฟังก็ได้

2.4 ใช้คำถามก่อนอ่าน (Requisitions) การที่ครูหรือนักเรียนตั้งคำถามก่อนอ่านเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนนำความรู้เดิมออกมาใช้ นอกจากนั้นยังเป็นการช่วยตั้งจุดประสงค์ในการอ่านอีกด้วย ทั้งนี้เพราะนักเรียนจะอ่านเพื่อตอบคำถามที่ตนเองตั้งหรือครูตั้งขึ้นมา ตัวอย่างเช่น ครูให้นักเรียนอ่านเรื่อง “หินและกรวด” ครูก็จะเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนระดมความคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ตนรู้เรื่อง “หิน” และ “กรวด” แล้ว ครูก็จะเขียนสิ่งที่นักเรียนบอกบนกระดาน ซึ่งอาจจะมีทั้งข้อเท็จจริง ข้อสังเกต และประวัติความเป็นมาของหินและกรวด แต่แทนที่ครูจะใช้แผนภาพแสดงความหมาย ครูให้นักเรียนตั้งคำถามที่นักเรียนคิดว่าจะหาคำตอบได้จากเรื่องที่ตนจะอ่าน คำถามที่นักเรียนอาจจะถามได้ คือ

หินและกรวดต่างกันอย่างไร?

หินและกรวดมาจากไหน?

หินและกรวดมีอยู่ทั่วโลกหรือไม่?

มนุษย์สร้างหินได้หรือไม่?

หินและกรวดมีประโยชน์อย่างไร?

ในกรณีเช่นนี้ครูจะใช้คำถามที่นักเรียนตั้งเป็นจุดประสงค์ในการอ่านของนักเรียน วิธีการตั้งคำถามโดยใช้ข้อมูลที่นักเรียนบอกและครูเขียนไว้บนกระดานนี้ เป็นวิธีกระตุ้นความรู้เดิมของนักเรียน และยังทำให้นักเรียนจดจำเนื้อหาที่อ่านได้แม่นยำขึ้น

2.5 ใช้ภาพ ภาพเป็นตัวกระตุ้นความรู้เดิมได้เป็นอย่างมาก เมื่อนักเรียนเห็นภาพนักเรียนก็จะระลึกถึงสิ่งที่ตนเคยรู้เกี่ยวกับภาพนั้นๆ

3. เพิ่มเติมความรู้เดิมให้แก่นักเรียน

ถ้าครูคิดว่าความรู้เดิมของนักเรียนมีอิทธิพลต่อความเข้าใจสิ่งที่อ่านครูก็ต้องเพิ่มเติมความรู้เดิมให้แก่นักเรียน ซึ่งครูอาจทำได้ดังนี้

3.1 เพิ่มเติมบทพื้นฐานของสิ่งที่นักเรียนรู้แล้ว

3.2 ให้ข้อมูลเบื้องต้นโดยพูดเล่าเกี่ยวกับเรื่องที่จะอ่านให้นักเรียนฟัง

3.3 ให้นักเรียนดูภาพถ่าย ภาพวาด แผนที่ แผนภูมิ กราฟ และภาพอื่นๆ

3.4 สร้างประสบการณ์ในชีวิตจริงให้นักเรียนได้เห็น ได้สัมผัส ได้เดินทางไปเที่ยวยังสถานที่ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่อ่าน

3.5 สร้างประสบการณ์อ้อมโดยส่งเสริมให้อ่านอย่างกว้างขวาง โดยกรณีที่ครูไม่อาจสร้างประสบการณ์ตรงดังที่ได้กล่าวไว้ในข้อ 3.4 ได้ ครูควรกระตุ้นให้นักเรียนอ่านสิ่งพิมพ์ที่หลากหลายเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์โดยอ้อมให้แก่นักเรียน

3.6 ปรับประสบการณ์เดิมที่มีอยู่และสร้างประสบการณ์ใหม่ ในการปรับประสบการณ์มีอยู่วิธีหนึ่งที่ครูอาจทำ คือ ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

- ก. บอกทุกสิ่งทุกอย่างที่นักเรียนสังเกตเห็นเกี่ยวกับ “หัวข้อเรื่อง”
- ข. ข้อเท็จจริงหรือสิ่งที่เกิดขึ้นโดยบังเอิญที่ไปด้วยกันได้
- ค. อะไรคือสิ่งที่ผูกพันรายการเหล่านี้เข้าด้วยกัน
- ง. เราจะเรียกแต่ละกลุ่มว่าอย่างไร
- จ. รายการต่างๆ ที่มีอยู่เข้าใจได้กับกลุ่มเดียวเท่านั้นหรือไม่
- ฉ. ลองพยายามหาวิธีจับกลุ่มรายการเหล่านี้เข้าด้วยกัน เมื่อมีการจัดกลุ่มใหม่
- ญ. เมื่อมีการจัดกลุ่มเหล่านี้แล้ว มโนภาพหรือสีกิมาที่เราเมื่ออยู่ขณะนี้มีอะไรบ้าง

ในขณะที่นักเรียนตอบคำถามข้างต้นนี้ นักเรียนได้กระทำสิ่งต่อไปนี้ คือ

- ก. บอก / เขียน ข้อสังเกตของตนออกมาเป็นรายงาน
- ข. จัดกลุ่ม / ประเภท รายการเหล่านั้น
- ค. บอกพื้นฐานในการจัดกลุ่ม / ประเภท
- ง. ให้ชื่อกลุ่ม / ประเภท
- จ. ตรวจสอบการจัดกลุ่ม / ประเภท
- ฉ. พิจารณาจัดกลุ่ม / ประเภท แบบอื่นที่แตกต่างจากเดิม
- ช. บอกพื้นฐานในการจัดกลุ่ม / ประเภทแบบใหม่
- ญ. สรุปโดยจัดกลุ่ม / ประเภทขั้นสุดท้าย

4. เชื่อมโยงความรู้ใหม่เข้ากับความรู้เดิม

วิธีการที่ครูจะเชื่อมโยงความรู้ใหม่เข้ากับความรู้เดิมของนักเรียน มีดังนี้

4.1 พยายามหาประสบการณ์เดิมที่นักเรียนมี เพื่อนำมาเปรียบเทียบ เช่น นักเรียนไม่มีสีกามา “บึง” แต่นักเรียนรู้จัก “แม่น้ำ” และ “คลอง” ครูก็จะต้องพยายาม สร้างประสบการณ์เดิม “บึง” ให้แก่นักเรียนบนพื้นฐานของพื้นฐานประสบการณ์เดิม คือ แม่น้ำ และคลอง ซึ่งเป็นแหล่งน้ำเหมือนกัน แต่ขนาดกำเนิด และประโยชน์ใช้สอยอาจต่างกัน

4.2 แสดงให้เห็นความเชื่อมโยงระหว่างความรู้ใหม่และความรู้เดิม วิธีการหนึ่ง คือ ให้นักเรียนสังเกตความสัมพันธ์ ด้านชนิด หรือประเภท ความสัมพันธ์ด้านตัวอย่างและความสัมพันธ์ด้านลักษณะ (ศิริรัตน์ นิละกุลปต์. 2537: 1 – 10)

จิตวิทยาการอ่าน

การเรียนรู้เกี่ยวกับการอ่านนั้น จะยังเกิดผลก็ต่อเมื่อผู้เรียนมีความพร้อมดังที่ประเทิน มหาจันทร์ กล่าวว่า “เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปแล้วว่า การเรียนรู้เกี่ยวกับการอ่านนั้น เป็นกระบวนการแห่งความองกงาม เช่นนี้ จำเป็นต้องมีความพร้อมสำหรับการเรียนอ่าน (ประเทิน มหาจันทร์. 2530: 45)

ณรงค์ ทองปาน ได้กล่าวถึง ความพร้อมในการอ่านของนักเรียนว่า เกิดจากปัจจัยที่สำคัญ 2 ประการ คือ ปัจจัยที่เกี่ยวกับตัวเด็ก และปัจจัยที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

ปัจจัยที่เกี่ยวกับตัวเด็ก ประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้

1. ความพร้อมทางด้านร่างกาย ได้แก่ ความสามารถในการมองเห็น ความสามารถในการฟัง การออกเสียง นอกจากนี้ยังรวมถึงเพศด้วย

2. ความพร้อมทางด้านสมอง ได้แก่ ความสามารถในการรับรู้ ความสามารถในการจำแนก ความแตกต่างของภาพและเสียง ความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผลที่เกี่ยวกับการแก้ปัญหาในการเรียนอ่าน

3. ความพร้อมทางด้านอารมณ์ การที่ครูช่วยให้เด็กเกิดความอบอุ่น เกิดความมั่นคงทางอารมณ์และจิตใจ จะทำให้เด็กมีความสบายใจ มีความอยากรู้อยากเห็น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เด็กเกิดความพร้อมในการอ่านหนังสือ

4. ความพร้อมทางวิชาการ หมายถึง ความรู้ที่เด็กมักมีอยู่เป็นทุนเดิมอยู่แล้ว ได้แก่ การรู้จักภาพ รู้จักคำศัพท์ ออกเสียงได้ถูกต้อง หรือสนใจที่จะอ่าน

ปัจจัยที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้

1. อาชีพของบิดามารดา เด็กที่มีสภาพร่างกายปกติ มีบิดามารดาเป็นพ่อค้าหรือข้าราชการ น่าจะมีความพร้อมในการอ่านมากกว่าเด็กที่มีบิดา มารดา เป็นเกษตรกรหรือกรรมกร เพราะอาชีพเป็นพื้นฐานทางเศรษฐกิจและพฤติกรรมต่างๆ ของบุคคลในครอบครัวมีส่วนช่วยให้เด็กเกิดความพร้อมได้

2. บุคคลแวดล้อม หากบุคคลที่อยู่แวดล้อมตัวเด็กให้ความรู้ ความอบอุ่น ด้วยการห่ก่ล้อม พูดคุย เล่นกีฬา หรืออ่านหนังสือให้เด็กฟังเสมอๆ เด็กจะมีประสบการณ์ทางภาษาดีมีความอยากรู้อยากเห็นอยากอ่านมากขึ้น

3. สภาพสังคมที่เด็กอาศัย เด็กที่อยู่ในสังคมที่เจริญจะมีความพร้อมในการอ่านเร็วกว่าเด็กที่อยู่ในชนบท เพราะสังคมที่เจริญมีสื่อมวลชนมากมายทั้งวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และภาพยนตร์

4. การสะสมหนังสือ ครอบครัวใดมีบุคคลในครอบครัวเป็นนักสะสมหนังสือประเภทต่างๆ เพื่อให้บุตรหลานได้ศึกษาค้นคว้า เด็กก็จะสนใจและรักการอ่านหนังสือโดยไม่รู้ตัว

5. การที่ผู้ปกครองจัดประสบการณ์ให้กับเด็กด้วยการพาไปเลือกซื้อหนังสือที่เหมาะสมกับความสนใจของเด็ก หรือหาเวลาพูดคุยเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่างๆ ที่น่าสนใจ สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้เด็กเกิดความพร้อมในการอ่านได้

ฉะนั้น การอ่านจะมีประสิทธิภาพดี ก็เนื่องจากมีความพร้อมในด้านต่างๆ ทั้งความพร้อมทางร่างกาย อารมณ์ สังคมสติปัญญา และวิชาการ ตลอดจนความพร้อมทางสภาพแวดล้อม จึงเป็นหน้าที่ที่สำคัญยิ่งของผู้สอนและผู้ปกครองจะช่วยเหลือให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในการอ่านที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับประถมศึกษา

1.5 ทักษะการอ่าน

ความหมายของทักษะการอ่าน

วรรณิ โสมประยูร (2537: 121) กล่าวว่า ทักษะการอ่านเป็นกระบวนการทางสมองที่ต้องใช้สายตาสัมผัสตัวอักษรหรือสิ่งพิมพ์อื่นๆ รับรู้ และเข้าใจความหมายของคำหรือสัญลักษณ์ โดยแปลออกมาเป็นความหมายที่ใช้สื่อความคิด และความรู้ระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่านให้เข้าใจตรงกัน และผู้อ่านสามารถนำเอาความหมายนั้นๆ ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ได้

กองทัพ เคลือบพณิชกุล (2542: 81 – 82) กล่าวถึง ทักษะการอ่านว่า เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการสื่อสาร โดยผู้อ่านใช้ประสาทสัมผัสรับตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ผ่านกระบวนการทางความคิด เพื่อทำความเข้าใจในเรื่องราวนั้น แล้วตีความหมายออกมาทั้งความหมายตรงและความหมายแฝงอย่างถูกต้องและตรงตามวัตถุประสงค์ของผู้เขียน แล้วยังสามารถสรุปความหมาย แนวความคิดตามขั้นตอน

ทิศนา แคมณี (2544: 101) ได้กล่าวถึง ทักษะการอ่านว่า เป็นทักษะพื้นฐานเบื้องต้นในการสื่อสาร และเป็นพื้นฐานเบื้องต้นของความคิด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548: 6) ได้ให้ความหมายของทักษะการอ่านว่าเป็นการแปลความหมายของตัวอักษรที่อ่านออกมาเป็นความรู้ ความคิด และเกิดความเข้าใจเรื่องราวที่อ่านตรงกับเรื่องราวที่ผู้เขียนสื่อความหมาย ผู้อ่านสามารถนำความรู้ ความคิด หรือสาระจากเรื่องราวที่อ่านใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

จิราภรณ์ จันทา (2543: 23) ให้ความคิดเห็นว่า การพัฒนาทักษะการอ่านผู้สอนต้องเปิดกว้างให้ผู้อ่านได้อ่านเรื่องอย่างอิสระตามความสนใจ เพราะสิ่งที่เขาสนใจนั้นย่อมแสดงว่าเขาต้องมีประสบการณ์มาบ้างแล้ว ซึ่งจะส่งผลให้ผู้อ่านได้นำเอาประสบการณ์เดิมของเขาใช้ในการตีความ ทำความเข้าใจเรื่องที่อ่าน ทำให้เข้าใจเรื่องได้ง่ายและรวดเร็ว นอกจากนี้ การสอนอ่านควรใช้เทคนิคหลายๆ อย่างประกอบกันในการสอน ซึ่งจะทำให้การอ่านของนักเรียนประสบความสำเร็จได้ง่าย อย่างเช่น งานวิจัยในข้างต้นที่ใช้กลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ประกอบในการสอน

สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์ (2544: 111) ให้ความหมายของทักษะการอ่านว่า เป็นการแปลความของตัวอักษรออกเป็นความคิด และนำความคิดนั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์

จากความหมายทักษะการอ่าน พอสรุปได้ว่า ทักษะการอ่าน เป็นการแปลความหมายของสิ่งที่สายตาสัมผัส หรือสัญลักษณ์ต่างๆ แล้วผ่านกระบวนการทางสมอง เพื่อตีความหมายของสัญลักษณ์นั้น

องค์ประกอบที่สำคัญของทักษะการอ่าน

วรรณิ โสมประยูร (2537: 124) และกองทัพ เคลือบพนิชกุล (2542: 88) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของทักษะการอ่าน ไว้ดังนี้

1. ผู้อ่าน เป็นองค์ประกอบแรกของการอ่าน ผู้อ่านจะใช้สายตาสัมผัสตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ แล้วเกิดการรับรู้รูปร่างลักษณะของคำเมื่อได้สัมผัส เกิดการตีความหมายของคำ วลี หรือประโยค
2. สาร หรือตัวหนังสือ ตัวอักษร สัญลักษณ์ เนื้อหา เรื่องราว ซึ่งทำให้เกิดความคิดแก่ผู้อ่าน ถ้าผู้อ่าน อ่านไม่ได้หรืออ่านไม่ออก การอ่านก็จะไม่สัมฤทธิ์ผล
3. เข้าใจความหมาย ผู้อ่านต้องเข้าใจความหมายของคำที่ผู้เขียนเขียน การอ่านจึงจะเกิดขึ้นต่อไปได้
4. การเลือกความหมาย ความหมายของคำในภาษาไทยมีมากมาย ผู้อ่านจะต้องเลือกใช้ให้ถูกต้อง ต้องเข้าใจจุดมุ่งหมายของผู้เขียนในการเขียนคำนั้น ถ้าทั้งผู้เขียนและผู้อ่านเข้าใจตรงกัน ก็สามารถอ่านได้ความหมายที่ถูกต้อง หากเข้าใจไม่ตรงกันก็ทำให้เข้าใจผิดได้เช่นกัน
5. ใช้ความหมายที่ได้มาหรือการนำไปใช้ การอ่านจะได้ผลตรงตามจุดประสงค์ของผู้เขียน ก็ต่อเมื่อผู้อ่านสามารถเข้าใจตามเรื่องราวถูกต้อง แล้วเลือกสิ่งที่ดี ถูกต้องเหมาะสม และนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันหรือทำประโยชน์ให้กับตนและสังคมได้

จากองค์ประกอบของทักษะการอ่านดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ทักษะการอ่าน ต้องประกอบด้วย ผู้อ่าน ซึ่งเป็นผู้สัมผัสและรับรู้สารที่เป็นตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ที่ผู้เขียนเขียนเพื่อสื่อความหมายหรือสื่อความคิดของผู้เขียน ผู้อ่านจะต้องเข้าใจความหมายให้ตรงกับจุดประสงค์ที่ผู้เขียนต้องการ เพื่อจะได้เลือกและสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยผู้อ่านจะต้องอ่านได้จึงจะสัมฤทธิ์ผลตรงตามจุดประสงค์ของการเขียนและการอ่าน

การอ่านออกเขียนได้มีความสำคัญมากในปัจจุบันนี้ เพราะจะทำให้มองโลกได้กว้างไกล ดังนั้น การอ่านจึงจำเป็นต้องรู้ระดับของการอ่านว่าเป็นอย่างไร

ระดับของการอ่าน

แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ

1. อ่านออก การที่ผู้อ่านรู้จักพยัญชนะ สระและเครื่องหมายต่างๆ สามารถอ่านออกเสียงออกมาเป็นคำได้อย่างถูกต้อง
2. อ่านเป็น เป็นการอ่านที่แตกต่างจากระดับแรกโดยสิ้นเชิง เพราะการอ่านเป็นนั้นหมายความว่า ผู้อ่านจะต้องอ่านได้ถูกต้อง คล่องแคล่ว จับใจความได้ตรงตามที่คุณเขียนต้องการ ทราบความหมายของข้อความทุกอย่าง รวมถึงความหมายที่คุณเขียนเจตนาแฝงเร้นไว้ สามารถเข้าใจเจตนาและอารมณ์ของคุณเขียน ตลอดจนสามารถประเมินคุณค่าและเลือกรับสิ่งดีๆ จากงานเขียนนั้นได้ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องฝึกฝนทักษะในการอ่านของตนเองให้มาก เพื่อที่จะได้อ่านเป็น ซึ่งต้องอาศัยเวลาในการฝึกฝนค่อนข้างนาน

การฝึกอ่านให้เป็น

1. รู้หลักภาษา

ต้องให้ความสำคัญกับการศึกษาหลักไวยากรณ์ การออกเสียง อักษรวิธี จนคุ้นชิน สามารถอ่านออกเสียงได้ถูกต้องแล้วจึงฝึกฝนตนเองให้เป็นคนอ่านเร็ว สามารถเข้าใจใจความของข้อความได้ เมื่อกวาดสายตาไปตามตัวอักษรที่เรียงกันเป็นคำ เป็นประโยค โดยที่ไม่ต้องสะกด หรืออ่านออกเสียงใดๆ เลย หรือที่เราเรียกกันว่า การอ่านในใจ นั่นเอง

2. รู้หนังสือ

ต้องรู้จักประเภทของหนังสือ สามารถแยกแยะประเภทและความแตกต่างของจุดมุ่งหมายในหนังสือแต่ละประเภทได้ รวมทั้งจะต้องรู้ส่วนประกอบต่างๆ ของหนังสือว่ามีอะไรบ้าง แต่ละส่วนเป็นอย่างไร

3. รู้จักเลือก

จะทำให้สามารถเลือกหนังสือได้ตรงตามความต้องการของตนเอง ช่วยประหยัดเวลาในการเลือกมากขึ้น

4. รู้วิธีอ่าน

นอกจากต้องรู้หนังสือและรู้จักเลือกแล้ว จะต้องรู้วิธีอ่าน ต้องใจกว้างพยายามอ่านหนังสือหลายๆ ประเภท ไม่อ่านแต่หนังสือที่ชอบ ฝึกให้มีความเป็นกลางในการอ่าน ขอมรับความคิดที่แตกต่าง ต้องไม่เป็นทาสของหนังสือ อ่านเล่มใดก็คล้อยตามเล่มนั้น ฝึกตนเองให้เป็นคนที่มีวิเคราะห์ด้วยเหตุผล ความเป็นจริงและความถูกต้อง

5. รู้คุณค่า

เมื่อทำได้ทั้ง 4 ข้อในข้างต้นแล้ว สิ่งสำคัญที่ตามมาคือจะต้องอ่านแล้วคิดตามตลอดเวลา ฝึกจับใจความสิ่งที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อทั้ง โดยตรงและโดยอ้อม เข้าใจอารมณ์และความรู้สึกผู้เขียน ประเมินค่าและแยกแยะสิ่งที่เป็นประโยชน์ออกจากเนื้อเรื่องใดๆ เมื่ออ่านจบสามารถบอกคุณค่าของ หนังสือและสาระที่ได้จากการอ่าน

หากทำได้ทั้ง 5 ข้อ จะช่วยให้เข้าถึงคุณประโยชน์ของหนังสือได้อย่างแท้จริง

วิธีอ่านหนังสือ

เนื่องจากการอ่านของแต่ละบุคคลมีจุดมุ่งหมายที่แตกต่างกัน มีทั้งที่อ่านเพื่อความบันเทิง ความรู้ และสนองความบันเทิง ความรู้ และสนองความต้องการอื่น ดังนั้น เพื่อให้เกิดประโยชน์จากการอ่านอย่างแท้จริง เราควรจะมีวิธีการอ่านในแต่ละจุดมุ่งหมาย

1. วิธีอ่านเพื่อความบันเทิง

ความบันเทิง หมายถึง ความเพลิดเพลิน สนุกสนาน รื่นรมย์ และความเป็นสุขใจ ผู้อ่านแต่ละคนต้องการความบันเทิงในแบบที่ต่างกัน บ้างก็เพลิดเพลินกับการอ่านนิทาน นวนิยายที่ต้องใช้จินตนาการ มีความสุขกับจินตนาการที่ตนสร้าง บ้างก็สนุกสนาน เรื่องตลกขบขัน บ้างก็สุขใจกับการอ่านธรรมะ ปรัชญา คติธรรมที่ให้ความสงบสุขทางใจ ดังนั้น เพื่อให้เกิดความสุขในการอ่าน เราควรจะต้องรู้วิธีการอ่าน ดังนี้

1.1 เลือกหนังสือให้ตรงกับความต้องการ โดยดูจากประเภทของหนังสือว่าเป็นความบันเทิงด้านใด เช่น เรื่องสั้น สารคดีเบาๆ เรื่องตลกขบขัน เป็นต้น

1.2 อ่านคำนำหรือปรารภ เพื่อให้เข้าใจจุดมุ่งหมายในการแต่งและรู้จักผู้แต่งมากขึ้น

1.3 อ่านอย่างไม่ถือคติหรือจับผิด ปล่อยให้ไปกับเรื่องราวเพื่อรับรสความบันเทิงอย่างเต็มที่

1.4 พิจารณาว่าได้อะไรจากการอ่าน ได้แนวคิดอะไร หรือได้ความบันเทิงใจอย่างไร เช่น ปลื้มปิติ สนุกสนาน หรืออิมเมจ เป็นต้น

2. วิธีการอ่านเพื่อต้องการศึกษาค้นคว้า

จะต้องรู้ว่าต้องการศึกษาเรื่องอะไร แล้วจึงเลือกหาหนังสือที่จะค้นคว้าโดยการพิจารณาจากประเภทของหนังสือ เมื่อได้หนังสือที่ต้องการแล้ว จะต้องพิจารณาจากส่วนประกอบที่สำคัญของหนังสือ เพื่อให้ประโยชน์ทางการศึกษาโดยตรง คือ

2.1 คำนำ

จะเป็นส่วนที่ผู้แต่งหนังสือจะบอกถึงจุดมุ่งหมายในการแต่ง สาระสำคัญของเรื่อง และบางครั้งยังบอกวิธีการใช้หนังสือไว้ในคำนำ จึงทำให้เรารู้จักผู้แต่งได้มากขึ้น

2.2 สารบัญ

จะเป็นตัวบอกขอบเขตของเนื้อหาว่ากล่าวถึงอะไรบ้าง ลำดับก่อนหลังของเนื้อหา และส่วนประกอบของหนังสือ เช่น ภาคผนวก คำนี เป็นต้น ดังนั้นหน้าสารบัญที่ละเอียดจึงมีส่วนช่วยอำนวยความสะดวกในการศึกษาค้นคว้าแก่ผู้อ่าน

หนังสือไม่จำเป็นจะต้องมีสารบัญทุกเล่ม สารบัญจำเป็นต้องมีในหนังสือประเภทที่มีหัวข้อเนื้อหาหลากหลายเรื่องรวมอยู่ในเล่มเดียว เช่น นิติสาร วารสาร หรือหนังสือเพื่อการค้นคว้า เป็นต้น หนังสือที่ไม่จำเป็นต้องมีสารบัญ เช่น นวนิยาย นิทาน บทละคร เป็นต้น

2.3 บัญชีตารางและบัญชีภาพ

มีในหนังสือบางประเภท เช่น รายงานการวิจัย ตำรา และเอกสารทางวิชาการ เพื่อบอกให้ผู้อ่านทราบว่า ตารางแสดงสถิติตัวเลข แผนภูมิหรือภาพประกอบอยู่ในหน้าใดของหนังสือ จะช่วยให้ศึกษาได้สะดวกยิ่งขึ้น

2.4 เนื้อเรื่อง

สำหรับการอ่านเพื่อศึกษาค้นคว้า ผู้ศึกษาจะต้องรู้ว่าตนเองต้องการค้นคว้าอย่างไร ละเอียดทั้งเรื่อง หรือค้นคว้าเฉพาะเรื่อง หากต้องการจะค้นคว้าทั้งเรื่อง ผู้อ่านต้องพยายามจับใจความในแต่ละย่อหน้าและแต่ละบทให้ได้ เมื่ออ่านจบ ต้องสามารถสรุปเนื้อหาในแต่ละย่อหน้า เรียบเรียงเป็นหนึ่งบท และสามารถเรียบเรียงแต่ละบท มาสรุปเป็นเรื่องเดียวกันได้

การอ่านที่ต้องการค้นคว้าเฉพาะเรื่อง หมายถึง เรื่องย่อยๆ ที่กล่าวในบางตอนของหนังสือหรือวารสาร ผู้อ่านจะต้องเลือกเนื้อหาโดยอาศัยสารบัญเป็นสำคัญ สิ่งที่ควรระลึกให้เป็นนิสัยก็คือ อ่านให้ตลอดทีละย่อหน้า จับใจความของย่อหน้านั้นๆ ให้ได้ เมื่ออ่านจบแล้วจึงค่อยสรุปใจความออกมาเป็นหนึ่งบทเช่นเดียวกันกับการค้นคว้าทั้งเรื่อง

การค้นคว้าทั้งสองแบบนี้ ควรจะใช้การบันทึกประกอบด้วย เพื่อให้เกิดการศึกษาที่เป็นระบบ จะช่วยอำนวยความสะดวกแก่การลำดับความสำคัญ และการจดจำ

2.5 ภาคผนวก

รวบรวมเรื่องที่น่าสนใจและข้อเขียนที่หาอ่านได้ยากไว้ท้ายเล่ม แม้ไม่ใช่เนื้อหาโดยตรงที่แท้จริง แต่จะช่วยขยายความรู้ ความเข้าใจ และความคิดเกี่ยวกับเนื้อหาได้มาก

2.6 บรรณานุกรม

คือ หนังสืออ้างอิงที่ผู้แต่งใช้ประกอบในการเขียนหนังสือเรื่องนั้น เรื่อง ลำดับไว้ตามตัวอักษรชื่อผู้แต่ง ผู้ศึกษาค้นคว้าควรดูรายละเอียดในส่วนนี้ด้วย เพราะบางครั้งจะต้องติดตามเรื่องที่อ้างอิงในหนังสือเล่มนั้น

2.7 คัชนี่

คือ ส่วนสุดท้ายของหนังสือ ช่วยในการหาเนื้อหาที่ต้องการศึกษาสำหรับผู้ศึกษาที่มีเวลาน้อย จะรวบรวมเอาชื่อและคำต่างๆ ที่มีในหนังสือ พร้อมกับบอกหมายเลขหน้าเอาไว้

3. วิธีอ่านเพื่อความคิดหรือเพื่อสนองความต้องการอื่นๆ

คือ ความต้องการที่จะหาข้อคิด คำแนะนำในการดำรงชีวิต ในการแก้ปัญหาต่างๆ เช่น การเสริมสร้างบุคลิกภาพของตนเอง ส่งเสริมหน้าที่การงาน หรือยกระดับจิตใจ เป็นต้น ซึ่งควรจะต้องอ่านให้เหมาะสม คือ

3.1 สำรวจตนเองว่าขณะนี้ต้องการอะไร และเลือกหนังสือให้ตรงกับความต้องการของตนเอง เช่น มีความสามารถต้องการสมัครงานแต่รู้ว่าตนเองมีบุคลิกที่ไม่ดี ก็ควรรหาหนังสือประเภทส่งเสริมบุคลิกภาพให้ดูน่าเชื่อถือ น่าไว้วางใจ เป็นต้น

3.2 อ่านอย่างช้าๆ ตีความหมายในเนื้อเรื่องให้แจ่มแจ้ง (การอ่านและการพิจารณาวรรณกรรม. 2552: ออนไลน์)

หลักในการสอนอ่าน

เสาวลักษณ์ รัตนวิเศษ (2528: 1 – 8) กล่าวว่า หลักการอ่านนั้นเกี่ยวข้องกับกระบวนการอยู่ 2 ประการ คือ การติดตามผู้เขียนว่าจะพูดว่าอะไร และคิดว่าผู้เขียนหมายถึงอะไร วิธีสอนและเทคนิคการสอนแต่ละคนอาจจะใช้เวลาแตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถในการอ่านของแต่ละคน และพื้นฐานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอื่นๆ ด้วย ในการหาเหตุผลของข้อความที่อ่านนั้น ผู้เชี่ยวชาญการอ่านได้ค้นคว้าไว้ตามกระบวนการคิด (Thinking Process) มีหลายวิธี คือ

1. Top-Level Structure Method เป็นวิธีที่เน้นหนักในการสอนให้นักเรียนเกิดประสบการณ์ด้วยตนเอง ในการที่จะพิจารณา ความคิด หรือปัญหาของข้อความนั้นไปในแนวใด เมื่อเข้าใจในโครงการเขียนหรือแผนการของผู้เขียน นักเรียนจะพบความคิดหลัก (Main Idea) และรายละเอียดอื่นๆ อีกด้วย

2. The reader Selected Miscues Technique ให้นักเรียนอภิปรายเพื่อที่จะเดาความหมายของคำยาก ที่พบในข้อความที่อ่านหลังจากที่อ่านแล้ว การอภิปรายของครูจะช่วยให้เข้าใจยิ่งขึ้น และรู้ตนเองว่ามีจุดบกพร่องตรงไหน

3. The Cloze Procedure เป็นวิธีการตัดคำหรือลบคำออกจากข้อความทุกคำที่ 8 แล้วให้นักเรียนคิด หรือหาคำมาเติมลงในช่องว่างให้ตรงกับคำเดิม หรือเป็นคำที่ใช้แทนคำเดิม ซึ่งมีความหมายถูกต้องทั้งในด้านความหมายและไวยากรณ์ เพื่อให้ได้ใจความที่สมบูรณ์

4. The ERICA Model Method เน้นให้นักเรียนเกิดประสบการณ์ด้วยตนเอง โดยผ่านกระบวนการ 4 ขั้นตอน คือ

- การเตรียมสำหรับอ่าน (Preparing for Reading)
- การคิดในสิ่งที่อ่าน (Thinking through the Reading)
- การแยกแยะและรวบรวมความรู้ที่ได้ (Extracting and Organizing Information)
- การแปลความหรือตีความรู้ (Transiting Information)

การสอนทักษะการอ่าน

สมถวิล วิเศษสมบัติ (2525: 73 – 74) กล่าวว่า ปัจจุบันนี้ได้มีการส่งเสริมทักษะการอ่านเป็นอย่างมากทั้งในระดับประถมและมัธยมศึกษา เพราะถือว่าหากนักเรียนมีพื้นฐานในการอ่านดีแล้ว ย่อมสามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ในสาขาวิชาอื่นๆ ได้เป็นอย่างดี ดังนั้น การสอนอ่านควรคำนึงถึงในสิ่งต่อไปนี้

1. ความเข้าใจ คือ ความสามารถที่จะเข้าใจในหลายลักษณะอักษร หรือข้อความที่อ่านอย่างรวดเร็ว ครบถ้วน คือ อ่านรู้เรื่องนั่นเอง การอ่านนั้นความเข้าใจเป็นสิ่งสำคัญเป็นอันดับหนึ่ง จึงไม่ควรอ่านเร็วเกินไปจนไม่รู้เรื่อง คนเราจะอ่านหนังสือได้เข้าใจเพียงใดนั้นแล้วแต่ประสบการณ์และการศึกษาที่ได้รับมา เมื่อได้เห็นได้ฟังได้ดมได้ชิมได้ดื่มนั้น และมิผลให้อ่านหนังสือเข้าใจรวดเร็ว และลึกซึ้งยิ่งขึ้นด้วย

2. ให้ผู้อ่านสามารถบอกรายละเอียดของเรื่องที่อ่านว่ามีสาระอะไรบ้าง โดยให้เล่าให้รายงานได้อย่างชัดเจน จึงจะแสดงว่าผู้อ่านมีความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน

3. อ่านเพื่อปฏิบัติตามคำสั่งหรือคำแนะนำ

4. ฝึกการใช้สายตา การอ่านเพื่อความเข้าใจนิยมฝึกทักษะในการอ่านเร็ว และตอบคำถามได้ถูกต้องแม่นยำ

5. อ่านเพื่อให้สรุปหรือย่อได้ว่าเรื่องที่อ่านนั้นเกี่ยวกับเรื่องอะไร แม้จะไม่ละเอียดแต่ให้สามารถบอกได้บ้าง แม้จะไม่ครบสมบูรณ์ก็ตาม

6. อ่านแล้วสามารถคาดการณ์ทำนายว่าเรื่องที่อ่านนั้นจะลงเอยไปในรูปใด

7. อ่านแล้วทำรายงานย่อได้ โดยเฉพาะการอ่านประเภทนี้ ต้องการฝึกทำโน้ตย่อ

8. อ่านเพื่อหาความจริง และแสดงข้อคิดเห็นประกอบด้วย

9. การอ่านหนังสืออ้างอิงต่างๆ

นอกจากนี้ มานิตย์ บุญประเสริฐ (2526: 4) ได้กล่าวถึงขั้นตอน และวัตถุประสงค์ของการอ่านเพื่อความเข้าใจได้ ดังนี้

1. การอ่านเพื่อตอบคำถาม ใคร ทำอะไร เมื่อไร ที่ไหน อย่างไร หรือเท่าไร การตั้งคำถามเหล่านี้จะช่วยให้จับประเด็นในการอ่านง่ายขึ้น

2. การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ คือ จับประเด็นว่าผู้เขียนต้องการที่จะเสนอข้อคิดเห็นอะไร การหาประเด็นสำคัญขึ้นอยู่กับลักษณะและความยาวของย่อหน้า และเรื่องด้วย

3. การอ่านหารายละเอียดที่สำคัญ การอ่านเพื่อเข้าใจรายละเอียดที่สำคัญเป็นเรื่องจำเป็น สำหรับการอ่านเพื่อการศึกษา นอกจากนี้การที่ผู้อ่านเข้าใจความหมายของตัวอักษรสามารถตีความ และวิจารณ์เรื่องที่ได้รอ่านได้นั้นเป็นระดับหนึ่งของการเข้าใจในการอ่าน โดยมีวัตถุประสงค์ในการอ่านเพื่อตอบคำถาม จับใจความสำคัญของเรื่อง และเก็บรายละเอียดของการอ่าน ทั้งนี้วิธีที่จะช่วยให้เกิดความเข้าใจในการอ่าน ดังกล่าวมี 2 ประการ คือ

3.1 ประการแรกก่อนอ่านตั้งจุดมุ่งหมายในการอ่าน

3.2 ประการที่สองเมื่อทราบจุดมุ่งหมายแล้ว ควรเลือกวิธีการอ่านด้วย

ในขณะเดียวกัน แบนแมน และดอร์สัน (รัชนีวรรณ สวงโท, 2539: 18; อ้างอิงจาก Bamman and Dawson, 1959: 177) กล่าวถึง การสอนอ่านเพื่อความเข้าใจไว้ดังนี้

1. ให้นักเรียนเข้าใจข้อความ กลุ่มคำ ประโยค และข้อความสั้นๆ
2. ฝึกให้นักเรียนจับความคิดที่สำคัญ โดยตั้งคำถามให้ตอบ
3. ฝึกให้อ่านเพื่อสังเกตรายละเอียด
4. ฝึกให้อ่านเพื่อคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นต่อไป
5. ฝึกให้อ่านโดยกำหนดว่าต้องการให้รู้เรื่องอะไรบ้าง
6. ฝึกให้อ่านเพื่อจินตนาการเพิ่มเติม
7. ฝึกให้อ่านเพื่อให้ทราบแนวการจัดลำดับคำ

วิธีการสอนอ่านในชั้นประถมศึกษา

สมบัติ มหารศ (2533: 64) ได้กล่าวถึงหลักการสอนอ่านในชั้นประถมศึกษาตอนต้น ดังนี้

1. สอนให้เด็กแสดงออกทางประสบการณ์โดยยึดภูมิหลัง และสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวเด็กตลอดจนสิ่งที่ได้พบมาก่อนแล้วนำมาสอดคล้องแทรกให้เด็กอ่าน

2. การสอนอ่านในเด็กวัยแรกเริ่ม หรือประถมศึกษาตอนต้น ควรมีการกำหนดให้อ่านในห้องสมุดด้วย

3. การสอนที่ดีต้องมีกิจกรรมต่างๆ และมีการเล่นประกอบทุกๆ ชั่วโมง

4. การอ่านที่มีประโยชน์จะต้องมีการสนทนา การอภิปรายร่วมกันในชั้นด้วย

5. การให้ฟังตัวอย่างที่ถูกต้องและเหมาะสม และต้องแก้ไขทันทีที่เด็กอ่านผิด

6. ควรให้อ่านคำง่ายๆ คำธรรมดาสำคัญให้มากที่สุดก่อนที่จะอ่านคำยากต่อไป

บันลือ พุกษะวัน (2522: 106 – 110) ได้กล่าวถึงการสอนอ่านในระดับประถมศึกษาว่า เด็กจะเริ่มอ่านโดยมุ่งให้อ่านสัญลักษณ์ล้วนๆ ไม่ชวนสนใจ และมีความหมายน้อยมาก เป็นการยากที่

จะต้องมุ่งใช้ความจำอย่างเดียว จึงควรสอนโดยใช้ภาพเพราะภาพจะช่วยให้สัญลักษณ์มีความหมายชัดเจน อ่านง่าย ประสบความสำเร็จง่าย ชวนให้อยากที่จะเรียน และฝึกอ่านในขั้นต่อไป จึงได้กำหนดลำดับขั้นในการสอนอ่าน ดังนี้

1. ขั้นเตรียม ตั้งแต่การปฐมนิเทศในเรื่องของการฝึกฟังเรื่องราวที่ครูอ่านและเล่าให้ฟังการเตรียมขั้นนี้จึงเป็นหน้าที่ของครูที่ต้องเตรียมการสอนเตรียมจัดหาวัสดุเพื่อใช้ในการอ่านและควรเป็นเรื่องที่เด็กสนใจ

2. ขั้นชักจูงหรือแนะนำการอ่าน ครูชักจูงให้เด็กเห็นความสำคัญในการอ่าน โดยมีนิทานสนุกๆ ประกอบชี้ให้เห็นโทษของการอ่านหนังสือไม่ได้ พร้อมทั้งชักจูงให้เห็นประโยชน์ของการอ่านที่จำเป็นในการดำรงชีวิต

3. ขั้นอ่านอาจทำได้หลายทาง เช่น ช่วยกันเล่านิทานที่แสดงความเป็นไปได้ของเรื่องราวต่างๆ ด้วยการเล่นเกมส์ จัดกิจกรรมที่สอดคล้อง หรือจะเป็นการขับร้องแล้วแต่กรณีที่เหมาะสม

4. ขั้นเปรียบเทียบและพินิจตัวอักษร (Visual Discrimination) โดยปกติการอ่านเป็นคำ เป็นประโยค เป็นขั้นเริ่มต้นการอ่านตามทฤษฎีของ เกสตอลท์ (Gestalt) เด็กเรียนรู้เป็นส่วนรวมอ่านก่อนแล้วจึงจะมาสังเกตรายละเอียดทีหลัง เพราะธรรมชาติของมนุษย์ที่พบเห็นสิ่งใดจะต้องรู้นั้นคืออะไร ส่วนจะประกอบด้วยอะไรบ้าง รายละเอียดอย่างไรก็พิจารณาทีหลัง

5. การสร้างความเข้าใจในการอ่าน อาจฝึกได้หลายลักษณะ ดังนี้

5.1 อ่านแล้วบอกความเข้าใจในรูปประโยคโดยการแปล

5.2 ใช้วิธีทำทางประกอบการอธิบาย

5.3 การแสดงโดยสมมุติตามเรื่องราวคล้ายละคร

5.4 อ่านแล้วช่วยกันสรุป หรือย่อเรื่องให้ได้ความ

6. การแจกลูกหรือแจกคำ โดยมุ่งที่จะอ่านคำใหม่ๆ ที่มีตัวสะกดแบบเดียวกันอาจเริ่มโดยวิธีการในข้อ 4. นำโดยการชี้คำในแม่บท

7. การนำบัตรคำไปเทียบคำในหนังสือแบบเรียนภาษาไทย หรือหนังสืออ่านประกอบเพื่อฝึกอ่านเอง โดยปกติครูมักจะใช้วิธีคัดลอกคำในแบบเรียน โดยตรงมาฝึกอ่านบนกระดานดำ ในกรณีเช่นนี้ก็เพื่อจะให้ทำหรือดึงความสนใจของเด็กมารวมที่กระดานดำที่จะสอน แต่มักจะได้ผลเพียงชั่วคราว เพราะเด็กทราบที่ครูคัดลอกมาจากหนังสือ เขาก็จะดูในแบบเรียนของเขา และเริ่มเบนความสนใจไปที่อื่น หากเป็นไปได้ควรพัฒนาบทเรียนโดยนำคำในแบบเรียนเป็นหลักนำมาฝึกอ่าน โดยจัดเป็นแผนภูมิ

จากการรวบรวมเอกสารและงานวิจัยในการอ่าน พอจะสรุปได้ว่า การอ่านมีความสำคัญ และมีความสัมพันธ์ การเขียน ซึ่งครูจะต้องฝึกฝนให้เด็กอ่านออกเขียนได้ ครูจำเป็นต้องค้นคว้าหาวิธีการใหม่ๆ เพื่อให้เด็กมีความสนใจอยากเรียนรู้ และสิ่งสำคัญช่วยให้เด็กได้พัฒนาความคิด เกิดความคิด

สร้างสรรค์ จากการอ่านและการเขียน ซึ่งผู้วิจัยคิดว่ามีความสำคัญยิ่งในยุคปัจจุบันเด็กจะเจริญเป็น
ผู้ใหญ่ที่สำคัญของชาติในอนาคต

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียน

ความหมายของการเขียน

ความหมายของการเขียน จากพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2552 (พิมพ์ครั้งที่ 1 :
2546) เขียนความหมายการเขียน คือ การขีดให้เป็นตัวหนังสือ หรือเลข ขีดให้เป็นเส้น หรือรูปต่าง ๆ
วาดแต่งหนังสือ

พจนานุกรมนักเรียน ฉบับปรับปรุง (2541: 1) ได้ให้ความหมายการเขียน คือ วิชาภาษาไทย
ตามคำบอกของครู เพื่อฝึกเขียนตัวสะกด ตัวการันต์ให้ถูกต้อง

อำเภอ ลัคนานุสรณ์ (2545: 27) ได้ให้ความหมายของการเขียนว่า

การเขียนเป็นทักษะหนึ่งที่ใช้ในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจ ความต้องการ
ตลอดจนความรู้สึกต่างๆ ออกมาเป็นตัวหนังสือที่ทำให้ผู้อ่านเข้าใจได้ตรงตามความต้องการ วัฒน
บุญจับ (2541: 28) ให้ความเห็นว่าการเขียนเป็นทั้งศิลป์และศาสตร์อยู่ในตัวเอง ที่ว่าเป็นศิลป์เพราะ
การเขียนต้องประกอบด้วยภาษาที่งดงาม ประณีต สามารถสื่อได้ทั้งความรู้ ความคิด อารมณ์ และ
ความปรารถนา และที่ว่าเป็นศาสตร์เพราะการเขียนทุกชนิดต้องประกอบด้วยความรู้ หลักการ วิธีการ
และทฤษฎีต่างๆ การจะเขียนได้ดีหรือไม่จะต้องมีการฝึกฝนและรับฟังคำแนะนำของผู้ที่อยู่เสมอ

การเขียน หมายถึง การถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดและความต้องการของบุคคลออกมาเป็น
สัญลักษณ์ คือ ตัวอักษร เพื่อสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจ จากความข้างต้น ทำให้มองเห็นความหมาย
ของการเขียนว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน เช่น นักเรียน ใช้การเขียนบันทึก
ความรู้ ทำแบบฝึกหัดและตอบข้อสอบบุคคลทั่วไป ใช้การเขียนจดหมาย ทำสัญญา พิณยกรรม และคำ
ประกัน เป็นต้น พ่อค้า ใช้การเขียนเพื่อโฆษณาสินค้า ทำบัญชี ใบสั่งของ ทำใบเสร็จ รับเงิน แพทย์ ใช้
บันทึกประวัติคนไข้เขียนใบสั่งยาและอื่นๆ เป็นต้น

ลักษณะผู้เขียน ผู้เขียนนับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความคิด ของผู้เขียน
เป็นจุดกำเนิดที่ทำให้เกิดการเขียนขึ้น ดังนั้นจึงกล่าวถึงลักษณะของผู้เขียน ได้ดังนี้

1. มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ และจินตนาการ
2. มีความรอบรู้ เพราะความรู้เปรียบเสมือนวัตถุดิบ
3. เลือกรื้อหาและใช้ภาษาได้ถูกต้อง และเหมาะสมตามหลักการใช้ภาษา
4. หลีกเลี่ยงการแสดงความคิดเห็น ที่จะทำให้อื่นหรือตัวเองเดือดร้อน
5. ลักษณะท่าทาง ผู้เขียนนอกจากมีความคิด ความรู้และความสามารถ บุคลิกลักษณะ ท่าทาง

ในการนั่ง การวางมือการจับปากกาดินสอ ผู้เขียนต้องเข้าใจและปฏิบัติให้ถูกต้องเพื่อสุขภาพของผู้เขียนเอง

6. ลายมือของผู้เขียน เขียนให้ถูกต้อง เป็นระเบียบ สะอาด และชัดเจน

7. จรรยาบรรณผู้เขียน หมายถึง มารยาท เช่น การให้เกียรตินักเขียน โดยลงชื่อเจ้าของผลงานที่เราลอกหรือเอาแนวคิดของเขามาทุกครั้ง

จากนิยามข้างต้น การเขียน หมายถึง การเสนอแนวความคิดของผู้เขียนไปยังผู้อ่าน โดยผ่านตัวอักษร หรือสัญลักษณ์ ซึ่งผู้เขียนต้องมีความสามารถในการบูรณาการความรู้ที่มีอยู่ได้อย่างถูกต้องในเรื่องของเนื้อหา โครงสร้าง และรูปแบบในการเขียน เพื่อสื่อความหมายให้เป็นที่เข้าใจตรงกันระหว่างผู้เขียนและผู้อ่าน

สรุปได้ว่า การเขียนคือการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ข้อเท็จจริง ตลอดจนอารมณ์และความรู้สึกของผู้เขียนผ่านทางตัวอักษร เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจได้ตรงตามเจตนารมณ์ของผู้เขียน

ความสำคัญของการเขียน

การเขียนเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นต่อชีวิต เพราะเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะบันทึกหรือถ่ายทอดเรื่องราวต่างๆ ทั้งสำหรับตนเองและผู้อื่น จุดเริ่มต้นของการเขียนอยู่ที่ความคิด ฮอร์นไคค์ นักจิตวิทยาชาวอเมริกัน กล่าวว่า คนฉลาดคือคนที่รู้คำมาก และสามารถใช้คำสื่อความหมายได้ตามที่ต้องการให้ผู้อื่นเข้าใจตามที่ตนต้องการได้ ความสามารถทางการเขียนจะทำได้ดีเพียงใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับความพยายามของผู้เขียนเอง เพราะการเขียนเป็นทักษะ ซึ่งต้องการฝึกฝนจึงจะทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ (วาสนา เกตุภาค. ม.ป.ป. : 1)

วัฒน์ บุญจับ (2541: 129) ได้รวบรวมความสำคัญของการเขียนจากนักการศึกษาหลายท่านไว้ ดังนี้

1. การเขียนทำให้เกิดความรู้ ความคิด เกิดความเข้าใจกัน
2. การเขียนทำให้เกิดอาชีพและการพัฒนาอาชีพ
3. การเขียนทำให้ทราบความต้องการของบุคคลและสังคม
4. การเขียนเป็นสื่อทำให้เกิดนันทนาการ
5. การเขียนทำให้สังคมสงบสุข
6. การเขียนเป็นเครื่องมือแสดงภูมิปัญญาของมนุษย์
7. การเขียนหากยึดเป็นอาชีพ ก็เป็นอาชีพที่ได้รับการยกย่องอย่างหนึ่งในปัจจุบัน
8. การเขียนเป็นเครื่องมือระบายอารมณ์อย่างหนึ่งของมนุษย์

ทักษะการเขียนนั้น เราถือว่าเป็นทักษะหนึ่งที่มีความเป็นเอกเทศและความเป็นส่วนรวมในเวลาเดียวกัน นับว่าเป็นทักษะที่แตกต่างจากทักษะที่แตกต่างจากทักษะทางภาษาอื่นๆ ในส่วนของความเป็นเอกเทศนั้นก็หมายความว่า การดำเนินการเขียนในแต่ละครั้งนั้น ผู้เขียนจะเขียนลำพังคนเดียว แต่ในเวลาเดียวกันนั้นผู้เขียนก็ต้องคำนึงถึงผู้อ่านด้วย จึงเปรียบเทียบว่าการเขียนก็เป็นเรื่องของส่วนรวมด้วย และถ้า

หากจะเปรียบเทียบกับทักษะการพูดแล้วจะพบว่า ทักษะการเขียนมีความเป็นธรรมชาติน้อยกว่าทักษะการพูดมาก ในการสนทนาทักกันนั้น ผู้ร่วมสนทนาทั้ง 2 ฝ่าย มีโอกาสได้ปฏิสัมพันธ์กันตลอดเวลา และในขณะที่เดียวกันก็จะมียุทธศาสตร์ประกอบอื่นๆ ที่ช่วยให้ทั้งสองฝ่ายเกิดความเข้าใจซึ่งกันและกันมากขึ้น เป็นผลให้ทั้ง 2 ฝ่าย สามารถปรับแนวความคิดให้ไปในแนวเดียวกันได้ตลอดเวลา แต่ทักษะการเขียนนั้นจะเห็นได้ว่าเป็นการสื่อสารทางเดียว (One Way Communication) จึงนับได้ว่า ทักษะการเขียนมีความเป็นธรรมชาติน้อยกว่า และในขณะที่เดียวกันภาษาที่ใช้ในการเขียนนั้นย่อมต้องเป็นภาษามาตรฐานที่สังคมส่วนรวมในประเทศยอมรับกัน (Broughton and others. 1980: 116)

จุดมุ่งหมายของการเขียน

จากการศึกษางานวิจัย อัมไพ ลักนาอนุสรณ์ (2545: 29) ได้เขียนถึงจุดมุ่งหมายของการเขียนดังนี้ คือ

1. เขียนเพื่อเล่าเรื่อง คือ การเขียนถ่ายทอดเรื่องราว เหตุการณ์ ประสบการณ์ และความรู้ให้ผู้อื่นทราบ
2. เขียนเพื่ออธิบาย คือ เขียนอธิบายวิธีการ หลักการ กฎเกณฑ์ ความรู้ หรือความคิดที่เข้าใจยาก
3. เขียนเพื่อแสดงความคิดเห็น คือ การเขียนเพื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ หรือให้คำแนะนำ ข้อคิด มีข้อเท็จจริง มีการชี้แจงเหตุผลอย่างถูกต้องชัดเจน
4. เขียนเพื่อโน้มน้าวใจและโฆษณา คือ การเขียนที่มีจุดมุ่งหมายชักชวนให้ผู้อ่านยอมรับสิ่งที่ผู้เขียนเสนอ โดยการจูงใจให้เปลี่ยนความคิดหรือความเชื่อเดิม
5. เขียนเพื่อสร้างจินตนาการหรือให้ความบันเทิง คือ การเขียนเพื่อให้อ่านเกิดความเพลิดเพลิน สนุกสนาน เกิดจินตนาการ

องค์ประกอบที่สำคัญของทักษะการเขียน

แฮริส และซิเพย์ (Haris and Sipay. 1979: 68 – 69) กล่าวว่า องค์ประกอบของการเขียนโดยทั่วไป ประกอบด้วย

1. เนื้อหา ได้แก่ เรื่องหรือประเด็นที่ต้องการสื่อ
2. รูปแบบ ได้แก่ การวางรูปแบบในการจัดระบบเนื้อหา
3. ไวยากรณ์ ได้แก่ การใช้ภาษาตามกฎเกณฑ์และโครงสร้างของประโยค
4. สลีลา ได้แก่ การใช้ภาษาของผู้เขียนในลักษณะต่างๆ เช่น การเลือกคำ สำนวนที่จะใช้ในการเขียน ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดอรรถรสทางภาษา
5. กลไกการเขียน ได้แก่ การใช้สัญลักษณ์ต่างๆ ของภาษาที่ใช้ในการเขียน

ศาสตราจารย์ คุณหญิงผะอับ โปษะกฤษณะ สรุปรว่า การเขียนที่ดีมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้ (อัจฉิมา เกิดผล, ม.ล. . 2533: 77)

1. มีความชัดเจน คือ อ่านแล้วเข้าใจทันที ใช้ภาษาง่าย รัดกุม ถูกต้องตามความหมาย
2. มีจุดหมายที่ชัดเจน ผู้อ่านอ่านแล้วจับจุดหมายได้ทันที มีผลความไม่มากเกินไป
3. มีความสัมพันธ์ คำเนินความไปตามลำดับต่อเนื่องกัน ไม่วกวน ผู้อ่านติดตามได้ง่าย
4. มีความกว้างขวาง ผู้อ่านอ่านแล้วได้เพิ่มพูนด้านความรู้ ความบันเทิง
5. มีความไพเราะงดงาม ใช้ภาษาที่ทำให้ผู้อ่านรู้สึกประทับใจ

สรุปได้ว่า การเขียนประกอบด้วยเนื้อหา รูปแบบการเขียนที่มีความสัมพันธ์ไปตามลำดับ ใช้ภาษาที่มีความกระชับ มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน และมีความไพเราะ อ่านแล้วเกิดอรรถรสทางภาษา

ลักษณะทักษะการเขียนที่ดี

สิทธา พินิจภูวดล (2514: 60 – 70) กล่าวถึง ลักษณะของข้อเขียนที่ดีควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีเอกภาพ คือ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของข้อเขียนทั้งเรื่องแม้ว่าประโยคทุกประโยค และย่อหน้าทุกย่อหน้าจะมีเอกภาพในตัวเองอยู่แล้วก็ตาม ผู้เขียนควรมุ่งหน้าไปสู่เป้าหมายที่แน่นอน ต้องตัดสินใจว่าต้องการอะไร จะให้ความบันเทิง ดึงดูดความสนใจ หรือเร้าใจให้เกิดการกระทำ

2. มีสัมพันธ์ภาพ คือ การยึดอยู่ด้วยกัน สัมพันธ์ภาพเป็นคุณสมบัติที่สำคัญของการเขียน เพราะถ้าข้อเขียนไม่มีความสัมพันธ์ภาพผู้อ่านย่อมจะเข้าใจความคิดของผู้เขียนได้ยาก ในข้อเขียนที่มีสัมพันธ์ภาพย่อหน้าแต่ละย่อหน้าจะคลี่คลายมาจากย่อหน้าที่มาก่อน และย่อหน้าทุกกลุ่ม ซึ่งมีความสัมพันธ์กับแต่ละส่วนของเรื่องจะต้องมีความสัมพันธ์กับย่อหน้ากลุ่มอื่นๆ อย่างเห็นได้ชัดด้วย ในท้ายที่สุดผู้อ่านจะต้องสามารถมองเห็น ได้ชัดว่าข้อเขียนทั้งเรื่องนั้นขยายตัวออกมาเป็นระเบียบตั้งแต่ต้นจนจบ ความคิดต้องไม่ขาดตอน ไม่มีความคลุมเครือ และไม่มีตอนใดที่ไร้ประสิทธิภาพ

3. ความกระชับ คือ ความถูกต้องและชัดเจนในงานเขียน ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญของการเขียนที่ดี ข้อเขียนที่มีรายละเอียดถูกต้อง ผู้อ่านย่อมเข้าใจง่าย ชัดเจน และน่าติดตามอ่าน วิธีการเขียนเรื่องให้กระชับชัดเจนมีอยู่สองประการ คือ หนึ่งให้คำจำกัดความของทุกคำศัพท์ที่ยังไม่ชัดเจนสมบูรณ์ และประการสุดท้าย กล่าวถึงเรื่องต่างๆ เรื่องอย่างมีเหตุผล

4. แง่คิดอันคงที่ แง่คิดของผู้เขียน คือ แง่คิดที่กล่าวถึงเรื่องนั้นๆ ผู้เขียนจะต้องเลือกแง่คิดที่จะใช้บรรยายเพียงแง่ใดแง่หนึ่งเท่านั้น และจะยึดมั่นไว้ตลอดเรื่อง นอกจากจะมีเหตุผลที่ดีพอ หลีกเลี่ยงการเปลี่ยนจากการเขียนแบบทางการ ไปเป็นแบบไม่เป็นทางการ หรือจากท่วงทำนองเอาจริง เอาจัง ไปเป็นแบบมีอารมณ์ขัน ผู้เขียนจึงต้องเขียนทั้งในด้านสนับสนุนและคัดค้านเมื่อจะเปลี่ยนจากด้านใดไปสู่ด้านใดควรจะทำให้ชัดเจน

การเขียนที่ดี ผู้เขียนควรเสนอความคิดในทางบวก เพื่อให้ผู้อ่านได้ประโยชน์และก่อให้เกิดความดีงามในตัวเด็ก ผู้อ่าน และสังคมในทางที่ดีด้วย

หลักในการสอนเขียน

การสอนเขียนเป็นทักษะอย่างหนึ่ง ที่ควรเป็นไปตามหลักการตามขั้นตอนให้โอกาสผู้เขียนเลือกเขียนเรื่องที่สนใจได้แลกเปลี่ยนการรับรู้กับผู้อื่น เพื่อพัฒนาไปสู่ความคิดใหม่ ที่จะนำมาใช้ในการเขียนครั้งต่อไป และครูควรจัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมการเขียนเป็นประจำ จึงจะสามารถพัฒนาทักษะการเขียนให้ดีขึ้นได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มหิธร นันตโลหิต (2550: 32) นอกจากนี้แล้วมีนักจิตวิทยา

ชาแมล (Zamel, 1982: 195 – 210) และ ดาวี และออมเบิร์ก (Daveis ; & Ombeg, 1987: 313 – 323) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการในการสอนเขียนว่ามีอยู่ 7 ประการ คือ

1. ขั้นก่อนการเขียน เป็นขั้นที่จัดประสบการณ์ต่างๆ เพื่อกระตุ้นการเขียน
2. ขั้นการเขียน เป็นการเขียนร่าง โดยมีจุดประสงค์เบื้องต้นอยู่ที่เนื้อความในการเขียน
3. ขั้นตอบสนอง เป็นขั้นที่ให้ผู้สอนช่วยอ่านงานเขียนอย่างคร่าวๆ เพื่อชี้แนะในเรื่องข้อความหรือรูปแบบทางภาษา

หรือรูปแบบทางภาษา

4. ขั้นปรับปรุง เป็นขั้นที่นำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงงานฉบับที่ร่างไว้ในครั้งแรก
5. ขั้นแก้ไข เป็นขั้นที่ผู้เขียนตรวจสอบความถูกต้องทางภาษาของงานเขียน
6. ขั้นประเมินผล เป็นขั้นที่ครูตรวจงานเขียนของเด็ก
7. ขั้นหลังการเขียน เป็นขั้นที่จัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้เห็นคุณค่าของงานเขียนมากกว่าที่จะเป็นแค่การให้เกรด

การสอนเขียนเป็นทักษะที่มีความสัมพันธ์กับการอ่าน ซึ่งส่งเสริมซึ่งกันและกัน ซึ่งจะให้ความรู้ความสามารถในการใช้ภาษา เพื่อการสื่อสาร สื่อความหมาย ให้ข้อมูลกับผู้อ่าน ดังนั้น การฝึกทักษะการอ่านการเขียน ควรเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องและสัมพันธ์กันจะทำให้ความสามารถทางการเขียนที่ดีขึ้น

การสอนทักษะการเขียน

ทักษะการสอนเขียนเป็นทักษะที่ยากที่จะถ่ายทอด เพราะทักษะการเขียนต้องอาศัยองค์ประกอบต่างๆ มากมาย เพื่อให้เกิดความสามารถในการเขียนอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจากการอ่านของงานวิจัยของ จิราภรณ์ จันทา (2543: 25) ได้แสดงทรรศนะไว้ดังนี้

1. รูปแบบภาษาที่ถูกต้อง ผู้เขียนควรมีความสามารถเขียนงานด้วยรูปแบบภาษาที่เหมาะสมและถูกต้อง

2. กลไกในการใช้เครื่องหมายวรรคตอน ผู้เขียนควรมีความสามารถในการใช้เครื่องหมายวรรคตอนในการเขียนได้อย่างถูกต้อง

3. การเรียบเรียงเนื้อหา ผู้เขียนสามารถเรียบเรียงเนื้อหาในงานเขียนให้เป็นไปตามลำดับความคิดที่ต้องการจะนำเสนออย่างชัดเจน ตรงตามวัตถุประสงค์ ไม่สับสนหรือวกวน

ฮีตัน (Heaton, 1975: 138) สรุปถึงองค์ประกอบที่จำเป็นและสำคัญต่อความสามารถในการเขียน ไว้ดังนี้

1. ทักษะทางภาษา หมายถึง ความสามารถในการใช้ภาษาได้อย่างถูกต้อง

2. ทักษะลีลาในการเขียน หมายถึง ความสามารถในการเลือกใช้ประโยคและภาษาได้อย่างเหมาะสม

3. ทักษะกลไกในการเขียน หมายถึง ความสามารถในการใช้เครื่องหมายวรรคตอน การเขียนตัวอักษรและสะกดคำได้อย่างถูกต้อง

4. ทักษะการตัดสินใจ หมายถึง ความสามารถที่จะเขียนได้ตามความคิด และลำดับความคิดนั้นอย่างสมเหตุสมผล มีลีลาการเขียนที่เหมาะสมกับเนื้อเรื่องนั้น

ไวท์ (White, 1980: 6) ให้ทรรศนะว่า ความสามารถในการเขียนจะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบต่างๆ ได้แก่

1. ความถูกต้องของภาษา หมายถึง ผู้เขียนสามารถใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องตามหลักการต่างๆ ของภาษา

2. ความเหมาะสมของลีลาภาษา หมายถึง ผู้เขียนสามารถเขียนงานนั้นด้วยลีลาที่เหมาะสมต่อเนื้อเรื่องที่เขียน มีการเลือกใช้คำและภาษาที่สละสลวย

3. เอกภาพของแก่นของเรื่องและประโยคใจความสำคัญ หมายถึง ผู้เขียนจะต้องนำเสนอความคิดและเรียบเรียงข้อความได้สัมพันธ์กัน และมีความเป็นเอกภาพในเรื่องที่เขียนนั้น โดยนำความรู้ของผู้เขียนมาถ่ายทอดให้เหมาะสมกับหัวเรื่องโดยคำนึงถึงผู้อ่านด้วย

การเขียนมีความสำคัญ ควรใช้ภาษาที่ถูกต้องเหมาะสมตามหลักการ เนื้อเรื่องที่เขียน

วิธีการสอนการเขียนอย่างสร้างสรรค์

การสอนเขียนอย่างสร้างสรรค์ เป็นสิ่งสำคัญที่ครูควรจะให้ให้นักเรียนได้ฝึก ผู้วิจัยจึงศึกษาผลการใช้แบบฝึกแผนที่ความคิดตามแบบของโทนี บูซาน (Tony Buzan) ที่มีต่อการพัฒนาการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งพอจะสรุปได้ว่า การเขียนอย่างสร้างสรรค์นั้นครูควรคำนึงถึงลักษณะของข้อเขียนที่ดีจะช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเขียนในสิ่งที่ดี ซึ่งมีลักษณะดังนี้

1. มีความเป็นเอกภาพ คือ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของเรื่องและผู้เขียนมุ่งไปสู่เป้าหมายที่แน่นอน

2. มีสัมพันธภาพ คือ ความมีประสิทธิภาพของการเขียน การที่ทำให้ผู้เขียนเข้าใจความคิดที่จะสื่อให้ผู้อ่านเข้าใจไม่ขาดตอนไม่คลุมเครือ ทำให้ผู้อ่านเข้าใจผิด ควรสื่อความหมายที่เข้าใจได้ง่าย

3. มีความกระชับ คือ ความชัดเจน ถูกต้องในงานเขียน มีรายละเอียดให้ผู้อ่านเข้าใจ ซึ่งมีความสำคัญในเรื่อง ดังนี้

3.1 ให้ความเข้าใจเกี่ยวกับคำจำกัดความของคำศัพท์ที่ไม่ชัดเจน

3.2 กล่าวถึงทุกเรื่องอย่างมีเหตุผล

4. มีความคิดอันคงที่ ความคิด หรือแง่คิด ข้อคิด เลือกความคิด เดียวหนึ่งเดียวเท่านั้น ซึ่งจะมีเหตุผลที่ดีในเรื่องนั้นๆ

5. มีความไพเราะใช้ภาษาได้ถูกต้อง ผู้อ่านพอใจ

สรุปได้ว่า การเขียนนั้นผู้เขียนต้องเข้าใจในเนื้อหา รูปแบบของการเขียน มีความสัมพันธ์ในการใช้ภาษา จุดมุ่งหมายที่ชัดเจน และมีความไพเราะ อ่านแล้วมีความเข้าใจอย่างมีเหตุผล

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการเขียน

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์

งานวิจัยในประเทศ

จิราภรณ์ จันทา (2543) เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ ประกอบด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะกับการสอนแบบปกติ พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้ โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะกับการสอนแบบปกติมีความสามารถในการอ่านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความสามารถในการเขียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมเกียรติ กินจำปา (2545) การศึกษาความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียน ความสนใจในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการอ่านแบบบูรณาการของเมอร์คอทท์ (MIA) พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านกับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่าง 2 กลุ่ม ในด้านความเข้าใจในการอ่านทั้งหมด ถึงแม้ค่าความแตกต่างในด้านความเข้าใจในการอ่าน พบว่า ค่าสถิติในกลุ่มทดลองจะสูงกว่ากลุ่มควบคุมก็ตาม อีกทั้งเมื่อแบ่งความเข้าใจในการอ่านออกเป็น 4 ด้าน ด้วยแล้วในทักษะในด้านการขยายความ ยังพบค่าความแตกต่างทางสถิติระหว่าง 2 กลุ่ม ที่ระดับ 0.05 กลุ่มควบคุมทำได้ดีกว่า นอกจากนี้ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่าง 2 กลุ่ม ในด้านความสามารถในการเขียน ถึงแม้ค่าความแตกต่างในด้านความสามารถในการเขียน พบว่า กลุ่มควบคุมจะสูงกว่ากลุ่มทดลองด้วยค่าทางสถิติที่ระดับ 0.01

และไม่มี ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่าง 2 กลุ่ม ในด้านความสนใจในการเรียน ภาษาไทย และทั้งสองกลุ่มยังพบความแตกต่างของค่าความแปรปรวนทางสถิติภายในกลุ่ม

มนัสวาท ไชยคารา (2546) ได้ทำวิจัย เรื่องการพัฒนาทักษะการเขียน โดยใช้แผนการเรียนรู้ แบบบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า คะแนนเฉลี่ยและ ประสิทธิภาพของแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามเกณฑ์ มาตรฐาน 80/80 และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

มหิสร นันตโลहित (2550) การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความสามารถทางการ เขียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอน โดยใช้ผังมโนทัศน์กับการสอนแบบปกติ พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นพมาศ พุ่มฉวี (2550) ผลการวัดประเมินการเรียนรู้ด้วยการจดบันทึกที่มีต่อความสามารถใน การอ่านคำศัพท์การเขียนคำศัพท์และการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 2

ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนที่ได้รับการวัดประเมินการเรียนรู้ด้วยการจดบันทึกมีความเข้าใจ เนื้อหาดีขึ้น มีทักษะการทำงานร่วมกัน ทำงานถูกต้อง มีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา และครูปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างเป็นระบบ และจากการศึกษาผลภายในแต่ละวิธีพบว่า นักเรียนที่ได้รับ การวัดประเมินการเรียนรู้ด้วยการจดบันทึกมีความสามารถในการอ่านคำศัพท์ การเขียนคำศัพท์ และ การอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วน นักเรียนที่ได้รับการวัดประเมินการเรียนรู้ตามปกติ ให้ผลในการทำงานเดียวกัน เมื่อเปรียบเทียบระหว่าง กลุ่ม พบว่า ความสามารถในการอ่านคำศัพท์ การเขียนคำศัพท์ และการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย ของกลุ่มทดลองมากกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังพบว่ากลุ่มทดลองมี ความก้าวหน้าของความสามารถในการอ่านคำศัพท์ และการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยมากกว่ากลุ่ม ควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ความก้าวหน้าของความสามารถในการเขียนคำศัพท์ วิชาภาษาไทยเปลี่ยนแปลงใกล้เคียงกัน

งานวิจัยต่างประเทศ

มิลเลอร์ (Miller. 1972) แบ่งระดับของความเข้าใจไว้ 4 ระดับ ดังนี้

1. ระดับความเข้าใจตามตัวอักษรหรือข้อเท็จจริง ประกอบด้วย ความสามารถในการตอบ คำถามที่ผู้อ่านสามารถค้นพบรายละเอียดได้จากเรื่องที่อ่าน
2. ระดับความเข้าใจแบบตีความหรือสรุปลงความเห็น เป็นการคิดที่แสดงออกโดยการ ตีความการหาข้อสรุปขยายและทำนายสิ่งที่จะเกิดขึ้นตามมา

3. ระดับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นการประเมินหรือตัดสินสิ่งที่อ่านด้วยเกณฑ์ที่ผู้อ่านกำหนดขึ้น โดยอาศัยประสบการณ์เดิม เทียบได้กับวัตถุประสงค์ทางการศึกษาในระดับประเมินผล

4. ระดับการอ่านอย่างสร้างสรรค์ เป็นการอ่านที่สามารถนำสิ่งที่ได้จากการอ่านไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวัน จึงมีชื่อเรียกอีกอย่างว่าการอ่านประยุกต์ (Applicated Reading) หรือการอ่านอย่างบูรณาการ (Integrative Reading)

เรย์เกอร์ และเรย์เกอร์ (Raygor and Raygor. 1985) แบ่งระดับความเข้าใจในการอ่านเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. ความเข้าใจระดับตัวอักษร คือ ความสามารถในการเข้าใจเรื่องของคำ และความคิดของผู้เขียน

2. ความเข้าใจระดับตีความ คือ ผู้อ่านไม่เพียงแต่รู้สิ่งที่ผู้เขียนเขียนเท่านั้นแต่ยังสามารถจับความสัมพันธ์ต่างๆ ได้ สามารถเปรียบเทียบข้อเท็จจริงต่างๆ ในเรื่องกับประสบการณ์ส่วนตัวได้ สามารถเข้าใจลำดับเหตุการณ์ต่างๆ มองเห็นความสัมพันธ์ ระหว่างเหตุและผล และสามารถตีความข้อความต่างๆ ไปได้

3. ความเข้าใจระดับการนำไปใช้ คือ ผู้อ่านสามารถประเมินความคิดของผู้เขียนได้ไม่ว่าผู้อ่านจะยอมรับหรือปฏิเสธความคิดนั้นก็ตามและผู้อ่านสามารถนำความคิดนั้นไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ใหม่ได้

ฮูเลทท์ (Hulet, 1986: 847 – A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านและการเขียนของเด็ก 3 ระดับ ซึ่งแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

1. งานเขียนที่เกี่ยวกับวรรณคดี ซึ่งเป็นงานเขียนที่เด็กเขียนหลังจากที่ครูอ่านวรรณคดีเรื่องนั้นๆ ให้ฟัง

2. งานเขียนที่เกี่ยวกับเรื่องของชุมชน ซึ่งเด็กอ่านเรื่องเหล่านั้นจากหนังสือต่างๆ มาก่อนแล้ว

3. งานเขียนที่เด็กเป็นผู้เลือกหัวข้อเรื่องเอง

จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า

1. นักเรียนที่เขียนดีนั้นเป็นนักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านดีด้วย

2. นักเรียนที่มีความชำนาญในการอ่านจะเขียนออกมามีดีด้วยเช่นกัน

3. นักเรียนจะเขียนเรื่องดีขึ้นและเขียนเนื้อหามากขึ้น หากเลือกหัวข้อที่จะเขียนด้วยตัวของ

นักเรียนเอง

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การที่จะส่งเสริมให้นักเรียนระดับประถมมีความเข้าใจอ่านออกเขียนได้ โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์นั้นต้องเลือกสื่อ และแบบฝึกให้เหมาะสมกับเพศ และวัยของเด็ก ให้อ่านให้เขียน ซึ่งแบบฝึกทนี่ บุชาน Tony Buzan ช่วยส่งผลให้นักเรียนได้เกิดกระบวนการคิด และจดจำเนื้อหาที่เรียนได้ การอ่าน และการเขียนมีความสัมพันธ์กันสามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนอย่างสร้างสรรค์

ลักษณะของการเขียนอย่างสร้างสรรค์

มีผู้ให้ความหมายของการเขียนอย่างสร้างสรรค์ไว้มากมาย ดังนี้

การเขียนอย่างสร้างสรรค์ คือ

อัจฉรา ชิวพันธ์ (2532: 2) กล่าวว่า การเขียนอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง การเขียนที่มีลักษณะของการคิดริเริ่ม โดยที่ผู้เขียนจะต้องใช้จินตนาการและประสบการณ์ของตนมาเชื่อมโยงความคิดในการเขียน

กรรณิการ์ พวงเกษม (2533: 33) กล่าวว่า งานที่เรียกว่างานสร้างสรรค์นั้น ผู้ทำให้ได้ใช้จินตนาการหรือประสบการณ์ของตนเองจริงๆ มิได้ลอกเลียนแบบของผู้อื่นมา ในการเขียนอย่างสร้างสรรค์ ผู้เขียนจะต้องสามารถใช้จินตนาการหรือความคิดคำนึงของคนเขียนออกมาด้วยคำที่สละสลวย ประทับใจผู้อ่าน ผู้ฟัง และให้ความรู้สึกในทางเพลิดเพลินใจ และประดับสติปัญญาไปในตัว

จากการค้นคว้าหนังสือ การคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และความคิดสร้างสรรค์ วีระสุดสังข์ (2550: 48) อ้างถึง วณิช สุธารัตน์ ได้สรุปความหมายของความคิดสร้างสรรค์จาก มาการเร็ด ดับปลิว แมทลิน เอ็ดเวิร์ด เดอโบ โนกาย อาร์เลอ ฟริงคอยส์ มาซารุ อิบะกะ และนโปเลียนอิลส์ว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นความคิดที่เกิดขึ้นต่อเนื่องจากจินตนาการ โดยมีลักษณะที่แตกต่างจากความคิดของผู้อื่น ความคิดสร้างสรรค์อาศัยพื้นฐานจากประสบการณ์เดิม คือ ความรู้ ข้อมูลข่าวสารการศึกษาเหตุผล การใช้ปัญญาจัดสรรรูปแบบของความคิดในรูปแบบใหม่ ซึ่งอาจแสดงออกมาเป็นรูปธรรมอย่างประจักษ์ชัด และให้เกิดการค้นพบสิ่งใหม่ๆ ทำให้เกิดเป็นผลงานทางศิลปะวิทยากรสาขาต่างๆ รวมทั้งผลงานทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอันเป็นประโยชน์แก่สังคม ประเทศชาติ และมนุษยชาติ

จากที่กล่าวมาจึงพอสรุปได้ว่า การเขียนอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง การเขียนที่ผู้เขียนแสดงความคิดออกมาอย่างชัดเจน เข้าใจได้เป็นความคิดที่แปลกใหม่ไม่ซ้ำกับของใคร โดยอาศัยประสบการณ์เดิม และประสบการณ์ใหม่ จินตนาการกลั่นกรองอย่างลึกซึ้ง จนแสดงออกได้อย่างชัดเจนและงดงาม ทั้งการใช้ถ้อยคำ ความคิด เนื้อหา แก่นสาร และใจความสำคัญของงานเขียนนั้นๆ

ลักษณะของการเขียนอย่างสร้างสรรค์

ฉวีวรรณ จินดาพล (2528: 60 – 61) กล่าวถึง ลักษณะของการเขียนอย่างสร้างสรรค์ว่า

1. การเขียนอย่างสร้างสรรค์มีอิสระในการเขียนเด็กจะเขียนโดยไม่อยู่ภายใต้การบังคับชักนำหรืออิทธิพลของใครแต่เด็กจะเขียนในสิ่งที่เขารู้สึกว่าต้องการเขียนครูอาจจะให้ความช่วยเหลือเมื่อเด็กต้องการตามความเหมาะสม

2. การเขียนจากความรู้สึกที่แท้จริงของเด็ก เด็กจะถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อสิ่งที่เขาพบเห็นประทับใจ จินตนาการออกมาโดยครูอาจจะให้หัวข้อกระตุ้นให้เด็กคิด หรือจัดสถานการณ์เพื่อให้เด็กรู้สึกจินตนาการมากพอที่จะเขียนได้

3. การเขียนที่มีลักษณะเฉพาะคนเด็กแต่ละคนจะมีการเขียนแตกต่างกัน ครูอาจจะช่วยแนะนำให้ได้บ้างในการเขียนครั้งต่อไป

4. การเขียนร้อยกรองจะเห็นงานที่ใช้ความคิดสร้างสรรค์ได้มาก เพราะจะต้องเลือกใช้ถ้อยคำที่สื่อความหมาย มีคำคล้องจองมีสัมผัสสัทกุม และเกิดภาพพจน์ตรงตามความคิด บางคนอาจจะมีคิกรูปแบบร้อยกรองอย่างง่ายๆ ขึ้นเองก็ได้แต่ไม่ได้หมายความว่า การเขียนแบบสร้างสรรค์จะต้องสร้างรูปแบบของการประพันธ์ขึ้นใหม่เสมอไป

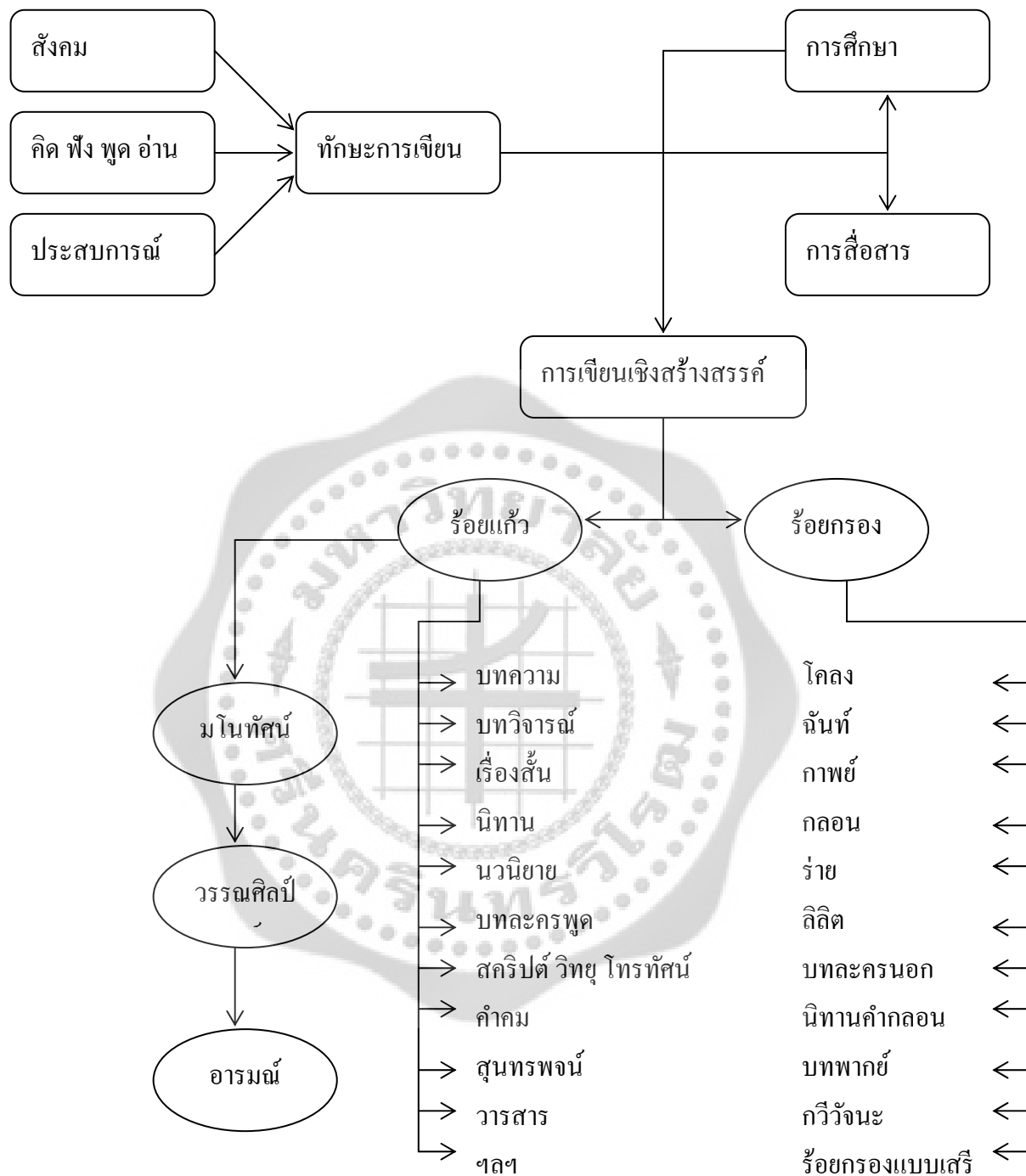
กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2548: 8) กล่าวถึง ลักษณะสำคัญของการเขียนอย่างสร้างสรรค์ว่า ควรจะประกอบไปด้วย

1. ให้ความแปลกใหม่
2. ใช้ภาษาคมคาย กะทัดรัด
3. สามารถเข้าใจความรู้สึกของผู้อ่านหรือผู้ฟังได้
4. เป็นประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม คือ ให้ข้อคิดที่เป็นคติในการดำรงชีวิต และก่อให้เกิดจินตนาการในทางที่ดีงาม หรือผลิตเพลลินจิตใจ เป็นต้น

จากที่กล่าวมาพอจะสรุปได้ว่า ลักษณะของการเขียนอย่างสร้างสรรค์ เป็นงานเขียนที่มีความริเริ่ม แปลกใหม่ มีศิลปะในการแสดงออกทางภาษาและความคิดที่ก่อให้เกิดปัญญา หรือช่วยให้ผู้อ่านเกิดความคิดที่ดีงาม มีอารมณ์คล้อยตาม และสะท้อนใจตามงานที่มีลักษณะสร้างสรรค์ตามไปด้วย

องค์ประกอบของการเขียนอย่างสร้างสรรค์

งานสอนการเขียนอย่างสร้างสรรค์มีขอบเขตกว้างขวางมาก ซึ่งมีองค์ประกอบตามลักษณะของการเรียงถ้อยคำ ดังที่ ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2547: 30) ได้เสนอแบบจำลองของแนวคิดในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ตามภาพประกอบ ดังนี้

ภาพประกอบ 2 แสดงแบบจำลองแนวคิดในการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์

เวสต์ (West, 1973: 267 – 271) ได้กล่าวว่า การเขียนทั้งหลายนั้นเป็นการสร้างสรรค์ เราจะรู้จักเขียนสิ่งหนึ่งสิ่งใดขึ้นแม้ว่าจะเป็นสิ่งเก่า ความคิดเก่า แต่ถ้านำมาแสดงออกในรูปแบบใหม่เข้าไป มี

การแสดงออกใหม่ๆ ทางจินตนาการ ผลงานใหม่จะเป็นงานที่สมบูรณ์ เวสท์ ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการเขียนอย่างสร้างสรรค์มี 4 ประการ คือ

1. ความจริงใจ
2. อารมณ์
3. ความคิดริเริ่ม
4. การสร้างประสบการณ์

ความคิดที่หลากหลาย คิดได้หลายทิศทาง คิดได้หลายแง่หลายมุม คิดกว้างไกล คิดได้หลายประการ จะนำไปสู่ความสำเร็จแห่งการคิดสร้างสรรค์

ซึ่ง วีระ สุกสังข์ (2550: 51 – 53) ได้เขียนไว้ ความคิดสร้างสรรค์ที่สอดคล้องกับทฤษฎีของทอร์เรนซ์ ประกอบด้วย

ความคิดริเริ่ม (Originality) เกษร ชิตาจารี กล่าวว่า ความคิดริเริ่มเกิดขึ้นได้หลายทาง อาจเกิดจากความรู้สึกส่วนลึกที่มีอยู่ในจิตใจ ความเพ้อฝัน จินตนาการ หรือจากประสบการณ์ เกิดความคิดที่จะทำให้อย่างขึ้น ดังนั้น ความคิดริเริ่ม จึงหมายถึงความรู้สึกที่เกิดขึ้นในใจ (Intuitive) จินตนาการ (Imagination) และเกี่ยวกับการตัดสินใจในการคาดคะเน (Involves making guesses) สิ่งเหล่านี้เกี่ยวกับวิชาที่ว่าด้วยเหตุผล (Logical reasoning) คือ การจำแนกแยกแยะ (Analytical) การจัดให้เข้าระเบียบ (Systematic) และการวิจารณ์ (Critical)

ความคิดคล่องตัว (Fluency) คือ ความสามารถที่แสดงออกทางความคิดได้หลากหลาย และรวดเร็ว เสนอข้อคิดเห็นหรือให้คำตอบได้มากมาย เสนอข้อคิดเห็นหรือให้คำตอบได้มากมาย กว่าคนปกติธรรมดา อาจรวมถึง ความรู้สึกทางจิตใจ ที่ไม่สามารถพูดออกมาได้ด้วยเมื่อถามว่าผลไม้ อะไรที่มีรสเปรี้ยว นักเรียน สามารถตอบได้จำนวนมาก

ความคิดยืดหยุ่น (Feasibility) คิดได้ปริมาณมาก เห็นของสิ่งหนึ่งสามารถบอกลักษณะได้หลายอย่างคิดได้หลายแนวทางคิดได้หลายชนิดหลายประเภท

ความคิดละเอียดลออ (Elaboration) เป็นความคิดแบบกระจาย สามารถคิดเก็บรายละเอียดเล็กๆ น้อยๆ มาตกแต่งเพิ่มเติม

ความคิดสร้างสรรค์เป็นความคิดใหม่ แปลกแตกต่างจากความคิดเดิม ซึ่งสอดคล้องกับ ดร. อารี พันธุ์มณี กล่าวไว้ในหนังสือการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ผู้ความเป็นเลิศว่าความคิดสร้างสรรค์มีในตัวคนทุกคน หรือคนทุกคนมีความคิดสร้างสรรค์ ความรู้สึก ชื่นชม ภูมิใจ เชื่อมั่น ศรัทธาในตนเอง เป็นความจำเป็นในการคิดสร้างสรรค์

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา

ทฤษฎีพฤติกรรมความคิดสร้างสรรค์

พฤติกรรมที่เป็นความคิดสร้างสรรค์นั้น กิลฟอร์ด (อาร์ รังสินันท์, 2526 : 28 – 34 ; อ้างอิงมาจาก Guilford, 1967) ได้จัดไว้ในมิติหนึ่งของโครงสร้างทางสติปัญญา หรือโครงสร้างของสมรรถภาพทางสมอง ซึ่งประกอบด้วย 3 มิติ คือ มิติด้านเนื้อหา (Contents) มิติด้านการปฏิบัติงาน (Operations) และมิติด้านผล (Products) ดังภาพประกอบต่อไปนี้

ทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์

ทฤษฎีโครงสร้างทางปัญญา (The Structure of Intellect) กิลฟอร์ด (อาร์ รังสินันท์, 2526: 24 – 29 ; อ้างอิงจาก Guilford, 1960). ได้อธิบายโครงสร้างของสมรรถภาพทางสมองไว้ 3 มิติ ดังนี้

มิติที่ 1 เนื้อหา (Content) หมายถึง เนื้อหาข้อมูล หรือสิ่งเร้าที่สื่อในการคิดที่สมองรับเข้าไป คิดแบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ คือ

1. ภาพ (Figural: F) หมายถึง ข้อมูลหรือสิ่งเร้าที่เป็นรูปธรรม หรือรูปที่แน่นอน ซึ่งสามารถรับรู้และทำให้เกิดความรู้สึกนึกคิดได้ เช่น ภาพ เป็นต้น
2. สัญลักษณ์ (Symbolic: S) หมายถึง ข้อมูลหรือสิ่งที่อยู่ในเครื่องหมายต่างๆ เช่น ตัวอักษร ตัวเลข โน้ตดนตรี และสัญลักษณ์อื่นๆ
3. ภาษา (Semantic: M) หมายถึง ข้อมูล หรือสิ่งเร้าที่อยู่รูปของถ้อยคำที่มีความหมายต่างๆ กัน ใช้ติดต่อสื่อสารได้ เช่น พ่อ แม่ เพื่อน ชอบ โกรธ เสียใจ เป็นต้น
4. พฤติกรรม (Behavior: B) หมายถึง ข้อมูลที่เป็นการแสดงออก กิริยา อากักร การกระทำที่สามารถสังเกตเห็น รวมทั้งทัศนคติ การรับรู้ การคิด เช่น การยิ้ม การหัวเราะ การสิ้นศรัทธา เป็นต้น

มิติที่ 2: วิธีการคิด (Operation) หมายถึง มิติที่แสดงลักษณะกระบวนการปฏิบัติงานหรือกระบวนการคิดของสมอง แบ่งได้ 5 ลักษณะ คือ

1. การรู้การเข้าใจ (Cognition) หมายถึง ความสามารถในการตีความของสมองเมื่อเห็นสิ่งเร้าแล้วเกิดการรับรู้เข้าใจ และบอกได้ว่าเป็นอะไร
2. การจำ (Memory) หมายถึง ความสามารถในการเก็บสะสมความรู้และข้อมูลต่างๆ ไว้ได้ และสามารถระลึกได้เมื่อต้องการ
3. การคิดแบบอนกนัย (Divergent Thinking) หมายถึง ความสามารถในการคิดตอบสนองต่อสิ่งเร้าได้หลายรูปแบบ หลายแง่มุมแตกต่างกันไป
4. การคิดแบบเอกนัย (Convergent Thinking) หมายถึง ความสามารถในการคิดหาคำตอบที่ถูกต้องที่สุดจากข้อมูลที่กำหนดได้

5. การประเมินค่า (Evaluation) หมายถึง ความสามารถในการตีค่าสรุป โดยอาศัยเกณฑ์ที่ดีที่สุด

มิติที่ 3: ผลของการคิด (Product) หมายถึง ข้อมูลที่ได้จากวิธีการคิดแบบต่างๆ ที่ได้จากมิติที่ 1 และมิติที่ 2 ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 ลักษณะ ดังนี้

1. หน่วย (Unit) หมายถึง สิ่งที่คุณสมบัติเฉพาะตัวและแตกต่างไปจากสิ่งอื่นๆ
2. จำพวก (Class) หมายถึง ประเภท หรือกลุ่มของหน่วยที่มีลักษณะร่วมกัน
3. ความสัมพันธ์ (Relation) หมายถึง การเชื่อมโยงความคิดหลายประเภทเข้าด้วยกัน
4. ระบบ (System) หมายถึง การเชื่อมโยงกลุ่มของสิ่งเร้าโดยอาศัยกฎเกณฑ์
5. การแปลงรูป (Transformation) หมายถึง การปรับปรุง ดีความ ขยายความ
6. การประยุกต์ (Implications) หมายถึง การคาดคะเน หรือทำนายจากข้อมูลที่กำหนดไว้

ทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์ตามแนวคิดของนักมนุษยนิยม

มาสโลว์ (Maslow) และรอเจอร์ส (Rogers) นักจิตวิทยาากลุ่มมนุษยนิยมให้แนวคิดว่า ผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์เป็นผู้ที่รู้จักตนเองตรงตามสภาพที่เป็นจริงเข้าใจตนเอง และยอมรับตนเองทั้งในส่วนที่บกพร่อง ส่วนที่ดี รู้ทั้งจุดอ่อนจุดเน้นและตระหนักในความสามารถของตนเอง พึ่งตนเองริเริ่มนำตนเองได้ สามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่ มีอิสระในการคิด ตัดสินใจเลือกทำสิ่งต่างๆ โดยไม่ให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อน มองเห็นศักดิ์ศรีและคุณค่าของตนเอง และสามารถสร้างสรรค์ตนเอง และสังคมให้เกิดประโยชน์สุข

การที่บุคคลจะสามารถพัฒนาไปถึงเป้าหมายดังที่กล่าวมานั้น กลุ่มมนุษยชนนิยมได้เน้นถึงสถานการณ์ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ต้องประกอบด้วย

1. ภาวะความปลอดภัยทางจิต กล่าวคือ
 - 1.1 การยอมรับในค่าของตนและเคารพในสิทธิและความคิดเห็น
 - 1.2 ไม่มีการตีราคา ประเมิน หรือเปรียบเทียบความคิดเห็น และผลงาน ทุกคนทำงานด้วยความสบายใจไม่ต้องหวั่นวิตก และเกรงการถูกทำโทษ ถูกตำหนิหรือตัดสินใจว่าไม่ดี
 - 1.3 ความมั่นใจในตนเอง มีแนวโน้มที่จะตัดสินใจด้วยตนเองและเต็มใจที่จะ รับผิดชอบในความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของตนเองได้
2. ภาวะที่มีเสรีภาพในการแสดงออก กล่าวคือ
 - 2.1 มีจิตใจกว้างที่จะเปิดรับประสบการณ์ เต็มใจที่จะรับรู้ความคิด มีความสนใจต่อเหตุการณ์ และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นในโลก รวมทั้งประเด็นข้อถกเถียงที่ยังไม่ยุติ
 - 2.2 ปราศรณานาที่จะเล่นกับความคิดและสิ่งแปลกๆ (อารี รังสินันท์. 2532: 508)

การสอนทักษะการคิดสร้างสรรค์ทางภาษา

การสอนเพื่อพัฒนาการคิดไม่ใช่เป็นวิธีการใหม่แต่อย่างใด เพราะการคิดเป็นธรรมชาติอย่างหนึ่งของมนุษย์มาตั้งนานแล้ว นิคม ปิยมโนจา (2554: ออนไลน์) กล่าวถึง การสอนเพื่อพัฒนาการคิดว่า

1. การคิดและการสอนคิดเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่งในการจัดการศึกษาเพื่อให้มีคุณภาพสูง ประเทศต่างๆ ทั่วโลก ได้มีการศึกษาเรื่องการพัฒนาผู้เรียนให้เติบโตอย่างมีคุณภาพทุกด้านทั้งด้านสติปัญญา คุณธรรม และความเป็นพลเมืองดีของประเทศ โดยเน้นการฝึกการคิด และกระบวนการคิด

2. การคิดเป็นกระบวนการทางปัญญาที่เกิดขึ้นตลอดเวลา และมักจะเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอไป มีขอบเขตจำกัด การแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

2.1 การคิดอย่างไม่มีจุดมุ่งหมาย (Associative thinking) เป็นการคิดแบบไม่ตั้งใจ หรือมีจุดมุ่งหมายการคิดมีลักษณะคิดไปเรื่อยๆ การคิดเช่นนี้มักไม่มีผลสรุปและไม่สามารถนำผลของการคิดไปใช้ประโยชน์

2.2 การคิดอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Directed thinking) เป็นการคิดเพื่อหาคำตอบ การคิดเพื่อแก้ปัญหา หรือนำไปสู่จุดมุ่งหมาย หรือเป้าหมายโดยตรง สามารถนำผลของการคิดไปใช้ประโยชน์

3. การสอนเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญของการจัดการศึกษาตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน เพราะความคิดอย่างมีจุดมุ่งหมายช่วยให้ผู้เรียนตัดสินใจหรือแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นเครื่องมือสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยเฉพาะยุคที่โลกกำลังเจริญก้าวหน้า สภาพสังคมและเศรษฐกิจเปลี่ยนไปเป็นสังคมแห่งการพัฒนาข่าวสารข้อมูล

4. ความสามารถในการคิด ส่งเสริม และพัฒนาให้เกิดขึ้นได้ด้วยการฝึกฝนภายในสถานการณ์ที่เหมาะสม โดยเริ่มจากความสามารถพื้นฐานในการคิดที่เรียกว่า ทักษะการคิด แล้วเพิ่มความซับซ้อนขึ้น โดยการฝึกลักษณะการคิดและกระบวนการคิดตามลำดับ

อาจสรุปได้ว่า บุคลิกภาพของคนที่มีความคิดสร้างสรรค์ คือ เป็นคนช่างสังเกต ชอบซักถาม มีความอยากรู้อยากเห็น มีความกระตือรือร้น เป็นคนที่มีไหวพริบ และความคิดฉับไว มีความคิดที่อิสระ มีสมาธิ ชอบการเสาะแสวงหา มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีวัตถุประสงค์ในการทำงานและตั้งสมมติฐานในการทำงานสนับสนุนการแก้ปัญหาโดยใช้ความคิดหลายแนวทางมีความคิดยืดหยุ่น มีความคิดริเริ่ม และมีความสามารถในการผลิตสิ่งแปลกใหม่ได้

การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

ทอร์แรนซ์ (Torrance, 1962: 7 – 9) เสนอคุณลักษณะของกิจกรรมที่จะทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และความสามารถในการแก้ปัญหาว่า ควรมีลักษณะที่แสดงถึงความไม่สมบูรณ์และเป็นปลายเปิด (Open – Ended) การประดิษฐ์สิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง และการใช้คำถามของนักเรียน เขายังได้เสนอแนวทางที่ครูสามารถส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนไว้ดังนี้ (Torrance, 1964: 31 – 32)

1. ยอมรับฟังคำถามที่แปลกใหม่ (Unusual) ของนักเรียน
2. ยอมรับความคิดและวิธีการแก้ปัญหาที่แปลกใหม่ที่นักเรียนคิด
3. แสดงให้นักเรียนเห็นว่าความคิดของเขามีคุณค่า
4. จัดโอกาสให้นักเรียนได้คิดและค้นพบโดยไม่มีผลการประเมินผล
5. ในการประเมินผลจะต้องให้นักเรียนได้ทราบสาเหตุและผลของการประเมินผลนั้นๆ

เกทเชล และแจคสัน (Getzels and Jackson. 1962: 91) กล่าวว่า วิธีที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์นั้น คือ การหัดแก้ปัญหา และวอชตัน (Washton. 1963: 23) ได้เสนอแนะไว้ในแนวเดียวกับ เกทเชล และแจคสันว่าวิธีสอนที่จะส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ควรใช้วิธีการแบบแก้ปัญหา โดยนักเรียนควรมีกิจกรรมดังนี้พิจารณาปัญหาให้ได้เสนอแนะและเลือกสมมุติฐาน ทดลองเพื่อพิสูจน์สมมุติฐาน ประเมินข้อมูลที่ได้จากการทดลองและลงข้อสรุปหรือตัดสินใจ

วิลเลียม (อารี รังสินันท์. 2526: 120 – 136 ; อ้างอิงจาก William. 1970) ได้เสนอวิธีการสอนและการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม 18 ลักษณะ ดังนี้

1. การสอน Paradox หมายถึง การสอนเกี่ยวกับความคิดเห็นในลักษณะ
2. การพิจารณาลักษณะ (Attribute) หมายถึง การสอนให้นักเรียนคิดพิจารณาถึงลักษณะต่างๆ ที่ปรากฏอยู่ ทั้งของมนุษย์ สัตว์ สิ่งของ ในลักษณะที่แปลกแตกต่างจากที่เคยคิด
3. การเปรียบเทียบอุปมาอุปมัย (Analogies) หมายถึง การเปรียบเทียบสิ่งหรือสถานการณ์ที่เหมือนกัน คล้ายกัน แตกต่างกัน หรือตรงข้ามกัน
4. การบอกสิ่งที่คลาดเคลื่อน (Discrepancies) ไปจากความจริง หมายถึง การแสดงความคิดเห็น ระบุบ่งชี้สิ่งที่คลาดเคลื่อนจากความจริงหรือยังไม่สมบูรณ์
5. การใช้คำถามยั่วและกระตุ้นให้ตอบ (Provocative Question) หมายถึง การตั้งคำถามแบบปลายเปิด และเป็นคำถามที่ยั่วและเร้าความรู้สึกนึกคิดให้ชวนคิดค้นคว้าตอบได้หลายคำตอบ
6. การเปลี่ยนแปลง (Example of Change) หมายถึง การฝึกให้คิดถึงการเปลี่ยนแปลง ดัดแปลง การปรับปรุงสิ่งต่างๆ ให้เป็นไปในรูปแบบอื่นอย่างอิสระ
7. การเปลี่ยนแปลงความเชื่อ (Example of Habit) หมายถึง การฝึกให้นักเรียนเป็นคนมีความคิดยืดหยุ่น ยอมรับการเปลี่ยนแปลง เพื่อปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ใหม่
8. การสร้างสิ่งใหม่จากโครงสร้างเดิม (An Organized Radon Search) หมายถึง การฝึกให้นักเรียนรู้จักสร้างสิ่งใหม่ กฎเกณฑ์ใหม่ ความคิดใหม่จากโครงสร้างเดิม แต่พลิกแพลงให้แตกต่างจากเดิม
9. ทักษะการค้นคว้าหาข้อมูล (The Skill of Search) หมายถึง การฝึกให้นักเรียนรู้จักการสำรวจเพื่อหาข้อมูล

10. การค้นหาคำตอบจากคำถามที่กำกวมไม่ชัดเจน (Tolerance for Ambiguity) เป็นการฝึกให้นักเรียนพยายามค้นหาคำตอบต่อปัญหาที่กำกวม ลึกลับ หรือท้าทายความคิดต่างๆ

11. การแสดงออกจากการหยั่งรู้ (Intuitive Expression) เป็นการฝึกให้รู้จักการแสดงความรู้สึก ความคิด ความรู้สึกที่เกิดจากสิ่งเร้ามาเร้าอวัยวะรับสัมผัสทั้งห้า

12. การพัฒนาตน (Adjustment for Development) หมายถึง การฝึกให้นักเรียนรู้จักพิจารณาศึกษาคุณพลาพลัง ล้มเหลว แล้วหาประโยชน์จากความผิดพลาดนั้นไปสู่ความสำเร็จ

13. ลักษณะบุคคลและกระบวนการคิดสร้างสรรค์ (Creative Person and Creative Process) หมายถึง การศึกษาประวัติบุคคลสำคัญ ทั้งพฤติกรรมและกระบวนการคิด

14. การประเมินสถานการณ์ (Evaluate Situation) หมายถึง การฝึกหาคำตอบโดยคำนึงถึงผลที่เกิดขึ้น ด้วยการตั้งคำถามว่า ถ้าสิ่งนี้เกิดขึ้นแล้วจะเกิดผลเช่นไร

15. การพัฒนาทักษะการอ่านอย่างสร้างสรรค์ (A Creative Reading Skill) หมายถึง การฝึกให้รู้จักคิด แสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่อ่าน

16. พัฒนาการฟังอย่างสร้างสรรค์ (A Creative Listening Skill) หมายถึง การฝึกให้รู้จักแสดงความคิดเห็น หลังจากฟังเรื่องราวต่างๆ แล้ว

17. พัฒนาการเขียนอย่างสร้างสรรค์ (A Creative Writing Skill) หมายถึง การฝึกให้รู้จักคิด แสดงความคิดเห็นด้วยการเขียนบรรยาย

18. ทักษะการมองภาพในมิติต่างๆ (Visualization Skills) หมายถึง การฝึกให้รู้จักคิด แสดงความคิดเห็น จากภาพในแง่มุมแปลกๆ ใหม่ๆ ไม่ซ้ำของเดิม

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนอย่างสร้างสรรค์

งานวิจัยในประเทศ

วาสนา ไช้ใหม่ (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลของการฝึกประสบการณ์ดนตรีเชิงทักษะที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวาสุเทวี เขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร พบว่า การฝึกทักษะทางดนตรี เป็นกิจกรรม และประสบการณ์ที่ดี ที่สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนรู้จักใช้จินตนาการ สร้างสรรค์ผลงานอย่างอิสระ ตลอดจนมีพัฒนาการที่ดีทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา นักเรียนที่ได้รับการฝึกประสบการณ์ดนตรีเชิงทักษะที่มีความคิดสร้างสรรค์มากกว่า นักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกประสบการณ์ดนตรีเชิงทักษะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

รัศมี ชันยธร (มดิชน ฉบับวันที่ 14 เมษายน 2547) กล่าวถึงงานวิจัย ผลจากการสำรวจความคิดเห็นของผู้ที่ประสบความสำเร็จอย่างสูง จำนวน 1,000 คน จากทั่วโลก พบว่า ทักษะที่ช่วยให้ประสบความสำเร็จได้มี 3 ด้าน คือ 1) ทักษะด้านความรู้ (Technical Skill) 2) ทักษะด้านการคิด (Thinking Skill) และ 3) ทักษะด้านคน (Human Skill)

ผู้ที่ประสบความสำเร็จทั้งหลายนั้นว่า บรรดาทักษะทั้งสามนี้ ทักษะที่สำคัญที่สุด คือ ทักษะการคิด เพราะเป็นทักษะที่ดึงทักษะด้านอื่น ไม่ว่าจะเป็นความรู้หรือประสบการณ์ที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้เต็มที่ เหมาะสมกับสถานการณ์

ทิพาพรณี โตกุณเวียน (2548: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลของการฝึกแบบชิปโปโมเดล ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดภาณี เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร พบว่า ปีการศึกษา 2546 ที่มีความคิดสร้างสรรค์ในวิชาวิทยาศาสตร์น้อย จำนวน 32 คน ซึ่งจากการสุ่มอย่างง่าย เป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 16 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ คือ แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ ในวิชาวิทยาศาสตร์ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ t – test พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกแบบชิปโปโมเดล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การสอนทักษะการคิด มีความสำคัญในโลกใหม่ยุคแห่งสมอง ครูไม่ใช่แค่จะสอนหนังสือเพียงอย่างเดียว แต่ครูเป็นผู้สอน ชี้แนวทางให้เด็กได้คิดเพื่อใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน ให้ทันต่อเหตุการณ์โลกปัจจุบัน เพื่อพัฒนาประเทศชาติ เพราะเด็กในวันนี้ คือ ผู้ใหญ่ในวันหน้า เป็นบุคลากรที่สำคัญ เพื่อพัฒนาประเทศชาติต่อไป

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแผนที่ความคิด (Mind Map)

ความหมายของแผนที่ความคิด (Mind Map)

ความหมายของแผนที่ความคิด Mind Map จากการศึกษาได้มีกล่าวไว้มากมาย เช่น (โทนี่ บูชาน. 2550: 1)

What is a Mind Map – Mind Map คืออะไร ?

A Mind Map is a powerful graphic technique which provides a universal key to unlock the potential of the brain

Mind Map เทคนิคเชิงกราฟฟิคที่ทรงพลังเสมือนกุญแจสารพัดประโยชน์ที่จะเปิดสมองให้ทำงานได้อย่างเต็มศักยภาพ (โทนี่ บูชาน: 2554: ออนไลน์)

โทนี่ บูชานบัญญัติคำว่า Mind Map ไว้เมื่อปี 2517 แต่รากเหง้าของการจดบันทึกแบบนี้อาจสืบย้อนกลับไปได้ถึงยุคคริสต์ศตวรรษที่ 3 หรือ เมื่อ 1,800 ปีก่อน

คำจำกัดความของ Mind Mapping

Mind Mapping เป็นภาพสะท้อนของการคิดเป็นรัศมี จึงเป็นการทำงานตามธรรมชาติของความคิดของเรา มันจึงเป็นเทคนิคเชิงกราฟฟิคที่ทรงพลังเสมือนกุญแจสารพัดประโยชน์ที่จะเปิดสมองให้ทำงานได้อย่างเต็มศักยภาพ เราสามารถประยุกต์ใช้ Mind Map ได้ในทุกวิถีชีวิตของเรา ในอันที่จะ

ช่วยให้เราเรียนรู้ได้ดีขึ้นและคิดอย่างหัวใสได้สมกับเป็นมนุษย์ยุคประเสริฐ ลักษณะสำคัญที่บ่งบอกความเป็น Mind Map ที่ประการ ได้แก่

- หัวเรื่องที่เป็นข้อใหญ่ใจความได้รับการถ่วงน้ำหนักจนตกผลึกเป็นภาพ “แก่นแกน” ตรงกลาง
- ประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกระจายเป็นรัศมีออกมาเป็น “ก้าน” หรือ “กิ่งแก้ว” แดกแขนงจาก “แก่นแกน” ตรงกลาง
- กิ่งที่แตกแขนงออกมาแต่ละกิ่งรองรับ คำไข (คำคุณเญ ประเด็น) / ภาพ โดยมีเส้นเชื่อมเป็นรายละเอียดออกมารอบๆ

- กิ่งก้านต่างๆ ต้องเชื่อมต่อยึดโยงกันดุจกิ่งไม้หรือรากไม้

ผู้วิจัยได้ศึกษาเรื่องแผนที่ความคิดตามแบบของโทนี่ บูซาน (Tony Buzan) จากหนังสือ Mind Map กับการศึกษาและการจัดการความรู้ (โทนี่ บูซาน. 2550: 23 – 25)

โทนี่ บูซานอธิบายว่า Mind Map คือ “เครื่องมือในการจัดระบบความคิดที่มีประสิทธิภาพสูงสุดและเรียบง่ายที่สุด”

“Mind Map เป็นวิธีการที่ง่ายที่สุดในการนำข้อมูลเข้าไปในสมองของคุณและเรียกข้อมูลเหล่านั้นออกมาใช้ได้อย่างสบายๆ Mind Map เป็นรูปแบบการจดบันทึกที่สร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพสามารถ “แสดงให้เห็นความคิด” ของคุณได้ง่ายและชัดเจน”

“Mind Map ช่วยให้เห็นความคิด และคิดความเห็น”

“Mind Map ทุกใบมีหลักการพื้นฐานเหมือนกัน นั่นก็คือ ใช้สีเส้นหลากหลาย ใช้โครงสร้างตามธรรมชาติที่แผ่กระจายออกมาจากจุดศูนย์กลาง ใช้เส้นโยงมีเครื่องหมายสัญลักษณ์ และรูปภาพที่ผสมผสานร่วมงานกันอย่างเรียบง่าย สอดคล้องกับการทำงานตามธรรมชาติของสมองเรา คุณจึงสามารถเปลี่ยนวิธีการจดบันทึกที่ยืดยาวเต็มไปด้วยตัวอักษรอันน่าเบื่อมาเป็น Mind Map ให้ดูมีสีสันสดใส น่าจดจำ และมีโครงสร้างการจัดเรียงข้อมูลที่ดี ทำงานสอดคล้องไปกับธรรมชาติของสมองคุณ”

“Mind Map เปรียบได้กับแผนที่เมืองใหญ่ๆ ศูนย์กลางหรือแก่นแกนของ Mind Map ก็เหมือนศูนย์กลางของเมือง มันคือหัวเรื่องหลัก หรือประเด็นที่สำคัญที่สุด ถนนสายหลักต่างๆ ที่วิ่งออกจากจุดศูนย์กลาง ก็เปรียบเสมือนความคิดหลักที่เกี่ยวข้องกับหัวเรื่อง ถนนสายรองๆ ลงมาคือความคิดที่สำคัญรองๆ ลงมา ลดหลั่นต่อไปเรื่อยๆ รูปภาพลักษณะต่างๆ แสดงถึงประเด็นความคิดที่น่าสนใจเป็นพิเศษ”

จากการอ่านเรื่องแผนที่ความคิดด้านความหมายของ Mind Map หรือ Mapping ซึ่งคำในภาษาอังกฤษปรากฏในเอกสารหลายคำ ได้แก่ Concept Mapping, Concept Maps หรือ C – Maps, Conceptual Framework, Semantic Mapping, Semantic Maps, Plot Maps, Concept webs เป็นต้น ส่วนในภาษาไทยพบว่ามีการใช้ชื่อหลายคำเช่นกัน เช่น กรอบมโนทัศน์ กรอบมโนคติ ผังมโนภาพ แผนที่มโนคติ ผังมโนทัศน์ แผนผังมโนทัศน์ ผังมโนคติ หรือแผนภูมิมโนทัศน์ เป็นต้น ซึ่งผู้วิจัยจะใช้คำว่า

“แผนผังมโนทัศน์ (Concept Mapping)” ในงานวิจัยครั้งนี้ และนักการศึกษาหลายท่าน ได้ให้ความหมายของแผนผังมโนทัศน์ ไว้ดังนี้ (ชมพูนุท วานสันเทียะ: 126 – 127)

มอไรรา (Moreia, 1979: 283-286) ได้ให้ความหมายไว้ว่า “แผนผังมโนทัศน์ เป็นการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์อย่างเป็นลำดับขั้น เพื่อแสดงให้เห็นถึงการจัดมโนทัศน์ในวิชาใดวิชาหนึ่งหรือบางส่วน ซึ่งอาจมีทิศทางเดียว หรือ 2 ทิศทาง หรือมากกว่านั้นก็ได้”

โนแวกและโกวิน (Novak ; Gowin, 1984: 15) กล่าวไว้ว่า “แผนผังมโนทัศน์มีความมุ่งหมายที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์อย่างมีความหมาย ระหว่างมโนทัศน์ในรูปของประพจน์ (Propositions) ตั้งแต่ 2 มโนทัศน์ขึ้นไปหรือมากกว่า ที่เชื่อมโยงด้วยคำเชื่อมที่มีต่อวิชาในเรื่องหนึ่งๆ”

คลิเบิร์น (Cliburn, 1987: 426) ได้ให้ความหมายของแผนผังมโนทัศน์ไว้ว่า แผนผังมโนทัศน์ เป็นเครื่องมือที่ใช้เสนอกรอบความคิด และความสัมพันธ์ของมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกันอย่างเป็นระบบ”

มนัส บุญประกอบ (2533: 26) ได้อธิบายความหมายของแผนผังมโนทัศน์ไว้ว่า “แผนผังมโนทัศน์มีลักษณะเป็นแผนภูมิอย่างหนึ่งที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ด้วยเส้นและคำเชื่อมโยงที่เหมาะสมทำให้สามารถอ่านความสัมพันธ์จากแผนภูมินั้นเป็นประโยคหรือข้อความที่มีความหมาย”

กรมวิชาการ (2542 : 6) กล่าวว่า “...ผังมโนมติ เป็นผังที่สร้างขึ้นเพื่อแสดงความสัมพันธ์ของมโนมติ โดยเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างมโนมติอย่างน้อย 2 มโนมติเข้าด้วยกันอย่างมีลำดับขั้นตอนด้วยคำเชื่อมระหว่างมโนมติ หรือเชื่อมโยงมโนมติใหม่เข้ากับโครงสร้างของความรู้เดิม ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้มโนมติเข้าด้วยกันอย่างมีความหมาย และเก็บผังความรู้นั้นไว้ในหน่วยความจำระยะยาว ทำให้การเรียนรู้นั้นมีผลคงทนต่อไป...”

จากความหมายของแผนที่ความคิด หรือแผนผังมโนทัศน์ หรือแผนผังมโนมติ ซึ่งนักวิชาการต่างๆ ได้ให้ความหมายไว้มากมาย ผู้วิจัย ขอสรุปไว้ดังนี้

แผนที่ความคิด (Mind Map) คือ เครื่องมือที่ถ่ายทอดความคิด ที่เป็นระบบอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด และเรียบง่าย ซึ่งเป็นการนำเอาทฤษฎีความคิดของสมองไปใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด ซึ่งเกิดจากทักษะของสมอง 2 ซีก คือ ซีกซ้าย และซีกขวา โดยซีกซ้ายทำหน้าที่วิเคราะห์คำ ภาษา สัญลักษณ์ คิดอย่างมีเหตุผล ซีกซ้ายทำหน้าที่สังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ จินตนาการ ดร.พัฒนา ชัชพงศ์ได้เขียนถึงสมองซีกซ้าย ซีกขวา มีหน้าที่ และการคิดดังภาพ

สมองซีกซ้าย	สมองซีกขวา
● ทำหน้าที่วิเคราะห์ ● การคิดเป็นเหตุผล ● การรับรู้เรื่องภาษา	● ควบคุมอารมณ์ ● การจินตนาการ ● ความคิดสร้างสรรค์
● การคิดเป็นเหตุเป็นผล และเป็นขั้นตอน ● ทำความเข้าใจ และจดจำ ● รับข้อมูลที่ละเอียด และรับเป็นขั้นตอน เรียงตามลำดับ ● รับข้อมูลที่ละเอียด	● การคิดไม่เป็นขั้นตอน ● การทำความเข้าใจ และจดจำ ● การรับรู้ข้อมูลที่ละมากๆ ใน 1 ครั้ง ● การรับข้อมูลอย่างรวดเร็ว
● ความสามารถในการคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล ● ความสามารถในการคำนวณ ● ความสามารถในการวิเคราะห์	● ความสามารถในการวางแผน ● ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ ● ความสามารถในการมองการไกล

หน้าที่

ความแตกต่าง

เวลาอ่านหนังสือ

เวลาทำงาน

ภาพประกอบ 3 แสดงแบบจำลองแนวคิดในการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์

ทฤษฎีการเรียนรู้เกี่ยวกับแผนที่ความคิด

ทฤษฎีพื้นฐานของการสอน โดยใช้ผังมโนทัศน์ หรือแผนที่ความคิด (Mind Map)

ออซุเบล (ภพ เลหาไพบูลย์. 2534: 74 – 75 ; อ้างอิงจาก Ausubel. 1963. The Psychology of Meaningful Verbal Learning) อธิบายถึงการเรียนรู้ที่มีความหมายว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ถ้าในการเรียนรู้สิ่งใหม่นั้น ผู้เรียนเคยมีพื้นฐานซึ่งเชื่อมโยงเข้ากับความรู้ใหม่ได้จะทำให้การเรียนรู้สิ่งใหม่นั้นมีความหมาย แต่ถ้าผู้เรียนพยายามรับรู้สิ่งที่เรียนใหม่ โดยที่ไม่เคยมีพื้นฐาน และพยายามจดจำให้ได้ เรียกการเรียนรู้ชนิดนี้ว่าเป็นการเรียนรู้แบบท่องจำ เพราะผู้เรียนสามารถเรียนได้แต่ไม่รู้ความหมาย

ออซุเบล กำหนดการเรียนรู้ไว้เป็น 2 มิติ ดังนี้

มิติที่ 1 วิธีการเรียนรู้มี 2 แบบ คือ

1. การเรียนรู้แบบรับรู้ไว้ ผู้สอนบอกให้หมดผู้เรียนไม่ต้องค้นคว้า
2. การเรียนรู้แบบค้นพบด้วยตนเอง ผู้เรียนต้องค้นคว้าสืบเสาะหาความรู้

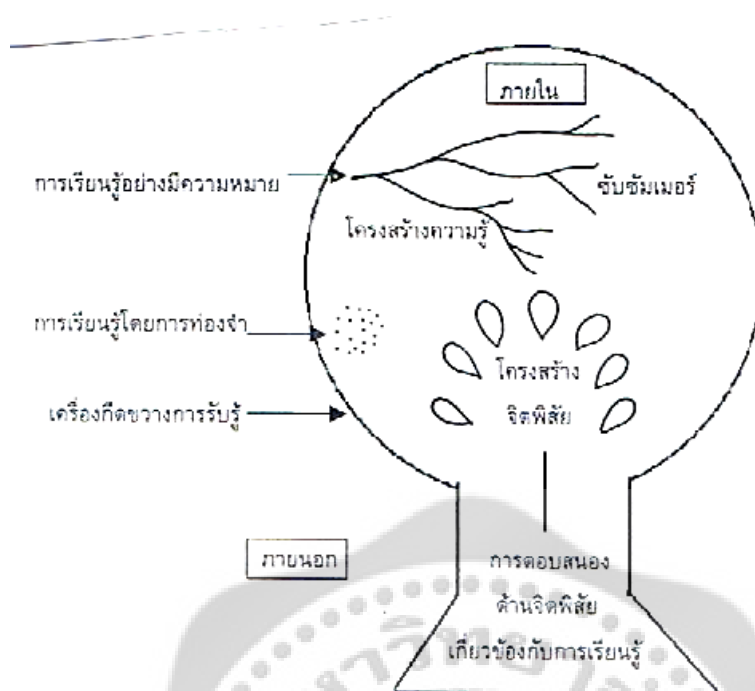
มิติที่ 2 กระบวนการเรียนรู้ภายในของผู้เรียนมี 2 แบบ คือ

1. การเรียนแบบท่องจำ ผู้เรียนเมื่อเรียนรู้แล้วท่องจำไว้เพื่อเป็นประสบการณ์ของตนเอง หรืออาจเรียกว่าการเรียนรู้แบบรับไว้เพื่อจดจำ
2. การเรียนรู้ที่มีความหมาย ผู้เรียนเมื่อเรียนรู้แล้วสามารถเชื่อมโยงความรู้ใหม่ให้สัมพันธ์กับความรู้เดิม หรืออาจเรียกว่าการเรียนรู้แบบรับไว้เพื่อให้ได้ความหมาย

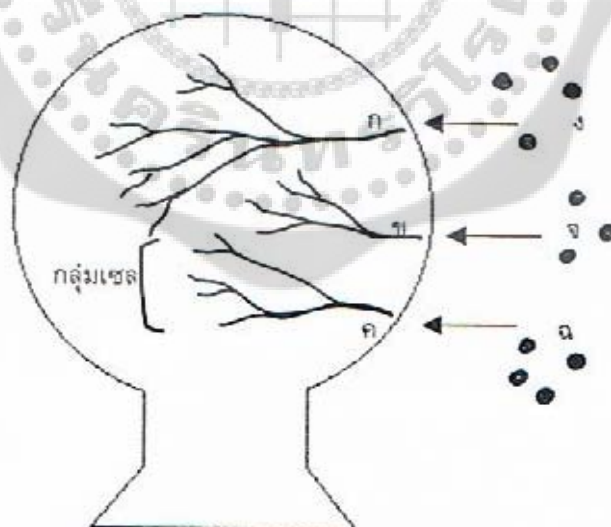
การสร้างผังมโนทัศน์มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมายของออซุเบล (Ausubel. 1963: 15) ซึ่งมีแนวคิดว่าครูควรจะสอนสิ่งที่สัมพันธ์กับความรู้ที่นักเรียนมีอยู่เดิม ความรู้ที่มีอยู่เดิมนี้อยู่ในโครงสร้างของความรู้ ซึ่งเป็นข้อมูลที่สะสมอยู่ในสมองและมีการจัดระบบไว้เป็นอย่างดี มีการเชื่อมโยงระหว่างความรู้เก่าและความรู้ใหม่อย่างมีระดับชั้น ดังนั้น โครงสร้างของความรู้จะใช้เป็นผังมโนทัศน์และใช้บันทึกประสบการณ์ต่างๆ ที่ได้รับ

การเรียนรู้ที่มีความหมายจะเกิดขึ้นเมื่อความรู้ใหม่สัมพันธ์กับมโนทัศน์ ซึ่งอยู่ในโครงสร้างของความรู้เดิมที่มีอยู่ ซึ่งออซุเบลเรียกว่ากระบวนการดูดซึม หรือเรียกมโนทัศน์ที่เกิดจากการเชื่อมโยงนั้นว่าซับซัมเมอร์ แต่ถ้าไม่ได้นำความรู้ใหม่เข้าไปเชื่อมโยงกับความรู้เดิมที่มีอยู่จะเป็นการเรียนรู้แบบท่องจำ ดังภาพประกอบที่ 4 – 6

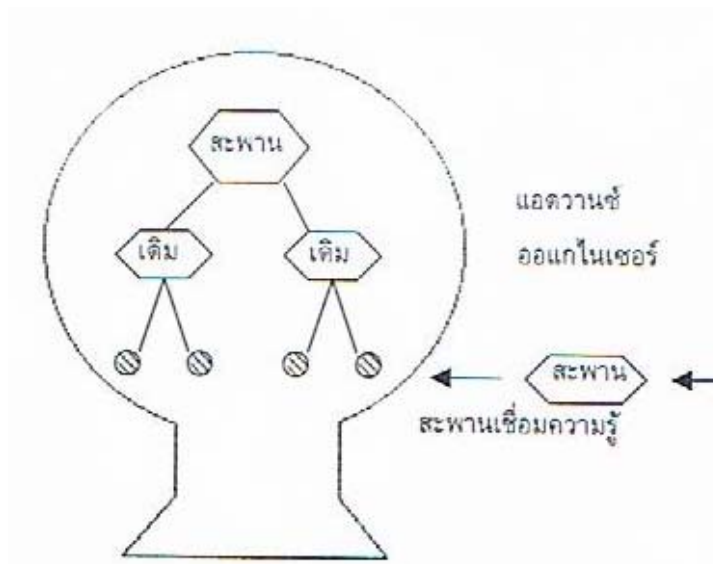
จากภาพประกอบนี้ได้จากการศึกษางานวิจัยของ อำไพ ลักนานุสรณ์ (2545: 46 – 49) และ มหิธร นันตโลहित (2550: 44, 45) อ้างอิงจาก Ausubel 1963. The Psychology of Meaningful Verbal Learning)

ภาพประกอบ 4 การเรียนรู้แบบท่องจำ และการเรียนรู้ที่มีความหมาย ซึ่งเกิดจากการได้รับข้อมูลจากภายนอกผ่านเครื่องกีดขวางการรับรู้ (สุนีย์ สอนตระกูล, 2535: 78 ; อ้างอิงจาก Novak, 1977: 27. Theory of Education)

ภาพประกอบ 5 แสดงการเรียนรู้ที่มีความหมาย เมื่อ ก, ข, ค เป็นความรู้ใหม่จะเชื่อมโยงกับโครงสร้างความรู้ที่มีอยู่เดิม คือ ก, ข และ ค (สุนีย์ สอนตระกูล, 2535: 79 ; อ้างอิงจาก Novak, 1977: 75. Theory of Education)

ภาพประกอบ 6 แสดงสะพานเชื่อมความรู้เดิมกับความรู้ใหม่เข้าสู่โครงสร้างของความรู้ ซึ่งออกแบบเรียกว่า แอดวานซ์ ออกแกโนเซอร์ (สุนีย์ สอนตระกูล, 2535: 79 ; อ้างอิงจาก Novak, 1977: 79. Theory of Education)

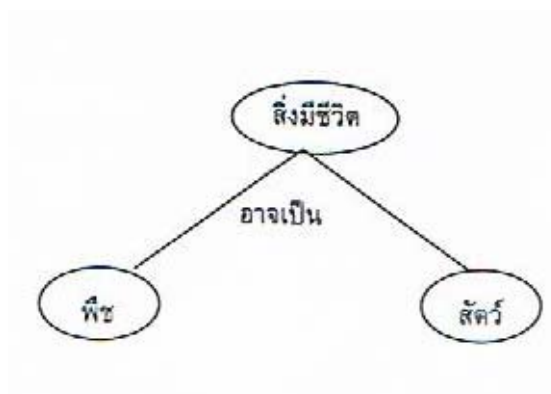
ประเภทของแผนที่ความคิด

ผู้วิจัยได้ศึกษาเรื่องแผนที่ความคิด Mind Map ปรากฏว่านักวิจัยและการศึกษา หรือ Mind Map จากงานวิจัยของ อำไพ ลักนาอนุสรณ์ (2545: 46 – 49) ได้อ้างอิง มนัส บุญประกอบ (2542: 48 – 50)

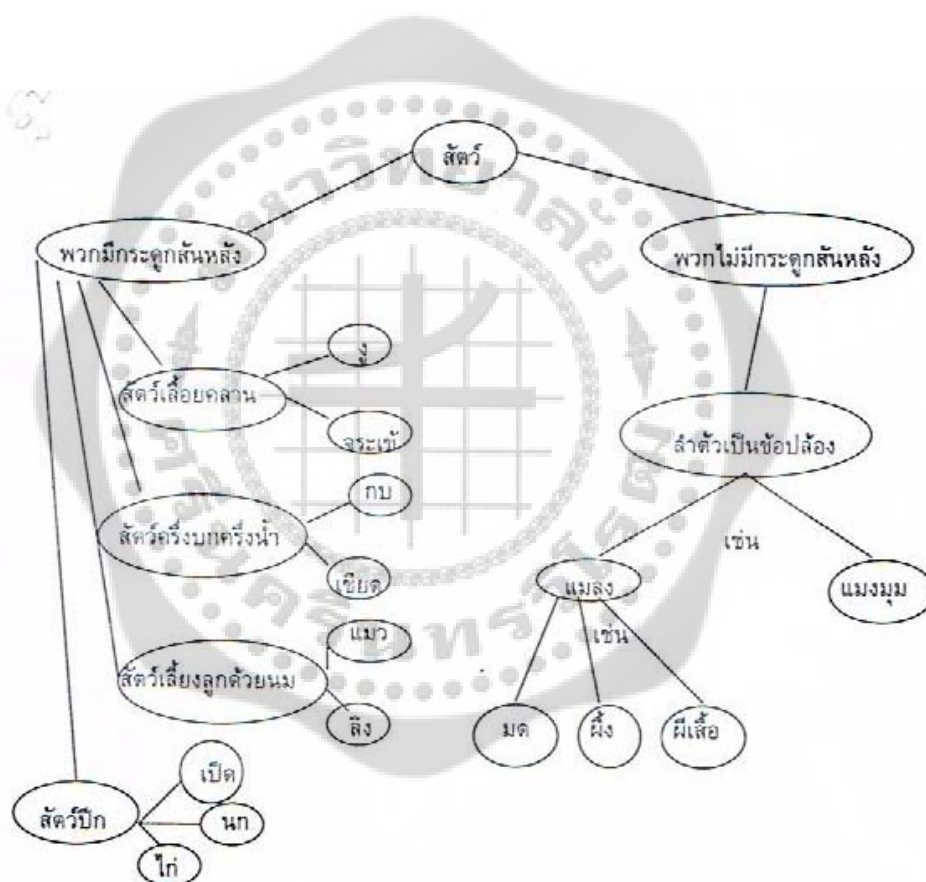
มนัส บุญประกอบ (2542: 48 – 50) กล่าวถึงประเภทของผังมโนทัศน์ว่า มีการจัดแบ่งประเภทของผังมโนทัศน์ โดยใช้เกณฑ์ต่างกันไปหลายแนวคิด แต่มีแนวคิดที่สำคัญ 2 แนวคิด ดังนี้

1. มินท์เชส วอนเดอร์ซี และ โนแวนด์ ได้แบ่งผังมโนทัศน์ออกเป็น 2 ชนิด ได้แก่
 - 1.1 แผนภูมิหลัก (Macro map) ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ที่สำคัญๆ เท่านั้น
 - 1.2 แผนภูมิย่อย (Micro map) แสดงรายละเอียดเพิ่มเติมเฉพาะมโนทัศน์ ประกอบของ

แผนภูมิหลักคือแผนที่โลกและแผนที่เฉพาะประเทศ ดังตัวอย่างในภาพประกอบ 8 และ 9

ภาพประกอบ 8 แสดงผังมโนทัศน์หลักเรื่องสิ่งมีชีวิต

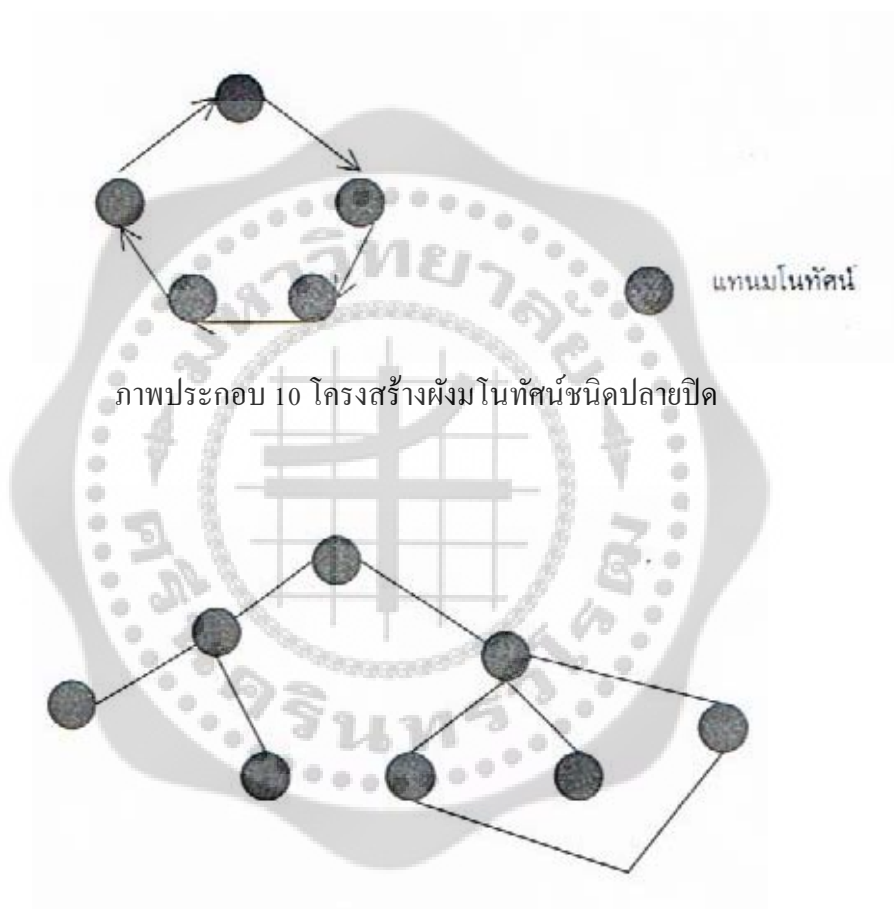
ภาพประกอบ 9 แสดงผังมโนทัศน์ย่อยเรื่องสัตว์

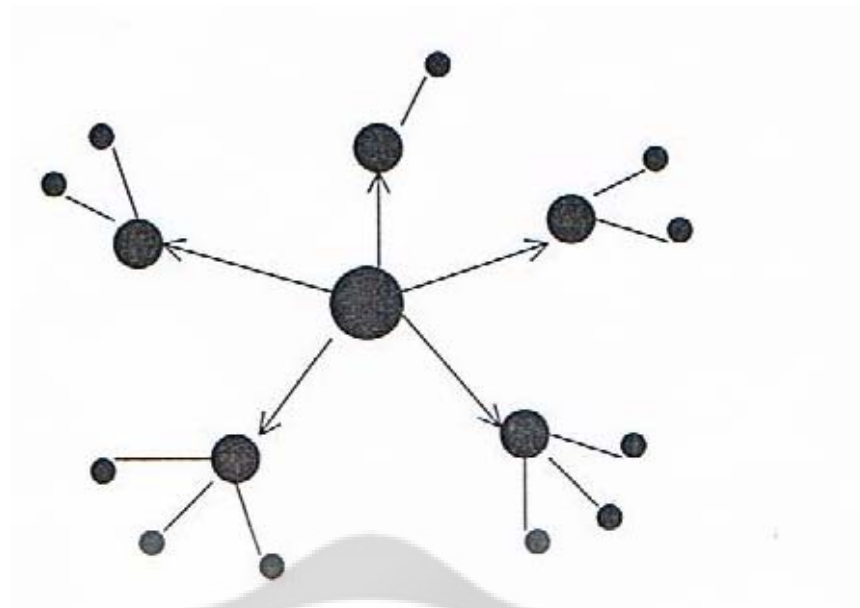
2. ดร.เมิร์ลตัน แห่งมหาวิทยาลัยฟิลิปปินส์ ได้แบ่งผังมโนทัศน์ออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่
 - 2.1 ชนิดปลายเปิด มีการแต่งกิ่งก้านสาขาลงไปเรื่อยๆ จากบนลงล่าง ดังภาพประกอบ 8
 - 2.2 ชนิดปลายปิด หรือเป็นวงปิด ดังภาพประกอบ 10

2.3 ชนิดเชื่อมโยงข้ามชุด คล้ายชนิดที่ 1 แต่มีการเขียนเส้นเชื่อมโยงข้ามกลุ่มในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง ดังภาพประกอบ 11

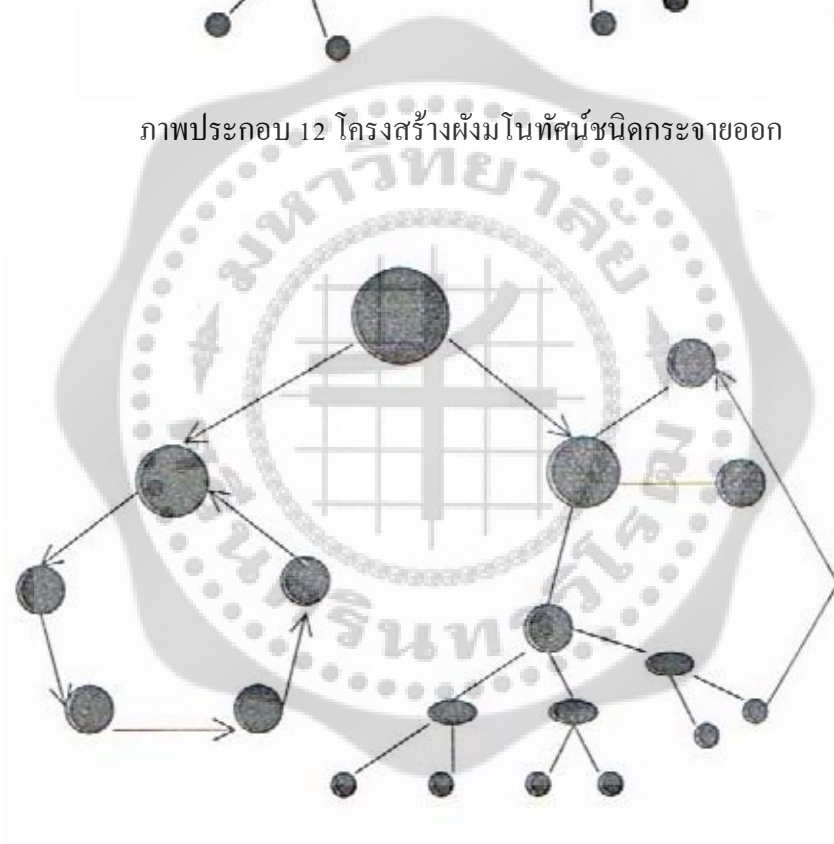
2.4 ชนิดกระจายออกจากมโนทัศน์หลัก โดยเขียนแตกออกไปทุกทิศทาง ซึ่งบางแห่งเรียกว่า Spider gram หรือ Spider Map หรือ Mind Mapping ดังภาพประกอบที่ 12

มนัส บุญประกอบ (2542: 49) ได้เสนอรูปแบบของผังมโนทัศน์เพิ่มเติมจาก ดร.เมอร์ลตัน อีกรูปแบบหนึ่ง เป็นรูปแบบที่ 5 คือ

ภาพประกอบ 12 โครงสร้างผังมโนทัศน์ชนิดกระจายออก

ภาพประกอบ 13 โครงสร้างผังมโนทัศน์ชนิดผสมผสาน

ผู้วิจัยได้มีโอกาสเข้าอบรมเชิงปฏิบัติการการเรียนการสอนในโลกยุคแห่งสมอง โรงแรม เอเชีย 19 – 20 กันยายน 2552 ในการอบรมครั้งนี้ได้รับความรู้เกี่ยวกับแผนที่ความคิดตามแบบของโทนี บูซาน (Tony Buzan)

จากเอกสารการอบรมการพัฒนาการคิด ได้กล่าวถึงประเภทของแผนที่ความคิด หรือประเภทของกราฟฟิกมีหลายชนิด หลายรูปแบบ สามารถแยกได้ตามจุดประสงค์ในการนำเสนอข้อมูลได้ 5 ประเภท ดังนี้

1. แสดงความคิดรวบยอดของข้อมูลหรือสาระสำคัญของข้อมูล เช่น ผังความคิด โดยใช้ภาพผังมโนทัศน์ (Concept Map) แผนที่ความคิด (Mind Map)
2. แสดงเปรียบเทียบข้อมูล เช่น เวนน์ไดอะแกรม (Venn Diagram) ผังที - ชาร์ต (T – Chart) แผนภูมิแท่ง แผนภูมิตาราง เป็นต้น
3. แผนภูมิความคิดหรือผังกราฟฟิกที่แสดงข้อมูลเป็นเหตุเป็นผลกัน เช่น ผังก้างปลา (Fishbone Map) ผังใยแมงมุม (Spider Web) เป็นต้น
4. แสดงการเรียงลำดับข้อมูล หรือขั้นตอนต่างๆ เช่น ผังลำดับขั้นตอน (A Sequential Map) ผังวัฏจักร (Circle Map) ผังขั้นบันได (Ranking Ladder) เป็นต้น
5. แสดงการจัดหมวดหมู่ของข้อมูลหรือหมวดหมู่ของความคิด เช่น แผนภูมิวง (Pie Chart) ผังมองต่างมุม (Thinking at Right Angles) แผนภูมิเป้าหมาย (Target) เป็นต้น

ผังกราฟฟิกมีหลายรูปแบบ สิ่งที่เราควรระวังหรือควรคำนึงถึง คือ การนำผังกราฟฟิกไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้จะต้องคำนึงถึงจุดประสงค์หรือประเภทของผังกราฟฟิกด้วยว่า ต้องการผังกราฟฟิกเพื่อแสดงข้อมูลประเภทใด นอกจากนี้จะต้องคำนึงถึงลักษณะของข้อมูลต่างๆ ว่า ข้อมูลแต่ละชนิดควรใช้ผังกราฟฟิกประเภทใด ตลอดจนจะต้องคำนึงถึงจุดประสงค์ในการเรียนรู้แต่ละครั้งด้วยว่า ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อะไร

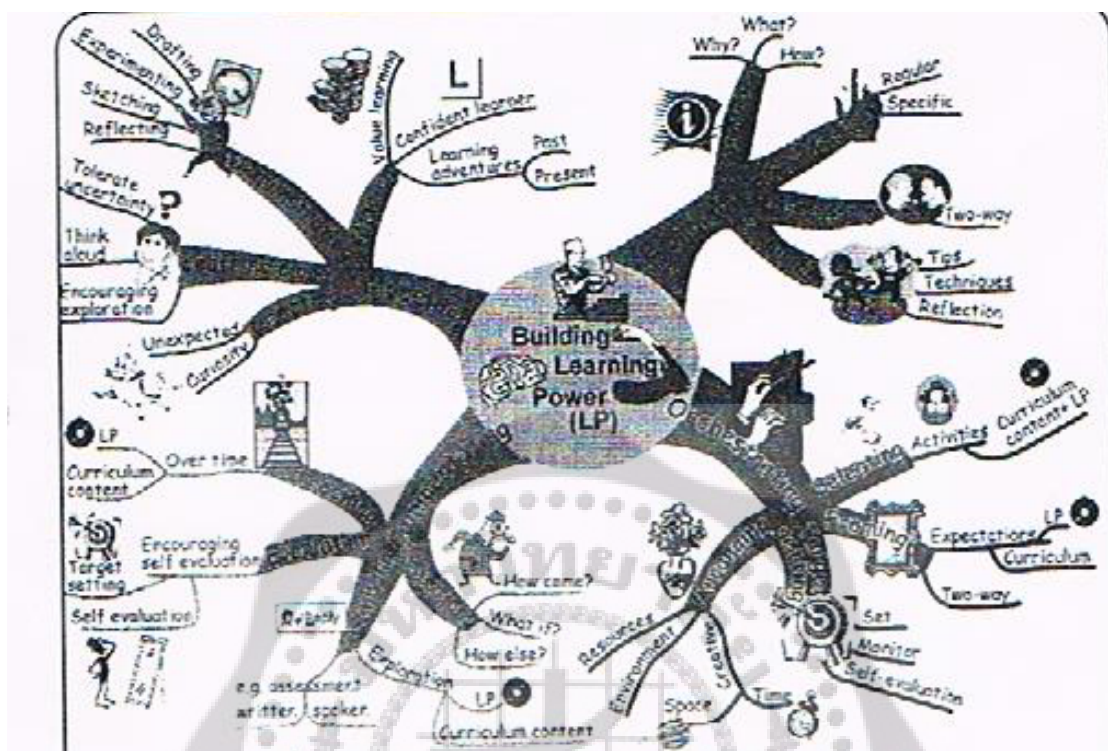
แผนที่ความคิดสามารถนำไปใช้ในกระบวนการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน มีดังนี้

1. แผนที่ความคิดที่แสดงความคิดรวบยอดของข้อมูล

1.1 แผนที่ความคิด (Mind Map) เป็นแผนที่แสดงโครงสร้างสาระความคิดต่างๆ ในภาพรวมซึ่งเป็นภาพกว้าง มักใช้สัญลักษณ์และรูปภาพ เพื่อจำแนกหรือจัดเรียงลำดับความสำคัญของสาระหรือข้อมูล จะลากเส้นในลักษณะต่างๆ ทั้งที่เป็นเส้นตรง เส้นโค้งทั้งที่มีลูกศรกำกับหรือไม่ก็ได้ เพื่อแสดงการเชื่อมโยงของข้อมูลและความคิดต่างๆ โดยจะมีคำเชื่อมหรือไม่มีก็ได้ การใช้ mind map มีจุดประสงค์เพื่อให้เกิดความคิดจินตนาการแล้วสร้างเป็นภาพความคิด

การแสดงตัวแทนความหมายของความคิดนั้น อาจแสดงด้วยข้อความที่เป็นวลี คำประโยค หรือภาพสัญลักษณ์ก็ได้

ตัวอย่าง แผนที่ความคิดแบบ mind map ตามแบบของโทนี่ บูซาน (Tony Buzan)

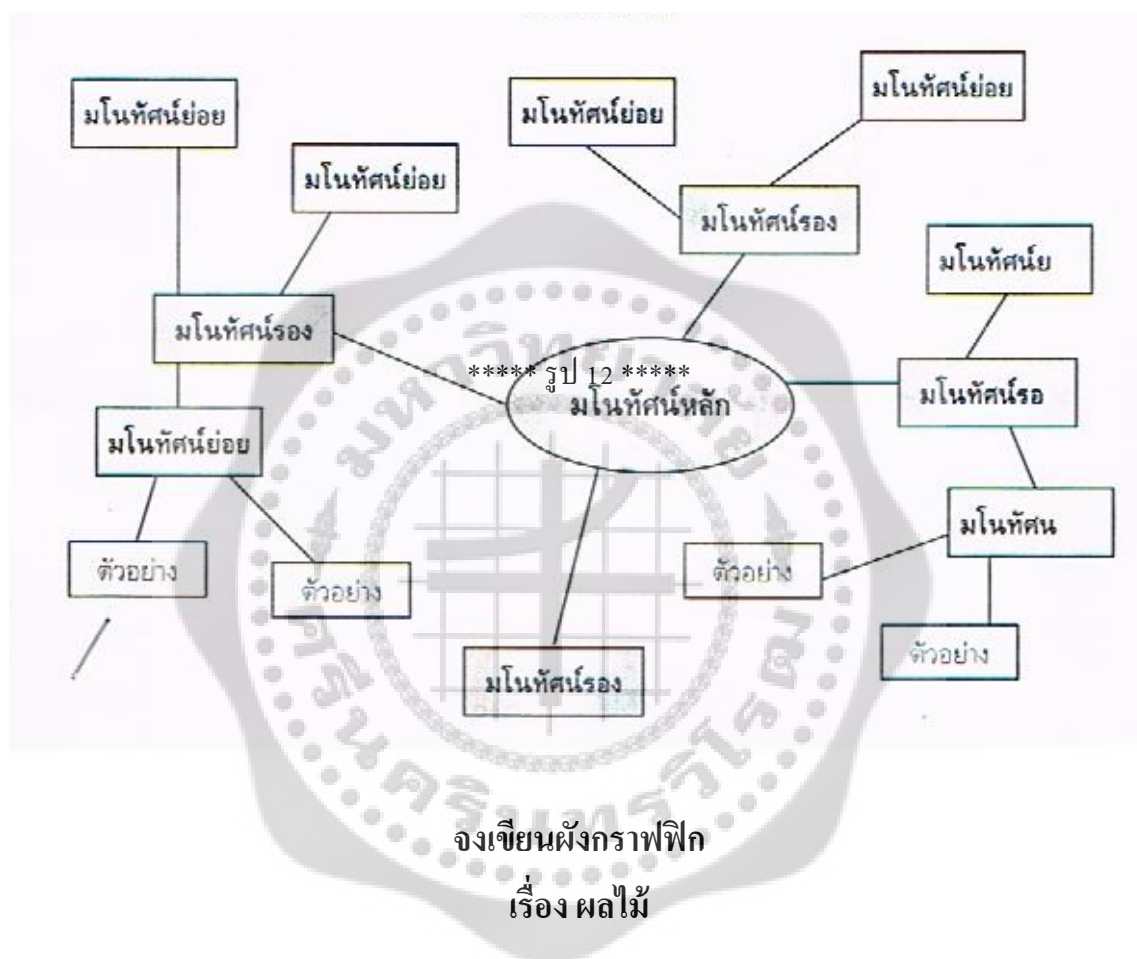
ตัวอย่าง เนื้อหาสาระที่ควรใช้ฝังความคิด

- การวางแผนงานต่างๆ
- ประเด็นสำคัญของเรื่องที่เกิดขึ้น
- คำสำคัญของเรื่องที่อ่าน

1.2 ผังมโนทัศน์ (Concept Map) นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายในวงการศึกษา ผังมโนทัศน์จะแสดงความคิดของเรื่องราวต่างๆ โดยการจัดหมวดหมู่ตามลำดับความสำคัญของข้อมูล โดยแยกเป็นมโนทัศน์หลัก มโนทัศน์รอง มโนทัศน์ย่อย รวมไปถึงตัวอย่าง ซึ่งทำให้สามารถมองเห็นภาพที่ชัดเจนได้ยิ่งขึ้น แต่ละมโนทัศน์จะมีรูปทรงเรขาคณิตล้อมรอบ โดยมีมโนทัศน์หลักอยู่ตรงกลางหรือบนสุด มโนทัศน์รองจะอยู่ถัดไป และวงนอกสุดจะเป็นมโนทัศน์ย่อย แต่ละมโนทัศน์จะมีเส้นต่างๆ ทั้งเส้นตรง เส้นโค้ง มีลูกศรกำกับ หรืออาจไม่มีลูกศรกำกับก็ได้ เพื่อแสดงความสัมพันธ์หรือความเชื่อมโยงข้อมูล โดยจะมีค่าเชื่อมกำกับหรือไม่มีก็ได้ โดยปกติจะไม่นิยมใช้ลูกศรแสดงความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ เพราะอาจทำให้สับสนได้ เนื่องจากผังมโนทัศน์ได้แสดงลำดับขั้นก่อนหลังไว้แล้ว การสร้างผังมโนทัศน์ควรเขียนซ้ำอย่างน้อย 2 ครั้ง เพื่อปรับปรุงแผนผังให้ประณีต ชัดเจน กะทัดรัด มีการปรับปรุงฝึกฝนตนเองโดยการทำหลายๆ ครั้ง เพื่อหาข้อบกพร่องในการทำผังมโนทัศน์

ขั้นตอนในการสร้างผังมโนทัศน์มี 4 ขั้นตอน ดังนี้

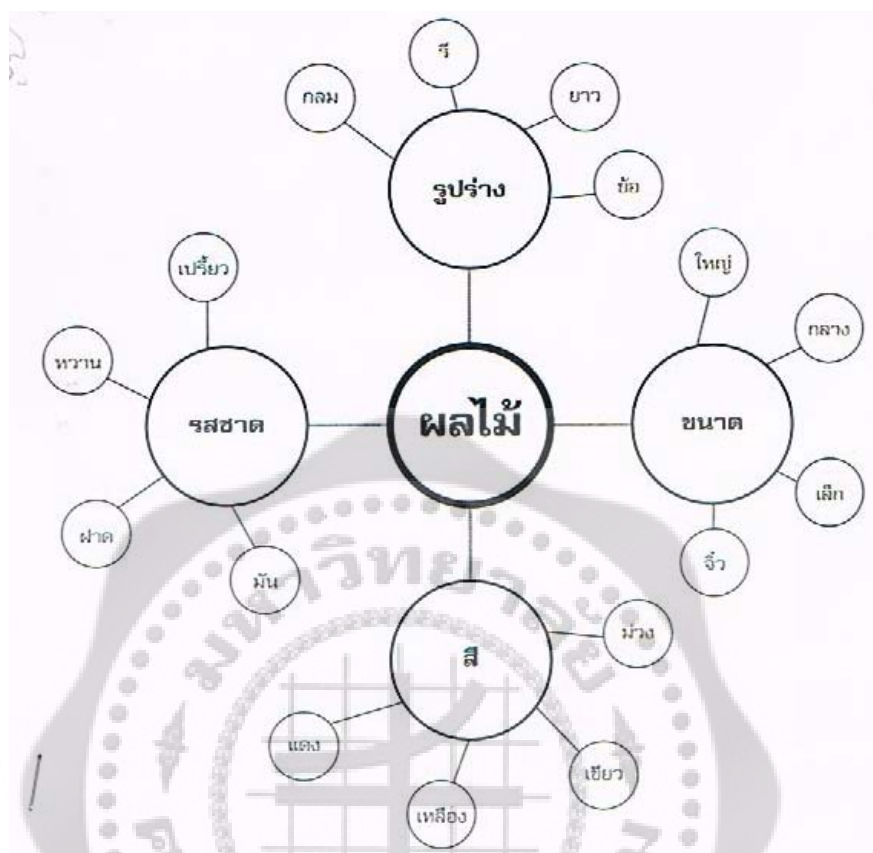
1. เขียนคำหลัก หรือชื่อเรื่อง เขียนคำที่เป็นมโนทัศน์ต่างๆ ไว้เป็นรายการทั้งหมด
2. จัดลำดับความสำคัญของมโนทัศน์ว่าอะไรเป็นมโนทัศน์หลัก มโนทัศน์รอง มโนทัศน์ย่อย จนไปถึงตัวอย่าง
3. กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์

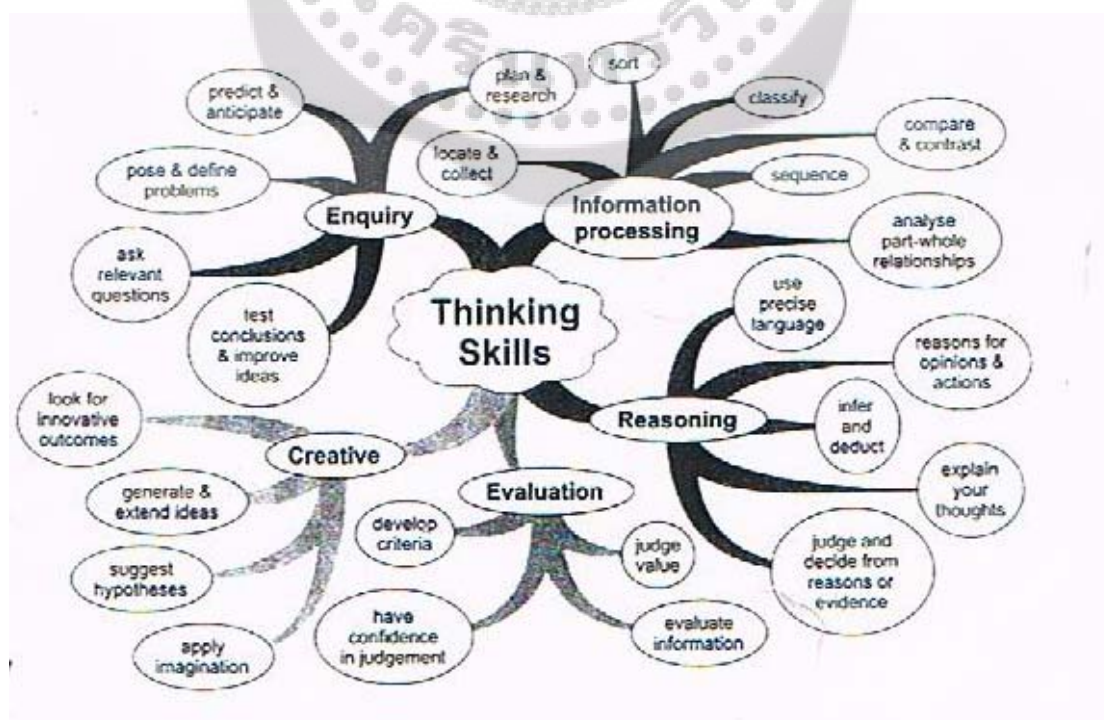
ผลไม้มากมายหลายชนิด มีรสชาติแตกต่างกันไป บางชนิดเปรี้ยว บางชนิดหวาน บางชนิดฝาด บางชนิดมัน มีสีต่างกัน เช่น สีแดง เหลือง เขียว ม่วง ส้ม เป็นต้น มีรูปร่างหลายแบบทั้งมีรูปร่างกลม บางชนิดรี บางชนิดเป็นแฉกๆ บางชนิดยาวเป็นข้อๆ และมีขนาดแตกต่างกันไปทั้งใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก บางชนิดมีขนาดจิ๋ว

คำหลัก ได้แก่ ผลไม้ รสชาติ สี รูปร่าง ขนาด

ผังมโนทัศน์ (Concept Map) เรื่องผลไม้

ตัวอย่าง ผังความคิดรวบยอด เรื่องทักษะการคิด

การใช้แผนที่ความคิดในการเรียนการสอนเป็นสิ่งสำคัญ จะช่วยให้นักเรียนจดจำ สรุปข้อมูล หรือเนื้อหาที่เรียนได้ดี ครูควรเลือกแผนที่ความคิดตามที่ได้เสนอประเภทของ Mapping ต่างๆ ไว้แล้ว นอกจากนี้แล้วช่วยให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการคิด ผู้วิจัยคิดว่าแผนที่ความคิดตามแบบของโทนี่ บูซาน (Tony Buzan) ดังคำนิยามจากผู้ที่ใช้ Mind Map ในแวดวงการศึกษา (ธัญญา ผลอนันต์. 2547: 6) กล่าวไว้ว่า

คำนิยามจากผู้ที่ใช้ Mind Map ในแวดวงการศึกษา

จากรวมบทความจากปาฐกถาวชิราวุธวิทยาลัย “พลิกความเป็นปัญญา” ซึ่งได้รวบรวมคำนิยามจากผู้ศึกษาและผู้ที่ใช้ Mind Map ไว้อย่างกว้างขวาง ดังนี้ (วชิราวุธวิทยาลัย. 2542: 525)

Mind Map คือ การยกระดับการรู้จำ – การรู้คิด และการยึดเอาคำหลัก ซึ่งเด็กจะต้องมีความเข้าใจ ไม่เช่นนั้น ก็จะหาคำหลัก หรือ Focus ไม่ได้ การทำ Mind Maps นี้แหละ คือ การย่อความที่ไม่น่าเบื่อ เพราะเด็กเล็กๆ ก็ทำได้ ยิ่งได้ใช้สีหลายๆ สี วาดภาพอะไรก็ได้ ทำอย่างไรก็ได้ ไม่มีแบบฟอร์มตายตัว เด็กก็จะรู้จักคิดเป็น เชื่อมโยงเป็น ว่าอะไรอยู่กลุ่มไหน อะไร เป็นส่วนใหญ่ อะไรเป็นส่วนย่อย หรือกิ่งก้านสาขาและคิดไปเรื่อยๆ

ศ.ดร ชัยอนันต์ สมุทวณิช
ผู้บังคับการวชิราวุธวิทยาลัย

COOL ! สามารถเอามาประยุกต์ใช้กับการจดรายละเอียดในเรื่องเรียน จุดสิ่งต่างๆ ที่ไม่มีในหนังสือ บางอย่างที่ครูพูด ก็เอามาย่อเป็นแบบอ่านแล้ว get เลข แปลกใหม่ด้วยคะ
วิสุทธิดา

(นักเรียน 16 ปี)

ค้นพบความสามารถของสมองที่แท้จริงของตนเอง so GOOD ! TERRIFIC ! GREAT ! GREAT ! EXTRA ! ถ้าใช้กันทั้งโลกคนต้องฉลาด มีประสิทธิภาพกันเยอะอีก ไม่นานทั้งจักรวาล คงเป็นที่รู้จักทุกซอกทุกมุมของคนทั้งหมด

สุภิญญา เดชานพรัตน์ (นักเรียน 15 ปี)

เป็นการเอาสิ่งที่ปฏิบัติแต่เดิม มาเปลี่ยนแปลง ทำให้ง่ายขึ้น แต่จะมีประโยชน์สักเท่าไร อยู่ที่นำไปใช้หรือไม่

ณัชชา ชิตวัฒนานนท์ (ครู)

วิทยากรหลายๆ ท่าน เวลาบรรยายมักพูดว่าต้องมีความสุขกับการทำงาน แต่ครั้งนี้เป็นครั้งแรกที่ผมเห็นพนักงานทำงานอย่างสนุกสนานตลอดทั้งสองวันที่ผ่านมา ทั้งยังได้เนื้องานที่มีคุณภาพและเต็มไปด้วยความคิดสร้างสรรค์

บุญธรรม ไกรวัฒนพงศ์ (ประธานกรรมการบริษัท 58 ปี)

Mind Map มีประโยชน์มาก เพราะการเรียนปริญญาโทยากซับซ้อน และบางเรื่องก็น่าเบื่อว่าปริญญาตรีมาก เพราะปริญญาโทต้องอ่านหนังสือเองเยอะ เพราะฉะนั้นถ้าไม่มี Mind Map ต้องอ่านหนังสือเป็นเล่มๆ บางวิชาก็น่าเบื่อ ขณะที่เพื่อนบางคนก็นั่งหลับ แต่ผมสามารถนั่งวาดรูปเล่นระบายสีได้ บางครั้งการตอบข้อสอบ ถ้าอาจารย์เข้าใจระบบ Mind Map สามารถตอบแทนการเขียนแบบเดิมได้จากที่เคยเป็นที่สี่หรือห้าหน้าจะ group ลงมาเหลือหน้าเดียวเท่านั้น

คำเกิง ไรวา (นักศึกษาปริญญาโท)

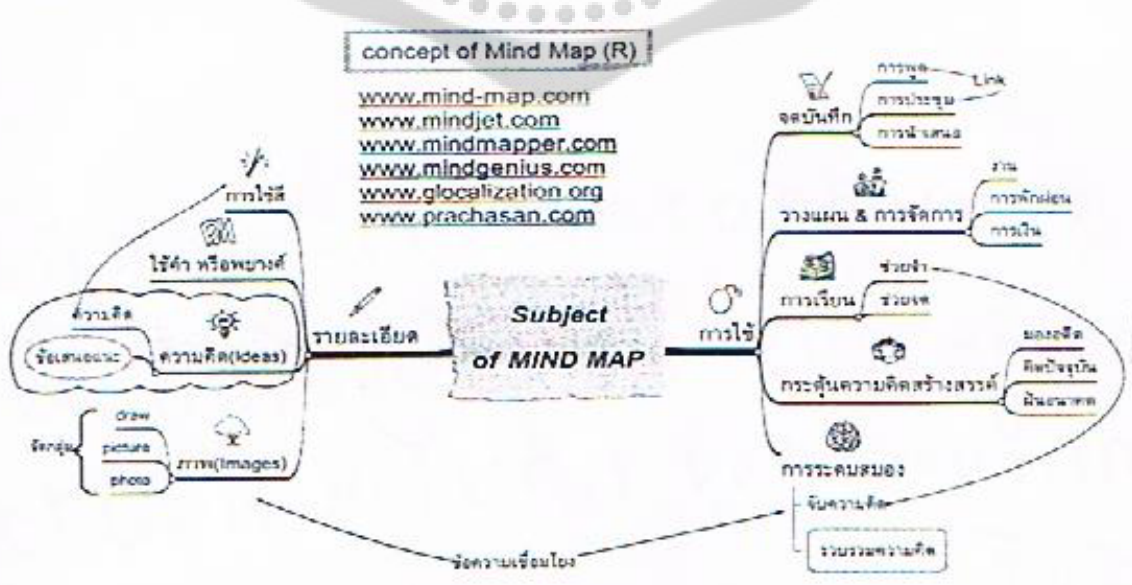
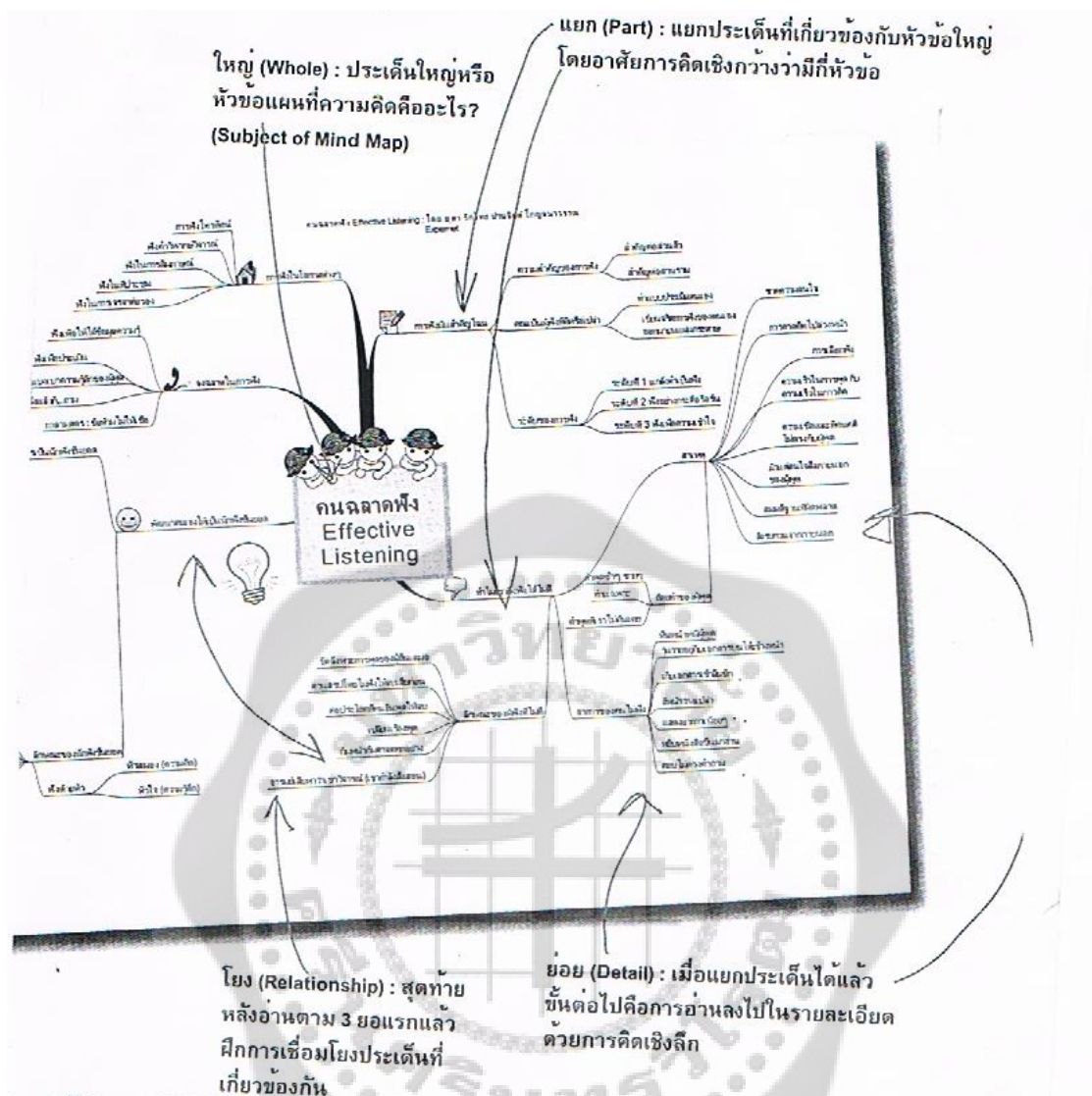
ครูสามารถนำวิธีการของ Mind Mapping ไปวิเคราะห์ผู้เรียน จะเป็นรายบุคคล หรือรายกลุ่มก็ได้ ใช้บูรณาการในการเรียนได้ ใช้วิเคราะห์หลักสูตร ออกแบบการเรียนรู้นำไปสู่แผนการสอนได้อย่างหลากหลายไม่จำเจรวมไปถึงการออกแบบการเรียนรู้ตามสภาพที่เป็นจริง นำไปใช้ออกแบบการวัดผลการวิจัยเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ให้ลงไปสู่นักเรียน ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

อาจารย์วิไล หว่างอากาศ (ผู้อำนวยการ โรงเรียน)

หลักการอ่านแผนที่ความคิด (How to read ?) โดย เกศัช ประชาสรรณ์ แสนภักดี (2548) ได้เขียนหนังสือรวมแผนที่ความคิดเพื่อชีวิตการทำงาน Mind Map for Work & Life และหลักการเขียนแผนที่ความคิด (How to draw ?)

หลักการอ่านแผนที่ความคิด

หลักการอ่านแผนที่ความคิด (Mind Map reading) จะใช้กรอบแนวคิด 4 ขอบ ที่นำเสนอโดย ภก. ประชาสรรณ์ แสนภักดี ประกอบด้วย ใหญ่ – แยก – ย่อย – โยง (ศึกษารายละเอียดได้ที่แผนที่ความคิด M2)

Rule & Law of Mind Mapping

1. Turn a large A4 (11.7" x 8.3") or preferably A3 (16.7" x 11.7"). white sheet of paper on it's side (landscape), or use a Mind Map pad. นำกระดาษขนาด เอ 4 วางแนวนอน และต้องเป็นกระดาษที่ไม่มีเส้น เพื่อไม่ให้ความคิดถูกตีกรอบ ตีเส้น ให้ความคิดลื่นไหลได้โดยง่าย

2. Gather a selection of coloured pens, ranging from fine nib to medium and highlighters. ใช้ปากกาสีปากตัด หลากๆ ขนาด หลากๆ สี รวมทั้งปากกาเน้นคำ

3. Select the topic, problem or subject to be Mind Mapped. เลือกหัวข้อหรือประเด็นปัญหาที่ต้องการเขียนแผนภูมิความคิด โดยหัวข้อดังกล่าวเราเรียกว่า Subject of Mind Map

4. Gather any materials or research or additional information. รวบรวมเอกสาร และข้อมูล วัตถุดิบก่อนการเขียน Mind Map ให้มากที่สุด

5. Start in the centre with an unframed image approximately 6cm high and wide for an A4 and 10cm for an A3. เริ่มต้นการเขียนจากตรงกลางหน้ากระดาษ โดยไม่ต้องใส่กรอบให้ข้อความหรือขีดขอบเขต เพราะจะเป็นกรอบความคิด ทำให้ไม่ลื่นไหล

6. Use dimension, expression and at least three colours in the central image in order to attract attention and aid memory. พยายามให้คำสำคัญ หรือการใช้สีเน้นเพื่อเป็นการดึงดูดความสนใจของผู้เข้าร่วมระดมความคิดเห็น

7. Make the branches closest to the centre thicker, attached to the image and 'wavy' (organic). Place the Basic Ordering Ideas (BOIs) or the 'chapter heading' equivalents on the branches. เลือกคำ หรือเลือกหัวข้อเรียงลำดับ เช่น คำว่า การศึกษา มาก่อนคำว่า ระดับการศึกษา และมาก่อนคำว่า ประถม มัธยม มหาวิทยาลัย เป็นการจัดลำดับความคิดเห็น หรือลำดับความสำคัญของคำ (Basic Ordering Idea – BOI)

8. Branch thinner lines off the end of the appropriate BOIs to hold supporting data (most important closest). การแตกแขนงย่อยๆ ลงไป ตามลำดับสำหรับเนื้อหาที่สัมพันธ์กัน

9. Use images wherever possible. ใช้รูปภาพให้บ่อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ แทนคำหรือข้อความ

10. The image or word should always sit on a line of the same length. คำหรือข้อความจะต้องอยู่บนเส้นเสมอ และเส้นจะมีความยาวเท่ากับคำ หรือรูปภาพ

11. Use colours as your own special code to show people, topics, themes or dates and to make the Mind Map more beautiful. ใช้สีตามจินตนาการของแต่ละคน เพื่อให้มีความเป็นเอกลักษณ์

12. Capture all ideas (your own or others'), then edit, re – organize, make more beautiful, elaborate or clarify as a second stage of thinking. เก็บข้อความให้มากที่สุด จัดหมวดหมู่ เรียบเรียง ตกแต่ง ให้มีความสวยงาม

ประโยชน์ของแผนที่ความคิด

ประโยชน์ในการเรียนการสอนโดยใช้แผนที่ความคิด (Mind Map)

จากการศึกษาค้นคว้าเรื่องแผนที่ความคิด พบว่า มีประโยชน์มากต่อการเรียนการสอน กล่าวโดยสรุป ได้ดังนี้

1. แผนที่ความคิดช่วยสรุปความหมายของเนื้อเรื่องที่ครูสอน เรื่องที่อ่าน เรื่องที่เขียนช่วยให้ผู้เรียนรู้ว่าควรทำอะไร ปฏิบัติอย่างไร เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ตามเป้าหมายที่กำหนด
 2. แผนที่ความคิด ช่วยทำให้ครูทราบพื้นฐานความรู้ของนักเรียน ช่วยให้ครูวางแผนเตรียมการสอนให้เหมาะสมกับนักเรียน
 3. แผนที่ความคิดช่วยให้ครูจัดองค์ประกอบที่สำคัญ มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ ผู้เรียนมีความสามารถและศักยภาพในการเรียนรู้ ช่วยให้ครูได้วิเคราะห์การเรียนการสอนได้
 4. แผนที่ความคิดช่วยแก้ไขปัญหาต่างๆ ในชีวิตประจำวัน
 5. แผนที่ความคิด ช่วยในการจดจำเรื่องราวต่างๆ โดยการบันทึกเชื่อมโยง
 6. แผนที่ความคิด ช่วยสร้างความคิดต่างๆ เพราะเป็นการระดมสมอง ซึ่งบันทึกโดยการเชื่อมโยง
 7. แผนที่ความคิดช่วยประหยัดเวลาในการอ่านและการเขียน ทำให้ไม่เบื่อหน่าย
 8. แผนที่ความคิด ช่วยในการวางแผนในด้านการเรียนการสอน
 9. แผนที่ความคิดช่วยในการวางแผนการเขียนรายงาน การเขียนผลงานทางวิชาการ และช่วยในการอ่านการเขียนด้วย
 10. แผนที่ความคิด ช่วยในการบันทึกการอ่าน ซึ่งมีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตประจำวัน
- ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แผนที่ความคิดตามแบบของโทนี่ บูซาน (Tony Buzan) จากการศึกษาค้นคว้า ทำแบบฝึก และทดลองพบว่านักเรียนและครูมีความสุขในการเรียนการสอน เพราะมีประโยชน์มาก ดังที่กล่าวไว้ข้างต้น ทำให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ อ่านเนื้อหาในบทเรียนอย่างสนุกสนาน และเขียนสรุปได้อย่างดี เพราะง่ายต่อการจดจำและบันทึก

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแผนที่ความคิด

อำไพ ลัคนานุสรณ์ (2545) การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความสามารถทางการเขียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้แผนที่ทางความคิดแบบผังมโนทัศน์ กับการสอนตามคู่มือครู ผลวิจัยพบว่า

1. ความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ความสามารถทางการเขียนภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ความสามารถทางการเขียนภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. ความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มควบคุมก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นิตยา ทองสา (2546) การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากการสอนโดยใช้แผนผังมโนทัศน์ (Concept Mapping)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ที่ได้รับการสอนโดยใช้แผนผังมโนทัศน์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับดี และสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ที่ได้รับการสอนโดยใช้แผนผังมโนทัศน์มีระดับความคงทนในการเรียนรู้อยู่ละ 82.5

ดวงสุดา ชูชื่น (2548) กิจกรรมพัฒนาการเรียน สรุปความจากการอ่าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้แผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนรู้ด้วยกิจกรรมพัฒนาการเรียนสรุปความจากการอ่าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้แผนผังความคิด มีผลสัมฤทธิ์ด้านการเขียนสรุปความจากการอ่านหลังการทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม ที่เรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ตามปกติ

มหิสร นันตโลหิต (2550) การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน และความสามารถทางการเขียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอน โดยใช้ผังมโนทัศน์ กับการสอนตามแบบปกติ สารนิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน และความสามารถทางการเขียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอน โดยใช้ผังมโนทัศน์ กับการสอนตามแบบปกติ ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้ผังมโนทัศน์ กับการสอนปกติมีความเข้าใจในการอ่านและ ความสามารถทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมรัตน์ เรืองอิทธินันท์ (2551) การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบทเรียนคอมพิวเตอร์ มัลติมีเดียที่มีการนำเสนอผังมโนทัศน์ด้วยภาพ เรื่อง ดาวฤกษ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ช่วงชั้นที่ 3 แผนการวิจัย 1) บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย ที่มีการนำเสนอผังมโนทัศน์ด้วยภาพนี้ มีคุณภาพ

ทั้งด้านเนื้อหา และด้านเทคโนโลยีการศึกษา อยู่ในระดับดี และมีประสิทธิภาพ 85.67/86.17 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนผ่านบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย ที่มีการนำเสนอผังมโนทัศน์ด้วยภาพ กับการเรียนจากการสอนแบบปกติ ที่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3) นักเรียนที่เรียนผ่านบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย ที่มีการนำเสนอผังมโนทัศน์ด้วยภาพ เรื่อง ดาวฤกษ์ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ชมพูนุท วนสันเทียะ (2552) การศึกษาความคิดรวบยอดและความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนราชวินิตบางเขน โดยใช้วิธีสอนแบบโยนิโสมนสิการร่วมกับการใช้แผนผังมโนทัศน์ การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบความคิดรวบยอดและความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังได้รับการสอนด้วยวิธีสอนแบบโยนิโสมนสิการร่วมกับการใช้แผนผังมโนทัศน์ เรื่อง เส้นขนานกับเกณฑ์ และเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดรวบยอดและความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง เส้นขนาน หลังได้รับการสอนด้วยวิธีสอนแบบโยนิโสมนสิการร่วมกับการใช้แผนผังมโนทัศน์ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีสอนแบบโยนิโสมนสิการ ร่วมกับการใช้แผนผังมโนทัศน์ มีความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เส้นขนาน ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการศึกษางานวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า แผนผังมโนทัศน์ หรือแผนที่ความคิดมีประโยชน์ต่อการศึกษา ซึ่งใช้ในการเรียนการสอน

5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแผนที่ความคิดตามแบบของโทนี่ บูซาน (Tony Buzan)

ความหมายของแผนที่ความคิดตามแบบของโทนี่ บูซาน (Tony Buzan) คือ

แผนผังความคิด คือ แผนที่ที่แสดงถึงความคิดหลักหนึ่งความคิด ที่ประกอบขึ้นจากมโนภาพของสมอง โดยความคิดหลักหนึ่งความคิดนั้นสามารถเชื่อมโยงไปยังความคิดอื่นๆ ที่มีความสัมพันธ์ที่ต่อเนื่องกัน ซึ่งมีเส้นโยงเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างความคิดนั้นๆ อย่างมีทิศทาง

แผนผังความคิด (Mind Map) เป็นทฤษฎีในการนำเอาสมองมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยเฉพาะเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ของมนุษย์ เป็นการนำความคิดจากเดิมที่เป็นรูปธรรม มาสร้างสรรค์และจัดระเบียบใหม่ให้กลายเป็นนามธรรม ซึ่งจะออกมาในรูปแบบของเส้นความสัมพันธ์โยงจากจุดศูนย์กลางความคิด และกระจายยอดมาตามกลไกกระบวนการคิดของสมองมนุษย์

แผนผังความคิด เราอาจจะคุ้นเคยในชื่ออื่นๆ อย่างเช่น แผนที่ความคิด แผนที่จิตใจ แผนภาพความคิด หรือผังมโนภาพ เป็นต้น ซึ่งมีความหมายเดียวกัน แต่สำหรับหนังสือเล่มนี้ ผู้เขียนจะขอใช้คำว่า “แผนผังความคิด” เนื่องจากผู้เขียนมีความคิดเห็นว่า คำว่า “แผนผัง” มีความหมายที่เหมาะสมกับ

ลักษณะรูปแบบของความคิดที่ถูกสร้างขึ้นจากจินตนาการ เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนภายในอนาคตที่ยังไม่เกิดขึ้น

กำเนิดแผนผังความคิด

โทนี่ บูซาน (Tony Buzan) นักจิตวิทยาชาวอังกฤษ เป็นผู้ริเริ่มนำแผนผังความคิดมาใช้ในชีวิตประจำวันของเขา จากเดิมที่เป็นการจดบันทึกเขียนตัวอักษรเรียงตามบรรทัดเป็นแถวไปเรื่อยๆ หันมาใช้สีเส้นต่างๆ และสัญลักษณ์ หรือรูปภาพแทนความเข้าใจของตัวเอง และเป็นการบริหารการทำงานของสมองทั้งสองซีกอย่างเท่าเทียมกัน โดยสมองซีกซ้ายเกี่ยวกับการคิดวิเคราะห์ ตรรกะเหตุผล และสมองซีกขวาเกี่ยวกับกระบวนการสร้างสรรค์ทางศิลปะ การจินตนาการ

ทั้งนั้น โทนี่ บูซาน ค้นพบว่า แผนผังความคิดสามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อจัดระเบียบความคิดได้อีกหลายแขนงวิชาชีพ ซึ่งทำให้ปัจจุบันมีผู้ใช้แผนผังความคิดในการจัดระเบียบความคิด และชีวิตของตนเองจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ จากคัมภีร์ Mind Map (โทนี่ และแบร์รี บูซาน, 2552: บทนำ)

แผนมโนทัศน์ – Concept Map

คำจำกัดความ “ผังมโนทัศน์ คือ เทคนิคในการนำเสนอโครงสร้างของข้อมูลให้เห็นเป็นรูปธรรม” หรือ “ผังมโนทัศน์ คือ เทคนิคการนำเสนอองค์ความรู้เป็นแผนภาพหรือแผนภูมิ ความรู้โยงใยกันเป็นเครือข่ายของความคิดรวบยอดหรือกระบวนทัศน์ เครือข่ายแสดงเป็นปม (จุดหรือปลายเส้น) ที่แตกแขนงออกไปได้และเชื่อมโยงกัน (เส้นโค้งหรือต่อขอบ) ปมแต่ละปมแทนความคิดรวบยอดหรือกระบวนทัศน์และเส้นที่โยงเชื่อมแสดงความสัมพันธ์ระหว่างความคิดรวบยอด หรือกระบวนทัศน์”

ทั้งความคิดรวบยอดหรือกระบวนทัศน์และเส้นที่เชื่อมโยงอาจจะมีการเขียนเชื่อหรือติดป้ายการเชื่อมโยงอาจจะออกมาอย่างไรทิศทาง ทิศทางเดียว หรือหลากหลายทิศทางก็ได้ ความคิดรวบยอดหรือกระบวนทัศน์อาจจะได้การจัดเป็นหมวดหมู่ หรือแค่เพียงเชื่อมโยงกันเฉยๆ ทั้งอาจจะโยงกันอย่างเฉพาะเจาะจงหรือโยงกันแบบชั่วคราวหรือหลวมก็ได้

Mind Map กับ Concept Map มีทั้งส่วนที่เหมือนและส่วนที่ต่างกัน

ก่อนอื่นคงต้องทำความเข้าใจความเป็นมาก่อน Concept Map เป็นผลงานจากมันสมองของนักการศึกษาชาวอเมริกันชื่อ โจเซฟ ดี. โนวัก (Joseph. D. Novak) และสหายอีกคนชื่อ ดี. บ็อบ โกวิน (D. Bob Gowin) ผลงานของท่านทั้งสองเคยได้รับการแปลและจัดพิมพ์โดยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ เมื่อปี 2534 ชื่อภาษาไทยว่า “ศิลปะการเรียนรู้” โดยแปลจากต้นฉบับชื่อ Learning How to Learn ฉบับพิมพ์ ปี ค.ศ. 1984 (พ.ศ. 2527) อาจารย์สวินิต ยมาภัย แปล concept map ว่า “ผังมโนภาพ”

ดังนั้น จึงเห็นได้ว่า Concept Map เกิดก่อน Mind Map หลายปี และเข้ามาเมืองไทยก่อน Mind Map พอสมควร

ประวัติความเป็นมาก็มีอยู่ว่า ราวปี 2510 กว่าๆ โนแวกได้ทำงานวิจัยเรื่องเทคนิค Concept Mapping ที่มหาวิทยาลัยคอร์เนลล์ (Cornell University) โดยใช้ทฤษฎีของเควิด ออสซูเบล

ข้อเหมือนกันก็คือ ทั้งสองวิธีใช้คำสั้นๆ และเส้นในการจัดบันทึกความคิดหรือข้อมูล และแต่ละคำก็แตกออกไปได้รอบทิศทาง แม้ผู้เขียน Concept Map บางส่วนจะนิยมเขียนจากบนลงล่างมากกว่า แต่ก็มีไปรอบคำ

ข้อแตกต่างคือ

* จุดเริ่มต้น/ใจกลาง Concept Map อาจจะมีข้อมูล ความคิดรวบยอดหรือกระบวนทัศน์ มากกว่าหนึ่งประเด็นได้ แต่ Mind Map อนุญาตให้มี “แก่นแกน” (Contral / Main Topic) ได้ประการเดียวเท่านั้นในหนึ่งใบ

Concept Map คือ การนำเสนอเป็นแผนภูมิที่ใช้กล่องหรือวงกลมเป็นตัวแทนของมโนทัศน์ และเชื่อมด้วยเส้นตรงหรือเส้นโค้งกับมโนทัศน์อื่นๆ เส้นนี้จะแทนความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ต่างๆ อาจจะเป็นทางเดียว หรือสองทางหรือไร้ทิศทางก็ได้ ทั้งมโนทัศน์และการเชื่อมโยงนี้อาจจำแนกเป็นประเภทได้ และบางครั้งก็แสดงความสัมพันธ์อย่างหลวมๆ ระหว่างมโนทัศน์ต่างๆ

ส่วน Mind Map เป็นผลงานของนักจิตวิทยาชาวอังกฤษ ชื่อ โทนี บูซาน ได้รับการเผยแพร่สู่สาธารณะครั้งแรกทางรายการ Use Your Head ของสถานีโทรทัศน์ บีบีซี และหนังสือชื่อเดียวกัน โดยสำนักพิมพ์บีบีซี เมื่อปี 2517 มีการแปลเป็นไทยอยู่หลายคำ เช่น แผนที่ความคิด แผนผังมโนทัศน์ เป็นต้น ผลงานของบูซานเคยมีสำนักงานพิมพ์มูลนิธิโกมลคีมทอง แปลมาจาก Use Both Sides of Your Brain พิมพ์เป็นครั้งแรกเมื่อปี 2535 และต่อมาสำนักพิมพ์ขวัญข้าว 94 พิมพ์ “ใช้หัวคิด” ซึ่งแปลมาจาก Use Your Head เมื่อปี 2541 และ “วิธีเขียน Mind Map ฉบับเจ้าสำนัก” เมื่อปี 2547

หลักการเขียนแผนผังความคิด

1. เริ่มจากวางกระดาษตามแนวนอน กำหนดหัวข้อหลักที่นำมาเป็นจุดศูนย์กลางความคิดของเรา โดยจะวาดรูปภาพ หรือจะเขียนข้อความตัวอักษรเป็นหัวข้อหลักความคิดของเรา และใช้สีอย่างน้อย 3 สี เพื่อกระตุ้นสมองทั้งซีกซ้ายหรือซีกขวา ให้เกิดกระบวนการคิดและสร้างสรรค์ไปพร้อมๆ กัน
2. ไม่ควรล้อมกรอบความคิดทุกความคิดบนแผนผังความคิด ควรปล่อยให้โล่งไว้ เพื่อไม่กักขังความคิดของตนเองในขอบเขตอันจำกัด
3. ใช้รูปภาพ สัญลักษณ์ รหัส และความหนา ตลอดการเขียนแผนผังความคิด
4. เขียนคำสำคัญ ถ้าเป็นภาษาอังกฤษให้ใช้ตัวพิมพ์ใหญ่

5. คำแต่ละคำ หรือรูปภาพแต่ละรูป ต้องอยู่บนเส้นของตนเอง และเส้นแต่ละเส้นต้องเชื่อมต่อกัน โดยมีจุดศูนย์กลางความคิดอยู่ที่ตรงกลางภาพ ซึ่งเส้นที่อยู่ตรงกลางจะมีขนาดหนา และจะค่อยๆ บางลงเมื่อห่างจากจุดศูนย์กลาง คล้ายกับกิ่งไม้ที่มีชีวิต
6. ขนาดความยาวของเส้นที่ลากนั้น ต้องมีความยาวเท่ากับคำหรือรูปภาพ
7. ใช้สี และรหัสส่วนตัวที่ตัวเราเข้าใจเองให้ได้มากที่สุด ตลอดการเขียนแผนผังความคิด
8. เน้นความคิดที่สำคัญๆ โดยการแสดงความเป็นกลุ่มก้อน หรือระบายแถบสีให้เด่นชัดขึ้นในแผนผังความคิด
9. ความคิดที่มีความสัมพันธ์กัน สามารถลากเส้นเป็นลูกศรเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างความคิดที่อยู่ห่างกันคนละเส้นได้
10. สุดท้ายเมื่อเราเขียนบันทึกแผนผังความคิดเรียบร้อยแล้ว ให้สำรวจและแตกต่างแผนผังความคิดให้ถูกต้อง และสวยงาม

อุปกรณ์และเครื่องมือในการเขียนแผนผังความคิด

การเขียนแผนผังความคิดในช่วงแรกๆ นั้น มักนิยมเขียนลงบนกระดาษขนาดใหญ่ก่อนเสมอ โดยมีอุปกรณ์และเครื่องมือในการสร้างสรรค์แผนผังความคิด ดังนี้

1. กระดาษเปล่าสีขาว ไม่มีเส้นและลวดลายใด ขนาดกระดาษ A4
2. ดินสอสี หรือปากกาเคมีสีต่างๆ ควรเตรียมอย่างน้อย 3 สี เพื่อสร้างสีสันในการเขียนแผนผังความคิดของตนเอง เนื่องจากผลการวิจัยได้ค้นพบว่า สีทำให้เราสามารถจดจำได้มากขึ้น
3. หัวข้อหลัก (Central topic) หรือความคิดหลักที่ต้องการเขียนแผนผังความคิด โดยจะเป็นจุดศูนย์กลางความคิดของเรานั้นเอง

การประยุกต์ใช้แผนผังความคิด

แผนผังความคิดสามารถนำมาประยุกต์ใช้งานได้กับทุกแขนงวิชาชีพทั่วโลก ได้ทั้งทุกเพศและทุกวัย ทั้งในการวางแผนในชีวิตประจำวัน การวางแผนทางธุรกิจ เป็นต้น โดยเราแบ่งประโยชน์ของการประยุกต์ใช้แผนผังความคิดได้ ดังนี้

1. ด้านความจำ ช่วยในการบันทึกจดจำสิ่งต่างๆ ได้ดียิ่งขึ้น เนื่องจากการกระตุ้นฝึกสมองทั้งซีกซ้ายและซีกขวา ให้กระทำและคิดสร้างสรรค์ไปพร้อมกัน อีกทั้งเป็นการจัดระเบียบความคิดของสมองเป็นไปอย่างมีระบบ
2. ด้านการศึกษา ช่วยในการให้ผู้เรียนรวบรวมข้อมูลเพื่อการคิด วิเคราะห์ ฟัง และจดบันทึกคำบรรยาย เป็นเทคนิคช่วยเสริมความรู้จากการศึกษาการค้นคว้าการอ่าน
3. ด้านการสื่อสารและการนำเสนอ เป็นการนำแผนผังความคิดเข้ามาช่วยในการทำความเข้าใจสิ่งที่ต้องการสื่อสาร และนำเสนออย่างเป็นขั้นตอน

4. ด้านการประชุม เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้การประชุมดำเนินไปอย่างมีแบบแผน โดยเริ่มจากกำหนดการประชุม หัวข้อการประชุม
5. ด้านการจัดการ เป็นการจัดระเบียบแบบแผนในการบริหารของหน่วยงาน หรือองค์กร ตั้งแต่ขนาดย่อมจนถึงขนาดใหญ่ ให้เป็นไปอย่างเรียบง่ายอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด
6. ด้านการวางแผน ช่วยในการจัดการ โครงสร้างวางแผนเพื่อป้องกัน และแก้ปัญหาเรื่องต่างๆ เป็นไปอย่างมีระบบขั้นตอน
7. ด้านการระดมสมอง ช่วยในการจัดระเบียบความคิดอันหลากหลาย เพื่อเรียบเรียงกระบวนการคิดวิเคราะห์ให้มีคุณภาพที่เกิดจากการระดมสมอง

ประเด็นและลำดับความสำคัญทางภาษา

กิจกรรมเชื่อมโยงคำคุณูญแจเข้ากับการจัดลำดับความสำคัญทางภาษา

จุดประสงค์ของกิจกรรมนี้คือเพื่อให้ผู้เรียนรู้จัก และเข้าใจลำดับความสำคัญของความสัมพันธ์ของความหมายของคำต่างๆ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนรู้จักคัดเลือกและใช้คำคุณูญแจใน Mine Map ได้อย่างถูกต้อง และแม่นยำและตรงเป้า นอกจากนี้ยังนำไปสู่การเพิ่มความสามารถในการมองเห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างความคิดรวบยอดหรือกระบวนการทัศน์ที่ถ่ายทอดออกมาเป็นภาษา (คำคุณูญแจ) ซึ่งเท่ากับเป็นการ “เรียนรู้อย่างมีความหมาย” นั่นเอง

ก่อนอื่นอยากให้ได้ฟังคำพูดที่เกี่ยวกับลำดับความสำคัญทางภาษา ซึ่งค่อนข้างจะเป็นคำใหม่ในภาษาไทย

เจมส์ บริดตัน ศาสตราจารย์ด้านภาษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งลอนดอนได้เขียนถึงคำๆ นี้ไว้หลายแห่ง เช่น

“ลำดับความสำคัญของความสัมพันธ์ของความหมายของคำต่างๆ (hierachical relationships between words meanings) ส่งผลทรงอิทธิพลต่อ “การคิด” ของเราอย่างเหลือคณา คนที่เล่นเกมทายคำโดยจำกัดคำตอบให้มีได้สองทางเลือกเท่านั้น จะเข้าใจใช้กลยุทธ์ในการใช้ลำดับความสำคัญของความสัมพันธ์ของความหมายของคำได้ดี”

Mind Map กับการเรียนภาษา

ประการแรกก็คือ Mind Map ไม่ใช่ “ผังใยแมงมุม” (spider web) หรือ (cluster)

Mind Mapping เป็นผลงานทางความคิดของโทนี่ บูซาน และเป็นเครื่องหมายการค้าจดทะเบียน มีวิทยากรที่ได้รับการฝึกฝนเป็นพิเศษและ โดยเฉพาะเพื่อนำในการเสนอแนวคิดเรื่อง Mind Mapping ผมเองก็ผ่านการฝึกแบบนี้มาแล้ว และได้อบรมให้คนใช้ Mind Map มากกว่า 500 คน

มันไม่ใช่เทคนิคที่จะเรียนรู้ได้ภายใน 20 นาที แล้วเป็นเลย

Mind Map เป็นชุดของการเรียนรู้ในตัวของมันเอง ชุดหนึ่งทีเดียว แต่ต้องใช้เวลาพุ่มพักฝึกฝนกว่าจะใช้ได้จนเป็นธรรมชาติ

เปรียบได้กับการเรียนขับรถ เริ่มแรกก็ต้องเรียนภาคทฤษฎีก่อน จากนั้นก็ค่อยขึ้นไปนั่งหลังพวงมาลัย คุณต้องกังวลกับเรื่องต่างๆ หลายๆ เรื่อง พร้อมๆ กัน ไหนจะคันเร่ง คลัช กระจกหลังเบรก สัญญาณไฟ รวมไปถึงการจราจรรอบๆ คุณ แต่พอขับไปได้สักพักคุณก็จะขับไปได้ง่ายขึ้น การเขียน Mind Map ก็เหมือนกัน คุณต้องรู้วิธีเขียนอย่างถูกต้องก่อน แล้วก็ต้องฝึกเขียนไปสัก 30 ใบ เป็นอย่างน้อย แล้วคุณก็จะเขียนคล่อง

ประการที่สอง Mind Map ช่วยให้คุณสามารถใช้สมองของคุณอย่างเต็มที่ วิธีที่คนทั่วโลกกว่า 95% จดบันทึกกลับเป็นการถ่วงกระบวนการเรียนรู้ของตัวเอง ทำไม? ก็เพราะว่าสมองของเราไม่ได้ต้องการแค่เพียงเส้นบรรทัด รายการ คำ ลำดับก่อนหลังและตรรกะเท่านั้น เปรียบได้กับรถยนต์ที่วิ่งด้วยล้อเพียง 3 ล้อ รถยังคงวิ่งไปได้ แต่ไม่มีประสิทธิภาพ เราจำเป็นต้องเพิ่ม ภาพ สี มิติ จังหวะ และภาพรวมลงไปด้วย เพื่อให้รถ (หรือสมอง) วิ่งไปพร้อมกันทั้ง 4 ล้อ

เราชอบทำงานบนคอมพิวเตอร์จอสี มากกว่าจอขาวดำ หรือจอสีเดียวแน่ๆ และคำสั่งที่เป็นภาพสัญลักษณ์เล็กๆ ก็น่าใช้กว่าคำสั่งที่เป็นตัวหนังสือ แต่พอมาเรื่องการจดบันทึก เรากลับใช้แต่ปากกาสีน้ำเงิน ดำ หรือเทา แต่เพียงสีเดียว แล้วก็เขียนเป็นบรรทัดๆ หรือเป็นบัญชีหางว่าว และเป็นวลีๆ มันไม่สู้จะเป็นมิตรกับสมองเท่าไรเลย !

ประการที่สาม Mind Map สะท้อนโครงสร้างธรรมชาติของสมองที่ทำงานด้วยการเชื่อมผสมผสาน ไหลลื่นแผ่วออกไป ไม่ใช่ทำงานแบบสัปดาห์ ลำดับเวลา หรือลำดับสูงต่ำ เซลล์ประสาทของเราทำงานด้วยการเชื่อมโยงกันจนเกิดเป็นความคิด Mind Map ก็เชื่อมโยงความคิดเหล่านี้ให้ปรากฏแก่สายตา เซลล์ประสาทของเราก็ต้องเป็นไปตามกฎทางชีวเคมีและไฟฟ้าจึงทำงานได้ Mind Map ก็มีกฎเกณฑ์ชุดหนึ่งที่ต้องทำตาม จึงจะใช้ได้อย่างเต็มที่

ประการสุดท้าย Mind Map เป็นส่วนหนึ่งขององค์ความรู้ใหญ่ที่เรียกว่า “คิดเป็น” หรือ Mental Literacy ซึ่ง โทนี่ บูชาน คิดและขยายผลในช่วงปลายศตวรรษที่ผ่านมา เรามีคำว่า “อ่านออกเขียนได้”

ขั้นตอนในการเขียน Mind Map

1. วางกระดาษเปล่าตามแนวนอน เริ่มจากกลางหน้า เพราะมันจะช่วยให้สมองของนักเรียน นิสิต นักศึกษามีอิสระในการคิดแผ่ขยายแขนงกิ่งออกไปได้ทุกทิศทุกทาง และแสดงออกได้อย่างอิสระตามธรรมชาติมากขึ้น

2. ใช้รูปภาพ หรือสัญลักษณ์ แทนประเด็นหลัก / หัวเรื่องที่เป็นแกนกลางของเรื่อง ที่นักเรียน นิสิตนักศึกษากำลังคิด ซึ่งในที่นี้ คือ ตัวเอง เพราะภาพหนึ่งภาพนั้นมีความหมายแทนคำได้นับ

พัน และยังช่วยให้นักเรียน นิสิต นักศึกษาได้ใช้จินตนาการมากขึ้นด้วย ระหว่างที่วาดภาพที่ศูนย์กลาง ซึ่งเรียกว่า “แก่นแกน” จะช่วยให้นักเรียนนิสิตนักศึกษาตั้ง “สติ” ว่าคุณกำลังคิดอะไรอยู่ และยังเพิ่มความน่าสนใจให้กับ Mind Map แผ่นนั้น นอกจากนั้นก็ช่วยให้เกิดสมาธิด้วย

3. ใช้สีเส้นให้ทั่วทั้งแผ่น เพราะสีเส้นช่วยเราอารมณ์คุณได้เช่นเดียวกับรูปภาพสีที่หลากหลาย ไม่เพียงจะช่วยเพิ่มชีวิตชีวาให้กับ Mind Map ของนักเรียนนิสิต นักศึกษาเท่านั้น แต่ยังช่วยเสริมพลังความคิดสร้างสรรค์อีกด้วย ทั้งเวลาเขียน Mind Map ด้วยสีเส้นก็ทำให้สนุกสนานอีกด้วย

4. เชื่อมโยง “กิ่งแก้ว” ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญๆ เข้ากับ “แก่นแกน” ที่เป็นภาพอยู่ตรงกลาง และเชื่อม “กิ่งก้อย” หรือความคิดย่อยๆ แยกแขนงต่อออกมาจาก “กิ่งแก้ว” ออกไปเป็นชั้นที่ 2 และ 3 ตามลำดับ เพราะเหตุใดจึงต้องทำเช่นนั้น? สมอของเรากำลังทำงานด้วยการเชื่อมโยงความคิด เมื่อนักเรียน นิสิตนักศึกษาเชื่อมโยงกิ่งต่างๆ เข้าด้วยกัน ก็จะเข้าใจและจดจำได้ง่ายมากขึ้น

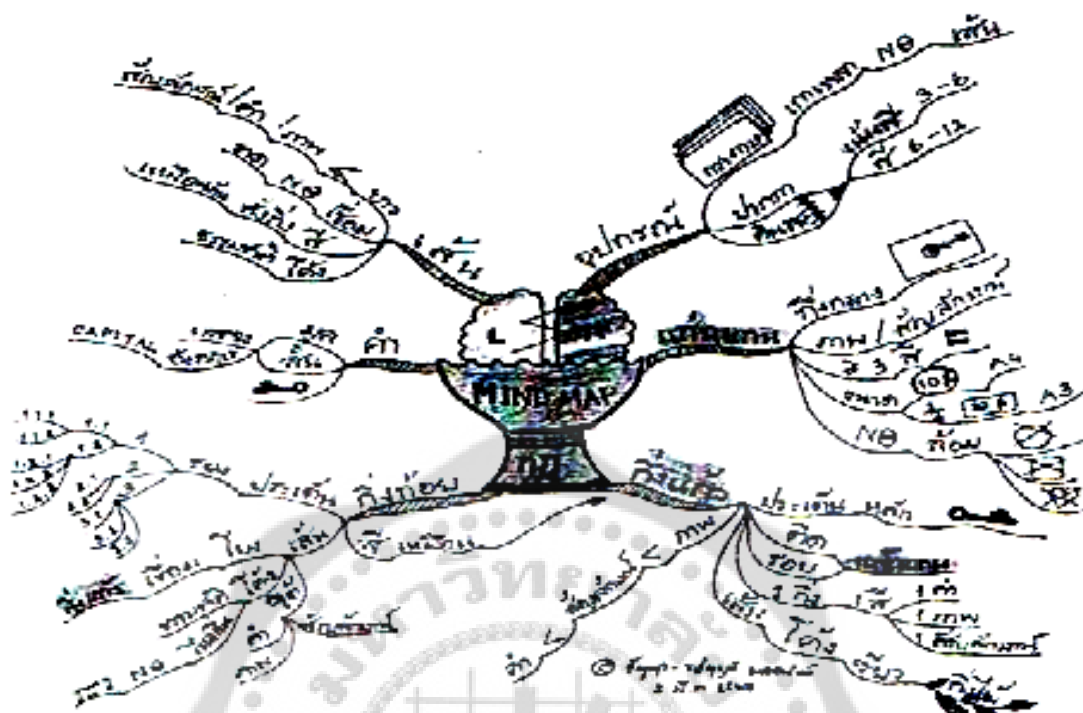
การเชื่อมโยงกิ่งแก้วที่เป็นความคิดหลักๆ ยังสร้างและกำหนดโครงสร้างพื้นฐานให้กับ ความคิดของนักเรียนนิสิตนักศึกษาด้วย วิธีการนี้คล้ายคลึงกับธรรมชาติของต้นไม้ ที่แตกกิ่งก้านสาขา ออกไปรอบๆ ลำต้น (หรือแก่นแกนของต้นไม้) ถ้าหากต้นไม้มีช่องว่างเล็กๆ อยู่ระหว่างลำต้นกับกิ่งแก้วๆ หรือช่องว่างระหว่าง กิ่งแก้ว กับ กิ่งก้อย หรือกิ่งย่อยเล็กๆ ต้นไม้ต้นนั้นคงโค่นล้มลงมาแน่ๆ ! Mind Map ก็เช่นเดียวกัน ถ้ากิ่งต่างๆ ไม่เชื่อมต่อกัน องค์ประกอบต่างๆ ก็จะเสียบขยวมไปองคภาพพท์ก็จะเสีย เอกภาพ (โดยเฉพาะอย่างยิ่งความจำและการเรียนรู้) ฉะนั้น กิ่งทุกกิ่งต้องเชื่อมโยงติดต่อกัน !!

5. วาดกิ่งที่มีลักษณะที่เป็นเส้นโค้ง แทนที่จะเขียนเป็นเส้นตรง เพราะสมองของนักเรียน นิสิตนักศึกษาเบื่อเส้นตรง เส้นโค้งจะช่วยทำให้คุณเป็นธรรมชาติ เช่นเดียวกับกิ่งไม้ ทั้งเส้นโค้งยังช่วยดึงดูดสายตาและต้องตาต้องใจมากขึ้น

6. ใช้คำมูล เพียงคำเดียวที่สะท้อนใจความ หรือประเด็นสำคัญๆ เท่านั้น และหนึ่งคำมูลต่อหนึ่งกิ่งเท่านั้น ทั้งนี้ เพราะคำสำคัญที่กินใจความทั้งหมดเพียงคำเดียว จะทำให้ Mind Map มีพลัง และมีความยืดหยุ่นมากกว่า คำมูลที่เป็นประเด็นหลักเพียงคำเดียว จะทำหน้าที่เหมือนเป็น “ตัวคุณ” ที่จะแตกแยกย่อยออกไปเกาะเกี่ยวกับสิ่งอื่นๆ อีกมากมาย ยิ่งใช้คำมูลที่สั้นมากเท่าใดยิ่งมีอิสระในการแตกแขนงกิ่งย่อยออกไปได้มากยิ่งขึ้น Mind Map ที่ใช้คำมูลหลายๆ คำบนกิ่งเดียว เช่น เขียนเป็นวลีหรือประโยค จะไม่ก่อให้เกิดผลดีที่ตามมาแบบนี้

Mind Map ใช้ คำมูล เพียงคำเดียวบนแต่ละกิ่ง เปรียบเหมือนมือที่นิ้วและข้อต่อต่างๆ ทำงานได้อย่างอิสระและคล่องแคล่ว แต่ Mind Map ที่ใช้คำยาวๆ หรือใช้วลีและประโยคบนกิ่งต่างๆ จะเปรียบได้กับมือที่เข้าเฟือกเอาไว้ ขยับจับถือได้อย่างจำกัด ไม่คล่องตัว

7. ใช้รูปภาพ ประกอบให้ทั่วทั้ง Mind Map ภาพทุกๆ ภาพ ก็เหมือนกับ “แก่นแกน” มีความหมายเท่ากับคำพ้องคำ ดังนั้น ถ้านักเรียนนิสิตนักศึกษา ใช้เพียงแค่ 10 ภาพ ใน Mind Map ของคุณ ก็เท่ากับว่านักเรียนนิสิตนักศึกษาได้บันทึกคำนับหมื่นคำลงไปเรียบร้อยแล้ว !

แผนที่ความคิดตามแบบโทนี่ บูซาน (Tony Buzan) จึงมีความสำคัญในการค้นคว้าและวิจัยเป็นอย่างยิ่ง

6. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึก

ความหมายของแบบฝึกในการเขียนพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542) ได้ให้ความหมายของแบบฝึกในการเขียนแบบฝึก หมายถึง แบบตัวอย่าง ปัญหา หรือคำสั่งเพื่อให้นักเรียนฝึกตอบ

หลักการทางจิตวิทยาที่เกี่ยวกับแบบฝึก

สุจริต เพ็ชรชอบ และสายใจ อินทร์พรรย์ (2523: 65-85) กล่าวถึงหลักทางจิตวิทยาในการสร้างแบบฝึกไว้ ดังต่อไปนี้

1. ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Difference) โดยผู้วิจัยจะคำนึงถึงอยู่เสมอว่า นักเรียนแต่ละคนมีความรู้ ความถนัดและความสนใจในการเรียนที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสาเหตุหลายประการที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา เพื่อให้ นักเรียนทุกคนได้ประสบความสำเร็จ ตามศักยภาพของตนเองจนเกิดการเรียนรู้เพิ่มมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ซึ่งผู้วิจัยจะไม่คาดหวังว่านักเรียนจะทำได้เหมือนกันทุกคน

2. ความพร้อม (Readiness) ผู้วิจัยจะคำนึงถึงความพร้อมของนักเรียนแต่ละคนในการปฏิบัติกิจกรรม เพื่อให้กิจกรรมนั้นบรรลุผล ต้องสร้างให้นักเรียนเกิดความพร้อมที่จะเรียนโดยมีสิ่งที่เป็นแรงจูงใจให้เกิดความสนใจที่จะเรียนรู้ โดยเฉพาะการทดสอบความรู้พื้นฐานเป็นการตรวจสอบว่านักเรียนมีความพร้อมที่จะรับสิ่งใหม่ได้มากน้อยเพียงใด

3. กระบวนการเรียนรู้ (Learning Process) โดยเป็นการเปลี่ยนพฤติกรรมของนักเรียน ซึ่งเป็นผลเนื่องจากการมีประสบการณ์ตรง การมีโอกาสได้ฝึกปฏิบัติด้วยตนเองทั้งในการเรียนและการทำแบบฝึกหัด ดังนั้นการที่นักเรียนมีโอกาสได้ลงมือปฏิบัติตามแบบฝึกจึงเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่คงทนทางสติปัญญา รวมทั้งยังส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนด้วยวรรณกรรมรามเกียรติ์

4. การเรียนโดยมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful Learning) ผู้วิจัยมีการตั้งจุดมุ่งหมายของการสอน โดยให้นักเรียนได้ทราบด้วยการฝึกปฏิบัติกิจกรรมเหล่านั้น มีผลดีต่อการเรียนรู้ โดยให้โอกาสนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการตั้งจุดมุ่งหมายร่วมกับครู การฝึกปฏิบัตินั้นจึงจะสัมฤทธิ์ผลเนื่องจากนักเรียนรู้ว่ามีความประโยชน์ต่อตัวเขาอย่างไร จนสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์อื่นๆ ได้ด้วยเช่นกัน ดังนั้นการสร้างแบบฝึกจึงจำเป็นต้องมีจุดมุ่งหมายในการฝึกแต่ละครั้งอย่างชัดเจน

5. การเรียนรู้โดยการกระทำ (Learning by Doing) นักเรียนได้มีโอกาสปฏิบัติตามแบบฝึกทักษะ นักเรียนจะได้รับความรู้ที่คงทนมากกว่าการรับฟังคำสอนจากการบรรยายของครูเพียงอย่างเดียว

6. การเรียนรู้โดยการฝึกฝน (Law of Exercise) นักเรียนจะได้รับการฝึกฝนและได้ลงมือปฏิบัติซ้ำๆ หลายครั้งจนเกิดความชำนาญ ทำให้นักเรียนมีทักษะในการเขียนที่ดีมีประสิทธิภาพสามารถนำไปใช้ได้ถูกต้อง เนื่องจากได้รับการฝึกฝนที่ถูกต้อง

7. กฎแห่งผล (Law of Effect) การฝึกทักษะด้านใดก็ตาม เมื่อนักเรียนได้รับการฝึกฝนไปแล้ว หากนักเรียนได้ทราบผลในทันทีว่าเป็นอย่างไร นักเรียนจะมีความพอใจ มีกำลังใจที่จะทำแบบฝึกต่อไป ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ตรวจผลงานและแจ้งผลให้นักเรียนทราบทุกครั้ง เมื่อนักเรียนได้ทราบพัฒนาการของตนก็จะพอใจและหากมีข้อบกพร่อง นักเรียนก็พร้อมที่จะแก้ไขปรับปรุงให้เป็นที่พอใจของตนต่อไป

8. กฎแห่งการใช้และการไม่ใช้ (Law of the use and disuse) ผู้วิจัยได้สร้างแบบฝึกที่นักเรียนสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน และมีโอกาสได้ใช้การเขียนเหล่านั้นอยู่เสมอ เมื่อนำมาฝึกให้นักเรียนเขียนหรืออ่านให้ถูกต้อง ก็จะเป็นประโยชน์ในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพอย่างยิ่ง

9. แรงจูงใจ (Motivation) ในกระบวนการเรียนการสอนผู้วิจัยได้สร้างสิ่งเร้าที่กระตุ้นให้นักเรียนสนใจ หรือที่จะอยากเรียนรู้ในวิชาภาษาไทย โดยต้องอาศัยแรงจูงใจจากภายนอกและภายใน

เพื่อให้นักเรียนเกิดความศรัทธาในการเรียน และได้ร่วมกิจกรรมต่างๆ ด้วยความสนุกสนาน
เพลิดเพลิน ซึ่งจะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่คงทนต่อไป

10. การเสริมแรง (Reinforcement) ผู้วิจัยได้ทำการเสริมแรง เสริมสร้างกำลังใจเป็นระยะๆ
เช่น ในขณะที่นักเรียนกำลังทำแบบฝึกหัดจะเป็นเพียงการพยักหน้าแสดงความพอใจ การยิ้มหรือการ
ชมเชยด้วยวาจาเป็นบางครั้ง

ความสำคัญของแบบฝึก

จากการศึกษาค้นคว้าจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จุดประสงค์การเรียนรู้ใน ป.02 เนื้อหาวิชา
ของแบบฝึกมีความสำคัญดังนี้ คือ

1. เนื้อหาการเรียนรู้สอนจากง่ายไปหายาก
2. จากรูปธรรมไปหนามธรรม
3. แบบฝึกควรมีหลากหลาย เพื่อให้ให้นักเรียนได้คิดเลือกหลายรูปแบบ
4. แบบฝึกควรมีรูปภาพให้นักเรียนได้ระบายสี ฝึกกล้ามเนื้อมือของเด็ก
5. แบบฝึกควรมีการทดลองใช้แก้ไขปรับปรุง

ลักษณะของแบบฝึกที่ดี

การเรียนการสอนภาษาไทยต้องดอกร้า ช้าทวน ตามกฎของทอร์นได้ค้

ถ้าสอนด้วยการกระทำ	จะจดจำได้ทนนาน
ให้คิดอย่าได้ผ่าน	เด็กเบิกบานครุสุขใจ
ภาษาไทยการเคลื่อนไหว	เพลงต้องใช้เสริมเข้าไป
มีศิลปะแปลกใหม่	คิดสร้างสรรค์ไทยให้เจริญ

ผศ.อุทัยวรรณ ปิ่นประชาสรร

ประโยชน์ของแบบฝึก

แบบฝึกมีประโยชน์ต่อการเขียนวิชาทักษะมาก แพตตี้ (Petty, 1963: 469-472) ได้กล่าวไว้
ดังนี้

1. ช่วยเสริมทักษะทางการใช้ภาษา แบบฝึกเป็นเครื่องมือช่วยให้นักเรียนฝึกทักษะ
ภาษาให้ดีขึ้น

2. เป็นส่วนเพิ่มหรือเสริมหนังสือเรียนให้เรียนทักษะ เป็นอุปกรณ์การสอน ที่ช่วยลดภาระครูได้มาก เพราะแบบฝึกเป็นสิ่งที่มีการระบบ ระเบียบ
 3. ช่วยในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล เนื่องจากเด็กมีความสามารถทางภาษาแตกต่างกัน การให้เด็กทำแบบฝึกที่เหมาะสมกับความสามารถของเข้าจะช่วยให้เด็กประสบผลสำเร็จในด้านจิตใจมากขึ้น
 4. แบบฝึกช่วยส่งเสริมให้ทักษะทางภาษา แบบฝึกเป็นสิ่งที่โดยกระทำ ดังนี้
 - 4.1 ฝึกทันทีหลังจากเด็กได้เรียนรู้ในเรื่องนั้นๆ
 - 4.2 ฝึกซ้ำๆ หลายๆ ครั้ง
 - 4.3 เน้นเฉพาะเรื่องที่ต้องการฝึก
 5. แบบฝึกที่ใช้จะเป็นเครื่องมือวัดผลการเรียน หลังจากจบเรียนในแต่ละครั้งเพื่อทบทวนด้วยตนเอง
 6. แบบฝึกที่จัดทำขึ้นเป็นรูปเล่มเด็กสามารถเก็บรักษาไว้ใช้เป็นแนวทางเพื่อทบทวนด้วยตนเองได้ต่อไป
 7. ก่อให้เด็กทำแบบฝึกช่วยให้ครูมองเห็นคุณค่า จุดเด่นของปัญหาต่างๆ ของเด็กได้ชัดเจน ซึ่งจะช่วยให้ครูดำเนินการปรับปรุงแก้ไขปัญหานั้นๆ ได้ทันที่
 8. แบบฝึกที่จัดขึ้นนอกจากที่อยู่ในหนังสือบทเรียน จะช่วยให้เด็กได้ฝึกฝนอย่างเต็มที่
 9. แบบฝึกที่จัดพิมพ์ไว้เรียบร้อยจะช่วยให้ครูประหยัดทั้งแรงงาน และเวลาในการที่ต้องเตรียมแบบฝึกอยู่เสมอ
 10. ช่วยประหยัดค่าใช้จ่าย เพราะการจัดพิมพ์ขึ้นเป็นรูปเล่มที่แน่นอนย่อมลงทุนต่ำ
- กล่าวสรุปได้ว่าแบบฝึกเป็นสื่อการสอนที่จัดทำขึ้นเพื่อให้เกิดความเข้าใจ ฝึกฝนในแนวคิดที่ถูกต้อง เกิดทักษะในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือเรื่องในบทเรียน แบบฝึกจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่ครูทุกคนตรวจสอบความรู้ได้ช่วยพัฒนาทักษะของนักเรียนในวิชาต่างๆ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึก

นุจารี นนทรี (2532: 50) ได้ศึกษาการสร้างแบบฝึกเพื่อช่วยเสริมการอ่านออกเสียงตัวสะกดภาษาไทยสำหรับนักเรียนชาวเขาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสงเคราะห์เชียงใหม่จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า แบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงตัวสะกดมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 และผลสัมฤทธิ์ในการอ่านออกเสียงตัวสะกด ด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงตัวสะกด หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศุภมาส ด่านพานิช (2541: 60-61) ซึ่งศึกษาการสร้างแบบฝึกการเขียนสะกดคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า แบบฝึกการเขียนสะกดคำที่มีตัวสะกดไม่ตรง

ตามมาตรฐานตัวสะกด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 เนื่องจาก 1) แบบฝึกที่สร้างขึ้นสอดคล้องกับพัฒนาการเรียนรู้ 2) แบบฝึกที่สร้างขึ้นมีจุดประสงค์ที่ชัดเจน 3) แบบฝึกมีลักษณะเรียนปนเล่น 4) แบบฝึกที่สร้างขึ้นได้เน้นให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ 5) มีการตรวจสอบความสามารถทางการเขียนสะกดคำของนักเรียนอย่างมีขั้นตอน และมีรูปแบบที่ชัดเจนตรงตามจุดประสงค์

สาวิตรี สุวรรณ (2551: 56-57) ซึ่งได้วิจัยเพื่อพัฒนาแบบฝึกการคิดและเปรียบเทียบทักษะการคิดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการใช้แบบฝึกทักษะการคิด ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกทักษะการคิดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/ 80 และทักษะการคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังการใช้แบบฝึกสูงกว่าก่อนการใช้แบบฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องมาจากแบบฝึกทักษะการคิดชุดนี้มีประสิทธิภาพและมีความเหมาะสมกับผู้เรียน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีลักษณะเป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi – experimental design) เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตามแนวคิดของโทนี่ บูซาน (Tony Buzan) ซึ่งมีลำดับขั้นตอนการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) 4 ห้อง จำนวน 220 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/4 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 52 คนซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากนักเรียนทั้งหมด 4 ห้อง เนื่องจากห้องดังกล่าวเป็นห้องที่ผู้วิจัยรับผิดชอบสอนตามตารางสอนของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ มีทั้งหมด 3 ประเภท ได้แก่ 1) แผนการสอนการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ 2) แบบฝึกการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ 3) แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ ดังนั้นในการนำเสนอขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจึงแบ่งออกเป็น 3 ตอน ซึ่งตอนที่ 1 กล่าวถึงการสร้างแผนการสอนการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ ตอนที่ 2 กล่าวถึงการสร้างแบบฝึกการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ และตอนที่ 3 กล่าวถึงการสร้างแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การสร้างแผนการสอนการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ มีขั้นตอนดังต่อไปนี้
 ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการ
 เรียนรู้ภาษาไทย และเนื้อหาจากบทเรียนหนังสือภาษาไทย ของกระทรวงศึกษาธิการ ชุดภาษาพาที ชั้น
 ประถมศึกษาปีที่ 3

ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินการสร้างแผนการสอนการอ่านและเขียนอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียน
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 โดยเลือกเนื้อหาที่ใช้ในการเรียนการสอนจากหนังสือภาษาพาที
 หน้า 69-89 ซึ่งเป็นเนื้อหาในบทที่ 6 เรื่องภูมิไวยาภาษาไทยของเรา และบทที่ 7 เรื่องคนดีมีสัจจะ โดยมี
 แผนการเรียนรู้ดังต่อไปนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง ภูมิไวยาภาษาไทยของเรา

	กิจกรรม	เวลา
แผนการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง มารยาทในการอ่าน	- การอ่านในใจ - การอ่านออกเสียง - ทำแบบฝึกมารยาทในการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ตามแบบ โทนี่ บูซาน (Tony Buzan)	2 คาบ
แผนการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การอ่านการเขียน อย่างสร้างสรรค์	- การอ่านจับใจความ - การเขียนอย่างสร้างสรรค์ตามแบบโทนี่ บูซาน (Tony Buzan) โดย ทำแบบฝึกทักษะการอ่านและเขียนอย่างสร้างสรรค์ ภูมิไวยาภาษาไทย ของเรา	2 คาบ
แผนการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การอ่านทำนองเสนาะ	- การอ่านทำนองเสนาะ - การทำแบบฝึกการอ่านทำนองเสนาะ - การทำแบบฝึกการอ่านทำนองเสนาะ ตามแบบโทนี่ บูซาน (Tony Buzan)	2 คาบ
แผนการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง การอ่านคำพ้องรูป	- การอ่านคำพ้องรูป - การอ่านจับใจความสำคัญ - การอ่านการเขียนอย่างสร้างสรรค์ - ทำแบบฝึกหัดมารยาทการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ตามแบบ โทนี่ บูซาน (Tony Buzan)	1 คาบ

	กิจกรรม	เวลา
แผนการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การอ่านคำพ้องเสียง	- การอ่านคำพ้องเสียง	1 คาบ
	- การอ่านออกเสียงและเขียนคำพ้องเสียง	
	- เขียนคำพ้องเสียงและทำแบบฝึกหัด ตามแบบโทนี่ บูซาน (Tony Buzan)	

หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง คนดีมีสัจจะ

	กิจกรรม	เวลา
แผนการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง คนดีมีสัจจะ	- การอ่านในใจ	2 คาบ
	- การอ่านจับใจความสำคัญ	
	- การอ่านและการเขียนแผนที่ความคิดตามแบบโทนี่ บูซาน (Tony Buzan)	
แผนการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง คนดีความดี	- การอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง	2 คาบ
	- การอ่านทำนองเสนาะ	
	- การอ่านและการเขียนแผนที่ความคิดตามแบบโทนี่ บูซาน (Tony Buzan)	
แผนการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การอ่านและการเขียน อย่างสร้างสรรค์	- การอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์	2 คาบ
	- คำราชาศัพท์และคำสุภาพ	
	- ทำแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ ตามแบบโทนี่ บูซาน (Tony Buzan)	

การเขียนแผนการสอนตามรูปแบบของโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) และกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ผลการเรียนรู้ (Learning Outcome)
2. ความคิดรวบยอด (Main Concept)
3. หัวข้อสาระการเรียนรู้ (Sub Concept/ Topic)
4. สมรรถนะ
5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์
6. จุดประสงค์การเรียนรู้ (Learning Objective)
7. การออกแบบกิจกรรม (ตามรายละเอียดของแผนการสอนในภาคผนวก ข)

- 7.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียนและทบทวน
 - 7.2 ขั้นสอน
 - 7.3 ขั้นสรุป
 - 7.4 ขั้นฝึกทักษะ
 - 7.5 ขั้นสร้างเจตคติ
 - 7.6 ขั้นนำไปใช้
 - 7.7 ขั้นประเมินผล
8. สื่อการเรียนรู้/ แหล่งการเรียนรู้

9. การประเมินผล

10. การออกแบบวิธีการและเครื่องมือ

11. การบันทึกหลังการสอน

- ใบความรู้
- ใบงาน
- แบบฝึกทักษะและประเมินผล

ขั้นตอนที่ 3 นำแผนการสอนเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย การวัดผลและการวิจัยทางการศึกษา จำนวน 5 ท่าน (รายนามผู้เชี่ยวชาญดังกล่าว) ซึ่งผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะให้ปรับปรุงขั้นตอนการสอน โดยให้สอดคล้องกับเวลาและเนื้อหา

ขั้นตอนที่ 4 ปรับปรุงแผนการสอนตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

ตอนที่ 2 การสร้างแบบฝึกการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เนื้อหาจากบทเรียนหนังสือภาษาไทย ของกระทรวงศึกษาธิการ ชุดภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึกการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์

ขั้นตอนที่ 2 สร้างแบบฝึกการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ ทั้งหมด 8 แบบฝึก โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

แบบฝึกที่	เรื่อง
1	มารยาทในการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์
2	การเขียนอย่างสร้างสรรค์
3	ภูมิไวยาภาษาไทยของเรา
4	หลักการอ่านทำนองเสนาะ
5	คำพ้องรูป คำพ้องเสียง
6	คนดีมีสัจจะ
7	คนดีมีความดี
8	คำราชาศัพท์และคำสุภาพ

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบฝึกเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย การวัดผลและการวิจัยทางการศึกษา จำนวน 5 ท่าน (รายนามผู้เชี่ยวชาญดังกล่าว) เพื่อตรวจสอบสอดคล้องระหว่างแบบฝึกกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และวัยของนักเรียน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะให้ปรับปรุงรูปภาพประกอบให้มีความสอดคล้องกับเนื้อหาและมีความชัดเจน

ขั้นตอนที่ 4 ปรับปรุงแบบฝึกตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

ตอนที่ 3 การสร้างแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม และจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เนื้อหาจากบทเรียนหนังสือภาษาไทย ของกระทรวงศึกษาธิการ ชุดภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์

ขั้นตอนที่ 3 สร้างแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ ตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม 2 ฉบับ

ฉบับที่ 1 เป็นข้อสอบแบบปรนัย จำนวน 50 ข้อ 50 คะแนน

ฉบับที่ 2 เป็นแบบข้อสอบแบบอัตนัย 1 ข้อ 10 คะแนน

ขั้นตอนที่ 4 นำแบบทดสอบไปตรวจสอบคุณภาพ โดยการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความเป็นปรนัยของข้อสอบ และการสื่อความหมายของภาษาที่ใช้ในแบบทดสอบ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ

จำนวน 5 ท่าน เป็นผู้พิจารณาความสอดคล้องของแบบทดสอบกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม โดยมีเกณฑ์ในการประเมินดังต่อไปนี้

- +1 หมายถึง เมื่อผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าสอดคล้องกัน
- 0 หมายถึง เมื่อผู้เชี่ยวชาญไม่แน่ใจ
- 1 หมายถึง เมื่อผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าไม่สอดคล้องกัน

คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มากกว่า หรือเท่ากับ 0.5 และค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่าอยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 รายละเอียดดังภาคผนวก
 ขั้นตอนที่ 5 นำข้อสอบทั้ง 2 ฉบับที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองสอบครั้งที่ 1 กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 และ 4/2 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) จำนวน 2 ห้อง จำนวน 110 คน เพื่อหาตรวจสอบความเหมาะสมของข้อสอบ และหาข้อบกพร่องในด้านเนื้อหา เวลาที่ใช้ในการสอบ การออกคำสั่ง พร้อมทั้งสังเกตพฤติกรรมขั้นตอนการสอน แล้วนำผลมาหาค่าความยากและอำนาจจำแนก โดยจะคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าดัชนีค่าความยากอยู่ระหว่าง 0.20-0.80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป (ชวาล แพรัตกุล. 2552: 214-217)

ขั้นตอนที่ 6 คัดเลือกข้อสอบไว้ จำนวน 40 ข้อ ซึ่งมีความยากอยู่ระหว่าง .24 ถึง .80 และมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .23 ถึง .71

ฉบับที่ 2 เป็นข้อสอบอัตนัยวัดความสามารถด้านทักษะการเขียน จำนวน 1 ข้อ 10 คะแนน โดยมีเกณฑ์ในการให้คะแนน ดังภาคผนวก ง

ขั้นตอนที่ 7 นำข้อสอบที่มีค่าความยากและค่าอำนาจจำแนกผ่านเกณฑ์ จำนวน 40 ข้อ ที่คัดเลือกไว้ มาทดลองสอบครั้งที่ 2 กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/3 และ 4/4 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) จำนวน 2 ห้อง จำนวน 110 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder - Richardson) พบว่า มีค่าความเชื่อมั่น (r_{tt}) เท่ากับ .87 ซึ่งมีค่าสูงเพียงพอในการนำไปใช้

ขั้นตอนที่ 8 นำแบบทดสอบไปจัดพิมพ์เพื่อใช้ในการทดลองต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนการทดลอง

การทดลองดำเนินการกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/4 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 ของโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร(ฝ่ายประถม) โดยใช้เวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 50 นาที คือ วันจันทร์ ถึง วันศุกร์ ตามเนื้อหาของบทเรียน โดยมีขั้นตอนดำเนินการทดลองดังนี้

1. นำแบบทดสอบก่อนเรียนทั้ง 2 ฉบับ สอบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/4 ซึ่งเป็นห้องที่ใช้เป็นกลุ่มทดลอง
2. สอนทักษะการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ตามแผนการสอน และใช้แบบฝึกทักษะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นเครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์ของทักษะการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียน ระหว่างเรียน ในการทดลองครั้งนี้
3. นำแบบทดสอบหลังเรียน (ฉบับเดียวกับก่อนเรียน) ซึ่งใช้แบบทดสอบทั้งหมด 2 ฉบับ ทดสอบกับกลุ่มทดลอง
4. นำผลคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน หาค่าการพัฒนาของทักษะการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/4 ที่เรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านและเขียนอย่างสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแบบฝึกการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 โดยใช้สูตรการหาเกณฑ์ประสิทธิภาพ
2. ศึกษาการพัฒนาทักษะการอ่านและเขียนอย่างสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ เรื่องการอ่านและเขียนอย่างสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตามแบบโทนี่ บูซาน (Tony Buzan) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. เปรียบเทียบทักษะการอ่านและเขียนอย่างสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านและเขียนอย่างสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตามแบบโทนี่ บูซาน (Tony Buzan) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ t – test dependent ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาประสิทธิภาพของแบบฝึกการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์โดยใช้แผนที่ความคิดตามแบบ โทนี่ บูซาน (Tony Buzan) ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 โดย 80 แรก ใช้สูตร ดังนี้

$$E_1 = \frac{\bar{X}}{A} \times 100$$

เมื่อ E_1	แทน	ประสิทธิภาพของแบบฝึกการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์
\bar{X}	แทน	คะแนนเฉลี่ยของผู้เรียนจากการทดสอบระหว่างเรียน
A	แทน	คะแนนเต็มของแบบทดสอบระหว่างเรียน

สำหรับ 80 ตัวหลัง ใช้สูตร ดังนี้

$$E_2 = \frac{\bar{X}}{B} \times 100$$

เมื่อ E_2	แทน	ประสิทธิภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในแต่ละด้าน
\bar{X}	แทน	คะแนนเฉลี่ยของผู้เรียนจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ในแต่ละด้าน
B	แทน	คะแนนเต็มของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในแต่ละด้าน

2. สถิติที่ใช้วิเคราะห์ทักษะการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3

2.1 ค่าคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบ คำนวณได้จากสูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2546: 35)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X}	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลอง
$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
N	แทน	จำนวนนักเรียนของกลุ่มทดลอง

2.2 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน คำนวณได้จากสูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2546: 65)

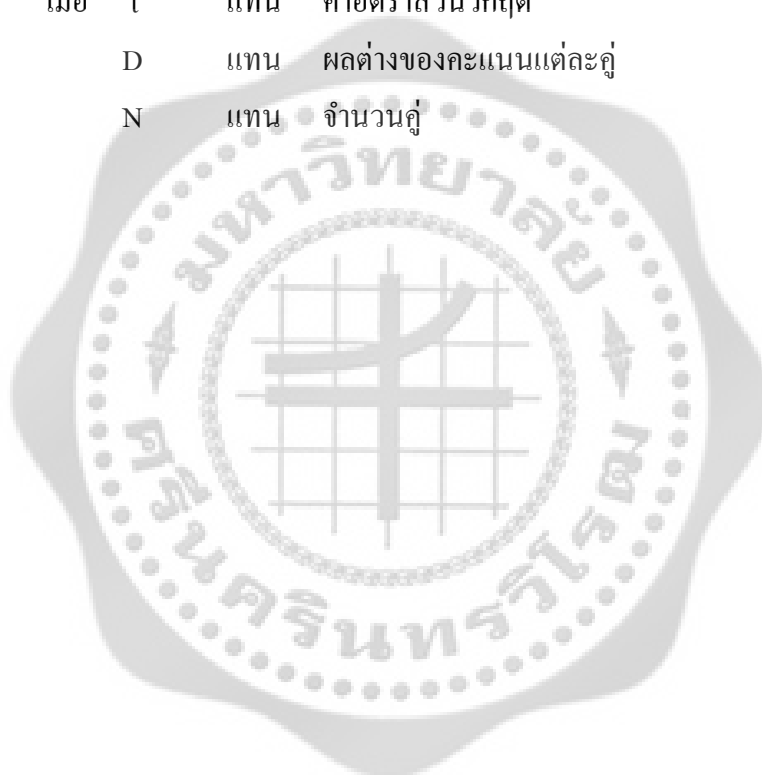
$$S.D = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
N	แทน	จำนวนคน

3. สถิติที่ใช้ในการวัดทักษะทางการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการสอน ทดสอบวัดทักษะการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ โดยใช้สถิติ t - test dependent samples (ชูศรี วงศ์รัตนะ, 2546: 193) โดยใช้สูตรดังนี้

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N - 1}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าอัตราส่วนวิกฤติ
D แทน ผลต่างของคะแนนแต่ละคู่
N แทน จำนวนคู่

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการอ่านผลการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- \bar{X} แทน คะแนนเฉลี่ย
- \bar{D} แทน คะแนนความแตกต่างระหว่างคะแนนก่อนเรียนกับหลังเรียน
- S.D. แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- S.D._D แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความแตกต่างระหว่างคะแนนก่อนเรียนกับหลังเรียน
- t แทน ค่าที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
- E แทน ค่าประสิทธิภาพ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการทดลองครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ผู้วิจัยนำเสนอตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนอย่างสร้างสรรค์ โดยใช้เกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80
2. การเปรียบเทียบทักษะการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแบบของโทนี่ บูซาน (Tony Buzan)

**ตอนที่ 1 ประสิทธิภาพของแบบฝึกการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ โดยใช้เกณฑ์
ประสิทธิภาพ 80/80**

ผู้วิจัยได้นำแบบฝึกการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เพื่อหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80 / 80 ได้ผลดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 ค่าประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนอย่างสร้างสรรค์ ตามเกณฑ์การหาประสิทธิภาพ 80/80

เรื่องที่	เรื่อง	เกณฑ์ 80/80	
		E ₁	E ₂
1	มารยาทในการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์	86.92	82.69
2	การเขียนอย่างสร้างสรรค์	85.58	89.04
3	ภูมิใจภาษาไทยของเรา	80.19	80.77
4	หลักการอ่านทำนองเสนาะ	83.46	90.00
5	คำพ้องรูป คำพ้องเสียง	80.77	85.38
6	คนดีมีสติจะ	82.50	84.23
7	คนดีมีความดี	84.42	90.58
8	คำราชาศัพท์และคำสุภาพ	83.27	88.27
	เฉลี่ย	83.39	86.37

จากตาราง 1 พบว่า ค่าประสิทธิภาพของแบบฝึกการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ ที่ประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ทั้ง 8 ด้านการเรียน และในภาพรวมมีประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนอย่างสร้างสรรค์เท่ากับ 83.39/86.37

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบทักษะการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตามแบบของโทนี่ บูซาน (Tony Buzan)

การเปรียบเทียบทักษะการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอน ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตามแบบของโทนี่ บูซาน (Tony Buzan) ก่อนการเรียนและหลังเรียน ได้ผลดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 2 การเปรียบเทียบทักษะการอ่านและเขียนอย่างสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านและเขียนอย่างสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

การทดลอง	\bar{X}	S.D.	\bar{D}	S.D. _D	t	Sig.
ก่อนเรียน	26.38	7.734	7.44	4.509	11.903	.000**
หลังเรียน	33.83	7.615				

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 2 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนทดสอบก่อนเรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ เรื่องการอ่านและเขียนอย่างสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตามแบบของโทนี่ บูซาน (Tony Buzan) เฉลี่ย 26.38 และมีส่วนเบี่ยงมาตรฐาน 7.734 เมื่อเรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ เรื่องการอ่านและเขียนอย่างสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตามแบบของโทนี่ บูซาน (Tony Buzan) มีคะแนนทดสอบหลังเรียน เฉลี่ย 33.83 และมีส่วนเบี่ยงมาตรฐาน 7.615 จากการทดสอบความแตกต่างของคะแนนก่อนเรียนกับหลังเรียน พบว่า แตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นั่นคือ นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ เรื่องการอ่านและเขียนอย่างสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตามแบบของโทนี่ บูซาน (Tony Buzan) มีทักษะการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ด้วยเรื่องการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตามแบบของโทนี่ บูซาน (Tony Buzan) ที่มีต่อการพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยมีขั้นตอนการสรุปผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สมมติฐานในการวิจัย
3. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
4. เครื่องมือที่ใช้การวิจัย
5. สรุปผลการวิจัย
6. อภิปรายผล
7. ข้อเสนอแนะในการนำแบบฝึกทักษะไปใช้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ที่เรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตามแบบของโทนี่ บูซาน (Tony Buzan)
2. เพื่อหาประสิทธิภาพแบบฝึกการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
3. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตามแบบของโทนี่ บูซาน (Tony Buzan)

สมมติฐานของการวิจัย

1. แบบฝึกการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตามแบบของโทนี่ บูซาน (Tony Buzan) มีทักษะการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/4 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 52 คนซึ่งได้มา โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากนักเรียนทั้งหมด 4 ห้อง เนื่องจากห้องดังกล่าวเป็นห้องที่ผู้วิจัยรับผิดชอบสอน ตามตารางสอนของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ทั้งหมด 3 ประเภทได้แก่

1. แผนการสอนการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์
2. แบบฝึกการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์
3. แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ โดยมี 2 ฉบับ คือ
ฉบับที่ 1 แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ 40 คะแนน
ฉบับที่ 2 แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ตามแบบของ

โทนี่ บูซาน (Tony Buzan) 10 คะแนน

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาทักษะการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ที่เรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตามแบบของโทนี่ บูซาน (Tony Buzan) สรุปผลได้ดังต่อไปนี้

1. แบบฝึกการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 83.39/86.37 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้
2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตามแบบของโทนี่ บูซาน (Tony Buzan) มีทักษะการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อภิปรายผลการวิจัย

จากสรุปผลการศึกษาทักษะการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ที่เรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ เรื่องการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตามแบบของโทนี่ บูซาน (Tony Buzan) สามารถอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. แบบฝึกการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 83.39/86.37 มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้ เนื่องมาจากแบบฝึกดังกล่าวได้ผ่านการสร้างตามหลักจิตวิทยาของการสร้างแบบฝึก โดยคำนึงถึงหลักการดังต่อไปนี้

1.1 ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Difference) โดยผู้วิจัยจะคำนึงถึงอยู่เสมอว่านักเรียนแต่ละคนมีความรู้ ความถนัดและความสนใจในการเรียนที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสาเหตุหลายประการที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา เพื่อให้ให้นักเรียนทุกคนได้ประสบความสำเร็จ ตามศักยภาพของตนเองจนเกิดการเรียนรู้เพิ่มมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ซึ่งผู้วิจัยจะไม่คาดหวังว่านักเรียนจะทำได้เหมือนกันทุกคน

1.2 ความพร้อม (Readiness) ผู้วิจัยจะคำนึงถึงความพร้อมของนักเรียนแต่ละคนในการปฏิบัติกิจกรรม เพื่อให้กิจกรรมนั้นบรรลุผล ต้องสร้างให้นักเรียนเกิดความพร้อมที่จะเรียน โดยมีสิ่งที่เป็นแรงจูงใจให้เกิดความสนใจที่จะเรียนรู้ โดยเฉพาะการทดสอบความรู้พื้นฐานเป็นการตรวจสอบว่านักเรียนมีความพร้อมที่จะรับสิ่งใหม่ได้มากน้อยเพียงใด

1.3 กระบวนการเรียนรู้ (Learning Process) โดยเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน ซึ่งเป็นผลเนื่องจากการมีประสบการณ์ตรง การมีโอกาสได้ฝึกปฏิบัติด้วยตนเองทั้งในการเรียนและการทำแบบฝึกหัด ดังนั้นการที่นักเรียนมีโอกาสได้ลงมือปฏิบัติตามแบบฝึกจึงเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ลงทนทางสติปัญญา รวมทั้งยังส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์

1.4 การเรียนโดยมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful Learning) ผู้วิจัยมีการตั้งจุดมุ่งหมายของการสอน โดยให้นักเรียนได้ทราบด้วยการฝึกปฏิบัติกิจกรรมเหล่านั้น มีผลดีต่อการเรียนรู้ โดยให้ออกสันักเรียนได้มีส่วนร่วมในการตั้งจุดมุ่งหมายร่วมกับครู การฝึกปฏิบัตินั้นจึงจะสัมฤทธิ์ผล เนื่องจากนักเรียนรู้ว่ามิประโยชน์ต่อตัวเองอย่างไร จนสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์อื่นๆ ได้ด้วยเช่นกัน ดังนั้นการสร้างแบบฝึกแผนที่ความคิดตามแบบของโนนี่ บูซาน (Tony Buzan) จึงจำเป็นต้องมีจุดมุ่งหมายในการฝึกแต่ละครั้งอย่างชัดเจน

1.5 การเรียนรู้โดยการกระทำ (Learning by Doing) นักเรียนได้มีโอกาสปฏิบัติตามแบบฝึกทักษะ นักเรียนจะได้รับความรู้ที่คงทนมากกว่าการรับฟังคำสอนจากบรรยายของครูเพียงอย่างเดียว

1.6 การเรียนรู้โดยการฝึกฝน (Law of Exercise) นักเรียนจะได้รับการฝึกฝนและได้ลงมือปฏิบัติซ้ำๆ หลายครั้งจนเกิดความชำนาญ ทำให้นักเรียนมีทักษะในการเขียนที่ดีมีประสิทธิภาพสามารถนำไปใช้ได้ถูกต้อง เนื่องจากได้รับการฝึกฝนที่ถูกต้อง

1.7 กฎแห่งผล (Law of Effect) การฝึกทักษะด้านใดก็ตาม เมื่อนักเรียนได้รับการฝึกฝนไปแล้ว หากนักเรียนได้ทราบผลในทันทีว่าเป็นอย่างไร นักเรียนจะมีความพอใจ มีกำลังใจที่จะทำแบบฝึกต่อไป ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ตรวจผลงานและแจ้งผลให้นักเรียนทราบทุกครั้ง เมื่อนักเรียนได้ทราบพัฒนาการของตนเองก็จะพอใจและหากมีข้อบกพร่อง นักเรียนก็พร้อมที่จะแก้ไขปรับปรุงให้เป็นที่พอใจของตนเองต่อไป

1.8 กฎแห่งการใช้และการไม่ใช้ (Law of the use and disuse) ผู้วิจัยได้สร้างแบบฝึกที่นักเรียนสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน และมีโอกาสได้ใช้การเขียนเหล่านั้นอยู่เสมอ เมื่อนำมาฝึกให้นักเรียนเขียนหรืออ่านให้ถูกต้อง ก็จะเป็นประโยชน์ในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพอย่างยิ่ง

1.9 แรงจูงใจ (Motivation) ในกระบวนการเรียนการสอนผู้วิจัยได้สร้างสิ่งเร้าที่กระตุ้นให้นักเรียนสนใจ หรือที่อยากจะเรียนรู้ในวิชาภาษาไทย โดยต้องอาศัยแรงจูงใจจากภายนอกและภายใน เพื่อให้นักเรียนเกิดความศรัทธาในการเรียน และได้ร่วมกิจกรรมต่างๆ ด้วยความสนุกสนานเพลิดเพลิน ซึ่งจะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่คงทนต่อไป

1.10 การเสริมแรง (Reinforcement) ผู้วิจัยได้ทำการเสริมแรง เสริมสร้างกำลังใจเป็นระยะๆ เช่น ในขณะที่นักเรียนกำลังทำแบบฝึกอาจจะเป็นการพยักหน้าแสดงความพอใจ การยิ้มหรือการชมเชยด้วยวาจาเป็นบางครั้ง (สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์มรรย 2523: 65-85)

จากผลการศึกษาทำให้ทราบว่า แบบฝึกที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพดี และสามารถส่งเสริมการพัฒนาการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของศุภมาส ด่านพานิช (2541 : 60-61) ซึ่งศึกษาการสร้างแบบฝึกการเขียนสะกดคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกการเขียนสะกดคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 เนื่องจาก 1) แบบฝึกที่สร้างขึ้นสอดคล้องกับพัฒนาการเรียนรู้ 2) แบบฝึกที่สร้างขึ้นมีจุดประสงค์ที่ชัดเจน 3) แบบฝึกมีลักษณะเรียนปนเล่น 4) แบบฝึกที่สร้างขึ้นได้เน้นให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ 5) มีการตรวจสอบความสามารถทางการเขียนสะกดคำของนักเรียนอย่างมีขั้นตอน และมีรูปแบบที่ชัดเจนตรงตามจุดประสงค์ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสาวิตริ สุวรรณ (2551 : 56-57) ซึ่งได้วิจัยเพื่อพัฒนาแบบฝึก

การคิดและเปรียบเทียบทักษะการคิดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการใช้แบบฝึกทักษะการคิด ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกทักษะการคิดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/ 80 และทักษะการคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังการใช้แบบฝึกสูงกว่าก่อนการใช้แบบฝึก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจากแบบฝึกทักษะการคิดชุดนี้มีประสิทธิภาพและมีความเหมาะสมกับผู้เรียน

2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ เรื่องการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตามแบบของโทนี่ บูซาน (Tony Buzan) มีทักษะการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เนื่องจากได้รับวิธีการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ และแบบฝึกทักษะที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสร้างขึ้นตามแนวการพัฒนาทักษะการอ่านและเขียนอย่างสร้างสรรค์ โดยใช้แผนที่ความคิดตามแบบของโทนี่ บูซาน (Tony Buzan) ซึ่งกระบวนการอ่านและเขียนอย่างสร้างสรรค์นั้น เป็นการเขียนที่มีลักษณะของการคิดริเริ่มโดยที่ผู้เขียนจะต้องใช้จินตนาการและประสบการณ์ของตนมาเชื่อมโยงความคิดในการเขียน (อัจฉรา ชิวพันธ์. 2532 : 2) และงานที่เรียกว่างานสร้างสรรค์นั้น เป็นงานที่นักเรียนใช้จินตนาการหรือประสบการณ์ของตนเอง มิได้ลอกเลียนแบบผู้อื่น (กรรณิการ์ พวงเกษม. 2533 : 33) โดยลักษณะของการเขียนอย่างสร้างสรรค์ มีรูปแบบดังต่อไปนี้

2.1 การเขียนอย่างสร้างสรรค์มีอิสระในการเขียนนักเรียนจะเขียนโดยไม่อยู่ภายใต้การบังคับชักนำ หรืออิทธิพลของใคร นักเรียนควรเขียนในสิ่งที่รู้สึก หรือต้องการเขียน

2.2 การเขียนจากความรู้สึกที่แท้จริงของนักเรียน และถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อสิ่งที่พบประทับใจ จินตนาการออกมา โดยครูสร้างหัวข้อกระตุ้นให้เด็กคิด หรือจัดสถานการณ์ เพื่อให้เด็กมีความรู้สึกจินตนาการ

3. การเขียนที่มีลักษณะเฉพาะตน นักเรียนแต่ละคนจะมีการเขียนแตกต่างกัน ครูควรช่วยแนะนำในการเขียนเป็นครั้งคราว แต่ไม่ควรชี้แนะ (ฉวีวรรณ จินดาพล. 2528 : 60 – 61)

การเรียนด้วยวิธีการสอนการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ โดยใช้แผนที่ความคิด โดยใช้แผนที่ความคิดตามแบบของโทนี่ บูซาน (Tony Buzan) นั้น เป็นการเรียนโดยใช้แผนที่แสดงโครงสร้างสาระความคิดต่างๆ ในภาพรวมและภาพกว้าง โทนี่ บูซาน (Tony Buzan) ได้อธิบายว่า แผนที่ทางความคิดเป็นเครื่องมือในการจัดระบบความคิดที่มีประสิทธิภาพสูงสุดและเรียบง่ายที่สุด เป็นวิธีการที่ง่ายในการจดจำและการนำข้อมูลเหล่านั้นมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด เนื่องจากแผนที่ทางความคิดเป็นรูปแบบการจดบันทึกที่สร้างสรรค์ การใช้สีเส้นหลากหลายในโครงสร้างตามธรรมชาติที่แผ่กระจายออกมาจากจุดศูนย์กลาง ใช้เส้นโยงมีเครื่องหมายสัญลักษณ์ และรูปภาพที่ผสมผสานร่วมงานกันอย่างเรียบง่าย สอดคล้องกับการทำงานตามธรรมชาติของสมอง จึงสามารถเปลี่ยนวิธีการจดจำที่ยืดยาว มีเพียงตัวอักษร ให้เป็นแผนที่ทางความคิดที่มีสีสันสดใส ง่ายต่อการจดจำ และมีโครงสร้างการจัดเรียงข้อมูลที่ดี

ทำงานสอดคล้องไปกับธรรมชาติของสมอง (โทนี บูซาน, 2550 : 23 – 25) การใช้แผนที่ทางความคิดนั้นมีจุดประสงค์เพื่อให้เกิดความคิดจินตนาการแล้วสร้างเป็นภาพความคิด การสอนด้วยแผนที่ทางความคิดนี้จึงเป็นการยกระดับความรู้ และการจดจำ – การรู้จัก และการยึดคำหลัก ซึ่งหากนักเรียนไม่มีความเข้าใจ จะไม่สามารถหาคำหลักได้ การทำแผนที่ทางความคิด คือ การย่อความที่ไม่น่าเบื่อ นักเรียนในระดับประถมศึกษาตอนต้นก็สามารถทำได้ และการใช้สีหลากหลายในการวาดภาพตามจินตนาการ ไม่มีแบบฟอร์มตายตัว ทำให้นักเรียนรู้จักคิด รู้จักเชื่อมโยง แยกแยะได้ ทราบว่าสิ่งใดเป็นส่วนใหญ่ สิ่งใดเป็นส่วนย่อย หรือกิ่งก้านสาขาและยังทำให้ความคิด จินตนาการ ไหลลื่นอย่างไม่สิ้นสุด (ชัยอนันต์ สมุทวณิช, 2542 : 525) จากที่กล่าวมาข้างต้น จึงทำให้การเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนการอ่านและเขียนอย่างสร้างสรรค์ โดยใช้แผนที่ความคิดตามแบบของโทนี บูซาน (Tony Buzan) สามารถพัฒนาทักษะการอ่าน และทักษะการเขียนอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของดวงสุดา ชูชื่น (2548) ซึ่งศึกษากิจกรรมพัฒนาการเรียน สรุปลความจากการอ่าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้แผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนรู้ด้วยกิจกรรมพัฒนาการเรียน สรุปลความจากการอ่าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้แผนผังความคิด มีผลสัมฤทธิ์ด้านการเขียนสรุปลความจากการอ่านหลังการทดลอง สูงกว่ากลุ่มควบคุม ที่เรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ตามปกติ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของมัทรี นันต โลหิต (2550) ซึ่งศึกษาการเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน และความสามารถทางการเขียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอน โดยใช้ผังโน้ตส์ กับการสอนตามแบบปกติ ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียน โดยใช้แผนที่ทางความคิดแบบผังโน้ตส์ กับการสอนปกติมีความเข้าใจในการอ่านและความสามารถทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1.1 ครูผู้สอนควรรู้วิธีการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ เนื่องจากวิธีดังกล่าว ส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะการอ่านและการเขียนดีขึ้น

1.2 ครูผู้สอนควรสังเกตและบันทึกพฤติกรรมของนักเรียนขณะเรียน เพื่อให้ทราบถึงความสามารถในการอ่านและการเขียน และปรับปรุง แก้ไขในส่วนที่มีจุดบกพร่องต่อไป

1.3 นักเรียนแต่ละคนมีความสามารถทางการเรียนแตกต่างกัน ดังนั้นในการทำแบบฝึกแต่ละครั้ง ควรยืดหยุ่นเวลาให้กับเด็กที่อ่านช้า และเรียนรู้ช้า เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาวิธีการสอนรูปแบบอื่นๆ ที่สามารถพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 ศึกษาถึงปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อความสามารถในการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์
ของนักเรียน ในระดับชั้นต่างๆ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรรณิการ์ พวงเกษม. (2533). การสอนเขียนเรื่องโดยจินตนาการทางสร้างสรรค์ในระดับประถมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. (2544ค). การเขียนเชิงสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- . (2545). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว. พิมพ์ครั้งที่ 3.
- . (2548). การพูดการเขียนเชิงสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2548). ภาษาเพื่อชีวิต ชุดภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- . (2551). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- กองทัพ เคลือบพนิชกุล. (2542). การใช้ภาษาไทย. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- การอ่านและการพิจารณาวรรณกรรม. (2552). สืบค้นเมื่อ 5 เมษายน 2554. จาก www.thaigoodview.com/library/contest2552/type2/thai04/07/reading.html
- จเร ตำอาง. (2547). ผลการใช้เสียงดนตรีประกอบการสอนวิชาศิลปะที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์และความสามารถในการวาดภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จุฑาทารณ (กมลชัย) วงศ์คำดี. (2536). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร้อยกรองและพัฒนาการความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนปีที่ 5 ที่นักเรียนโดยการใช้ความคิดตามคู่มือครู. ปรินญาณิพนธ์. กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2506). ชุมนุมภาษาไทยบันทึกการเสด็จพระราชดำเนิน พระราชทานกระแสรักษาตำริ เรื่อง ปัญหาการใช้ภาษาไทย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฉวีวรรณจินดาพล. (2528). การสร้างแบบฝึกและการสอนเขียนเพื่อพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- ชมพูนุท วนสันเทียะ. (2552). การศึกษาความคิดรวบยอดและความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนราชวินิตบางเขน โดยใช้วิธีสอนแบบโยนิโสมนสิการร่วมกับการใช้แบบผังมโนทัศน์. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ชุตินา สัจจานนท์. (2525, กรกฎาคม-กันยายน). “โครงการห้องสมุดโรงเรียนมาตรฐาน: ของขวัญ
เนื่องในปีเด็กสากล,” วารสารห้องสมุด. 24: 38-43.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2546). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ: เทพเนรมิตการพิมพ์.
- . (2549). เทคนิคการเขียนเค้าโครงการวิจัยแนวทางสู่ความสำเร็จ. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ:
บริษัทไทยเนรมิตกิจอินเตอร์โปรเกรสซีฟ จำกัด.
- จเร ลำอังก. (2547). ผลการใช้เสียงดนตรีประกอบการสอนวิชาศิลปะที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์และ
ความสามารถในการวาดภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จิรัฐา ชิตประสงค์. (2538). การหาประสิทธิภาพแบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์สำหรับชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. วิทยานิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จินตนา ไบกาซูยี. (2536). การอ่านและการเขียนเพื่อการสอน. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- จิราภรณ์ จันทา. (2543). การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการเขียนภาษาไทย
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์
ประกอบด้วย การเสริมการเรียนรู้โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะกับการสอนตามคู่มือครู.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- ณัฐธัญ พัฒนศรี. (2549). การใช้กิจกรรมการเล่นของเด็กไทยเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ฐะปะนีย์ นาคทรรพ. (2547). การสอนภาษาไทย ระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: เมธีพิปส์.
- ดวงสุดา ชูชื่น. (2548). กิจกรรมพัฒนาด้านการเขียนสรุปความจากการอ่านกลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาไทยโดยใช้แผนผังความคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
ภูเก็ต: มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต. ถ่ายเอกสาร.
- ทิตินา แคมมณี และคณะวิทยาการด้านการคิด. (2544). กระบวนการคิด. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนา
คุณภาพวิชาการ.
- . (2544). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ.
กรุงเทพฯ: บริษัทด้านสุทธาการพิมพ์ จำกัด.
- ทิพาพรรณ โดกุลเวียน. (2548). ผลของการฝึกแบบชิปปาโมเดลที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดภาษี เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- โทนี บูชาน. (2545). **แบบฝึกหัดคิดพิชิต Mind Map**. แปลโดย ธัญญา ผลอนันต์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ขั้วข้าว 94.
- (2546). **แบบฝึกหัดคิดพิชิต มายด์แมป (Mind Map)**. แปลโดย ธัญญา ผลอนันต์. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ขั้วข้าว 94.
- (2547). **แบบฝึกหัดคิดพิชิต Mind Map**. แปลโดย ธัญญา ผลอนันต์. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ขั้วข้าว 94.
- (2548). **รวมแผนที่ความคิดเพื่อชีวิตและการทำงาน Mind Map for Work & Life**. แปลโดย ประชาสรรค์ แสนภักดี. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ภูมิปัญญาสู่สากล.
- (2550). **Mind Map กับการศึกษา และการจัดการความรู้**. แปลโดย ธัญญา ผลอนันต์ และ ขวัญฤดี ผลอนันต์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ขั้วข้าว 94.
- (2551). **สร้าง Free Mind**. แปลโดย ฉัฐจา พันธุ์สุทธิ. กรุงเทพฯ: บริษัทซัคเซส มีเดีย จำกัด.
- โทนี บูชาน. (2551). **แบบฝึกหัดคิดพิชิต Mind Map**. แปลโดย ขวัญฤดี และธัญญา ผลอนันต์. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ขั้วข้าว 94.
- (2552). **ใช้หัวเรียน: คู่มือการเรียนรู้แบบบูชาน ฉบับลงลิ้มชิมรส**. แปลโดย ธัญญา ผลอนันต์, คำกิ่ง ไรวา. กรุงเทพฯ: บริษัท มิลเลนเนียม มาด จำกัด.
- (2552). **การเรียนการสอนในโลกใหม่ยุคแห่งสมอง**. เอกสารประกอบการอบรม ณ โรงแรม เอเชีย 18 – 19 ก.ย. 52. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง. **ทักษะภาษาไทย**. (2546). สืบค้นเมื่อ 5 เมษายน 2554. จาก <http://e-learning.mfu.ac.th/mflu/1001103/index.html>
- โทนี และแบรี บูชาน. (2552). แปลโดย ธัญญา ผลอนันต์. **คัมภีร์ Mind Map: The Mind Map Book**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ขั้วข้าว 94.
- นพมาศ พุ่มฉวี. (2550). **ผลการวัดประเมินการเรียนรู้ด้วยการจดบันทึกที่มีต่อความสามารถในการอ่าน คำศัพท์ การเขียนคำศัพท์ และการอ่านจับใจความภาษาไทย**. ปรินญาณิพนธ์. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นิคม ปิยมโนชา. (2554). **การคิดและการสอนเพื่อพัฒนาการคิด**. <http://www.mc41.com/more/think01.thm>.
- นิตยา ทองสา. (2546). **การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากการสอนโดยใช้แผนผังมโนทัศน์ (Concept Mapping)**. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- นุจารี นนทริย์. (2532). การสร้างแบบฝึกเพื่อซ่อมเสริมการอ่านออกเสียงตัวสะกดภาษาไทย สำหรับนักเรียนชาวเขาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- บันลือ พุกกะวัน. (2522). เอกสารประกอบการเรียนประถม. 322: การสอนภาษาไทยในโรงเรียนประถมศึกษา. พิษณุโลก: แผนกเอกสารและการพิมพ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก.
- บุญธิดา เกิดบุญมา. (2548). การเปรียบเทียบผลของการฝึกคิดแบบซีเนคติกส์ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่มีบุคลิกภาพเก็บตัวกับบุคลิกภาพแบบแสดงตัว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนาคนาวอูปลัดมภ์ เขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประชาสรรค์ แสนภักดี. (2548). รวมแผนที่ความคิดเพื่อชีวิตและการทำงาน (Mind Map for Work & Life). ขอนแก่น: สำนักพิมพ์ภูมิปัญญาสู่สากล.
- ประเทิน มหาจันทร์. (2523). เอกสารประกอบการสอนวิชาประถม 426 การสอนอ่านเบื้องต้น. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน. ถ่ายเอกสาร.
- . (2530). การสอนอ่านเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2551). การพัฒนาการคิด. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: เทคนิคพรินต์ติ้งการพิมพ์.
- ปรียานุช จุลพรหม. (2547). การพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิจารณ์ญาณของเด็กประถมด้วยการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พนัส นาคบุญ. (2550). การศึกษาความสามารถในการเขียนประโยคของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้แบบฝึกการเขียนตามโครงสร้างประโยค. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พิมพ์ศิริ สุขประเสริฐ. (2547). ผลของการเรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสุเหร่าบ้านดอน สำนักงานเขตวัฒนา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ภพ เลห์ไพบูลย์. (2534). การสอนวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา. เชียงใหม่: เชียงใหม่คอมเมอร์เชียล.

- ภูมิ หลอดกระโทก. (2540). การเปรียบเทียบคุณภาพของแบบทดสอบสะกดคำในวิชาภาษาไทยที่มีรูปแบบของข้อสอบ และวิธีการให้คะแนนแตกต่างกัน. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- มหิศร นันตโลहित. (2550). การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความสามารถทางการเขียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ผังมโนทัศน์กับการสอนแบบปกติ. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- มนัส บุญประกอบ. (2533, มิถุนายน). “ยุทธศาสตร์ใหม่ทางการศึกษา: แผนภูมิโมโนทัศน์,” สสวท. 69(6): 19-28.
- (2542, กันยายน). “แผนมโนทัศน์กับการสร้างเสริม สู่ จี ปู ลิ,” วารสารบัณฑิตศึกษา. 3(3): 47-54.
- มนัสวาท ไชยคารา. (2546). การพัฒนาทักษะการเขียนใช้แผนการเรียนรู้แบบบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- มาลินี จุฑะรพ. (2542). จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.
- มานิต บุญประเสริฐ. (2526, มิถุนายน). “พัฒนาการอ่าน,” วารสาร การอ่าน. 12(5): 1-3.
- ยุวธิดา คำปาน. (2545). ผลของการใช้การเรียนรู้แบบแผนผังทางปัญญาที่มีความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายประถม). สารนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รัชนีวรรณ สวงโท. (2539). การสร้างบทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรงประกอบการ์ตูนตีวิชาภาษาไทย เรื่อง การอ่านจับใจความ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- รัศมี ชันยธร. (2547). ทักษะการคิดสำคัญที่สุด. มติชน ฉบับวันที่ 14 เมษายน 2547.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2544. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.
- วชิราวุธวิทยาลัย. (2542). รวมบทความจากการปาฐกถาวชิราวุธวิทยาลัย “พลิกความเป็นปัญญา”. กรุงเทพฯ: วชิราวุธวิทยาลัย.
- วรรณิ โสมประยูร. (2526). การสอนภาษาไทย หน่วยที่ 1 – 8. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- (2550). การเขียนหนังสือ ตำรา และบทความ (เทคนิคและประสบการณ์งานเขียนทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- วรรณิ โสมประยูร. (2537). การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- (2544). การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- (2521). การเขียนอย่างสร้างสรรค์. เอกสารประกอบการสอน. กรุงเทพฯ: ภาควิชา
หลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิฒนะ บุญจับ. (2541). ศาสตร์แห่งการใช้ภาษา. กรุงเทพฯ: กองวรรณกรรมและประวัติศาสตร์.
- วาสนา ไชยพรรณ. (2546). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลในการจัดการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วาสนา ไชใหม่. (2547). ผลของการฝึกประสบการณ์ดนตรีเชิงทักษะที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนนาสุเทวี เขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร.
สารนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิชัย วงใหญ่. (2542). พลังการเรียนรู้ในกระบวนการทัศน์ใหม่. กรุงเทพฯ: SR Printing.
- วีระ สุดสังข์. (2550). การคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และคิดสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ:
สุวีริยาส์น.
- ศิริรัตน์ นิละคุปต์. (2536). กระบวนการอ่านและทักษะการอ่าน. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการศึกษา
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศุภมาส ด่านพานิช. (2541). การศึกษาการสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำที่มีตัวสะกดไม่ตรง
มาตราตัวสะกด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สาวิตรี สุวรรณ. (2551). การพัฒนาแบบฝึกทักษะการคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3.
ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่าย
เอกสาร.
- สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์มพรรย์. (2523). วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ:
ไทยวัฒนาพานิช.
- สุนิ สอนตระกูล. (2535). การพัฒนาระบบการเรียนการสอนแบบการจัดกรอบมโนทัศน์ สำหรับ
วิชาชีววิทยา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุนิย์ แก้วของแก้ว. (2549). การพัฒนาการเขียนสะกดคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราของนักเรียนที่มี
ความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้แบบฝึกการประสมอักษร.
ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- สุภาพร อินทร์หอม. (2542). การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน และความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการเรียนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษารูปแบบที่ 2 กับการสอนตามคู่มือครู. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมเกียรติ กินจำปา. (2545). การศึกษาความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียน และความสนใจในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนอ่านแบบบูรณาการของเมอร์ดอกท์ (MIA). ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมถวิล วิเศษสมบัติ. (2525). วิธีสอนภาษาไทยมัธยมศึกษา (ศึกษา 432, ศึกษา433, ศึกษา434). กรุงเทพฯ: อักษรบัณฑิต.
- สมบัติ มหารส. (2533). เอกสารการสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- สมรัตน์ เรื่องอิทธิพันธ์. (2551). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียที่มีการนำเสนอผังมโนทัศน์ด้วยภาพเรื่องดาวฤกษ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ช่วงชั้นที่ 3. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. (2533). “ภาษาไทยกับคนไทย” ใน มณีพลอยร้อยแสง. หน้า 346 – 349. กรุงเทพฯ: เจริญทองการพิมพ์.
- สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. (2544). กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนภาษาไทย. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- สิทธา พินิจกวาด และคณะ. (2514). การเขียนและการพูด. กรุงเทพฯ: สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2537). รายงานการประเมินความสามารถทางภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ปีการศึกษา 2534. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2548). แบบฝึกหัดสาระการเรียนรู้พื้นฐานภาษาไทย เล่ม 1 ชุดพื้นฐานการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- (2548). แบบฝึกหัดสาระการเรียนรู้พื้นฐานภาษาไทย เล่ม 3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.. (2548). แบบฝึกหัดสาระการเรียนรู้พื้นฐานภาษาไทย เล่ม 3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

- พุทธศักราช 2544. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. (2528). เอกสารเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านกับกระบวนการคิด. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. เอกสารอัดสำเนา.
- อัจฉิมา เกิดผล, ม.ล. (2533). หลักการเขียน. ในภาษาไทย 1. บรรณาธิการโดยดวงใจ ไทยอุบุญ; และ แอนน์ รัตนกร. หน้า 74. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุทัยวรรณ ปิ่นประชาสรร. (2538). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเขียนภาษาไทยและความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาระหว่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยการเขียนใช้แบบฝึกการเขียนอย่างสร้างสรรค์กับแบบฝึกตามคู่มือครูของกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. กรุงเทพฯ: ภาคหลักสูตรการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- (2540). การละครสำหรับครูประถม. เอกสารประกอบการสอนวิชาประถม 461. กรุงเทพฯ: ภาคหลักสูตรการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- (2552). การพัฒนาทักษะการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้แบบฝึกด้วยวรรณกรรมรามเกียรติ์. กรุงเทพฯ: โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม).
- อัจฉรา ชิวพันธ์. (2532). กิจกรรมการเขียนสร้างสรรค์ในชั้นประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- อารี รังสินันท์. (2526). ความคิดสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ: ชนะการพิมพ์.
- อำไพ ลัคนานุสรณ์. (2545). การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความสามารถทางการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ผังมโนทัศน์ กับการสอนตามคู่มือครู. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Anderson Ronald D; and others. (1970). **Developing Children Thinking**. New York: Hasting House.
- Ausubel, David P. (1963). **Educational Psychology: A Cognitive View**. New York: Holt Rinehart and Winston.
- (1968). **Educational Psychology: A Cognitive View**. New York: Holt. Rinehart and Winston Inc.
- Barry, Gerald C. (1974, June). Teacher Open – Close Mindedness As A Predictor of Student Creativity Progress. **Dissertation Abstracts International**. 34: 7577 – A.
- Bentley, Joseph C. (1965). Creative and Academic Achievement. **The Journal of Educational Research**. 59: 269 – 272.

- Car, Eilen M. and others. (1983, March). "The Effect of Inference Training on Children's Comprehension of Expository," **Journal of Reading Behavior**. 15(3): 1-8.
- Cliburn, Joseph W. (1987, December). "Helping Students Understand Physiology Interaction: A Concept Mapping Activity," **The American Biology Teacher**. 49(12): 426-427.
- Coon, Arthur M. (1987). Brainstorming: A Creative Problem Solving Technique. **Psychological Abstract**. 3: 7A.
- Cooper, J. David and others. (1979). **To What and How of Reading Instruction**. 2nd ed. Ohio: Meritt Publishing Company.
- Guilford, J.P. (1959). **Personality**. New York: McGraw - Hill.
- Goodman, Keneth. (1971). **The Psychology of Second Language Learning Cambridge**. Cambridge University Press.
- Haris, Albert J.; & Edwaed R. Sipay. (1979). **How to Teach Reading**. New York: Longman, Inc.
- Hair, W.E. & Smith, M.G. (1976). **Astrophys. J.**, 207, 1035.
- Haydon, Deborah M. (1987). **An Interpretation of the Writing Process and Written Language Strategies Used by Selected Group of Hearing Impaired Children**. Missouri: University of Missouri – Columbia.
- Heaton, J.B. (1975). **Writing English Language Test**. London: Longman Group Limited.
- Hulett, Joycelin Brown. (1968, September). "Third Grade Writings: Their Relationship with Reading," **Dissertation Abstracts International**. 47(3): 847-A.
- Hurlock, Elizabeth B. (1964). **Child Development**. 4th ed. New York: McGraw – Hill.
- Smith, James A. (1973). **Creative Teaching of the Language Arts in Elementary School**. Ally and Bacon, Inc.
- Savies, N.F. & M. Omberg. (1987, March). "Peer group Teaching and Composition Class," **System**. 15(3): 313-323.
- Taylor, I.A. (1959). **Creativity**. New York: Hasting House.
- Tony Buzan. **Mind Mapping**. (2554). สืบค้นเมื่อ 5 เมษายน 2554. จาก <http://www.buzanworld.com/mindmaps.asp>
- Torrance, Paul E. (1962). **Guiding Creative Talent**. New York: Prentice – Hall, Inc.
- Torrance, Paul E. (1964). **Education and The Creative Potential**. Minneapolis: The Lund Press, Inc.

- Miller, Wilma H. (1972). **The First R: Elementary Reading Today**. New York: Holt - Rinehart and Winston.
- Moreia, Marco A. (1979, September). "Concept Maps as a Tool for Teaching," **Journal of College Science Teaching**. 11(9): 283-286.
- Novak, Joseph D. & Gowin, D. Bob. (1984). **Learning How to Learn**. London: Cambridge University Press.
- Raygor, A.L. & Raygor, R.D. (1985). **Effective Reading: Improving Reading Rates and Comprehension**. New York: McGraw-Hill Book Company.
- Rumelhart, D.E. (1981). "Schemata: The Building Blocks of Cognition," John Guthrie (Ed.). **Comprehension and Research Reviews**. International Reading Association.
- White, Ronald V. (1980). "**Integrating Reading and Writing**," in **Second Selection from Modern English Teacher**. Essex: Longman Group Ltd.
- Zamel, Vivian. (1982, February). "Writing: The Process of Discovering Meaning," **TESOL Quarterly**. 16(2): 195-209.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐานภาษาพาที ชุดภาษาเพื่อชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

- บทที่ 6 ภูมิใจภาษาไทยของเรา หน้า 69-78
- บทที่ 7 คนดีมีสัจจะ หน้า 79-89

ภูมิใจภาษาไทยของเรา

รัฐบาลประกาศให้วันที่ ๒๙ กรกฎาคม ของทุกปีเป็นวันภาษาไทยแห่งชาติ โรงเรียนของน้ำผึ้ง มีการจัดกิจกรรมวันภาษาไทยแห่งชาติ ดังเช่นทุกปี เช่น การโต้วาที การประกวดแต่งเรียงความและคำประพันธ์ การทายปัญหาคำศัพท์จากพจนานุกรม การแข่งขันอ่านฟังเสียง การจัดป้ายนิเทศแสดงผลงานของนักเรียน

เด็กๆ มาช่วยกันเตรียมงานล่วงหน้าในวันหยุด น้ำผึ้งและเพื่อนๆ กลุ่มหนึ่ง ซึ่งรับหน้าที่จัดป้ายนิเทศ พวกกันมาแต่เช้า

“เอ๊ะ... ป้านี้ทำไมดูไม่มาสักที เห็นว่าจะไปซื้อไส้กรอกปิ้งแล้ว หายไปเลย”

“มาโน่นแล้ว เป็นอะไรดูหน้ามุ่มเลย แล้วไส้กรอกล่ะ”

ดูซุห่อไส้กรอกให้เพื่อนดู พร้อมกับพูดด้วยน้ำเสียงหงุดหงิด “ดูซิ เราบอกแม่ค้าว่า เอาไส้กรอก ไหม้ไหม้ ๖ ไหม้ แต่แม่ค้าเอาไส้กรอก ไหม้ๆ มาให้เราทั้งนั้นเลย ขอเปลี่ยน ก็ไม่ยอม แม่ค้าบอกว่าก็เราสั่ง อย่างนี้ก็ต้องเอาอย่างนี้ไป”

เพื่อนๆ งงไปชั่วครู่ แต่แล้วก็หัวเราะกันจนแทบกลิ้ง “ไม่ไหม้” กับ “ไหม้ไหม้” เสียงเดียวกันนี่นา

ขณะที่เด็ก ๆ กำลังตัดตัวอักษรเตรียมจัดป้าย เสียงใครคนหนึ่ง
บ่นดังๆ “สระโหายไปไหน เมื่อกี้ยังเห็นอยู่เลย”

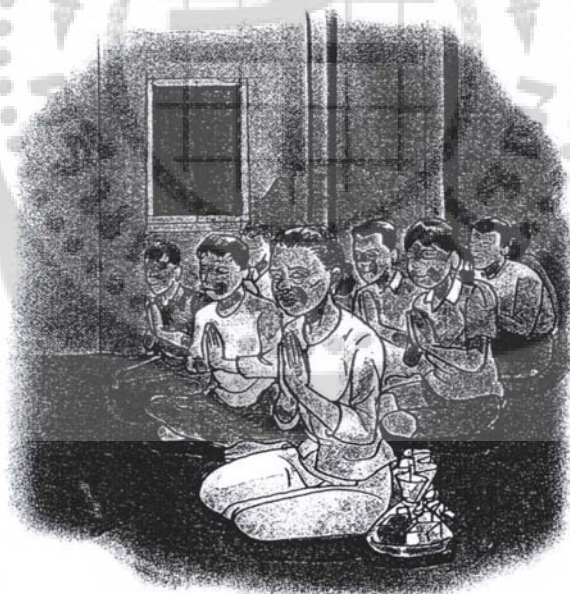
เป้งได้ยินแว่วๆ รีบหันมาตอบทันที “โไปตักน้ำที่สระ”

จบคำพูดของเป้ง เพื่อนๆ หัวเราะกันตวงออีก “ ‘สระโ’ จะเดินไป
สระน้ำได้อย่างไรเป้ง เราถามหาตัวสระ ไม่ได้ถามหานายโ”

ถึงวันงาน โรงเรียนงดการเรียนการสอนในภาคบ่าย เพื่อให้นักเรียน
ร่วมกิจกรรมวันภาษาไทยตามความสนใจ

แก้วตาสนใจเรื่องการแต่งเรื่อง จึงเดินไปดูป้ายที่จัดแสดงผลงาน
มีเรื่องหนึ่งที่แก้วตาสนใจ ผู้เขียนนำคำที่ออกเสียงเหมือนกัน แต่เขียน
ไม่เหมือนกัน มาแต่งเรื่องได้อย่างน่าสนใจ

คุณย่าของฉัน

คุณย่าเกิดวันพุธ แต่ชอบไปวัดทุกวันศุกร์ เอาดอกพุท
 สีขาวกลิ่นหอม ไปบูชาพระพุทธรูปองค์ใหญ่ คุณย่าบอกว่ามี
 ความสุขที่ได้ทำอย่างนั้น ถ้าตรงกับวันพระ มีพระธรรมเทศนา
 คุณย่าบอกว่าเหมือนได้รับรางวัล เพราะพระธรรมจะช่วยให้มี
 ปัญญา แก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น คุณย่าจะถ่ายทอดความรู้
 นี้ให้แก่ลูกหลานด้วย

พอลบจากวัด คุณย่าบอกพ่อว่า วันเสาร์นี้ถ้ามีเวลาว่าง
 ให้ช่วยตัดหญ้าบริเวณเสาไฟฟ้า ใกล้ต้นหว้าที่ทำน้ำหน้าบ้าน
 ด้วย มันรกมากไม่น่าดู คุณย่าสงสัยว่าบริเวณนั้น นอกจาก
 จะเป็นที่อยู่อาศัยของพวกสัตว์มีพิษแล้ว ยังอาจเป็นที่หลบซ่อน
 ของพวกเกเรไม่ซื่อสัตย์อีกด้วย คนที่ไม่มีคุณค่าเหล่านี้ มักจะ
 เป็นช้ำยาเสพติด และสุดท้ายมักจะฆ่ากันเอง เพื่อประโยชน์
 ส่วนตัว

คู่กับโอ ทั้งสองคนนี้ มีความแม่นยำ เรื่องการอ่านออกเสียง ไม่ว่าจะ
 จะเป็นคำควบกล้ำ คำ ร ล ทั้งสองคนนี้จะได้รับคำชมอยู่เสมอ ดังนั้น
 คู่กับโอจึงสนใจสมัครแข่งขันอ่านออกเสียง

คู่ได้ใบอ่านดังนี้

ปักเป้าว่าวลอยคว้าง
 ดุมรถเรียกว่าเพลลา
 กรีตามความญไป
 พลีชีพเกียรติสูงเด่น

ดูเบื้องล่างปลาปักเป้า
 ช่างเจียบเหงาเพลลาเย็น
 กรีกุ้งใหญ่แหลมแลเห็น
 พลีกรรมนำสุขใจ

ภาคผนวก ก

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐานภาษาพาที ชุดภาษาเพื่อชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

บทที่ 6 ภูมิใจภาษาไทยของเรา หน้า 69-78

บทที่ 7 คนดีมีสัจจะ หน้า 79-89

ภูมิใจภาษาไทยของเรา

รัฐบาลประกาศให้วันที่ ๒๙ กรกฎาคม ของทุกปีเป็นวันภาษาไทยแห่งชาติ โรงเรียนของน้ำผึ้ง มีการจัดกิจกรรมวันภาษาไทยแห่งชาติ ดังเช่นทุกปี เช่น การโต้วาที การประกวดแต่งเรียงความและคำประพันธ์ การทายปัญหาคำศัพท์จากพจนานุกรม การแข่งขันอ่านฟังเสียง การจัดป้ายนิเทศแสดงผลงานของนักเรียน

เด็กๆ มาช่วยกันเตรียมงานล่วงหน้าในวันหยุด น้ำผึ้งและเพื่อนๆ กลุ่มหนึ่ง ซึ่งรับหน้าที่จัดป้ายนิเทศ พวกกันมาแต่เช้า

“เอ๊ะ... ป้านี้ทำไมดูไม่มาส์กที เห็นว่าจะไปซื้อไส้กรอกบั้งแล้ว หายไปเลย”

“มาโน่นแล้ว เป็นอะไรดูหน้ามุ่มเลย แล้วไส้กรอกล่ะ”

ดูซู่ห่อไส้กรอกให้เพื่อนดู พร้อมกับพูดด้วยน้ำเสียงหงุดหงิด “ดูซิ เราบอกแม่ค้าว่า เอาไส้กรอกไหม้ไหม ๖ ไหม แต่แม่ค้าเอาไส้กรอกไหม้ๆ มาให้เราทั้งนั้นเลย ขอเปลี่ยนก็ไม่ยอม แม่ค้าบอกว่าก็เราสั่งอย่างนี้ก็ต้องเอาอย่างนี้ไป”

เพื่อนๆ งงไปชั่วครู่ แต่แล้วก็หัวเราะกันจนแทบกลิ้ง “ไหม้ไหม้” กับ “ไหม้ไหม้” เสียงเดียวกันนี้

ขณะที่เด็ก ๆ กำลังตัดตัวอักษรเตรียมจัดป้าย เสียงใครคนหนึ่ง
 บ่นดั่งๆ “สระโอหายไปไหน เมื่อกี้ยังเห็นอยู่เลย”
 เป้งได้ยินแว่วๆ รีบหันมาตอบทันที “โอไปตักน้ำที่สระ”
 จบคำพูดของเป้ง เพื่อนๆ หัวเราะกันตัวงออีก “ ‘สระโอ’ จะเดินไป
 สระน้ำได้อย่างไรเป้ง เราถามหาตัวสระ ไม่ได้ถามหานายโอ”

ถึงวันงาน โรงเรียนงดการเรียนการสอนในภาคบ่าย เพื่อให้นักเรียน
 ร่วมกิจกรรมวันภาษาไทยตามความสนใจ

แก้วตาสนใจเรื่องการแต่งเรื่อง จึงเดินไปดูป้ายที่จัดแสดงผลงาน
 มีเรื่องหนึ่งที่แก้วตาสนใจ ผู้เขียนนำคำที่ออกเสียงเหมือนกัน แต่เขียน
 ไม่เหมือนกัน มาแต่งเรื่องได้อย่างน่าสนใจ

คุณย่าของฉัน

ในโลกนี้มีอะไรเป็นไทยแท้

ในโลกนี้มีอะไรเป็นไทยแท้
 ทุกคนมีคนจนแต่ต้นมา
 เด็กตะโกนก๊ากก้องร้องเรียกแม่
 ไม่มีต่างภาษามาปะปน
 แม่อยากให้ลูกรักได้พักผ่อน
 สำเนียงกล่อมร่ายร้องทำนองไทย
 พอโตขึ้นส่งเจ้าเข้าโรงเรียน
 ภาษาไทยนั้นได้พัฒนา
 บ้างชอบอ่านถ้อยคำทำนองเสนาะ
 มีเสียงวรรณยุกต์ทุกทุกชั้น
 ฉะนั้นหรือจะไม่ให้รักเจ้า
 เกิดเป็นไทยคนหนึ่งเราจึงมี

ของไทยแน่แท้หรือคือภาษา
 ใช้ภาษาไทยทั่วทุกตัวคน
 เริ่มใช้คำไทยแท้มาแต่ต้น
 ทุกทุกคนก็สุขสบายใจ
 ก็ไกวเปลให้นอนจนหลับไหล
 ตีตุแต่สมัยโบราณมา
 ได้เริ่มอ่านเริ่มเขียนเรียนภาษา
 เป็นภาษาขีดเขียนให้เรียนกัน
 ภาษาไทยไพเราะไม่แปรผัน
 ชับร้องกันได้ง่ายคล้ายดนตรี
 ภาษาไทยของเรามีศักดิ์ศรี
 ของดีดีชื่อว่า “ภาษาไทย”

(หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล, ในโลกนี้มีอะไรเป็นไทยแท้.)

อ่านเพิ่ม เต็มความหมาย

กิจกรรม (กิด-จะ-กำ)	การที่ผู้เรียนปฏิบัติกรอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อการเรียนรู้
คำประพันธ์	บทร้อยกรอง
ดอกพุด	ชื่อดอกไม้ชนิดหนึ่ง ดอกสีขาวกลิ่นหอม
ต้นหว้า	ชื่อไม้ต้นขนาดใหญ่ มีผลสุกสีม่วงดำ กินได้
ทำนองเสนาะ	วิธีการอ่านออกเสียงอย่างไพเราะ ตาม ลีลาของบทร้อยกรอง
แปรผัน	เปลี่ยนแปลงไป, กลับกลายไป
พระธรรมเทศนา (พระ-ท่า-มะ-เทศ-สะ-ทนา)	การแสดงธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า
เพลา (เพ-ลา)	กาล, คราว
เพลา (เพลา)	แกนสำหรับสอดในตุ้มรถหรือตุ้มเกวียน
มุ่ม	อาการที่ยิ้มไม่ออกเพราะไม่พอใจ เช่น หน้ามุ่ม
รัฐบาล (รัต-ตะ-บาน)	องค์กรปกครองประเทศ, คณะบุคคลที่ ใช้อำนาจบริหารในการปกครองประเทศ
วันพระ	วันประชุมถือศีลฟังธรรมในพระพุทธ- ศาสนา เดือนหนึ่งมี ๔ วัน คือวันขึ้น ๘ ค่ำ ขึ้น ๑๕ ค่ำ แรม ๘ ค่ำ และแรม ๑๕ ค่ำ ยกเว้นบางเดือนเป็นแรม ๑๔ ค่ำ

ศักดิ์ศรี

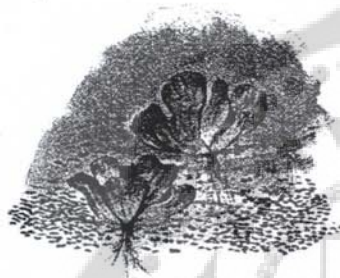
สำเนียง

เสลา (เส-ลา)

เสลา (สะ-เทลา)

แห่แหน (แห่-แหน)

แหน (แหน)

เกียรติศักดิ์

เสียง, น้ำเสียง

หิน

ชื่อไม้ต้นชนิดหนึ่งใบมีขน ดอกสีขาว

ออกเป็นช่อใหญ่ตามปลายกิ่ง

ห้อมล้อมระว่างกันไปเป็นชบวน

ชื่อไม้หน้าชนิดหนึ่ง ใบเล็กกลม ลอยอยู่

ตามน้ำหนึ่ง มักใช้คู่กับจอกว่า จอกแหน

(จอกเป็นชื่อไม้หน้าชนิดหนึ่งลอยอยู่บน

ผิวน้ำ ไม่มีลำต้น มีแต่รากเป็นกลุ่มใหญ่

ใบเป็นแผ่นสีเขียวสดซ้อนๆ กันเป็นกลุ่ม)

อ่านประโยค

นักเรียนร่วมกันทำกิจกรรมที่โรงเรียน

ต่อสู้คำประพันธ์เข้าประกวด เนื่องในวันภาษาไทยแห่งชาติ

โออ่านทำนองเสนาะได้ไพเราะมาก

ทุกๆ วันพระ จะมีการแสดงพระธรรมเทศนาในวัด

รัฐบาลเชิญชวนให้ทุกคนช่วยกันประหยัดน้ำ ประหยัดไฟ

ภาษาไทยเป็นศักดิ์ศรีของชาติที่เราควรรักษา

อธิบายเพิ่ม เติมความรู้

อ่านและสังเกตคำพ้องเสียง

สุข	สุข	คุณย่ากินมะม่วงสุกอย่างมีความสุข
ทุก	ทุกซ์	เราทุกคนล้วนแต่พบกับความทุกข์มาแล้ว
คั้น	ชั้น	ฉันเก็บที่คั้นหนังสือได้ที่ชั้นบันได
เยาว์	เยา	เด็กวัยเยาว์ควรซื้อของราคาเยา
พันธุ์	พรรณ	ในสวนมีพันธุ์ไม้นานาพรรณ
สรร	สรรค์	ครูเลือกสรรผลงานสร้างสรรค์ของนักเรียนเพื่อ ส่งเข้าประกวด
โจษ	โจทก์	ผู้คนโจษกันว่าโจทก์ฟ้องจำเลยผิดตัว
หน้า	หน้า	เราควรร่วมมือกันตกแต่งหน้าบ้านให้น่ามอง

อ่านและสังเกตคำพ้องรูป

กรี (กรี)	กรีของกุ้งยาวและแหลมมาก
กรี (กะ-รี)	มีกรีไซลงใหญ่อยู่ในป่า
พลี (พลี)	ทหารพลีชีพเพื่อชาติ
พลี (พะ-ลี)	เครื่องพลีกรรมในพิธีบวงสรวง มี หัวหมู เปิด ไก่ ฯลฯ
เพลา (เพลา)	เขาบรรทุทุกของหนักจนทำให้เพลากวียนหัก
เพลา (เพ-ลา)	เพลาเข้าอากาศสดชื่น
ปักเป้า(ปัก-เป้า)	ปักเป้าเป็นชื่อว้าวชนิดหนึ่ง
ปักเป้า (ปัก-กะ-เป้า)	ปลาปักเป้าเป็นปลาทะเลมีหนามแหลม

ชวนกันคิด ช่วยกันตอบ

๑. นักเรียนต้องการจัดกิจกรรมอะไรบ้างในวันภาษาไทยแห่งชาติที่โรงเรียน
๒. นักเรียนคิดว่า การรู้ความหมายของคำให้ประโยชน์ในการใช้ภาษาอย่างไร

ชวนกันค้นคว้า

แบ่งนักเรียนเป็น ๒ กลุ่ม ช่วยกันค้นคว้าหาคำพ้องรูปและพ้องเสียงจากหนังสือเรียนหรือพจนานุกรม

ชวนกันพูด ชวนกันฟัง

จัดกิจกรรมเชิญเพื่อนหรือนักเรียนชั้นอื่น มาร่วมแสดงความคิดเห็นในหัวข้อ “เรารักและภูมิใจภาษาไทยของเรา”

ชวนกันเขียน

เขียนอธิบายความสำคัญของภาษาไทยในชีวิตประจำวัน และกิจกรรมที่ควรจัดในวันภาษาไทยแห่งชาติ หรือเรื่องอื่นๆ ที่สนใจ โดยแบ่งเนื้อความเป็น ๒ ย่อหน้า

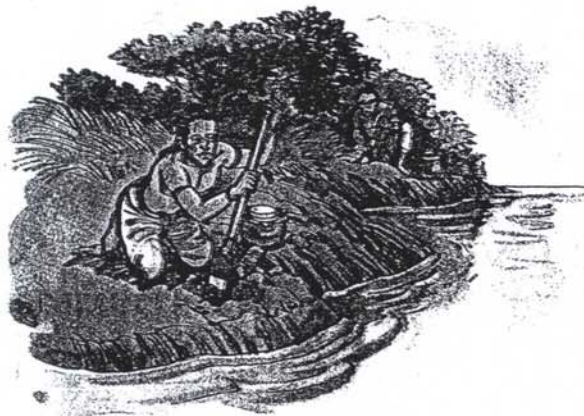
คนดีมีสัจจะ

ทุกเช้าวันอาทิตย์ คุณยายจะเปิดวิทยุรายการบรรยายธรรมะให้ หนูอยู่กับโหน่งฟัง แรกๆ หนูอยู่กับโหน่งฟังไม่ค่อยรู้เรื่อง แต่พอมีนิทานเล่า ประกอบเมื่อใด ทั้งสองจะฟังอย่างตั้งใจเพราะเรื่องสนุก คุณยายบอกว่า นิทานที่เล่าประกอบการบรรยายธรรมะเป็นนิทานชาดก

“โหน่งมาเร็ว นิทานชาดกมาแล้ว” หนูเรียกน้องชายซึ่งกำลัง วิ่งเล่นกับเจ้าแตรมให้มาฟังนิทานด้วยกัน เสียงผู้บรรยายชวนฟัง ทำให้ สองพี่น้องรีบมานั่งฟังใกล้ๆ วิทยุ “สัจจะ หมายถึง ความตรง ความแท้ ความแน่นอน คนไม่มีสัจจะ คือ คนไม่ตรง ไม่แท้ ไม่แน่นอน เป็นธรรมะ ที่ทันสมัย ตอนนี้เป็นเด็ก เราก็ต้องฝึกตัวเราให้มีสัจจะ ดังเรื่อง ผู้มีสัจจะ ที่จะเล่าต่อไปนี้...”

ในอดีตกาล มีเจ้าชายองค์หนึ่งเป็นคนกระด้างหยาบคาย ไม่เป็นที่รักของใคร วันหนึ่งเจ้าชายสรลงน้ำอยู่กับบริวารใน

แม่น้ำ ทรงนึกอยากเล่นให้สนุก จึงให้บริวารพาออกไปเล่น
ที่กลางแม่น้ำ พวกบริวารไม่ชอบเจ้าชาย เมื่อได้โอกาสจึงพา
เจ้าชายออกไปกลางน้ำ และพากันหนีขึ้นฝั่ง เจ้าชายจึงถูก
กระแสน้ำพัดพาไป ขณะนั้นพระองค์ทอดพระเนตรเห็นท่อนไม้
ท่อนหนึ่ง จึงทรงคว้าท่อนไม้มาเกาะไว้ แล้วกินแสง

ครั้งนั้นยังมีเศรษฐี ๒ คน ร่ำรวยมาก กลัวจะถูกปล้นจึงฝัง
ทรัพย์สมบัติไว้ใกล้ฝั่งแม่น้ำ ต่อมาเศรษฐีทั้ง ๒ คนตาย คนหนึ่ง
ไปเกิดเป็นงูเผ่าทรัพย์สมบัติ ส่วนอีกคนหนึ่งไปเกิดเป็นหนู
เผ่าสมบัติเช่นกัน เมื่อฝนตก
น้ำท่วมชุมทรัพย์ ทั้งงูและ
หนูเจ้าของสมบัติ จึงออก
จากรูว่ายน้ำหนีมา สัตว์
ทั้งสองเห็นท่อนไม้ที่เจ้าชาย
ทรงเกาะลอยผ่านมา จึงพา
กันขึ้นไปเกาะอยู่บนท่อนไม้
นั้นด้วย

ที่ริมฝั่งแม่น้ำ มีต้นจิวฎกกระแสน้ำพัดจนโคล่นลงมา ทำให้นกแขกเต้าตัวหนึ่งซึ่งทำรังอยู่บนต้นจิวไม่มีที่อาศัย เมื่อเห็นท่อนไม้ซึ่งมีเจ้าชายและสัตว์ทั้งสองเกาะอยู่ลอยน้ำมา มันจึงบินไปเกาะอยู่ด้วย เจ้าชายกับหนู งู และนกแขกเต้าเกาะท่อนไม้ลอยไปตามกระแสน้ำ จนถึงอาศรมของพระดาบส พระดาบสช่วยเจ้าชายและสัตว์ขึ้นจากน้ำแล้วพาไปยังอาศรม โดยรีบก่อไฟให้ความอบอุ่นแก่สัตว์ทั้งสามก่อน เพราะเห็นว่ามีความกลัวกว่าเจ้าชาย เมื่อให้อาหารก็ให้แก่สัตว์ทั้งสามนั้นก่อน เจ้าชายทรงเข้าพระทัยผิด คิดว่าพระดาบสไม่นับถือพระองค์ แต่ไปนับถือสัตว์จึงผูกใจเจ็บ

เวลาผ่านไป ๓ วัน เจ้าชายและสัตว์ทั้งสามแข็งแรงแล้ว จึงมาบอกลาพระดาบส

“พระคุณเจ้า เมื่อข้าพเจ้าเป็นใหญ่เป็นโตแล้ว ขอให้ท่านไปหาเถิด ข้าพเจ้าจะอุปการะท่าน” เจ้าชายตรัส แล้วเสด็จกลับเมือง

“พระคุณเจ้า ช่วยชีวิตข้าพเจ้าไว้แท้ๆ ข้าพเจ้ามีสมบัติมากมาย เมื่อใดที่ท่านต้องการสมบัติ ขอให้ไปที่ริมฝั่งแม่น้ำ แล้วเรียกข้าพเจ้าว่า ยาว ยาว เถิด แล้วข้าพเจ้าจะมาพบท่าน” หนูพูดแล้วก็จากไป

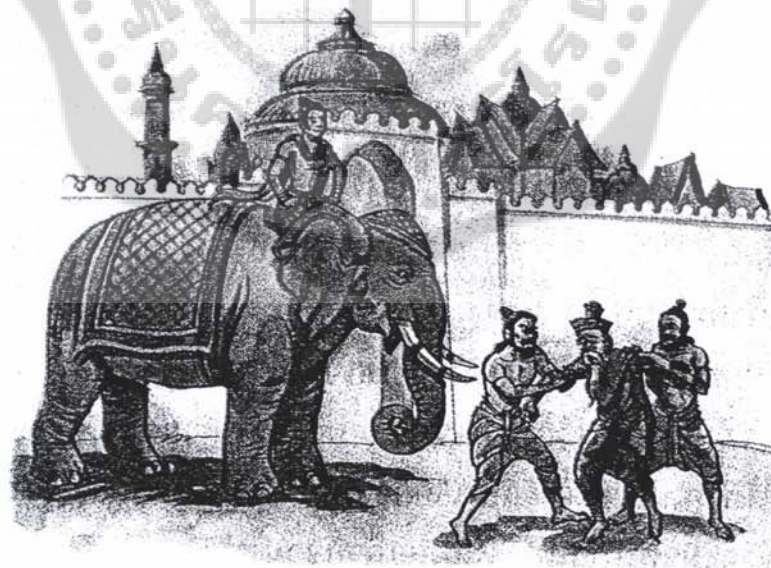
“พระคุณเจ้า ช่วยชีวิตข้าพเจ้าให้รอดพ้นจากความตาย ข้าพเจ้าก็มีสมบัติมากเหมือนกัน เมื่อใดที่ท่านต้องการสมบัติ ขอให้ไปที่ริมฝั่งแม่น้ำ แล้วเรียกข้าพเจ้าว่า หนู หนู เถิด แล้วข้าพเจ้าจะมาพบท่าน” หนูพูดแล้วก็จากไป

นกแขกเต้ากราบพระดาบส แล้วพูดว่า “พระคุณเจ้า ข้าพเจ้าไม่มีสมบัติเหมือนงูและหนู แต่เมื่อใดที่ท่านต้องการข้าว ขอให้ไปหาที่ริมแม่น้ำเถิด” นกแขกเต้าพูดแล้วก็บินจากไป

ต่อมาไม่นานพระดาบสคิดจะทดสอบความมีสัจจะของ เจ้าชายและสัตว์ทั้งสาม จึงออกเดินทางไปที่ริมฝั่งแม่น้ำ เพื่อไป พบงู เมื่อไปถึงแล้วจึงร้องเรียกว่า “ยาว ยาว” งูก็เลื้อยออกมา ผงกหัวเป็นเชิงค้ำับ และบอกว่าจะยกสมบัติให้ พระดาบส บอกว่า “ดีแล้วๆ ต้องการเมื่อไรจะมาบอก”

แล้วพระดาบสก็ไปพบหนู ร้องเรียกว่า “หนู หนู” หนูก็วิ่ง ออกมาพบและจะยกสมบัติให้ พระดาบสบอกเช่นเดียวกับบองงู

จากนั้นพระดาบสก็ไปหานกแขกเต้า นกแขกเต้าเห็น พระดาบส ก็บินโฉบลงจากยอดไม้จะไปหาข้าวมาให้ แต่พระดาบส ให้รอไว้ก่อน

พระดาบสเห็นสัจจะความจริงใจของสัตว์ทั้งสาม จึงใคร่จะทดสอบเจ้าชายดูบ้าง เมื่อพระดาบสเข้าไปในเมือง เวลานั้นเจ้าชายได้เป็นพระราชแล้ว กำลังประทับบนหลังช้างเสด็จเสียบพระนคร เจ้าชายทอดพระเนตร เห็นพระดาบสแต่ไกล ก็จำได้ จึงมีรับสั่งให้ทหารไปจับพระดาบสมาเพียนดี พระดาบสไม่แสดงความกลัวแต่อย่างใด กลับพูดขึ้นมาว่า “ไม้ออย น้ามาดีกว่าคนบางคน”

ชาวเมืองที่มีปัญญารู้จักคิด จึงถามเรื่องราว พระดาบสก็เล่าให้ฟังตั้งแต่ต้น เมื่อชาวเมืองรู้เรื่อง ต่างเห็นพ้องต้องกันว่า พระราชาไม่รู้คุณผู้ช่วยชีวิต คนใจร้ายเช่นนี้จะนำความเจริญมาสู่บ้านเมืองได้อย่างไร ชาวเมืองจึงขับไล่พระราชาออกไปจากเมือง แล้วเชิญพระดาบสขึ้นเป็นพระราชาปกครองเมือง แต่พระดาบสปฏิเสธ พร้อมแนะนำให้ชาวเมืองคัดเลือกคนดีปกครองบ้านเมืองต่อไป

“พี่หน้อยครับ แล้วใครจะเป็นพระราชapakครองเมืองนี้ครับ” โท่ง
ถามด้วยความสงสัย

หน้อยครุ่นคิดในใจแล้วตอบว่า “คนดีซิจ๊ะ”

“คนดีเป็นอย่างไรครับ” โท่งถามต่อ

“พี่ก็ไม่รู้ละ ไปถามคุณยายกันเถอะ” หน้อยพูด

สองพี่น้องเดินไปนั่งข้างๆ คุณยาย ซึ่งกำลังนั่งจัดดอกไม้บูชาพระ

โท่งถามว่า “คุณยายครับ คนดีเป็นอย่างไรครับ”

คุณยายวางดอกไม้แล้วโอบกอดหลานทั้งสอง พลังพูดว่า “คนดี
นะหรือลูก ต้องเป็นคนที่มีความจริงใจ รักษาสิ่งจะ รู้จักคิด รู้จัก
ถนอมหัวใจคนอื่น แล้วยังมีอะไรอีกตั้งหลายอย่าง ไหนช่วยยายคิดอีก
หน่อยซิ หลานก็เป็นคนดีไม่ใช่หรือ ลองบอกยายบ้างซิว่า หลานทำ
อะไรบ้างที่ทำให้รู้สึกสบายใจและมีความสุข นั่นแหละคือความดี คนที่
ทำความดีก็คือคนดี”

เด็ก ๆ ช่วยหลานของคุณยาย คิดว่าคนดีเป็นอย่างไร ได้ไหม

คนดี ความดี

คนเอ๋ยคนดี	คือคนที่รู้จักคิดจิตแจ่มใส
แม้ประกอบกิจการงานใดใด	ก็ตั้งใจทำมันไม่สั่นคลอน
รู้ประหยัสดอดออมถนอมจิต	ไม่เพลิดเพลिनหลงผิดลืมหาคำสอน
ทั้งซื่อสัตย์จุนเจือเอื้ออาทร	คนอื่นก่อนตนที่หลังฟังไว้เอ๋ย
ความเอ๋ยความดี	คือความมีน้ำจิตมั่นไม่ทวันไหว
เอื้ออาธรรมีจิตช่วยด้วยเต็มใจ	สัญญาใดทำได้ตั้งวาจา
กตัญญูรู้คุณไม่คิดคด	รู้จักงดฮารมณคิตรีชยา
รู้ระวังใจ กาย และวาจา	รู้คุณค่าสิ่งดีงามไม่พยายามเอย

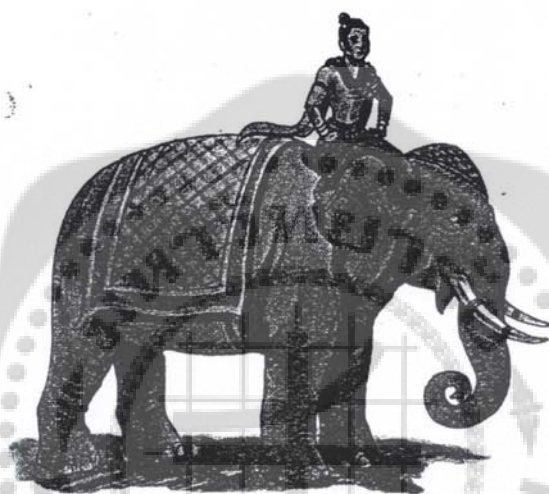

อาวณทิม เติยความหมาย

กันแสง	ร้องไห้
ชาตก (ชา-ดก)	เรื่องของพระพุทธเจ้าที่มีมาในพระชาติ ก่อนๆ
ตรัส	พูด
ทอดพระเนตร	มอง ดู
(ทอด-พระ-เนต)	
บรรยาย (บัน-ยาย)	ชี้แจงหรืออธิบายเรื่องให้ฟัง เล่าเรื่อง
บริวาร (บอ-ริ-วาน)	ผู้แวดล้อม หรือผู้ติดตาม
ปฏิเสธ (ปะ-ติ-เสด)	ไม่รับ ไม่ยอมรับ
ประทับ	นั่ง
ปัญญา	ความรู้รอบรู้ ความรู้ทั่ว ความฉลาด เกิดแต่เรียนและคิด
พระดาบส	ผู้บำเพ็ญตบะ
พระทัย	ใจ
พากเพียร	บากบั่น, พยายาม, มุ่งทำไม่ท้อแท้
ริษยา	ความไม่ยอมให้คนอื่นได้ดี
เศรษฐี (เสด-ถี)	คนมั่งมี
สรองน้ำ (สง-น้ำ)	อาบน้ำ
สัจจะ (สัด-จะ)	ความจริง ความจริงใจ
หยาม	ดูถูก, ดูหมิ่น
อดออม	ประหยัด
อาศรม (อา-สม)	ที่อยู่ของนักพรต

อ่านประโยค

เจ้าชายตรัสชอบใจที่พระฤๅษีช่วยชีวิตไว้
พระราชอาประทับบนหลังช้างเสด็จเลียบเมืองไปทอดพระเนตร
ความเป็นอยู่ของประชาชน

คำราชาศัพท์

อ่านคำราชาศัพท์

▷ ตรีศ	▷ เสวย	▷ ประทับ	▷ ทรงนึก
▷ สรงน้ำ	▷ รับสั่ง	▷ กั้นแสง	▷ ทอดพระเนตร
▷ พระองค์	▷ พระทัย	▷ พระเนตร	▷ พระเกศา
▷ พระนาสิก	▷ พระกรรณ	▷ พระหัตถ์	▷ พระบาท
▷ ฉันท	▷ อาพาธ	▷ จำวัด	▷ นมัสการ
			▷ มรณภาพ

คำราชาศัพท์ คือ ถ้อยคำที่ใช้กับพระเจ้าแผ่นดิน พระบรมวงศานุวงศ์ และพระสงฆ์

อ่านคำสุภาพ

คำทั่วไป

รู้
กิน
เกือบ
หัว
ตื่น
โกหก
อ้วก

คำสุภาพ

ทราบ
รับประทาน
รองเท้า
ศีรษะ
เท้า
พูดปด
อาเจียน

คำสุภาพ คือ คำที่ใช้เหมาะแก่กาลเทศะ และบุคคล

กิจกรรม

ชวนกันคิด ช่วยกันตอบ

๑. จากนิทานชาดก เรื่อง *ผู้มีสัจจะ* นักเรียนชอบตัวละครใดมากที่สุด เพราะอะไร และได้ข้อคิดอะไรจากนิทานเรื่องนี้
๒. จากบทอ่านเสริม *คนดี ความดี* มีความดีอะไรที่นักเรียนได้ทำไปแล้ว และคิดจะทำต่อไป

ชวนกันเล่า ชวนกันเขียน

๑. นอกจากนิทานเรื่อง *ผู้มีสัจจะ* ที่อ่านไปแล้ว นักเรียนเคยฟังนิทานหรืออ่านนิทานเกี่ยวกับการรักษาคำพูดหรือการรู้คุณผู้ช่วยเหลือบ้างหรือไม่ เล่าเรื่องให้เพื่อนๆ ฟัง
๒. ลองแต่งนิทานตามจินตนาการของนักเรียน โดยผูกเรื่อง สร้างตัวละครที่น่าสนใจ และแฝงข้อคิดเตือนใจด้วย
๓. นำนิทานที่แต่งมาอ่านให้ถูกต้องชัดเจน และน้ำเสียงให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง

ชวนกันค้นคว้า

นักเรียนแบ่งกลุ่มศึกษาเรื่อง คำราชาศัพท์และคำสุภาพโดยแบ่งแล้วรวบรวมทำเป็นเล่ม

ชวนกันแสดง

นักเรียนสรุปเรื่องย่อจากนิทานเรื่อง *ผู้มีสัจจะ* แล้วแบ่งกลุ่มแสดงบทบาทสมมุติตามเนื้อเรื่อง

ภาคผนวก ข

แผนการสอนแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์

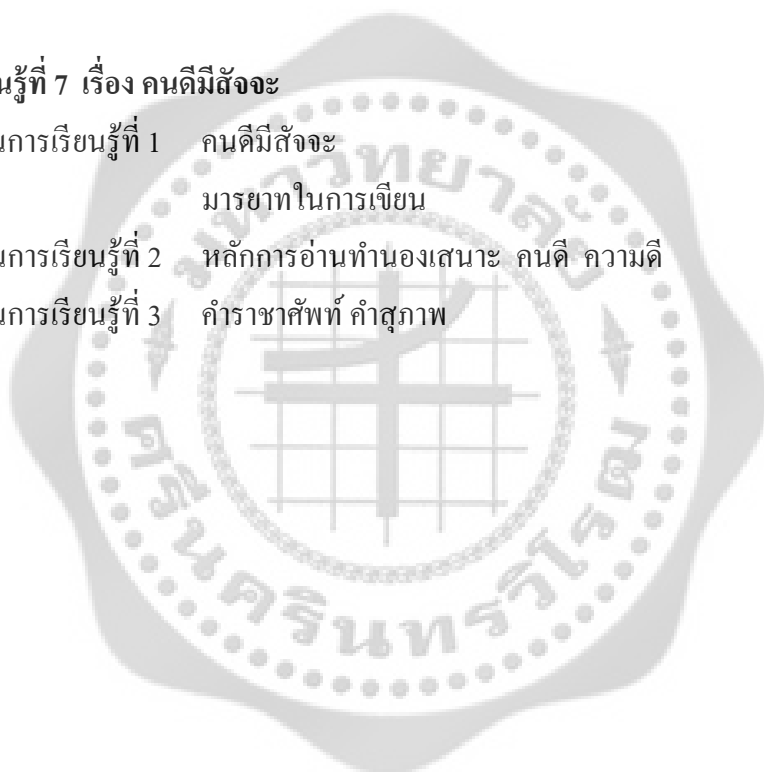
สาระการเรียนรู้ภาษาไทย

หน่วยการเรียนรู้ที่ 6

- แผนการเรียนรู้ที่ 1 มารยาทในการอ่าน
- แผนการเรียนรู้ที่ 2 การอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์
- แผนการเรียนรู้ที่ 3 การอ่านทำนองเสนาะ
- แผนการเรียนรู้ที่ 4 คำพ้องรูป
- แผนการเรียนรู้ที่ 5 คำพ้องรูป

หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง คนดีมีสัจจะ

- แผนการเรียนรู้ที่ 1 คนดีมีสัจจะ
มารยาทในการเขียน
- แผนการเรียนรู้ที่ 2 หลักการอ่านทำนองเสนาะ คนดี ความดี
- แผนการเรียนรู้ที่ 3 คำราชาศัพท์ คำสุภาพ

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)
 สาระการเรียนรู้ภาษาไทยระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ ๓ ภาคเรียนที่ ๑
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง ภูมิไวยากรณ์ของเรา (แผนการเรียนรู้ที่ ๑) เวลา ๒ คาบ
 มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๑.๑ ตัวชี้วัด ๑.๑๑, ๑.๑๒, ๑.๑๓, ๑.๑๔, ๑.๑๕

๑. ผลการเรียนรู้ (Learning Outcome)

การอ่านออกเสียง อ่านในใจ และเห็นความสำคัญของการอ่าน เพื่อตั้งคำถาม ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน เข้าใจความหมาย สรุปเนื้อหา และจับใจความสำคัญ

๒. ความคิดรวบยอดหลัก (Main Concept)

การอ่านในใจเป็นการอ่านที่เข้าใจเรื่องราวได้เพียงคนเดียว ผู้อ่านต้องใช้สมาธิ สติในการอ่าน ศึกษาคำยาก ตั้งจุดหมายในการอ่าน อ่านอย่างพินิจ พิจารณา จะทำให้จับใจความสำคัญและตอบคำถามของเรื่องที่อ่านได้

๓. หัวข้อสาระการเรียนรู้ (Sub Concept / Topic)

๑. การอ่านในใจ เรื่องในบทเรียนตามหลักการอ่านที่ดี
๒. การลำดับเหตุการณ์ของเรื่อง
๓. การตั้งคำถาม ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน
๔. การสรุปเนื้อหา และจับใจความสำคัญ

๔. สมรรถนะ

- ๑) ความสามารถในการเรียนรู้ การสื่อสาร
- ๒) ความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ
- ๓) ความสามารถในการแก้ปัญหา
- ๔)

๕. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- ๑) ซื่อสัตย์สุจริต
- ๒) มีวินัย
- ๓) ใฝ่เรียนรู้

๖. จุดประสงค์การเรียนรู้ (Learning Objective)

๑. นักเรียนสามารถอ่านในใจตามหลักการอ่านในใจที่ดีได้
๒. นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญและสรุปข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้
๓. นักเรียนสามารถตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้ และลำดับเหตุการณ์ของเรื่องได้ว่าเหตุการณ์ใดเกิดขึ้นก่อนหรือหลัง
๔. นักเรียนสามารถเขียนแผนที่ความคิดเรื่องมารยาทในการอ่านได้
๕. นักเรียนมีความสนใจในการร่วมกิจกรรม

๗. การออกแบบกิจกรรม (คาบที่ ๑)

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูให้นักเรียนอ่านคำยากในบทเรียน ๑๐ คำ ดังนี้

ภูมิใจ	อ่านว่า	พุม - ใจ
บรรยาย	อ่านว่า	บัน - ยาย
กิจกรรม	อ่านว่า	กิด - จะ - กำ
รัฐบาล	อ่านว่า	รัด - ละ - บาน
คำประพันธ์	อ่านว่า	คำ - ประ - พันธุ์
พระธรรมเทศนา	อ่านว่า	พระ - ทำ - มะ - เทด - สะ - หนา
พจนานุกรม	อ่านว่า	พด - จะ - นา - นุ - กรม
ปฏิเสธ	อ่านว่า	ปะ - ตี - เสด
ทอดพระเนตร	อ่านว่า	ทอด - พระ - เนด
เศรษฐกิจ	อ่านว่า	เสด - ถี

๒. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาความหมายของคำยากในบทเรียน

ขั้นสอน

๑. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาหลักการอ่านในใจที่เคยปฏิบัติมาในชั่วโมงที่ผ่านมา
๒. ครูแนะนำการอ่านในใจแก่นักเรียนเพิ่มเติม
๓. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับมารยาทในการอ่านหนังสือ
๔. ครูให้นักเรียนอ่านในใจหนังสือภาษาพาที บทที่ ๖ ภูมิไจภาษาไทยของเรา (หน้า ๖๕-๗๒)
๕. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับเนื้อเรื่องที่อ่าน สรุปใจความสำคัญของเรื่อง
๖. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น ๕ กลุ่ม กลุ่มละเท่า ๆ กัน ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากเรื่อง แล้วให้ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงาน

ขั้นสรุป

๑. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเรื่อง มารยาทในการอ่าน โดยใช้แผนที่ความคิด
๒. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ ข้อคิด ที่ได้จากเรื่อง ภูมิไจภาษาไทยของเรา

ขั้นฝึกทักษะ (คาบที่ ๒)

๑. ครูให้นักเรียนทำใบงาน เขียนแผนที่ความคิดของโทนี่ บูซาน (Tony Buzan) เรื่อง มารยาทในการอ่าน แล้วเขียนสรุปเรื่อง

ขั้นสร้างเจตคติ

๑. ให้นักเรียนบอกรู้สึกภูมิไจภาษาไทยของเรา เพราะเหตุใด
๒. ให้นักเรียนบอกคุณค่าของภาษาไทย เช่น ช่วยในการฟัง พูด อ่าน เขียน

ขั้นนำไปใช้

๑. ให้นักเรียนบอกว่าจะนำความรู้เกี่ยวกับภาษาไทยวันนี้ไปใช้อย่างไร
๒. นักเรียนสามารถแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับภาษาไทยในชีวิตประจำวันได้

๘. สื่อการเรียนรู้ / แหล่งการเรียนรู้

๑. บัตรคำ คำยากในบทเรียน ๑๐ คำ
๒. ใบงาน มี ๒ ใบ คือ
 - ๒.๑ ใบงานการสรุปใจความสำคัญและลำดับเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน
 - ๒.๒ ใบงานการเขียนแผนที่ความคิดเรื่องมารยาทในการอ่าน
๓. หนังสือสาระการเรียนรู้พื้นฐาน ชุด ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

๙. การประเมินผล

๑. วิธีการวัดผลและประเมินผล

๑.๑ การสังเกต

- การทำกิจกรรม เช่น การยกมือตอบ
- การอ่านหนังสือภาษาพาทีหน้า บทที่ ๖ เรื่อง ภูมิใจภาษาไทยของเรา (หน้า ๖๕ - ๗๑)

๑.๒ ตรวจสอบผลงาน

- ใบงาน มารยาทในการอ่าน

๒. เกณฑ์การประเมินผล

๑๐. การออกแบบวิธีการและเครื่องมือประเมินผล

ตัวชี้วัด	วิธีการ	เครื่องมือ	แหล่งข้อมูล	เกณฑ์
ความสนใจในการ ร่วมกิจกรรม	การสังเกต	แบบบันทึก การสังเกต	นักเรียน	0 = ต้องแก้ไข 1 = พอใช้ 2 = ดี 3 = ดีมาก
อ่านออกเสียง อธิบายความหมาย ของคำและข้อความ ที่อ่านได้ตามหลัก การอ่านที่ดีได้ อ่านและเขียนได้ ถูกต้อง	ตรวจใบงาน สรุปมารยาท ในการอ่าน	ใบงาน	นักเรียน	อ่านและเขียนทำใบงานได้ ดีมาก ถูกหมด ผลงานเรียบร้อย - ได้ 10 คะแนน เขียนถูกผิดทีละ 1 คะแนน - ได้ 9 คะแนน ผลงานดี เขียนผิด 1 แห่ง - ได้ 8 คะแนน ผลงานพอใช้ ผิด 2 แห่ง - ต่ำกว่า 7 คะแนน ต้องปรับปรุงแก้ไข

๑๑. การบันทึกหลังการเรียนการสอน

ผลการสอน

.....

.....

.....

ปัญหา / อุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ / แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

(ลงชื่อ) ผู้สอน

(.....)

ตำแหน่ง.....

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

ใบความรู้

เรื่อง

มารยาทในการอ่าน

มารยาทในการอ่าน

การอ่านมีความสำคัญมากในการเรียนรู้ เพราะทำให้สามารถจับใจความจากเรื่องที่อ่านที่ดีนั้น ควรมีมารยาทในการอ่าน ดังนี้

1. ขณะที่ย่าน ตั้งใจอ่าน "ไม่พูดคุย ไม่พุดคุย ไม่เล่น ไม่กินขนม ไม่อ่านเสียงดัง ขณะที่ย่านสามารถสรุปเรื่องราวเหตุผล ทำความเข้าใจ
2. หลังจากอ่าน เขียนสรุปเรื่องราวเหตุผลจับใจความสำคัญ ทำให้เข้าใจอ่านแล้ว เก็บเข้าที่
3. ไม่ทำลายหนังสือ เช่น ฉีก ตัดหนังสือ ไม่นอนอ่าน อ่านในที่สว่างระยะสายตาที่เหมาะสม

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

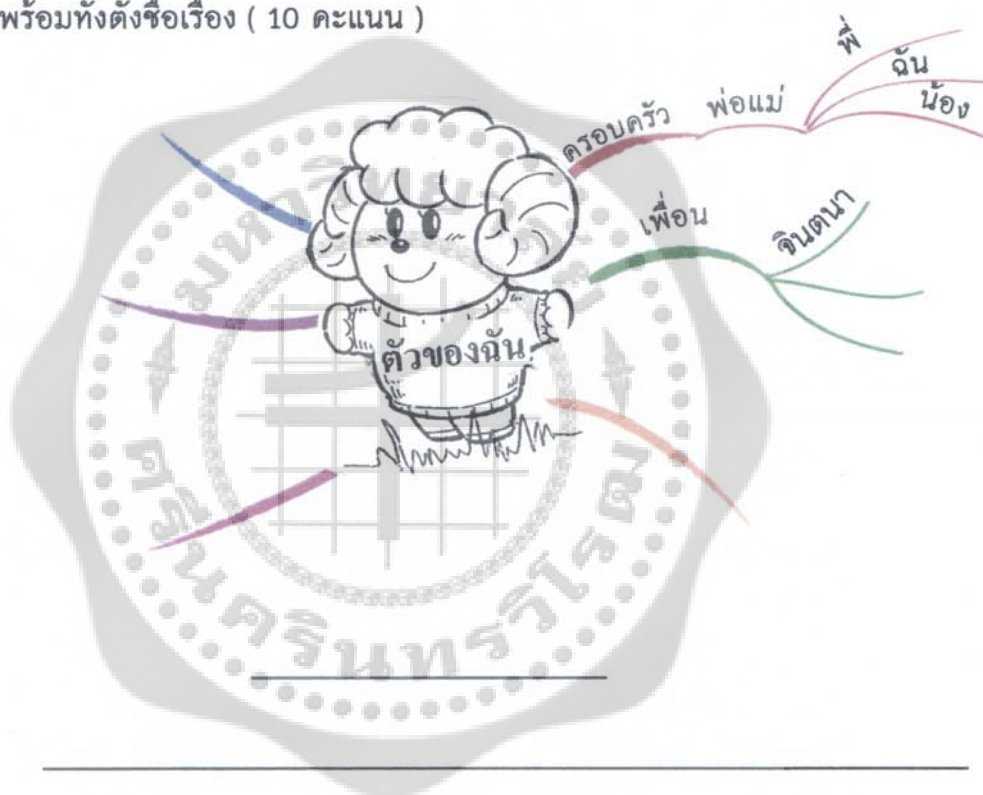
ชื่อ ชั้น ป.3/..... เลขที่

แบบทดสอบการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแผนที่ความคิดตามแบบของโทนี่ (Tony Buzan)

วาดภาพประกอบและระบายสีแล้วนำมาเขียนเรื่อง ตัวของฉัน

พร้อมทั้งตั้งชื่อเรื่อง (10 คะแนน)

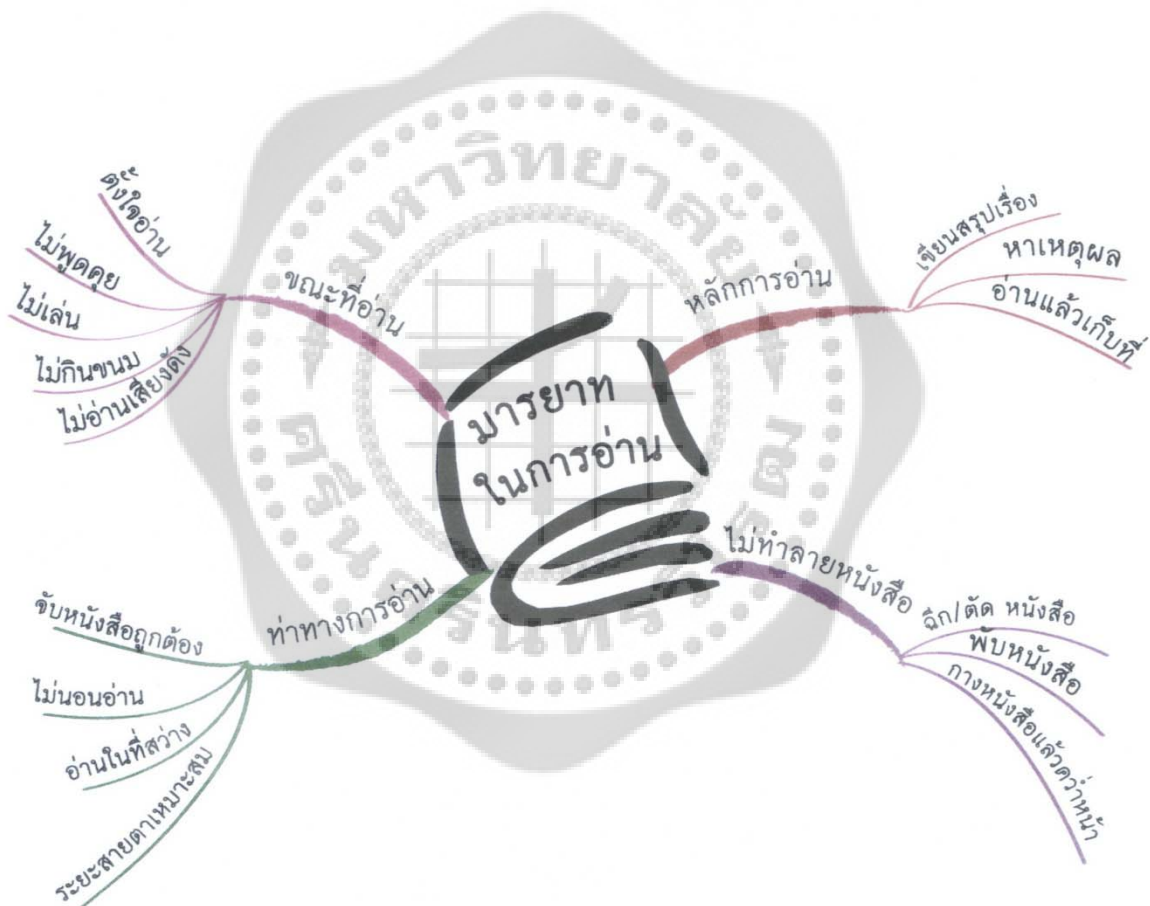

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

ชื่อ ชั้น ป.3/ เลขที่

ใบความรู้

แผนที่ความคิดตามแบบของโทนี่ (Tony Buzan) เรื่องมารยาทในการอ่าน

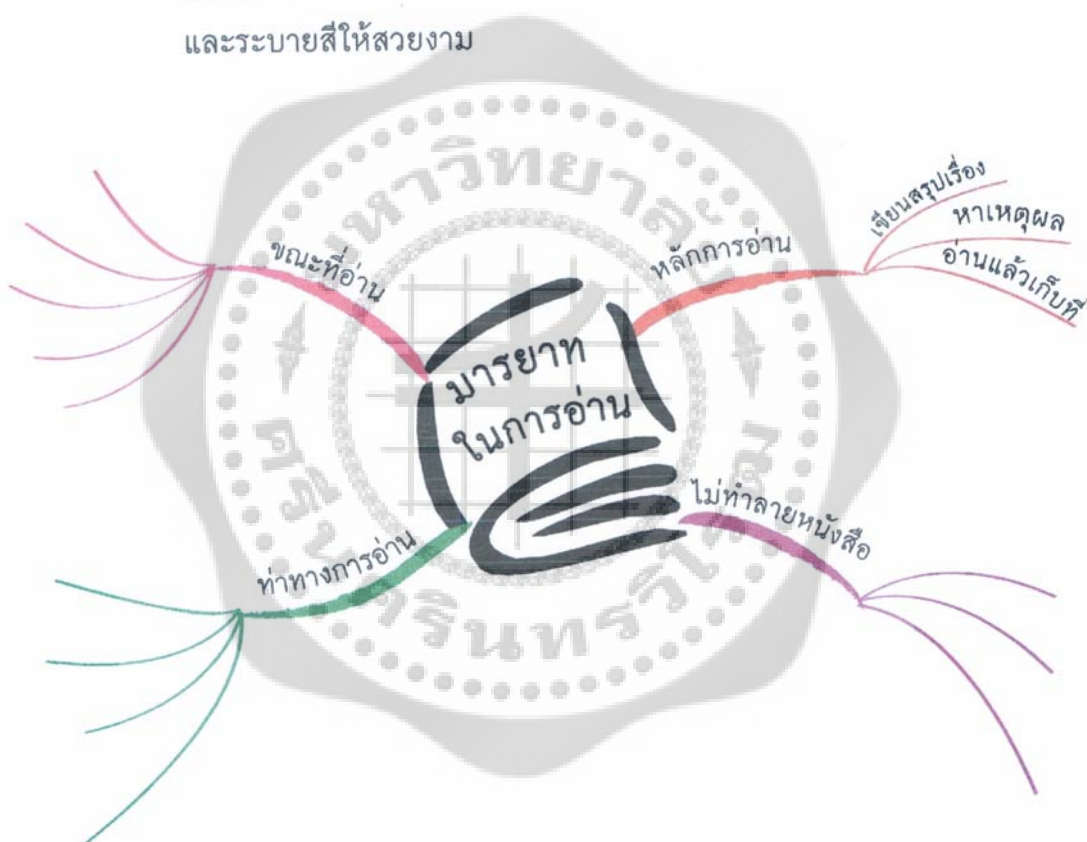

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

ชื่อ ชั้น ป.3/..... เลขที่

ใบงาน เรื่อง มารยาทในการอ่าน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านแผนที่ความคิดตามแบบของโทนี่ บูซาน (Tony Buzan) เรื่องมารยาทในการอ่าน โดยเพิ่มเติมในกิ่งไม้ที่กำหนดให้ ใช้สีโยงเส้น และระบายสีให้สวยงาม

โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)
ชื่อ ชั้น เลขที่ วิชาภาษาไทย

แบบฝึกทักษะการอ่านแผนที่ความคิด
ตามแบบของ โทนี บูซาน (Tony Buzan)

มารยาทในการอ่าน

1. ไม่อ่านเสียงดังรบกวนผู้อื่น
2. ไม่ชะโงกหน้าขณะผู้อื่นกำลังอ่าน
3. ไม่เล่นกันขณะที่อ่าน
4. ไม่ทำลายหนังสือ
5. ไม่แย่งกันอ่าน

คำชี้แจง ให้นักเรียนสรุปมารยาทในการอ่าน โดยเขียนแผนที่ความคิดของ
โทนี บูซาน (Tony Buzan) พร้อมทั้งวาดภาพประกอบ

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

ชื่อ ชั้น ป.3/ เลขที่

ใบงาน เรื่อง มารยาทในการอ่าน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านแผนที่ความคิดตามแบบของโทนี บูซาน (Tony Buzan) แล้วเขียนเรื่องมารยาทในการอ่าน โดยเพิ่มเติมในกิ่งไม้ที่กำหนดให้ ใช้สีโยงเส้นและระบายสีให้สวยงาม

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

ชื่อ ชั้น ป.3/ เลขที่

แบบฝึกทักษะมารยาทในการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์

คำชี้แจง จากแผนที่ความคิดเรื่องมารยาทในการอ่านนี้ ให้นักเรียนเพิ่มเติมมารยาทที่ควรปฏิบัติมาอีก 2 ข้อ ในกิ่งไม้ที่ให้ แล้วนำไปเขียนเป็นข้อๆ ลงในช่องด้านล่าง (5 คะแนน)

มารยาทในการอ่าน (5 คะแนน)

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____
- 5 _____

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

สาระการเรียนรู้ภาษาไทยระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ ๓ ภาคเรียนที่ ๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง ภูมิไวยาภาษาไทยของเรา (แผนการเรียนรู้ที่ ๒) เวลา ๒ คาบ

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๑.๑, ท ๔.๑, ท ๒.๑ ตัวชี้วัด ๑.๑๑, ๑.๑๒, ๑.๑๓, ๑.๑๔, ๑.๑๕, ๒.๑๕

๑. ผลการเรียนรู้ (Learning Outcome)

จับใจความของเรื่องที่อ่าน ถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความรู้สึก ประสบการณ์ และแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล เรื่องกีฬาโอลิมปิก โดยเขียนแผนภาพความคิดได้ถูกต้อง

๒. ความคิดรวบยอดหลัก (Main Concept)

การเขียนแผนภาพความคิด ช่วยให้สามารถเชื่อมโยงความรู้เรื่องภูมิไวยาภาษาไทยของเรา พร้อมทั้งเป็นการจัดระเบียบความคิด ทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้แล้วสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้

๓. หัวข้อสาระการเรียนรู้ (Sub Concept / Topic)

๑. การอ่านในบทเรียนตามหลักการอ่านที่ดี
๒. การจับใจความสำคัญและสรุปข้อคิดเรื่องที่อ่าน
๓. การตอบคำถามเรื่องที่อ่าน
๔. เขียนแผนที่ความคิดของโทนี่ บูซาน (Tony Buzan) เรื่อง ในโลกนี้มีอะไรเป็นไทยแท้ ได้

๔. สมรรถนะ

- ๕) ความสามารถในการเรียนรู้ การสื่อสาร
- ๖) ความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ
- ๗) ความสามารถในการแก้ปัญหา

๕. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- ๑) มีวินัย
- ๒) มุ่งมั่นในการทำงาน
- ๓) รักความเป็นไทย
- ๔) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

๖. จุดประสงค์การเรียนรู้ (Learning Objective)

๑. นักเรียนอ่านออกเสียงบทเรียนตามหลักการอ่านที่ดีได้ถูกต้อง เช่น นักเรียนอ่านออกเสียง คำควบกล้ำ ร ล ได้ชัดเจน
๒. นักเรียนจับใจความสำคัญและเขียนสรุปข้อคิดของเรื่องที่อ่านได้
๓. นักเรียนตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้ ว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับใคร ทำที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร
๔. นักเรียนเขียนแผนที่ความคิดของ โทนี บูซาน (Tony Buzan) เขียนสรุปเรื่อง ภูมิใจ ภาษาไทยของเรา

๗. การออกแบบกิจกรรม

กิจกรรมที่ ๑ ฟังการอ่านออกเสียง (๑ คาบ)

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูและนักเรียนร่วมกันทบทวนคำยากที่เรียนมา

กรกฎาคม	เตรียมงาน	ภูมิใจไทย
หยุดหยุด	แทบกลิ้ง	จอกแหน
สมัครอ่าน	โรงเรียน	อักษร

๒. ครูให้นักเรียนยกตัวอย่างคำยากในบทเรียนพร้อมทั้งบอกความหมาย

ขั้นสอน

๑. ครูให้นักเรียนดูภาพในบทเรียนแล้วสนทนาร่วมกันว่าเป็นรูปเกี่ยวกับอะไร
๒. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายหลักการอ่านในในและการอ่านออกเสียงที่ได้เรียนมาแล้ว
๓. ครูให้นักเรียนอ่านออกเสียงจับใจความสำคัญ บทที่ ๖ ภูมิใจภาษาไทยของเรา หน้า ๖๕-๖๒
๔. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับเรื่องภูมิใจภาษาไทยของเรา
๕. ครูให้นักเรียนอ่านภูมิใจภาษาไทยของเรา พร้อมกัน

๖. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มคิดปัญหาทายเพื่อน ๆ
๖. ครูให้นักเรียนตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน

ขั้นสรุป

๑. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับประโยชน์ของการอ่าน
๒. ครูปลุกฝังให้นักเรียนรักการอ่านหนังสือ

ขั้นฝึกทักษะ

ครูให้นักเรียนอ่านบัตรคำอีกครั้ง เพื่อฝึกทักษะการอ่านออกเสียง ร, ล

กิจกรรมที่ ๒ ฝึกการเขียนแผนภูมิความคิดของ โทนี บูซาน (Tony Buzan)

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูและนักเรียน สนทนา อภิปราย เรื่องภูมิใจไทยในความเป็นไทยของเรา สิ่งสำคัญที่สุดคือภาษาไทย

ขั้นสอน

๑. ครูให้นักเรียนดูแผนที่ความคิดของ โทนี บูซาน (Tony Buzan) เรื่องภูมิใจในภาษาไทยของเรา
๒. ครูฝึกให้นักเรียนอ่านแผนที่ความคิดที่ครูทำเป็นตัวอย่างโดยใช้แผ่นใส

ขั้นสรุป

๑. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปถึงความสำคัญของเรื่องภูมิใจในภาษาไทยของเรา

ขั้นฝึกทักษะ

ครูให้นักเรียนทำใบงาน แบบฝึกทักษะ แผนที่ความคิดของโทนี บูซาน (Tony Buzan) อ่านแผนที่ความคิดแล้วเขียนสรุปเรื่อง ภูมิใจภาษาไทยของเรา

ขั้นสร้างเจตคติ

๑. ให้นักเรียนบอกถึงความศรัทธาที่มีต่อภาษาไทยของเรา
๒. ให้นักเรียนบอกประโยชน์ของภาษาไทยที่เราใช้ฟัง พูด อ่าน เขียน

๓. ให้นักเรียนบอกคุณค่าของคำกลอนที่มีต่อภาษาไทยได้ด้วยดี
๔. ให้นักเรียนมีมารยาทที่ดีในการอ่าน

ขั้นนำไปใช้

๑. ให้นักเรียนบอกถึงความรู้ที่เรียนในวันนี้ เช่น นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้อย่างไร
๒. นักเรียนสามารถแก้ไขปัญหาในเรื่องต่างๆ เกี่ยวกับภาษาไทยได้
๓. นักเรียนสามารถอ่านแผนที่ความคิดได้
๔. นักเรียนแก้ไขคำได้ถูกต้อง

๘. สื่อการเรียนรู้ / แหล่งการเรียนรู้

๑. บัตรคำ
๒. ใบงาน
๓. หนังสือสาระการเรียนรู้พื้นฐาน ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที

๙. การประเมินผล

๑. วิธีการวัดผลและประเมินผล

- ๑.๑ การสังเกต
 - การทำกิจกรรม
- ๑.๒ ตรวจสอบผลงาน
 - ใบงาน ภูมิใจภาษาไทยของเรา

๑๐. การออกแบบวิธีการและเครื่องมือประเมินผล

ตัวชี้วัด	วิธีการ	เครื่องมือ	แหล่งข้อมูล	เกณฑ์
ความสนใจในการ ร่วมกิจกรรม	การสังเกต	-ครู -เกณฑ์การประเมิน ความสนใจ	นักเรียน	ผ่าน = นักเรียนตั้งใจเรียนตอบ คำถาม เคารพกฎกติกาในการทำ กิจกรรม ไม่ผ่าน = นักเรียนไม่ตั้งใจเรียน ทำ อย่างอื่นในขณะที่เรียน คุขขณะเรียน
การตอบคำถาม จากเรื่องที่อ่าน	สังเกต	เกณฑ์การประเมิน	ใบงาน	๓ = ดี (นักเรียนตอบคำถามได้ ถูกต้องสมบูรณ์ทุกข้อ) ๒ = ปานกลาง นักเรียนตอบคำถาม ทุกข้อแต่ทำผิด ๑ ข้อ) ๑ = ปรับปรุง นักเรียนตอบคำถาม ทุกข้อแต่ทำผิดมากกว่า ๒ ข้อ)
เขียนเรียงความ เรื่อง ฉันภูมิใจ ภาษาไทย ของเรา เพราะ	ทำใบงาน	ใบงาน	นักเรียน	- เขียนใบงานได้ดีมาก ไม่มี ที่ผิด มีเหตุผลสมบูรณ์ ได้ 10 คะแนน - เขียนถูกต้องเหมือนเกณฑ์ ดีมาก แต่มีที่ผิด 1 - 2 คำ ได้ 9 คะแนน - เขียนไม่ครบ มีที่ผิด 3 คำ ผ่านเกณฑ์พอใช้ ได้ 8 คะแนน - เขียนผ่านเกณฑ์ 8 คะแนน แต่ไม่ สมบูรณ์ ลายมือไม่ดี งานพอใช้ ผิดมากกว่า 4 คำ ได้ 7 คะแนน

ตัวชี้วัด	วิธีการ	เครื่องมือ	แหล่งข้อมูล	เกณฑ์
				- ต่ำกว่า 7 คะแนน ผิดมาก เขียนไม่ครบ ต่ำกว่า 4 บรรทัด ได้ 6 คะแนน

๑๑. การบันทึกหลังการเรียนการสอน

ผลการสอน

.....

.....

.....

.....

ปัญหา / อุปสรรค

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ / แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

.....

(ลงชื่อ)ผู้สอน

(.....)

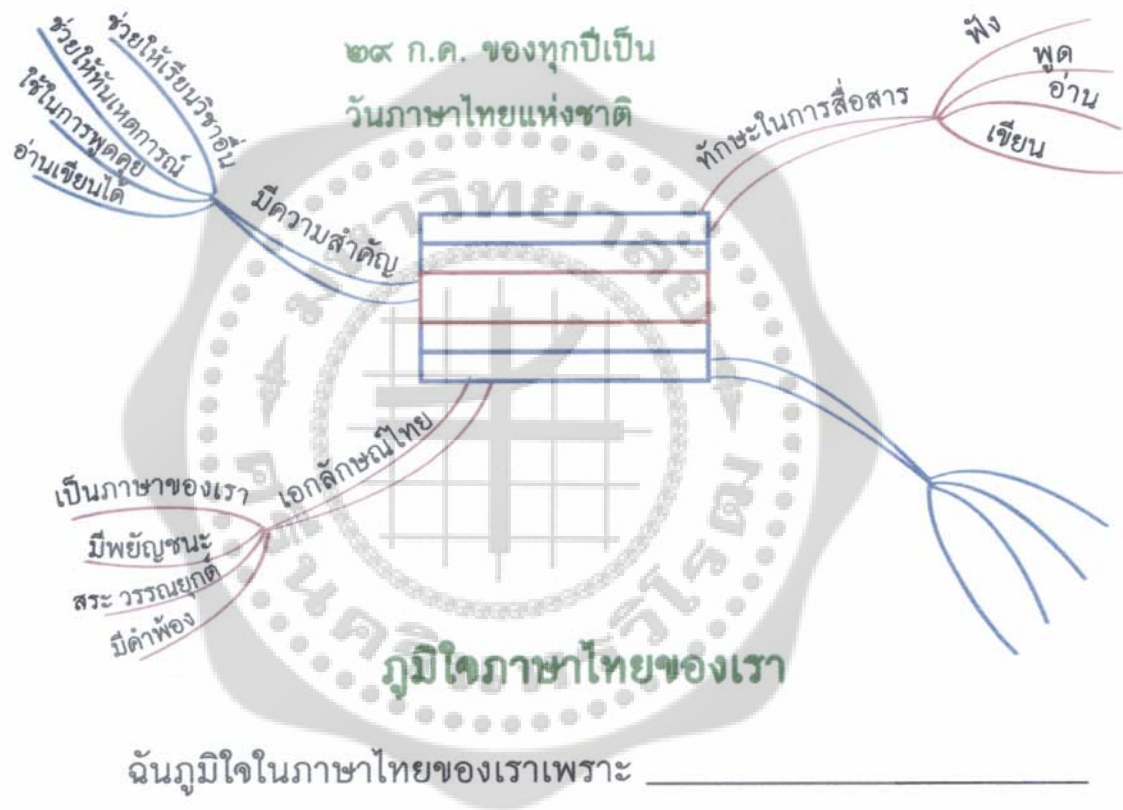
ตำแหน่ง.....

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

ชื่อ ชั้น ป.3/..... เลขที่

แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านแผนที่ความคิดตามแบบของโทนี่ (Tony Buzan) แล้วเขียนสรุป
เรื่องภูมิไวยาภาษาไทยของเรา พร้อมทั้งระบายสี

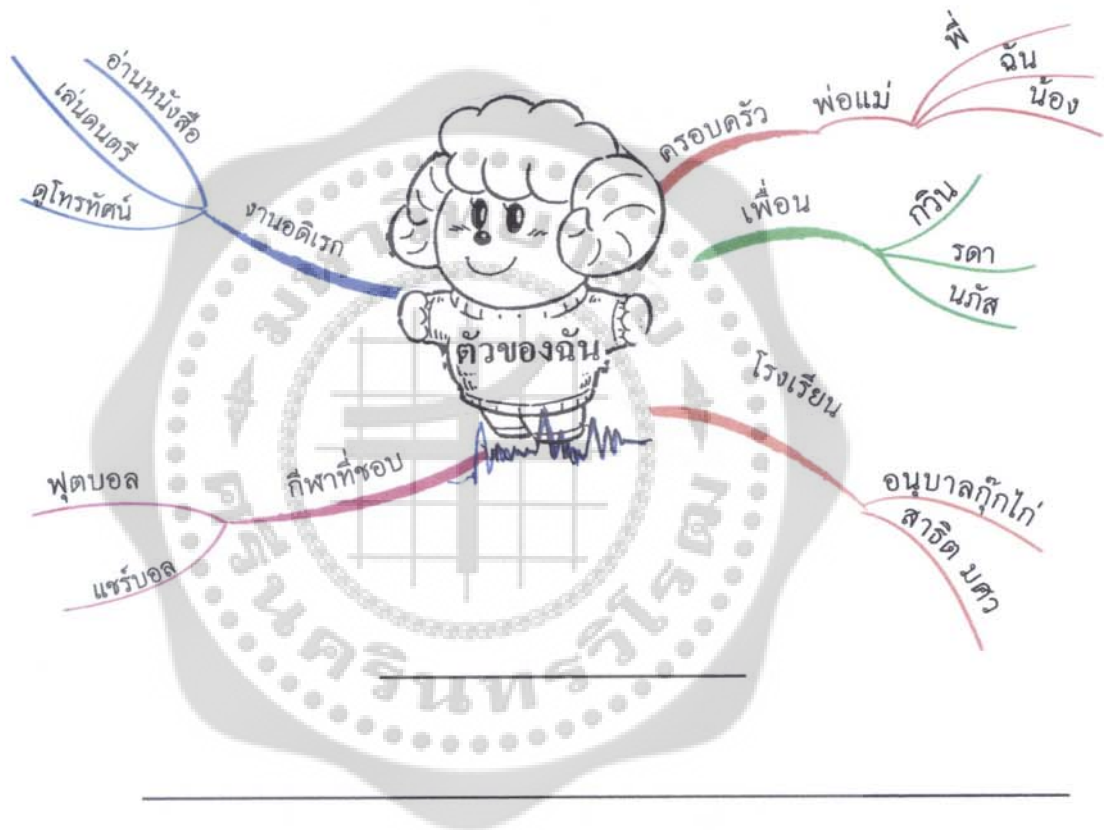

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

ชื่อ ชั้น ป.3/ เลขที่

แบบฝึกการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านแผนที่ความคิดตามแบบของโทนี่ (Tony Buzan) แล้วเขียนสรุป
เรื่อง ตัวของฉัน พร้อมทั้งตั้งชื่อเรื่อง (10 คะแนน)

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

สาระการเรียนรู้ภาษาไทยระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ ๓	ภาคเรียนที่ ๑
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง ภูมิไวยาภาษาไทยของเรา (แผนการเรียนรู้ที่ ๓)	เวลา ๑ คาบ
มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๔.๑	ตัวชี้วัด ๔.๑๑

๑. ผลการเรียนรู้ (Learning Outcome)

อ่านทำนองเสนาะได้ถูกต้องตามอักขรวิธีและลักษณะคำประพันธ์ เข้าใจความหมายของบท ร้อยกรอง จับใจความของเรื่องที่อ่านได้ โดยลำดับเหตุการณ์หาคำสำคัญ ตั้งคำถาม ตอบคำถามสรุป ข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง

๒. ความคิดรวบยอดหลัก (Main Concept)

การอ่านเพื่อเข้าใจเรื่องราว ผู้อ่านต้องใช้สมาธิ สติในการอ่าน จะทำให้จับใจความสำคัญของ เรื่องที่อ่าน สามารถตอบคำถาม ลำดับเหตุการณ์ของเรื่อง และตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้

การอ่านทำนองเสนาะเป็นการอ่านบทร้อยกรองโดยใช้ท่วงทำนองในการอ่านตามชนิดของคำ ประพันธ์ การอ่านทำนองเสนาะของกลอนแปดจะช่วยให้ฟังไพเราะขึ้น ช่วยให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์สุนทรีย์ และจินตนาการตามบทอ่าน ช่วยให้ผู้อ่านและผู้ฟังรู้สึกชื่นชอบในบทร้อยกรอง (นำจาก ใบความรู้เรื่อง หลักการอ่านทำนองเสนาะมาก็ได้)

๓. หัวข้อสาระการเรียนรู้ (Sub Concept / Topic)

๑. การอ่านทำนองเสนาะ
๒. การตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน
๓. การสรุปข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน

๔. สมรรถนะ

๑. ความสามารถในการเรียนรู้ การสื่อสาร
๒. ความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ
๓. ความสามารถในการแก้ปัญหา

๕. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสม
๒. แสดงความคิดเห็นและกล้าแสดงออกถึงความสามารถในการแก้ไขปัญหา หรือช่วยทำให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม
๓. แสดงความมั่นใจในตนเอง ต่อการกระทำในสิ่งที่ถูกต้องและมีเหตุผลในสังคม

๖. จุดประสงค์การเรียนรู้ (Learning Objective)

๑. นักเรียนสามารถอ่านทำนองเสนาะตามหลักการอ่านทำนองเสนาะที่ถูกต้อง
๒. นักเรียนสามารถตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้
๓. นักเรียนสามารถสรุปข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้
๔. นักเรียนมีความสนใจในการร่วมกิจกรรม

๗. การออกแบบกิจกรรม

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. เพื่อกระตุ้นความสนใจ ให้นักเรียนดูบัตรคำที่ครูกำหนดให้
๒. ครูนำบัตรคำศัพท์ที่ควรศึกษา จากบทร้อยกรองในโลกนี้มีอะไรเป็นไทยแท้ ดิฉันบนกระเป่าผั่ง
๓. นักเรียนอ่านตามครูคำละ ๒ ครั้ง เน้นการอ่านออกเสียงถูกต้อง และชัดเจนจากนั้นครูอธิบายความหมายของคำศัพท์แต่ละคำให้นักเรียนเข้าใจ

ขั้นสอน

๔. ครูแจกใบความรู้เรื่องการทำนองเสนาะให้นักเรียน พร้อมทั้งอภิปรายร่วมกัน
๕. ครูให้นักเรียนเปิดหนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ภาษาพาที เล่ม ๑ บทที่ ๖ อ่านเสริม เรื่อง ในโลกนี้มีอะไรเป็นไทยแท้ หน้า ๗๑
๖. ครูและนักเรียนร่วมกันอ่านบทร้อยกรองในทำนองธรรมชาติ
๗. ครูอ่านแบบทำนองเสนาะนำทีละวรรค แล้วให้นักเรียนอ่านตาม
๘. ให้นักเรียนอ่านแบบทำนองเสนาะพร้อมกัน

ขั้นสรุป

๙. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปใจความสำคัญของเรื่อง
๑๐. นักเรียนแต่ละกลุ่ม รับผิดชอบและทำใบงาน เสร็จแล้วนำเสนอครูตรวจ

ขั้นฝึกทักษะ

๑. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกทักษะแผนที่ความคิดของโทนี่ บูซาน (Tony Buzan) ภูมิใจภาษาไทยของเรา

ขั้นสร้างเจตคติ

๑. นักเรียนบอกถึงลักษณะของกลอนแปด
๒. นักเรียนบอกประโยชน์ของการอ่านทำนองเสนาะได้
๓. นักเรียนบอกคุณค่าของการอ่านทำนองเสนาะได้

ขั้นนำไปใช้

๑. นักเรียนบอกว่าจะนำความรู้ที่เรียน ไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไร
๒. นักเรียนสามารถแก้ไขปัญหาในเรื่องที่อ่านได้
๓. นักเรียนเลือกคำจากการอ่าน ไปใช้ได้ถูกต้อง
๔. นักเรียนแก้ไขและอ่านกลอนแปดได้ถูกต้อง

๘. สื่อการเรียนรู้ / แหล่งการเรียนรู้

๑. บัตรคำ
๒. ใบความรู้ เรื่องหลักการอ่านทำนองเสนาะ
๓. หนังสือเรียนภาษาพาที
๔. ใบงาน
 - ๔.๑ ใบงาน เรื่อง ในโลกนี้มีอะไรเป็นไทยแท้
 - ๔.๒ ใบงานแผนที่ความคิดของ โทนี่ บูซาน (Tony Buzan) เรื่อง ในโลกนี้มีอะไรเป็นไทยแท้

ไทยแท้

๕. แผนภูมิกลอนแปด

๙. การประเมินผล

๑. วิธีการวัดผลและประเมินผล
 - ๑.๑ การสังเกต
 - ๑.๑.๑ การอ่านออกเสียง
 - ๑.๑.๒ การตอบคำถาม

๑.๒ ตรวจสอบผลงาน

๑.๒.๑ ใบงาน

๒. เกณฑ์การประเมิน

๒.๑ การอ่านทำนองเสนาะ ผ่านเกณฑ์อย่างน้อยร้อยละ ๘๐

๒.๒ การตรวจใบงาน ผ่านเกณฑ์อย่างน้อยร้อยละ ๖๐

๓. เครื่องมือประเมินผล

๓.๑ แบบสังเกต

๓.๒ ใบงาน

๑๐. การออกแบบวิธีการและเครื่องมือประเมินผล

ตัวชี้วัด	วิธีการ	เครื่องมือ	แหล่งข้อมูล	เกณฑ์
ความสนใจใน การร่วมกิจกรรม	การสังเกต	แบบบันทึก การสังเกต	นักเรียน	๐ = ต้องแก้ไข ๑ = พอใช้ ๒ = ดี ๓ = ดีมาก
การตอบคำถาม และสรุปข้อคิด จากเรื่องที่อ่าน	การตรวจใบงาน	ใบงาน เติมคำๆ กลอน	นักเรียน	๑๐ = คะแนนเต็ม ช่องว่างละ ๑ คะแนน
ฝึกทักษะการอ่าน ใบความรู้ และ การเขียน	การตรวจใบงาน	ใบงาน หลักการ อ่านทำนอง เสนาะ	นักเรียน	ใช้เครื่องหมาย ✓ = ต้องแก้ไข ๑ ดวง = ต้องแก้ไข ๒ ดวง = พอใช้ ๓ ดวง = ดี ๔ ดวง = ดีมาก

๑๑. การบันทึกหลังการเรียนการสอน

ผลการสอน

.....

.....

.....

ปัญหา / อุปสรรค

.....
.....
.....

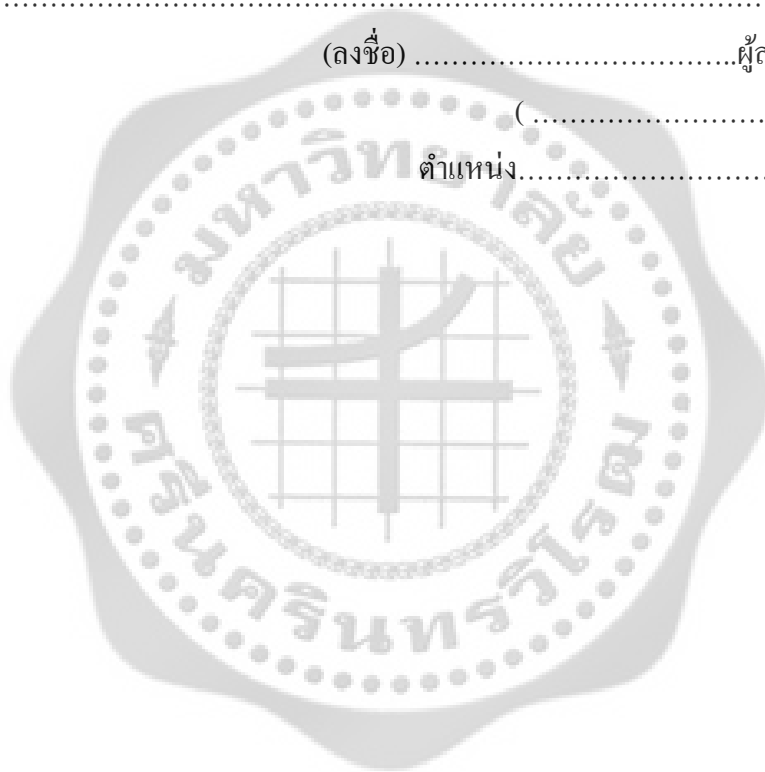
ข้อเสนอแนะ / แนวทางแก้ไข

.....
.....
.....

(ลงชื่อ)ผู้สอน

(.....)

ตำแหน่ง.....

ใบความรู้

หลักการอ่านทำนองเสนาะ

การอ่านออกเสียงทำนองเสนาะเป็นการอ่านออกเสียงประเภทหนึ่ง ที่ใช้ระดับเสียงต่างๆ ให้มีจังหวะและทำนองเพื่อให้เกิดความไพเราะ ศิลปะการอ่านทำนองเสนาะคือการทำให้เนื้อร้องและทำนองให้ความรู้สึกในรูปรสกลันเสียงประหนึ่งสัมผัสได้ เกิดภาพ เกิดการสะท้อนใจ

องค์ประกอบที่ทำให้การอ่านทำนองเสนาะบรรลุถึงเป้าหมาย

- ❖ อ่านออกเสียงให้ชัดเจนและถูกต้อง
- ❖ อ่านมีจังหวะวรรคตอน รู้จักทอดจังหวะ เอื้อนเสียงหรือหลบเสียง
- ❖ อ่านให้ถูกต้องตามลักษณะคำประพันธ์ของชนิดนั้น
- ❖ เสียงดังชัดเจนนุ่มนวลน่าฟัง
- ❖ เน้นเสียงให้เป็นไปตามเนื้อเรื่อง เช่น โกรธ ยินดี เศร้าใจ

การอ่านกลอนสุภาพ

กลอนสุภาพแต่ละวรรค โดยปกติให้อ่านเว้นจังหวะเป็น ๓ / ๒ / ๓ แต่ถ้าวรรคนั้นมี ๕ พยางค์ ให้อ่านเว้นจังหวะ ๓ / ๓ / ๓ และถ้าวรรคนั้นมี ๖ พยางค์ ให้อ่าน ๒ / ๒ / ๓ เป็นต้น

ตัวอย่าง

แล้วสอนว่า / อย่าไว้ / ใจมนุษย์
ถึงเถาวัลย์ / พันเกี่ยว / ที่เลื้อยลัด

มันแสนสุด / ลึกล้ำ / เหลือกำหนด
ก็ไม่คด / เหมือนหนึ่งใน / น้ำใจคน
(สุนทรภู่, พระอภัยมณี)

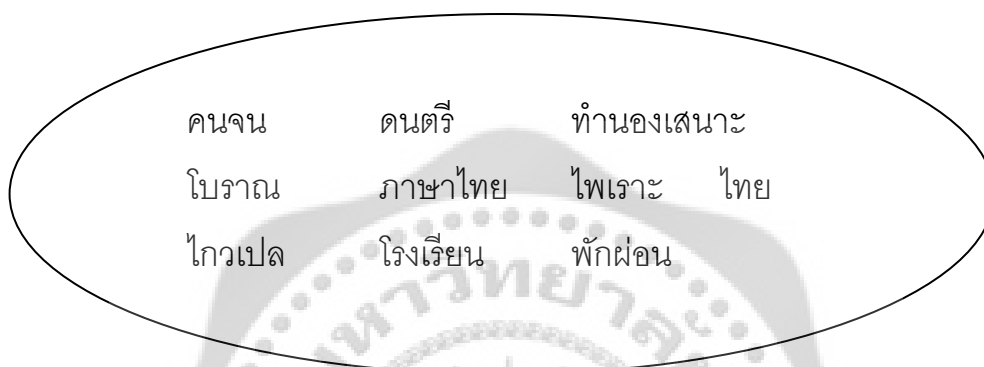

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

ชื่อ.....ชั้นป.๓/.....เลขที่.....

ใบงาน

คำชี้แจง ให้นักเรียนนำคำที่กำหนดให้เขียนลงในช่องว่างในบทร้อยกรองให้ถูกต้อง

ในโลกนี้มีอะไรเป็นไทยแท้

ในโลกนี้มีอะไรเป็นไทยแท้	ของไทยแน่นอนหรือคือภาษา
ทั้งคนมี_____แต่ต้นมา	ใช้_____ทั่วทุกตัวคน
เด็กตะโกนก็กร้องเรียกแม่	เริ่มใช้คำไทยแท้มาแต่ต้น
ไม่มีต่างภาษามาปะปน	ทุกทุกคนก็สุขสบายใจ
แม่อยากให้เรารักได้_____	ก็_____ให้นอนจนหลับไหล
สำเนียงกล่อมรำร้องทำนองไทย	ติดหูแต่สมัยโบราณมา
พอโตขึ้นส่งเจ้าเข้า_____	ได้เริ่มอ่านเริ่มเขียนเรียนภาษา
ภาษาไทยนั้นได้พัฒนา	เป็นภาษาจิตเขียนให้เรียนกัน
บ้างชอบอ่านถ้อยคำ_____	ภาษาไทย_____ไม่แปรผัน
มีเสียง_____ทุกทุกชั้น	ขับร้องกันได้ง่ายคล้ายดนตรี
จะนั้นหรือจะไม่ให้รักเจ้า	ภาษาไทยของเรามีศักดิ์ศรี
เกิดเป็น_____คนหนึ่งเราจึงมี	ของดีดีชื่อว่า"ภาษาไทย"

(หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล, ในโลกนี้มีอะไรเป็นไทยแท้.)

ข้อคิดจากบทกลอนนี้ คือ

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

สาระการเรียนรู้ภาษาไทยระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ ๓ ภาคเรียนที่ ๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง ภูมิภาษาไทยของเรา เรื่อง คำพ้องรูป (แผนการเรียนรู้ที่ ๔) เวลา ๑ คาบ

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๑.๑, ท ๔.๑

ตัวชี้วัด ๑.๑๑, ๑.๑๒, ๔.๑๑, ๔.๑๒, ๔.๑๔

๑. ผลการเรียนรู้ (Learning Outcome)

คำพ้องรูปเป็นคำที่เขียนเหมือนกัน ความหมายต่างกัน อ่านออกเสียงต่างกัน บอกคำพ้องรูป
อ่านออกเสียง เขียนคำได้ถูกต้อง

๒. ความคิดรวบยอดหลัก (Main Concept)

คำพ้องรูป คือ คำที่เขียนเหมือนกัน อ่านออกเสียงต่างกันและมีความหมายต่างกัน เช่น
เพลลา - เพลลา

๓. หัวข้อสาระการเรียนรู้ (Sub Concept / Topic)

๑. การอ่านและเขียนคำพ้องรูป
๒. การแต่งประโยคจากคำพ้องรูป

๔. สมรรถนะ

- ๘) ความสามารถในการเรียนรู้ การสื่อสาร
- ๙) ความสามารถในการคิดอย่างมีระบบ
- ๑๐) ความสามารถในการแก้ปัญหา

๕. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. นักเรียนมีความรับผิดชอบในงานที่ครูมอบหมายให้
๒. นักเรียนปฏิบัติตามกฎและกติกาที่กำหนดได้
๓. นักเรียนมีวินัยในการเข้าร่วมกิจกรรม

๖. จุดประสงค์การเรียนรู้ (Learning Objective)

๑. นักเรียนอ่านและเขียนคำพ้องรูปได้ถูกต้อง
๒. นักเรียนบอกความหมายของคำพ้องรูปได้
๓. นักเรียนนำคำพ้องรูปมาแต่งประโยคได้ตามโครงสร้างของการแต่งประโยค คือ ต้องประกอบด้วย ภาคประธานและภาคแสดง

๗. การออกแบบกิจกรรม

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูแจกรูปภาพให้แต่ละกลุ่ม โดยให้แต่ละกลุ่มอ่านและบอกความหมายของคำ เช่น

เพลลา	พลี	สระ
ปักเป้า	จอกแหน	กรี

ขั้นสอน

๑. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาความหมายของคำ ว่าแต่ละคำที่นักเรียนได้ไปนั้น สามารถอ่านได้หลายแบบ และมีความหมายที่แตกต่างกัน ดังนี้

เพลลา	อ่านว่า	เพ – ลา	หมายความว่า	เวลา
เพลลา	อ่านว่า	เพลลา	หมายความว่า	ตัก แคนสำหรับสวดในอุโมงค์
พลี	อ่านว่า	พลี	หมายความว่า	เสียสละ
พลี	อ่านว่า	พะ – ลี	หมายความว่า	การบวงสรวง
สระ	อ่านว่า	สะ – หาระ	หมายความว่า	อักษรแทนเสียง
สระ	อ่านว่า	สระ	หมายความว่า	บ่อน้ำ

๒. จากการสนทนาความหมายขอคำในบัตร ครูอธิบายให้นักเรียนฟังว่า คำที่เขียนเหมือนกัน แต่ออกเสียงต่างกัน และความหมายต่างกันเรียกว่า คำพ้องรูป

๓. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันแต่งประโยคคำพ้องรูปที่กลุ่มของตนได้บัตรคำไป

ขั้นสรุป

๑. ครูและนักเรียนอภิปรายร่วมกันว่า คำพ้องรูป คือ คำที่เขียนเหมือนกัน อ่านออกเสียงต่างกัน และมีความหมายต่างกัน

๒. ครูให้นักเรียนทำใบงาน

ขั้นฝึกทักษะ

๑. ครูให้นักเรียนทำใบงาน เขียนแผนที่ความคิดของโทนี่ บูซาน (Tony Buzan) เกี่ยวกับคำพ้องรูป แล้วเขียนสรุปเรื่อง

๘. สื่อการเรียนรู้ / แหล่งการเรียนรู้

๑. บัตรคำ
๒. หนังสือเรียน
๓. ใบงาน

๙. การประเมินผล

๑. วิธีการวัดผลและประเมินผล

- ๑.๑ การสังเกต - การทำกิจกรรม
- ๑.๒ ตรวจสอบผลงาน - ใบงาน

๑๐. การออกแบบวิธีการและเครื่องมือประเมินผล

ตัวชี้วัด	วิธีการ	เครื่องมือ	แหล่งข้อมูล	เกณฑ์
ความสนใจในการ ร่วมกิจกรรม	การสังเกต	-ครู -เกณฑ์การวัด ความสนใจใน การทำกิจกรรม	นักเรียน	ผ่าน = นักเรียนตั้งใจเรียนและ กระตือรือร้นในการทำกิจกรรม ต่าง ๆ เช่น ร้องเพลง ไม่ผ่าน = นักเรียนไม่สนใจและ ไม่ตั้งใจเรียน ไม่ให้ความ ร่วมมือในกิจกรรมการเรียนการ สอน
ความเข้าใจเรื่อง คำพ้องรูป	การตรวจใบงาน	เกณฑ์การตรวจ ใบงาน	นักเรียน	ดีมาก= นักเรียนนำคำพ้องรูปมา แต่งประโยคได้ตรงกับ ความหมายถูกต้องทุกข้อ ดี = นักเรียนนำคำพ้องรูปมา แต่งประโยค ผิด ๑ ข้อ ปานกลาง= ผิด ๒ ข้อ ปรับปรุง = นักเรียนนำ คำพ้องรูปมาแต่งประโยค ผิด ๓ ข้อ

๑๑. การบันทึกหลังการเรียนการสอน

ผลการสอน

.....
.....
.....
.....

ปัญหา / อุปสรรค

.....
.....
.....
.....

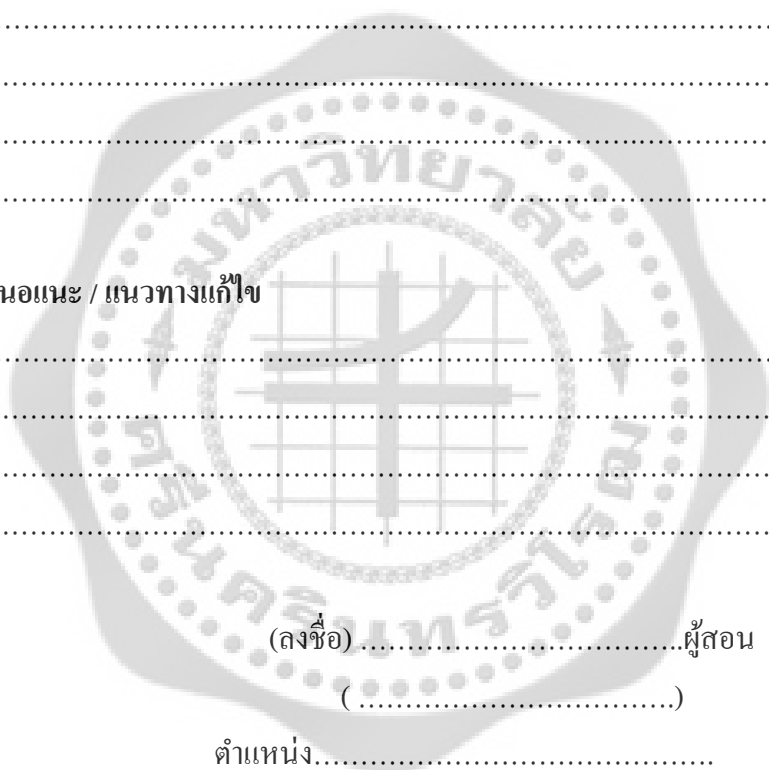
ข้อเสนอแนะ / แนวทางแก้ไข

.....
.....
.....
.....

(ลงชื่อ)ผู้สอน

(.....)

ตำแหน่ง.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนคำอ่านของคำที่ขีดเส้นใต้ให้ถูกต้อง

๑. ปักเป้า เป็นชื่อวาชนิดหนึ่ง

ปักเป้า อ่านว่า

๒. ปลาปักเป้าเป็นปลาทะเลมีหนามแหลมคม

ปักเป้า อ่านว่า

๓. กรี ของกุ้งยาวและแหลมคมมาก

กรี อ่านว่า

๔. มีกรี โขลงใหญ่อยู่ในป่า

กรี อ่านว่า

๕. ทหารพลีชีพเพื่อชาติ

พลี อ่านว่า

๖. เครื่องพลีกรรมในพิธีบวงสรวงมีหลายอย่าง

พลี อ่านว่า

๗. เขาบรรทุกของหนักจนทำให้เพลลาเกวียนหัก

เพลลา อ่านว่า

๘. คุณพ่อเจียบเหงาเพลลาเย็น

เพลลา อ่านว่า

๙. คุณแม่นั่งอยู่ใต้ต้นเสลา

เสลา อ่านว่า

๑๐. เด็กๆ วิ่งไปดูเสลาก้อนใหญ่ในป่า

เสลา อ่านว่า

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

ใบงาน

ชื่อ ชื่อ..... เลขที่

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนคำอ่านของคำที่ขีดเส้นใต้ให้ถูกต้อง

๑.

ตากลม (ตาก-ลม) - ตากลม (ตา-กลม)

๒.

แหน (แหน) - แहन (แหน)

๓.

สระ (สระ) - สระ (สระ-พระ)

๔.

เพลลา (เพลลา) - เพลลา (เพ-ลง)

๕.

เสลา (สระ-เหลา) - เสลา (เส-ลา)

๖.

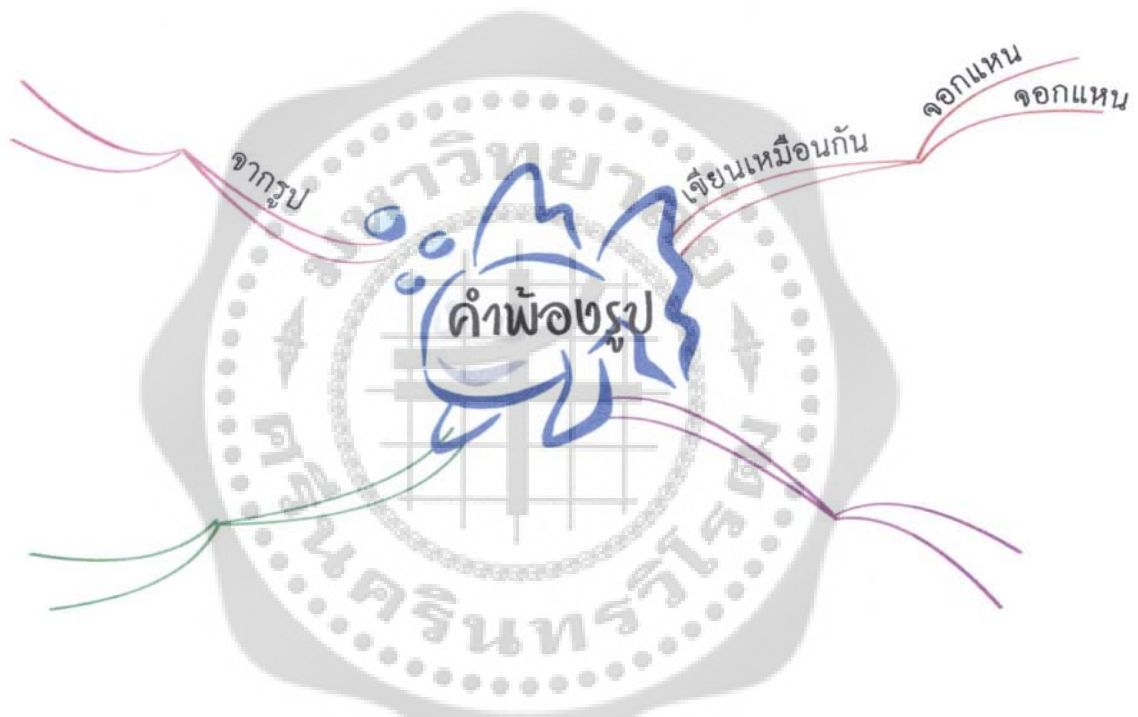
ปักเป้า (ปัก-เป้า) - ปักเป้า (ปัก – กะ – เป้า)

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

ชื่อชั้น ป.3/..... เลขที่

แบบฝึกหัดทักษะ คำพ้องรูป

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนคำพ้องรูป ลงในแผนที่ความคิดตามแบบ
ของโทนี่ บูซาน (Tony Buzan) (10 คะแนน)

จงหาคำพ้องรูปและเขียนคำอ่าน (10 คะแนน)

1. เผลา	อ่านว่า	เพลลา	2. _____
เพลลา	อ่านว่า	เพ-ลา	_____
3. _____			4. _____
_____			_____
5. _____			6. _____
_____			_____

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)
 สาระการเรียนรู้ภาษาไทยระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ ๓ ภาคเรียนที่ ๑
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง ภูมิภาษาไทยของเรา (คำพ้องเสียง) (แผนการเรียนรู้ที่ ๕) เวลา ๒ คาบ
 มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๑.๑, ท ๔.๑ ตัวชี้วัด ๑.๑๑, ๑.๑๒, ๔.๑๑, ๔.๑๒, ๔.๑๔

๑. ผลการเรียนรู้ (Learning Outcome)

บอกคำพ้องเสียง อ่าน เขียน แต่งประโยคจากคำพ้องเสียงและใช้คำพ้องเสียงได้อย่างถูกต้อง

๒. ความคิดรวบยอดหลัก (Main Concept)

คำพ้องเสียง คือ คำที่ออกเสียงเหมือนกันแต่เขียนต่างกัน มีความหมายต่างกัน เช่น การ การณ์ กาล กภาพ กานต์ กาญจน์ คำดังกล่าวจะปรากฏอยู่ในภาษาไทยเป็นจำนวนมาก ผู้เรียนควรทำความเข้าใจให้ชัดเจนและนำไปใช้ให้ถูกต้อง จึงจะถือว่าประสบความสำเร็จในการเรียนภาษา

๓. หัวข้อสาระการเรียนรู้ (Sub Concept / Topic)

๑. การอ่านและเขียนคำพ้องเสียง
๒. การแต่งประโยคจากคำพ้องเสียง

๔. สมรรถนะ

๑. ความสามารถในการเรียนรู้ การสื่อสาร
๒. ความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ
๓. ความสามารถในการแก้ปัญหา

๕. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- ๑) ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสม
- ๒) แสดงความคิดเห็นและกล้าแสดงออกถึงความสามารถในการแก้ไขปัญหา หรือช่วยทำให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม
- ๓) แสดงความมั่นใจในตนเอง ต่อการกระทำในสิ่งที่ถูกต้องและมีเหตุผลในสังคม
- ๔) แสดงออกถึงการมีบุคลิกภาพและควบคุมอารมณ์ของตนเองโดยเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น
- ๕) แสดงความรู้ของตนเองเพื่อช่วยแก้ปัญหาต่างๆของสังคม

๖. จุดประสงค์การเรียนรู้ (Learning Objective)

๑. นักเรียนสามารถอ่านคำพ้องเสียงได้
๒. นักเรียนสามารถเขียนคำพ้องเสียงได้
๓. นักเรียนสามารถแต่งประโยคจากคำพ้องเสียงได้

๗. การออกแบบกิจกรรม

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

เพื่อกระตุ้นความสนใจ ครูให้นักเรียนดูแผ่นภูมิเพลง “คำพ้องเสียง” อ่านออกเสียงต่างๆ พร้อมกัน ร้องเป็นเพลงตามครู ๑ เที้ยว ร้องกันเอง ๒ เที้ยว พร้อมปรบมือประกอบจังหวะให้เกิดความสนุกก่อนเรียน (เพลงมีโน้ตภาคผนวก) แล้วสนทนาอภิปราย แสดงความคิดเห็นร่วมกัน ครูให้ความรู้ข้อมูลเพิ่มเติม

ขั้นสอน

๑. ครูให้นักเรียนคูบัตรคำพ้องเสียง อ่านพร้อมกัน และร่วมกันอภิปรายความหมายและความแตกต่างของคำ

๒. ครูให้นักเรียนเปิดหนังสือเรียนหน้า ๗๖ อ่านออกเสียงพร้อมกันในเรื่องอธิบายเพิ่มเติม ความรู้ เรื่องอ่านและสังเกตคำพ้องเสียง ทำความเข้าใจให้เข้าใจตรงกัน ถ้าไม่เข้าใจให้ซักถามครู ครูคอยให้ความรู้และคำตอบในปัญหานักเรียนสงสัย

๓. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 6 กลุ่ม กลุ่มละเท่าๆกัน ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันแต่งประโยคจากบัตรคำพ้องเสียงที่เตรียมไว้

ขั้นสรุป

๑. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปเกี่ยวกับคำพ้องเสียง

๒. นักเรียนทำใบงาน

ขั้นฝึกทักษะ

๑. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกทักษะแผนที่ความคิดของโทนี่ บูซาน (Tony Buzan) ภูมิใจภาษาไทยของเรา (คำพ้องเสียง)

ขั้นสร้างเจตคติ

๑. นักเรียนบอกความรู้สึกที่มีต่อเนื้อหาของคำพ้องเสียงได้ดี
๒. บอกคุณค่าของคำพ้องเสียงที่มีต่อภาษาไทยได้ด้วยดี

ขั้นนำไปใช้

๑. ให้นักเรียนบอกถึงความรู้ที่ได้จากการอ่าน เช่น ลักษณะของการอ่านทำนองเสนาะ
๒. นักเรียนแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้
๓. นักเรียนเลือกคำที่ใช้ในคำประพันธ์ที่มีคำสัมผัสได้
๔. นักเรียนแก้คำผิดให้ถูกต้องได้

ฉ. สื่อการเรียนรู้ / แหล่งการเรียนรู้

๑. บัตรคำ
๒. หนังสือเรียน
๓. ใบงาน

ศ. การประเมินผล

๑. วิธีการวัดผลและประเมินผล
 - ๑.๑ การสังเกต
การทำกิจกรรม
 - ๑.๒ ตรวจสอบผลงาน
ใบงาน

๑๐. การออกแบบวิธีการและเครื่องมือประเมินผล

ตัวชี้วัด	วิธีการ	เครื่องมือ	แหล่งข้อมูล	เกณฑ์
ความสนใจใน การร่วมกิจกรรม และตอบคำถาม	สังเกตการตอบ คำถามและการ ร่วมกิจกรรม	ครู	นักเรียน	๓ = ดีมาก - ตั้งใจฟัง - ตอบคำถามและมีการแสดง ความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ ๒ = ดี - ตั้งใจฟัง - ตอบคำถาม ๑ = ปานกลาง - นั่งฟังเฉยๆ - ไม่ตอบคำถาม ๐ = ต้องแก้ไข - ไม่ตั้งใจฟัง - ระบายนักเรียนคนอื่นและ ครูผู้สอน
อ่าน เขียน และ แต่งประโยค คำพ้องเสียงได้	การตรวจผลงาน	ใบงาน	ใบงาน	การทำใบงานผ่านเกณฑ์อย่างน้อยร้อยละ ๘๐

๑๑. การบันทึกหลังการเรียนการสอน

ผลการสอน

.....

.....

.....

.....

ปัญหา / อุปสรรค

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ / แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

.....

(ลงชื่อ) ผู้สอน

(.....)

ตำแหน่ง.....

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

ชื่อ.....ชั้น ป.๓/.....เลขที่.....

ใบงาน

คำสั่ง ให้นักเรียนแต่งประโยค จากคำที่กำหนดให้

ตัวอย่าง

ถ้า - ทำ

ถ้าฉันมีเวลาว่างฉันชอบไปนั่งเล่นที่หน้าน้ำ

๑.

รส - รด

๒.

เสาร์ - เสอ

๓.

หน้า - ่นา

๔.

บาด - บาท

๕.

หญ้า - ยา

ภาคผนวก
แผนภูมิ เพลง คำ

คำร้อง อุทัยวรรณ ปิ่นประชาสรร
ทำนอง แคนลำโพง

คำฟ้องเสียง (ซ้ำ)	จงจำเพียง	เขียนต่างกัน
ความหมายนั้นแปรผัน	อ่านเหมือนกัน	จำได้ดี
กาลเวลา	การทำงาน	กาญจนบุรี
ก็ดี	คำเหล่านี้	คือคำฟ้องเสียงเอย

(ผศ.อุทัยวรรณ ปิ่นประชาสรร)

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

ชื่อ ชั้น ป.3/..... เลขที่

แบบฝึกหัดทักษะ คำพ้องเสียง

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนคำพ้องเสียง ลงในแผนที่ความคิดตามแบบ
ของโทนี่ (Tony Buzan) (10 คะแนน)

จงหาคำพ้องเสียงและเขียนคำอ่าน (10 คะแนน)

1. สัน เขียนว่า สรร	2. _____
เขียนว่า สรรค์	_____
3. _____	4. _____
_____	_____
5. _____	6. _____
_____	_____

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

สาระการเรียนรู้ภาษาไทยระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ ๓

ภาคเรียนที่ ๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่องคนดีมีสัจจะ (แผนการเรียนรู้ที่ ๑)

เวลา ๒ คาบ

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๑.๑, ท ๒.๑

ตัวชี้วัด ๑.๑๑, ๑.๑๒, ๑.๑๓, ๑.๑๔, ๑.๑๕

๑. ผลการเรียนรู้ (Learning Outcome)

รู้จักหลักการอ่านออกเสียง อ่านในใจบทเรียน จับใจความสำคัญ สรุปข้อคิด และตอบคำถาม จากเรื่องที่อ่านได้อย่างถูกต้อง

๒. ความคิดรวบยอดหลัก (Main Concept)

การอ่านออกเสียงเป็นการอ่านที่เข้าใจเรื่องราวได้เพียงคนเดียว ผู้อ่านต้องใช้สมาธิ สติในการอ่าน ศึกษาคำยาก ตั้งจุดหมายในการอ่าน อ่านอย่างพิถีพิถัน จะทำให้จับใจความสำคัญและตอบคำถามของเรื่องที่อ่านได้

๓. หัวข้อสาระการเรียนรู้ (Sub Concept / Topic)

๑. การอ่านออกเสียงบทเรียนตามหลักการอ่านในใจที่ดี
๒. การอ่านจับใจความสำคัญและสรุปข้อคิดเรื่องที่อ่าน
๓. การตอบคำถามเรื่องที่อ่าน สรุปใจความสำคัญของการเขียนแผนที่ภาพตามแบบของโทนี บูซาน (Tony Buzan)

๔. สมรรถนะ

๑. ความสามารถในการเรียนรู้ การสื่อสาร
๒. ความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ
๓. ความสามารถในการแก้ปัญหา
๔. ความสามารถในการเรียนรู้ในความคิดสร้างแผนภูมิความคิด
๕. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

๕. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
๒. มีวินัย

๓. ใฝ่เรียนรู้
๔. มุ่งมั่นในการทำงาน

๖. จุดประสงค์การเรียนรู้ (Learning Objective)

๑. นักเรียนสามารถอ่านออกเสียงตามหลักการอ่านได้ดีได้
๒. นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญและสรุปข้อคิดเรื่องที่ทำได้อ่านได้
๓. นักเรียนสามารถตอบคำถามจากเรื่องที่ทำได้อ่านได้

๗. การออกแบบกิจกรรม (คาบที่ ๑)

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาถึงคำยากในบทเรียน เช่น กั้นแสง ซาดก ริษยา พระดาบส
สรงน้ำ สัจจะ ร่วมกันอภิปรายความหมายของคำ
๒. ครูให้นักเรียนยกตัวอย่างคำยากในบทเรียนพร้อมทั้งบอกความหมาย

ขั้นสอน

๑. นักเรียนร่วมกันทบทวนหลักและวิธีการอ่านออกเสียงตามที่เคยปฏิบัติมาแล้วตั้งแต่
ชั่วโมงที่ผ่านมา ครูให้ความรู้และเสนอแนะหลักการอ่านออกเสียงเพิ่มเติมจนนักเรียนเข้าใจตรงกัน
๒. นักเรียนฟังครูแจ้งจุดประสงค์ในการอ่านออกเสียงหรือผลการเรียนรู้ที่คาดหวังครั้งนี้ เช่น
 - ๒.๑ ตั้งคำถาม และตอบคำถามจากเรื่องที่ทำได้อ่านได้
 - ๒.๒ สรุปข้อคิด และใจความสำคัญของเรื่องที่ทำได้อ่านได้
๓. ครูให้นักเรียนแต่ละคนอ่านในใจบทเรียนบทที่ ๗ เรื่อง คนดีมีสัจจะ จนจบ ครูและ
นักเรียนอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับเนื้อเรื่องที่ทำได้อ่าน สรุปใจความสำคัญของเรื่องที่ทำได้อ่าน
๔. นักเรียนช่วยกันสรุปแนวคิดจากเรื่องเมื่ออ่านจบแล้วโดยตัวแทนกลุ่มเขียนข้อสรุปของ
กลุ่มนำ แล้วนำเสนอผลงานหน้าชั้น

ขั้นสรุป

๑. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ และข้อคิดที่ได้จากเรื่องคนดีมีสัจจะ
๒. อ่านเนื้อหาในบทเรียน เรื่อง คนดีมีสัจจะ แล้วทำแผนที่ความคิด

ขั้นฝึกทักษะ

๑. นักเรียนบอกความรู้สึกที่มีต่อเนื้อหาเรื่อง คนดีมีสัจจะได้ดี
๒. บอกคุณค่าของเนื้อหาที่มีต่อภาษาไทยได้ด้วยดี

ขั้นนำไปใช้

๑. ให้นักเรียนบอกถึงความรู้ที่ได้จากการอ่าน เช่น ออกเสียงจากเรื่องที่อ่าน
๒. นักเรียนแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้
๓. นักเรียนเล่านิทานคนดีมีสัจจะและได้คิดสอนใจจากเรื่องที่อ่าน เช่น คนเราต้องมีความคิดดี ทำดี พูดดี

๘. สื่อการเรียนรู้ / แหล่งการเรียนรู้

๑. หนังสือเรียน
๒. บัตรคำยาก
๓. ใบงาน

๙. การประเมินผล**๑. วิธีการวัดผลและประเมินผล****๑.๑ การสังเกต**

- การร่วมทำกิจกรรม เช่น การยกมือตอบคำถาม
- การอ่านออกเสียง สรุปใจความสำคัญของการเขียนแผนที่ภาพตามแบบของโทนี่

บุชาน (Tony Buzan)

๑.๒ ตรวจสอบผลงาน ใบงาน

๑๐. การออกแบบวิธีการและเครื่องมือประเมินผล

ตัวชี้วัด	วิธีการ	เครื่องมือ	แหล่งข้อมูล	เกณฑ์
ความสนใจใน การร่วมกิจกรรม และตอบคำถาม	สังเกตการณ์ ตอบคำถาม และการร่วม กิจกรรม	ครู	นักเรียน	๔ = ดีมาก - ตั้งใจฟัง - ตอบคำถามและมีการแสดง ความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ ๓ = ดี - ตั้งใจฟัง - ตอบคำถาม ๒ = ปานกลาง - นั่งฟังเฉยๆ - ไม่ตอบคำถาม ๑ = ต้องกำไ - ไม่ตั้งใจฟัง - ระบายนักเรียนคนอื่น และครูผู้สอน ๐ = ✓ไม่ทำงาน - ตามคำสั่ง ไม่ตั้งใจ - ระบายผู้อื่นและครูผู้สอน
อ่านในใจจับ ใจความสำคัญ สรุปข้อคิด และ ตอบคำถามจาก เรื่องี่อ่านได้	การตรวจผลงาน	ใบงาน	ใบงาน	เหมือนแผนการสอนที่ ๓ เรื่อง คำราชาศัพท์

๑๑. การบันทึกหลังการเรียนการสอน

ผลการสอน

.....
.....
.....
.....

ปัญหา / อุปสรรค

.....
.....
.....
.....

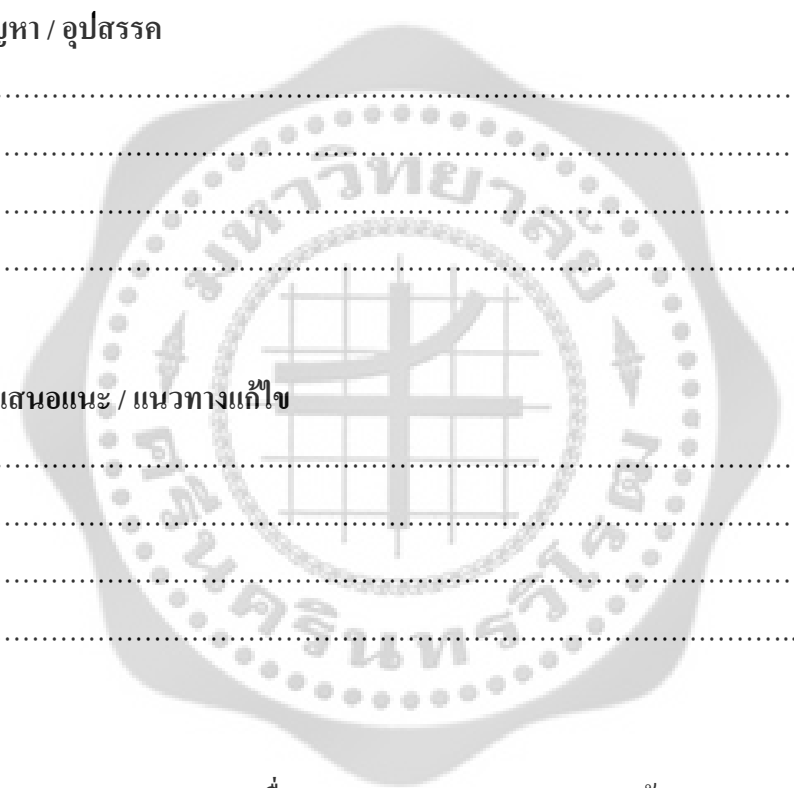
ข้อเสนอแนะ / แนวทางแก้ไข

.....
.....
.....
.....

(ลงชื่อ)ผู้สอน

(.....)

ตำแหน่ง.....

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

ชื่อ.....ชั้นป.๓/.....เลขที่.....

ใบความรู้

คนดีมีสัจจะ

ทุกเช้าวันอาทิตย์ คุณยายจะเปิดวิทยุรายการบรรยายธรรมะให้ หนูอยู่กับโหน่งฟัง แรกๆ หนูกับโหน่งฟังไม่ค่อยรู้เรื่อง แต่พอมีนิทานเล่า ประกอบเมื่อใด ทั้งสองจะฟังอย่างตั้งใจเพราะเรื่องสนุก คุณยายบอกว่า นิทานที่เล่าประกอบการบรรยายธรรมะเป็นนิทานชาดก

“โหน่งมาเร็ว นิทานชาดกมาแล้ว” หนูเรียกน้องชายซึ่งกำลัง วิ่งเล่นกับเจ้าแต้มาให้มาฟังนิทานด้วยกัน เสียงผู้บรรยายชวนฟัง ทำให้ สองพี่น้องรีบมานั่งฟังใกล้ๆวิทยุ “สัจจะ หมายถึง ความตรง ความแท้ ความแน่นอน คนไม่มีสัจจะ คือ คนไม่ตรง ไม่แท้ ไม่แน่นอน เป็นธรรมะ ที่ทันสมัย ตอนนี้เป็นเด็ก เราก็ต้องฝึกตัวเราให้มีสัจจะ ดังเรื่อง ผู้มีสัจจะ ที่จะเล่าต่อไปนี้...”

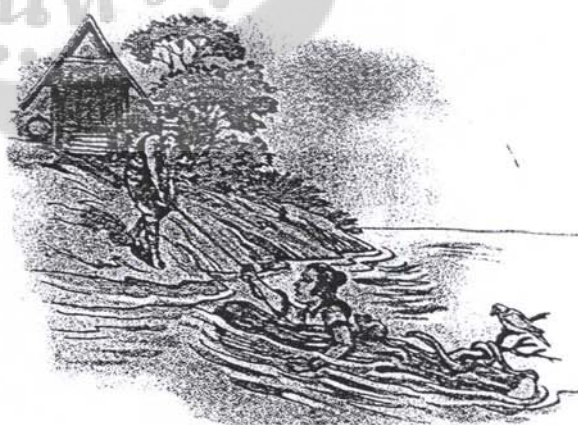

ในอดีตกาล มีเจ้าชายองค์หนึ่งเป็นคนกระด้างหยาบคาย ไม่เป็นที่รักของใคร วันหนึ่งเจ้าชายสร่งน้ำอยู่กับบริวารใน

แม่น้ำ ทรงนึกอยากเล่นให้สนุก จึงให้บริวารพาออกไปเล่น
ที่กลางแม่น้ำ พวกบริวารไม่ชอบเจ้าชาย เมื่อได้โอกาสจึงพา
เจ้าชายออกไปกลางน้ำ และพากันหนีขึ้นฝั่ง เจ้าชายจึงถูก
กระแสน้ำพัดพาไป ขณะนั้นพระองค์ทอดพระเนตรเห็นท่อนไม้
ท่อนหนึ่ง จึงทรงคว้าท่อนไม้มาเกาะไว้ แล้วกินแสง

ครั้งนั้นยังมีเศรษฐี ๒ คน ร่ำรวยมาก กลัวจะถูกปล้นจึงฝัง
ทรัพย์สมบัติไว้ใกล้ฝั่งแม่น้ำ ต่อมาเศรษฐีทั้ง ๒ คนตาย คนหนึ่ง
ไปเกิดเป็นงูเผือกทรัพย์สมบัติ ส่วนอีกคนหนึ่งไปเกิดเป็นหนู
เผือกสมบัติเช่นกัน เมื่อฝนตก
น้ำท่วมชุมทรัพย์ ทั้งงูและ
หนูเจ้าของสมบัติ จึงออก
จากรูว่ายน้ำหนีมา สัตว์
ทั้งสองเห็นท่อนไม้ที่เจ้าชาย
ทรงเกาะลอยผ่านมา จึงพา
กันขึ้นไปเกาะอยู่บนท่อนไม้
นั้นด้วย

ที่ริมฝั่งแม่น้ำ มีต้นจิวฎกกระแสน้ำพัดจนโค่นลงมา ทำให้
 นกแขกเต้าตัวหนึ่งซึ่งทำรังอยู่บนต้นจิวไม่มีที่อาศัย เมื่อเห็น
 ท่อนไม้ซึ่งมีเจ้าชายและสัตว์ทั้งสองเกาะอยู่ลอยน้ำมา มันจึงบิน
 ไปเกาะอยู่ด้วย เจ้าชายกับหนู งู และนกแขกเต้าเกาะท่อนไม้
 ลอยไปตามกระแสน้ำ จนถึงอาศรมของพระดาบส พระดาบส
 ช่วยเจ้าชายและสัตว์ขึ้นจากน้ำแล้วพาไปยังอาศรม โดยรีบก่อไฟ
 ให้ความอบอุ่นแก่สัตว์ทั้งสามก่อน เพราะเห็นว่ากำลังน้อยกว่า
 เจ้าชาย เมื่อให้อาหารก็ให้แก่สัตว์ทั้งสามนั้นก่อน เจ้าชาย
 ทรงเข้าพระทัยผิด คิดว่าพระดาบสไม่นับถือพระองค์ แต่ไป
 นับถือสัตว์จึงผูกใจเจ็บ

เวลาผ่านไป ๓ วัน เจ้าชายและสัตว์ทั้งสามแข็งแรงแล้ว
 จึงมาบอกลาพระดาบส

“พระคุณเจ้า เมื่อข้าพเจ้าเป็นใหญ่เป็นโตแล้ว ขอให้
 ท่านไปหาเถิด ข้าพเจ้าจะอุปการะท่าน” เจ้าชายตรัส แล้ว
 เสด็จกลับเมือง

“พระคุณเจ้า ช่วยชีวิตข้าพเจ้าไว้แท้ๆ ข้าพเจ้ามีสมบัติ
 มากมาย เมื่อใดที่ท่านต้องการสมบัติ ขอให้ไปที่ริมฝั่งแม่น้ำ
 แล้วเรียกข้าพเจ้าว่า ยาว ยาว เถิด แล้วข้าพเจ้าจะมาพบท่าน”
 งูพูดแล้วก็จากไป

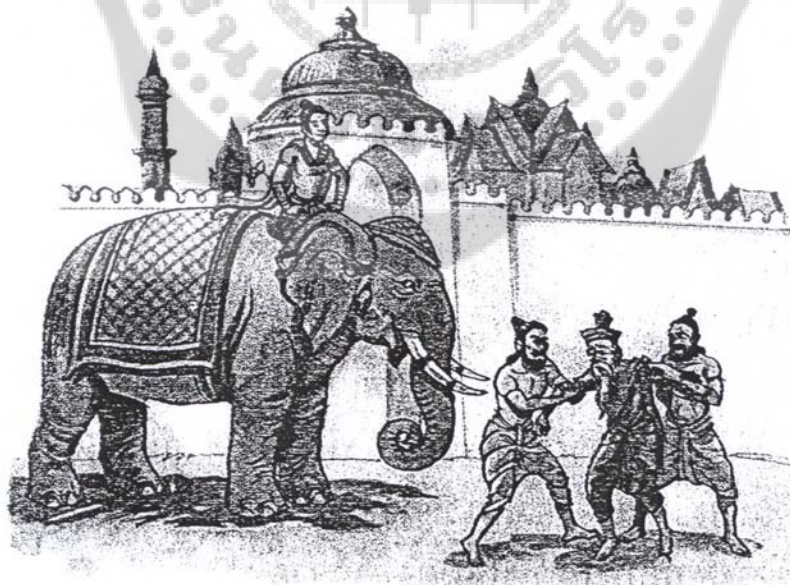
“พระคุณเจ้า ช่วยชีวิตข้าพเจ้าให้รอดพ้นจากความตาย
 ข้าพเจ้าก็มีสมบัติเหมือนกัน เมื่อใดที่ท่านต้องการสมบัติ
 ขอให้ไปที่ริมฝั่งแม่น้ำ แล้วเรียกข้าพเจ้าว่า หนู หนู เถิด แล้ว
 ข้าพเจ้าจะมาพบท่าน” หนูพูดแล้วก็จากไป

นกแขกเต้ากราบพระดาบส แล้วพูดว่า “พระคุณเจ้า ข้าพเจ้าไม่มีสมบัติเหมือนงูและหนู แต่เมื่อใดที่ท่านต้องการข้าว ขอให้ไปหาที่ริมแม่น้ำเถิด” นกแขกเต้าพูดแล้วก็บินจากไป

ต่อมาไม่นานพระดาบสคิดจะทดสอบความมีสัจจะของ เจ้าชายและสัตว์ทั้งสาม จึงออกเดินทางไปที่ริมฝั่งแม่น้ำ เพื่อไป พบงู เมื่อไปถึงแล้วจึงร้องเรียกว่า “ยาว ยาว” งูก็เลื้อยออกมา ผงกหัวเป็นเชิงค้ำนับ และบอกว่าจะยกสมบัติให้ พระดาบส บอกว่า “ดีแล้วๆ ต้องการเมื่อไรจะมาบอก”

แล้วพระดาบสก็ไปพบหนู ร้องเรียกว่า “หนู หนู” หนูก็วิ่ง ออกมาพบและจะยกสมบัติให้ พระดาบสบอกเช่นเดียวกับบองู

จากนั้นพระดาบสก็ไปหานกแขกเต้า นกแขกเต้าเห็น พระดาบส ก็บินโฉบลงจากยอดไม้จะไปหาข้าวมาให้ แต่พระดาบส ให้อร่อยก่อน

พระดาบสเห็นสัจจะความจริงใจของสัตว์ทั้งสาม จึงใคร่จะทดสอบเจ้าชายดูบ้าง เมื่อพระดาบสเข้าไปในเมือง เวลานั้นเจ้าชายได้เป็นพระราชแล้ว กำลังประทับบนหลังช้างเสด็จเสียบพระนคร เจ้าชายทอดพระเนตร เห็นพระดาบสแต่ไกลก็จำได้ จึงมีรับสั่งให้ทหารไปจับพระดาบสมาเข้ยนดี พระดาบสไม่แสดงความกลัวแต่อย่างใด กลับพูดขึ้นมาว่า “ไม้ลายน้้ามาดีกว่าคนบางคน”

ชาวเมืองที่มีปัญญารู้จักคิด จึงถามเรื่องราว พระดาบสก็เล่าให้ฟังตั้งแต่ต้น เมื่อชาวเมืองรู้เรื่อง ต่างเห็นพ้องต้องกันว่า พระราชาไม่รู้คุณผู้ช่วยชีวิต คนใจร้ายเช่นนี้จะนำความเจริญมาสู่บ้านเมืองได้อย่างไร ชาวเมืองจึงขับไล่พระราชาออกไปจากเมือง แล้วเชิญพระดาบสขึ้นเป็นพระราชาปกครองเมือง แต่พระดาบสปฏิเสธ พร้อมแนะนำให้ชาวเมืองคัดเลือกคนดีปกครองบ้านเมืองต่อไป

“พี่หน้อยครับ แล้วใครจะเป็นพระราชapakครองเมืองนี้ครับ” โห่ง
ถามด้วยความสงสัย

หน้อยครุ่นคิดในใจแล้วตอบว่า “คนดีซิจ๊ะ”

“คนดีเป็นอย่างไรครับ” โห่งถามต่อ

“พี่ก็ไม่รู้นะ ไปถามคุณยายกันเถอะ” หน้อยพูด

สองพี่น้องเดินไปนั่งข้างๆ คุณยาย ซึ่งกำลังนั่งจัดดอกไม้บูชาพระ

โห่งถามว่า “คุณยายครับ คนดีเป็นอย่างไรครับ”

คุณยายวางดอกไม้แล้วโอบกอดหลานทั้งสอง พลาญพูดว่า “คนดี
นะหรือลูก ต้องเป็นคนที่มีความจริงใจ รักษาัจจะ รู้จักคิด รู้จัก
ถนอมน้ำใจคนอื่น แล้วยังมีอะไรอีกตั้งหลายอย่าง โหหนช่วยยายคิดอีก
หน้อยซี หลานก็เป็นคนดีไม่ใช่หรือ ลองบอกยายบ้างซิว่า หลานทำ
อะไรบ้างที่ทำให้รู้สึกสบายใจและมีความสุข นั่นแหละคือความดี คนที่
ทำความดีก็คือคนดี”

เด็ก ๆ ช่วยหลานของคุณยาย คิดว่าคนดีเป็นอย่างไร ได้ไหม

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

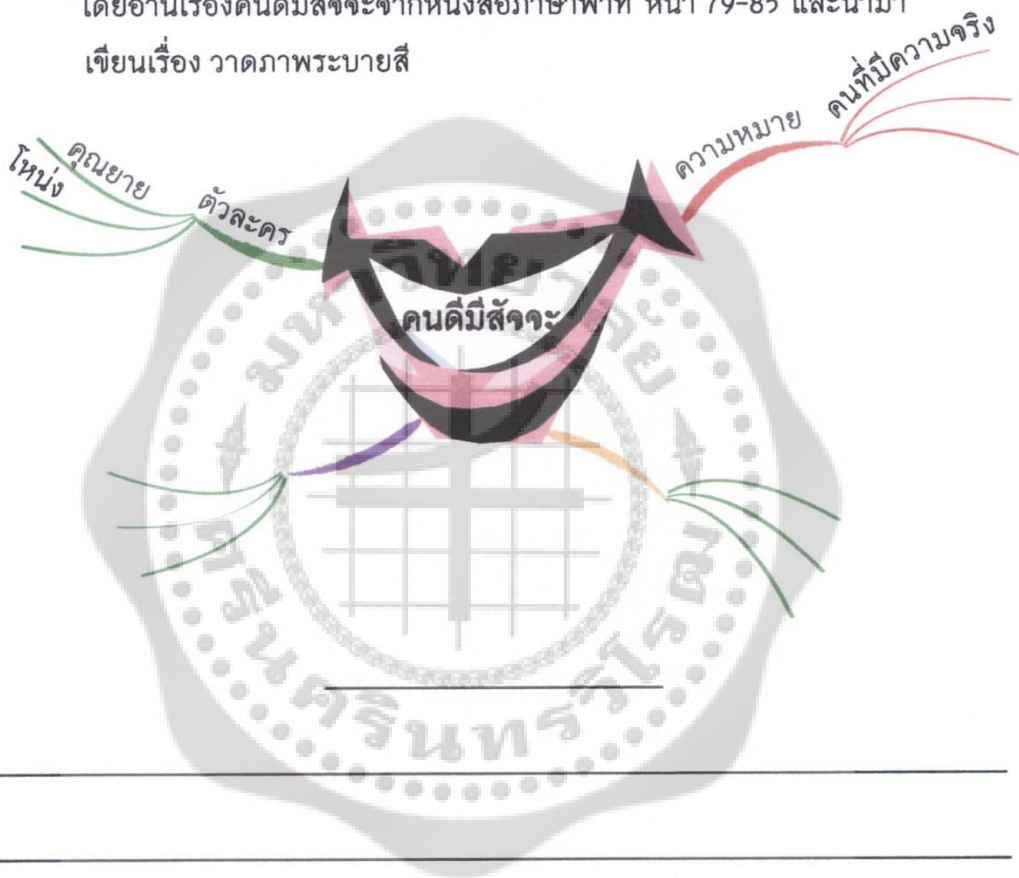
ชื่อ ชั้น ป. 3/..... เลขที่

แบบฝึกทักษะ คนดีมีสัจจะ

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแผนที่ความคิดตามแบบของโทนี่ (Tony Buzan)

โดยอ่านเรื่องคนดีมีสัจจะจากหนังสือภาษาพาที หน้า 79-85 และนำมา

เขียนเรื่อง วาดภาพระบายสี

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

ชื่อ ชั้น ป.3/ เลขที่

แบบฝึกหัดทักษะ มารยาทในการเขียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนสรุปเรื่องจากแผนที่ความคิด เกี่ยวกับมารยาทในการเขียน แล้วอ่านสรุป ระบายสีจากเส้นที่กำหนดให้ให้สวยงาม

มารยาทในการเขียน

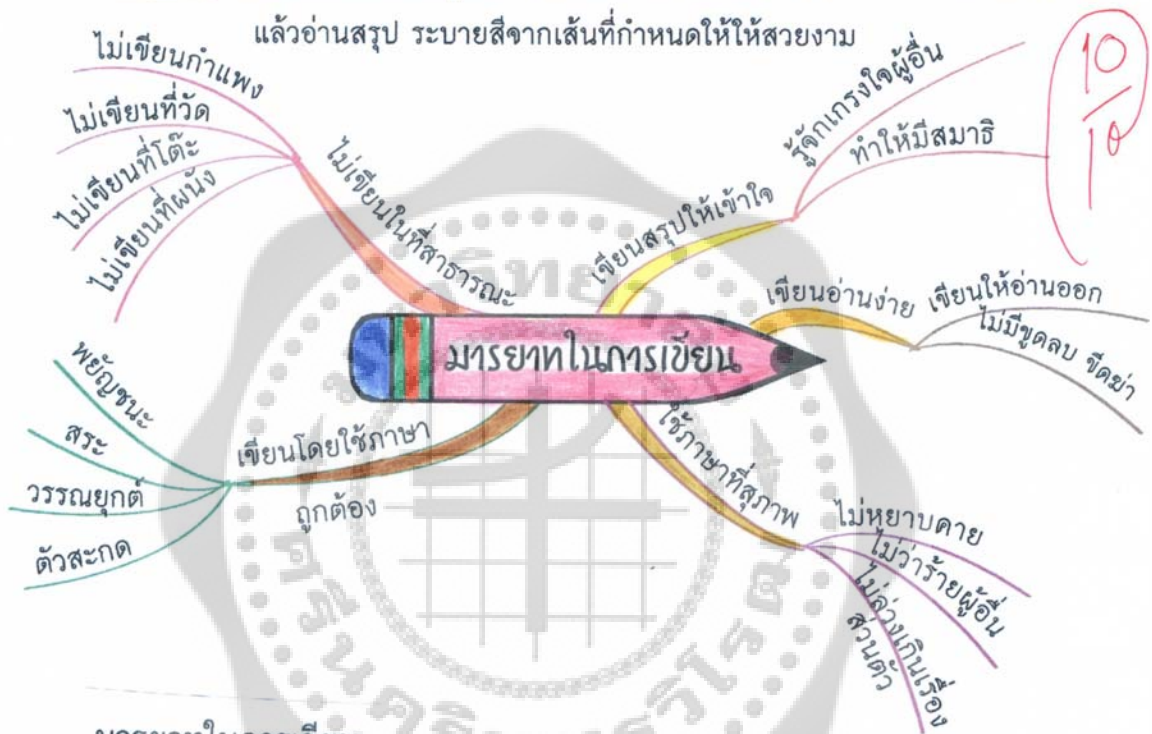
- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____
- 5 _____

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

ชื่อ ทิษภุษา อุดมพันธ์ ชั้น ป.3/ 4 เลขที่ 44

แบบฝึกหัดทักษะ มารยาทในการเขียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนสรุปเรื่องจากแผนที่ความคิด เกี่ยวกับมารยาทในการเขียน แล้วอ่านสรุป ระบายสีจากเส้นที่กำหนดให้ให้สวยงาม

มารยาทในการเขียน

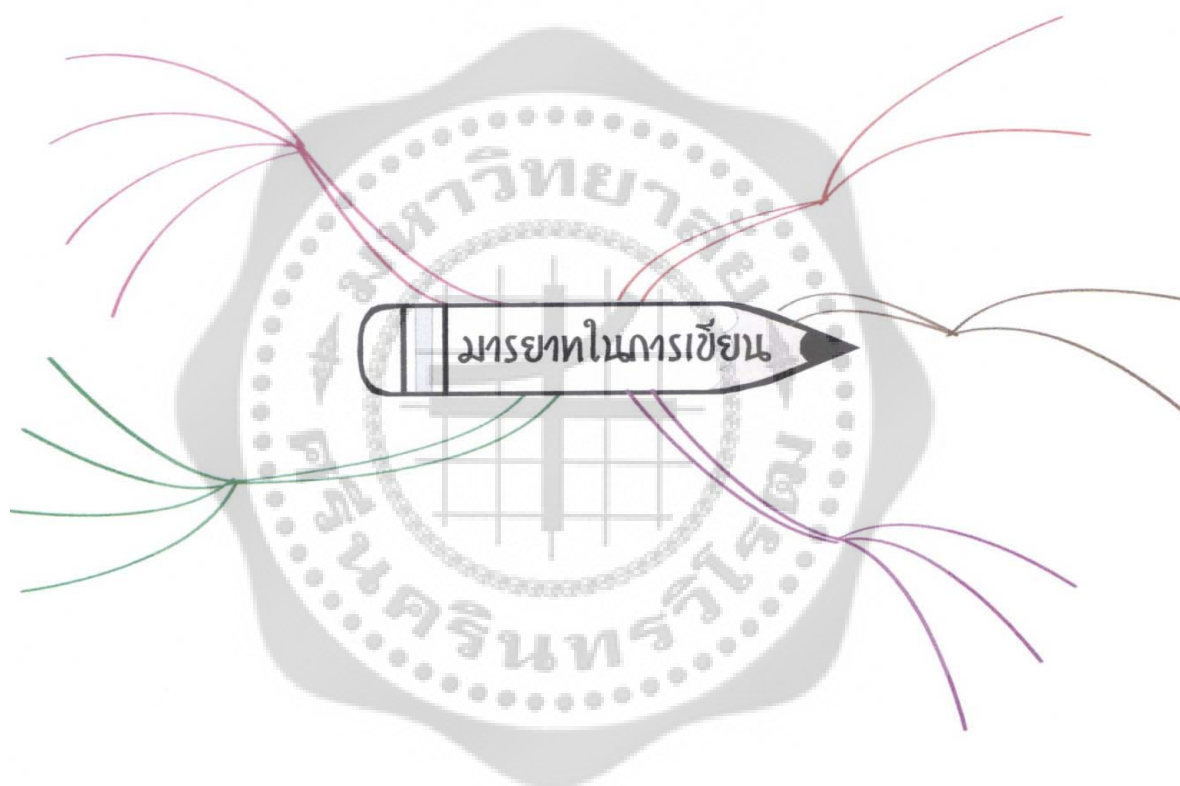
- 1 ไม่เขียนในที่สาธารณะ ไม่เขียนกำแพง ไม่เขียนที่วัด
- 2 เขียนสรุปให้เข้าใจ รู้จักเกรงใจผู้อื่น ทำให้มีสมาธิ
- 3 เขียนโดยใช้ภาษาถูกต้อง สระ ตัวสะกด
- 4 ใช้ภาษาที่สวยงาม ไม่หยาบคาย ไม่ว่าร้ายผู้อื่น
- 5 เขียนอ่านง่าย เขียนให้อ่านออก ไม่มีจุดลบ ขีดฆ่า

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

ชื่อชั้น ป.3/..... เลขที่

แบบฝึกหัดทักษะ มารยาทในการเขียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนสรุปเรื่องจากแผนที่ความคิด เกี่ยวกับมารยาทในการเขียน
ระบายสีจากเส้นที่กำหนดให้ให้สวยงาม

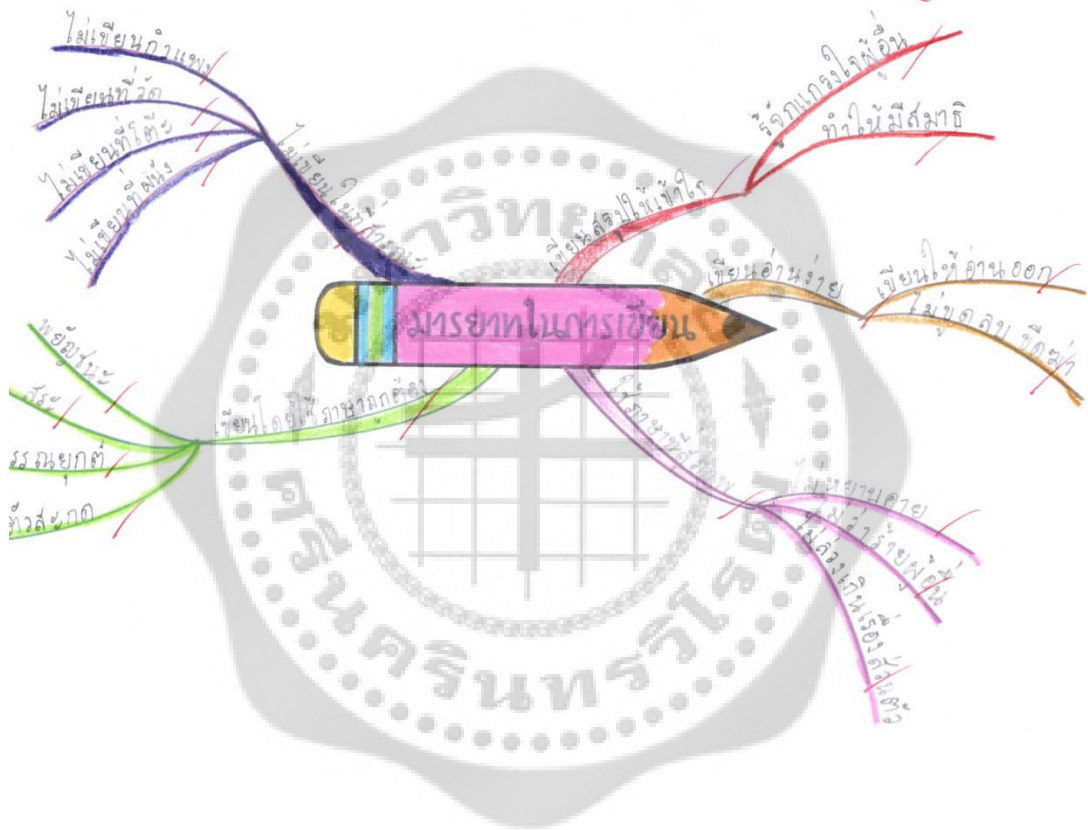
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

ชื่อ อ.ช. วิดาภา วัฒนโพธิ์นชั้น ป.3/4 เลขที่ 21.....

แบบฝึกหัดทักษะ มารยาทในการเขียน

10/10

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนสรุปเรื่องจากแผนที่ความคิดเกี่ยวกับมารยาทในการเขียน แล้วอ่านและระบายสีจากเส้นที่กำหนดให้ ให้สวยงาม

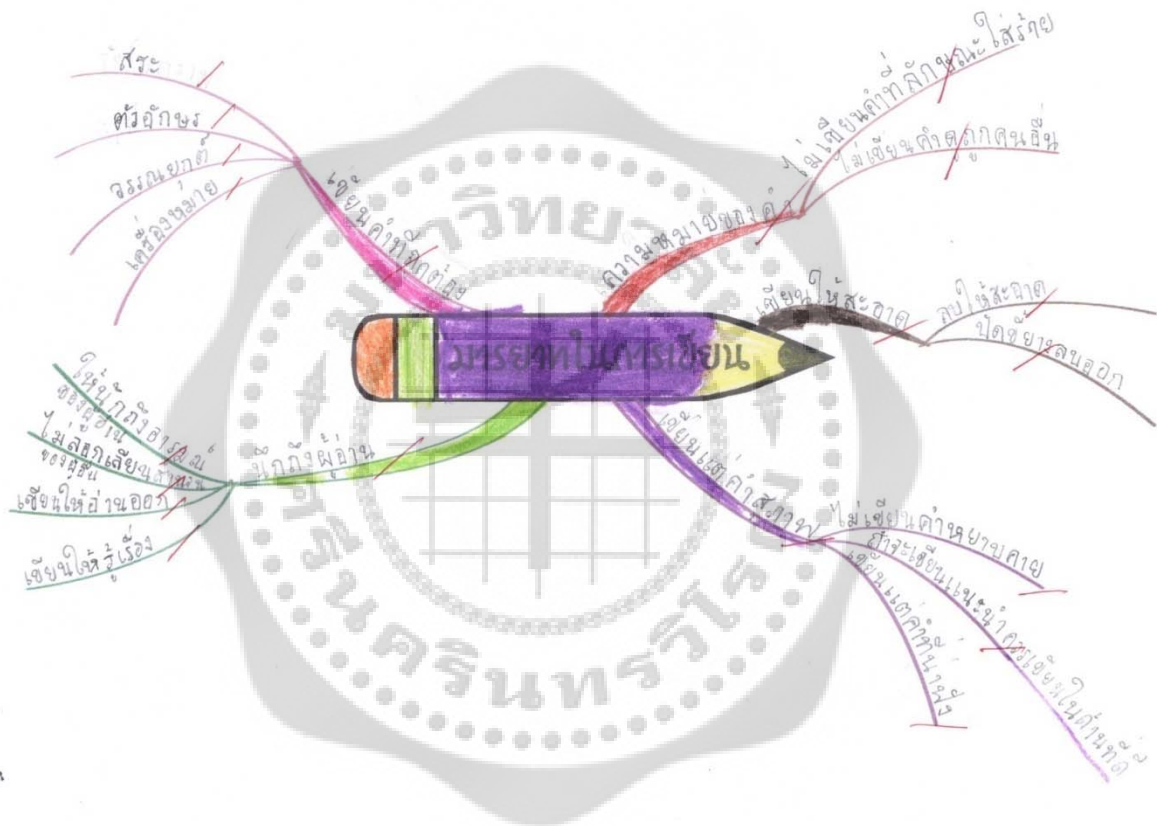
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

ชื่อ ต.ณ. นภัส นิติวังนายนนท์ ชั้น ป.3/4 เลขที่ 1

แบบฝึกหัดทักษะ มารยาทในการเขียน

10/9

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนสรุปเรื่องจากแผนที่ความคิดเกี่ยวกับมารยาทในการเขียน แล้วอ่านและระบายสีจากเส้นที่กำหนดให้ ให้สวยงาม

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)	
สาระการเรียนรู้ภาษาไทยระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ ๓	ภาคเรียนที่ ๑
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่องคนดีมีสัจจะ (แผนการเรียนรู้ที่ ๒)	เวลา ๒ คาบ
มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๑.๑	ตัวชี้วัด ๑.๑๑, ๑.๑๒, ๑.๑๓

๑. ผลการเรียนรู้ (Learning Outcome)

อ่านออกเสียงบทร้อยกรองตามหลักการอ่าน บอกความหมายของคำในเรื่องที่อ่าน และตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้อย่างถูกต้อง

๒. ความคิดรวบยอดหลัก (Main Concept)

การอ่านบทร้อยกรองจะต้องอ่านออกเสียงให้ถูกต้อง ชัดเจน และต้องอ่านให้เข้าใจเรื่องราว ผู้อ่านต้องใช้สมาธิ สติในการอ่าน จะทำให้จับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน สามารถตอบคำถาม ลำดับเหตุการณ์ของเรื่อง และตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้

๓. หัวข้อสาระการเรียนรู้ (Sub Concept / Topic)

๑. การอ่านบทร้อยกรองตามหลักการอ่าน
๒. บอกความหมายและตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน

๔. สมรรถนะ

๑. ความสามารถในการเรียนรู้ การสื่อสาร
๒. ความหมายในการคิดอย่างเป็นระบบ
๓. ความสามารถในการแก้ปัญหา

๕. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. มุ่งมั่นในการทำงาน
๒. มีวินัย
๓. ใฝ่เรียนรู้
๔. ซื่อสัตย์สุจริต

๖. จุดประสงค์การเรียนรู้ (Learning Objective)

๑. นักเรียนสามารถอ่านบทร้อยกรองได้ถูกต้องตามหลักการอ่าน
๒. นักเรียนสามารถบอกความหมายและตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้
๓. นักเรียนสามารถทำงานร่วมกับหมู่คณะได้
๔. นักเรียนยกมือตอบคำถามก่อนหลังได้ตามลำดับ

๗. การออกแบบกิจกรรม (คาบที่ ๑)

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. เพื่อกระตุ้นความสนใจให้ผู้เรียนดูบัตรคำที่ครูกำหนดให้ (คำราชาศัพท์)
๒. ครูนำบัตรคำศัพท์ที่ควรศึกษา ดิคทบทระเป้าผ่นัง
๓. นักเรียนอ่านตามครูคำละ ๒ ครั้ง เน้นการอ่านออกเสียงถูกต้อง และชัดเจนจากนั้นครูอธิบายความหมายของคำศัพท์แต่ละคำให้นักเรียนเข้าใจ

ขั้นสอน

กิจกรรมที่ ๑

๑. ครูให้นักเรียนเปิดหนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ภาษาพาที เล่ม ๑ บทที่ ๗ อ่านเสริม เรื่อง คนดี ความดี หน้า ๘๕
๒. ครูอ่านบทร้อยกรองให้นักเรียนฟัง ให้นักเรียนสังเกตและแบ่งวรรคตอบให้ถูกต้อง
๓. ครูให้นักเรียนอ่านตามครูทีละวรรค จากนั้นให้นักเรียนอ่านพร้อมกัน
๔. แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น ๖ กลุ่ม กลุ่มละเท่าๆ กัน ให้แต่ละกลุ่มแข่งขันอ่านบทร้อยกรอง กลุ่มใดอ่านได้ถูกต้อง ไพเราะ พร้อมเพรียงกันเป็นกลุ่มชนะ

กิจกรรมที่ ๒ (๑ คาบ)

๑. ครูให้นักเรียนช่วยกันทำแผนที่ความคิดตามแบบของโทนี่ บูซาน (Tony Buzan)
๒. ครูติดบัตรคำ คำว่า คนดีมีสัจจะ พร้อมความหมาย

รู้จักคิด

ไม่เพิลิดเพิลิน

จิตแจ่มใส

เอื้ออาทร

ประหยัด

ซื่อสัตย์

๓. ครูและนักเรียนช่วยกันทำแผนที่ความคิด โดยทำแผนที่ความคิด

ขั้นสรุป

๑. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปใจความสำคัญของเรื่อง
๒. นักเรียนแต่ละกลุ่มรับใบงานและปฏิบัติตามขั้นตอนในใบงาน เสร็จแล้วนำเสนอครูตรวจ

ขั้นฝึกทักษะ

๑. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกทักษะแผนที่ความคิดตามแนวคิดของโทนี่ บูซาน (Tony Buzan)
๒. อ่านเนื้อหาในบทเรียน เรื่อง คนดีมีสัจจะ แล้วทำแผนที่ความคิด

ขั้นสร้างเจตคติ

๑. นักเรียนบอกความรู้สึกที่มีต่อเนื้อหาได้ดี
๒. บอกคุณค่าของเนื้อหาที่มีต่อภาษาไทยได้ด้วยดี

ขั้นนำไปใช้

๑. ให้นักเรียนบอกถึงความรู้ที่ได้จากการอ่าน เช่น ลักษณะของการอ่านทำนองเสนาะ
๒. ให้นักเรียนแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้
๓. นักเรียนเลือกคำที่ใช้ในคำประพันธ์ที่มีคำสัมผัสได้
๔. นักเรียนแก้คำผิดให้ถูกต้องได้

๘. สื่อการเรียนรู้ / แหล่งการเรียนรู้

๑. บัตรคำ
๒. หนังสือเรียนภาษาพาที
๓. ใบงาน

๙. การประเมินผล

๑. วิธีการวัดผลและประเมินผล
 - ๑.๑ การสังเกต
 - ๑.๑.๑ การอ่านออกเสียง
 - ๑.๑.๒ การตอบคำถาม
 - ๑.๒ ตรวจผลงาน
 - ใบงาน

๑๐. การออกแบบวิธีการและเครื่องมือประเมินผล

ตัวชี้วัด	วิธีการ	เครื่องมือ	แหล่งข้อมูล	เกณฑ์
ความสนใจใน การร่วมกิจกรรม และตอบคำถาม	สังเกตการณ์ ตอบคำถาม และการร่วม กิจกรรม	ครู	นักเรียน	๔ = ดีมาก - ตั้งใจฟัง - ตอบคำถามและมีการแสดง ความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ ๓ = ดี - ตั้งใจฟัง - ตอบคำถาม ๒ = ปานกลาง - นั่งฟังเฉยๆ - ไม่ตอบคำถาม ๑ = ต้องกำไ - ไม่ตั้งใจฟัง - รบกวนนักเรียนคนอื่น และครูผู้สอน ✓ = ไม่ทำงาน
อ่านบทร้อยกรอง บอกความหมาย และตอบคำถาม จากเรื่องที่อ่านได้	การตรวจผลงาน	ใบงาน	ใบงาน	การทำใบงานผ่านเกณฑ์อย่างน้อย ร้อยละ ๘๐

๑๑. การบันทึกหลังการเรียนการสอน

ผลการสอน

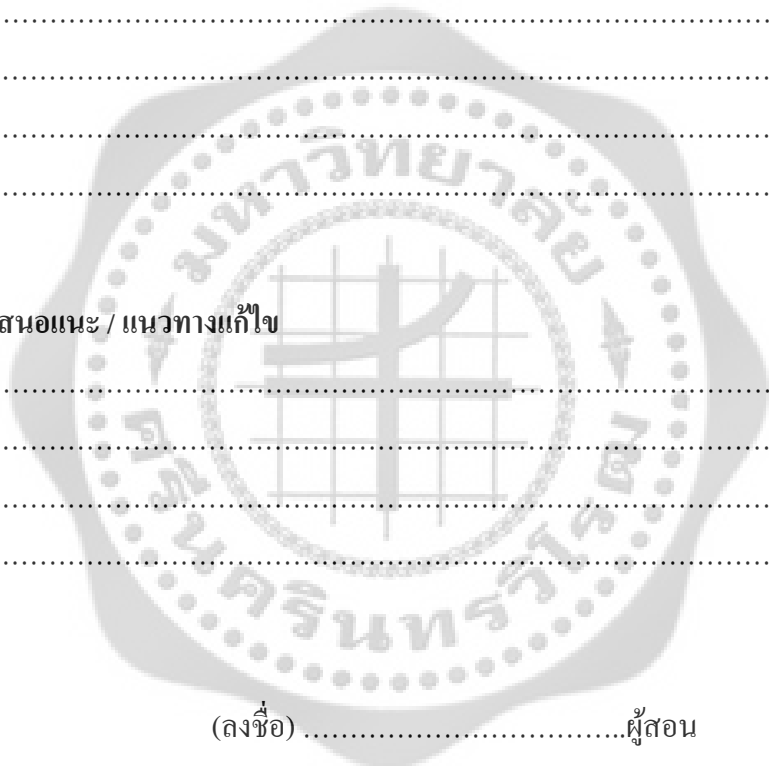
.....
.....
.....
.....

ปัญหา / อุปสรรค

.....
.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะ / แนวทางแก้ไข

.....
.....
.....
.....

(ลงชื่อ)ผู้สอน

(.....)

ตำแหน่ง.....

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

ชื่อ ชั้น ป.๓/ เลขที่

ใบงาน

คำสั่ง จงตอบคำถามต่อไปนี้

๑. บทร้อยกรองนี้เป็นบทร้อยกรองประเภท

๒. ลักษณะของบทร้อยกรองประเภทนี้ คือ

๓. คนดี ในบทร้อยกรอง คือ

๔. ความดี ในบทร้อยกรอง คือ

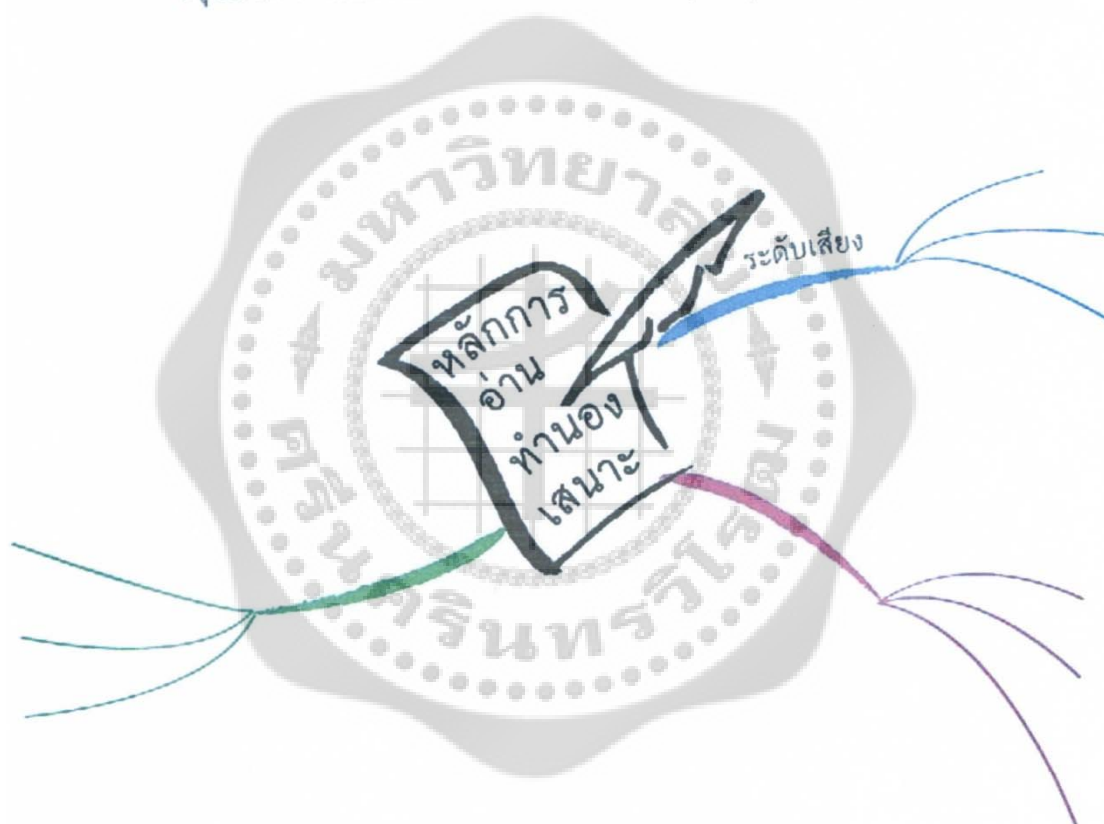
๕. นักเรียนคิดว่า นักเรียนสามารถทำความดีได้โดย

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

ชื่อ ชั้น ป.3/..... เลขที่

แบบฝึกทักษะหลักการอ่านทำนองเสนาะ

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านใบความรู้ เรื่อง หลักการอ่านทำนองเสนาะ แล้วเขียนสรุปเรื่อง ตามแบบแผนที่ความคิดของโทนี่ (Tony Buzan) โยงเส้นระบายสี

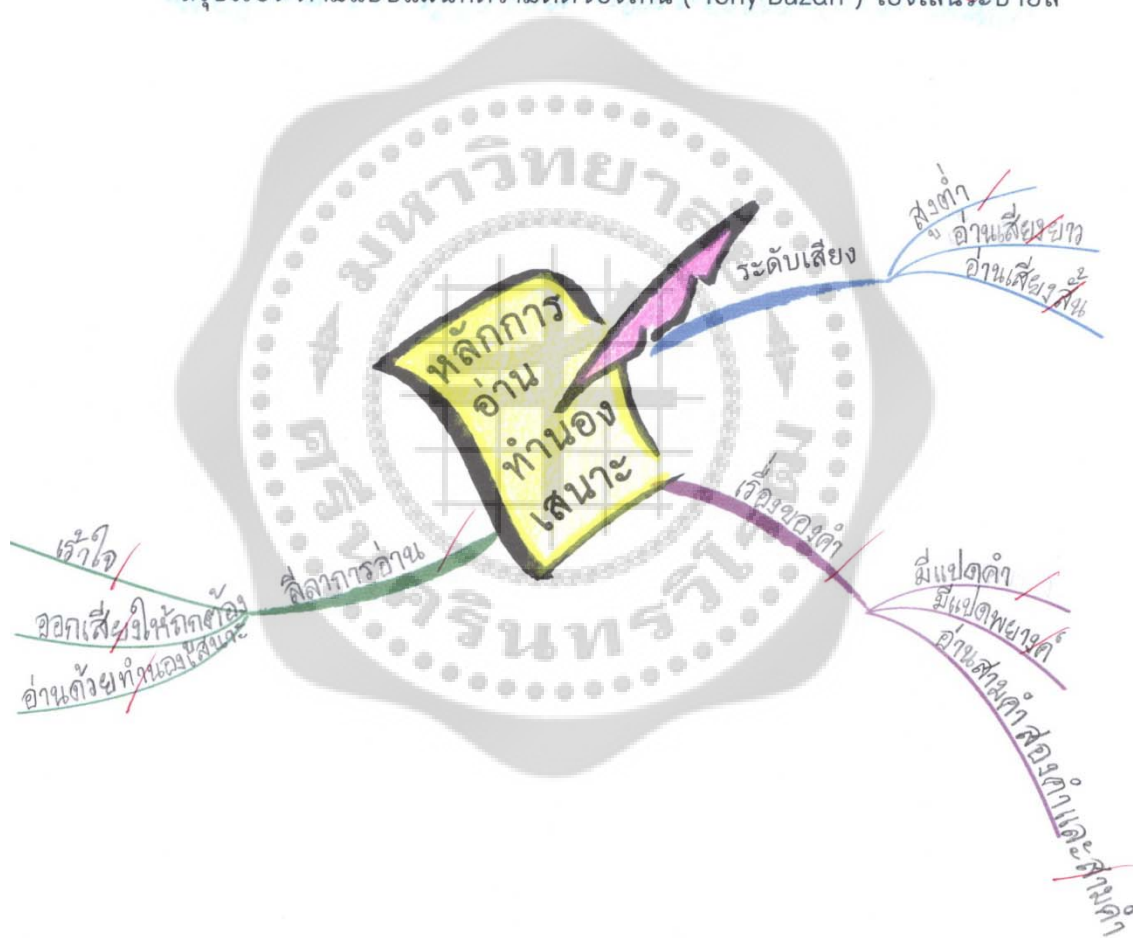
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

ชื่อ ศ.ณ.พรชัชวาล์ ชั้น ป.3/ 4 เลขที่ 17

แบบฝึกทักษะหลักการอ่านทำนองเสนาะ

10
/a

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านใบความรู้ เรื่อง หลักการอ่านทำนองเสนาะ แล้วเขียนสรุปเรื่อง ตามแบบแผนที่ความคิดของโทนี่ (Tony Buzan) โยงเส้นระบายสี

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)		
สาระการเรียนรู้ภาษาไทยระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ ๓		ภาคเรียนที่
๑		
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗	เรื่องคนดีมีสัจจะ (แผนการเรียนรู้ที่ ๓)	เวลา ๕๐
นาที่		
มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๔.๑		ตัวชี้วัด ๔.๑๑, ๔.๑๔,
๔.๑๖		

๑. ผลการเรียนรู้ (Learning Outcome)

๑. ใช้คำราชาศัพท์ และคำสุภาพต่างๆ ตามฐานะของบุคคลได้
๒. นำคำราชาศัพท์ และคำสุภาพไปแต่งประโยคชนิดต่างๆ ได้

๒. ความคิดรวบยอดหลัก (Main Concept)

คำราชาศัพท์ หมายถึง คำที่ใช้กับพระเจ้าแผ่นดิน พระบรมวงศานุวงศ์ พระสงฆ์ และสภาพชนทั่วไป ภาษาไทยมีลักษณะเฉพาะประการหนึ่งคือ มีระดับชั้นที่ใช้เหมาะกับฐานะของบุคคล ฉะนั้นการพูดกับพระสงฆ์ พูดกับผู้ใหญ่ คำที่ใช้ต้องเหมาะกับบุคคล และฐานะคำดังกล่าวเรียกว่า คำสุภาพ ผู้เขียนควรเรียนรู้การใช้คำราชาศัพท์ และคำสุภาพให้เข้าใจและนำไปใช้ให้ถูกต้องจึงจะถือว่าการเรียนภาษาประสบความสำเร็จ

๓. หัวข้อสาระการเรียนรู้ (Sub Concept / Topic)

๑. ความสามารถในการเรียนรู้ การสื่อสาร
๒. การใช้คำราชาศัพท์ และคำสุภาพต่างๆ
๓. การนำคำราชาศัพท์ และคำสุภาพไปแต่งประโยคชนิดต่างๆ

๔. สมรรถนะ

๑. ความสามารถในการเรียนรู้ การสื่อสาร
๒. ความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ
๓. ความสามารถในการแก้ปัญหา

๕. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสม
๒. แสดงความคิดเห็นและกล้าแสดงออกถึงความสามารถในการแก้ไขปัญหา หรือช่วยทำให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม
๓. แสดงความมั่นใจในตนเอง ต่อการกระทำในสิ่งที่ถูกต้องและมีเหตุผลในสังคม
๔. แสดงออกถึงการมีบุคลิกภาพและควบคุมอารมณ์ของตนเอง โดยเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น
๕. แสดงความรู้สึกรักของตนเองเพื่อช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ของสังคม

๖. จุดประสงค์การเรียนรู้ (Learning Objective)

๑. นักเรียนใช้คำราชาศัพท์เกี่ยวกับร่างกาย คำราชาศัพท์เกี่ยวกับคำกริยา และคำราชาศัพท์เกี่ยวกับสิ่งของ ได้ถูกต้อง
๒. นักเรียนใช้คำสุภาพต่างๆ ได้ถูกต้อง
๓. นักเรียนนำคำราชาศัพท์ และคำสุภาพไปแต่งประโยคชนิดต่างๆ ได้ถูกต้องและเหมาะสม

๗. การออกแบบกิจกรรม

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูให้นักเรียนร่วมกันสังเกตคำที่พิมพ์ตัวอักษรสีส้มในบทที่ ๗ คนคิมี่ตั้งใจจะ
๒. ครูถามนักเรียนว่า คำเหล่านี้เรียกว่าอะไร (คำราชาศัพท์)
๓. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับการใช้คำราชาศัพท์

ขั้นสอน

๑. ครูอธิบายความหมายของคำราชาศัพท์ ดังนี้
คำราชาศัพท์ หมายถึง ถ้อยคำที่ใช้กับพระเจ้าแผ่นดิน พระบรมวงศานุวงศ์ และพระสงฆ์
๒. ครูให้นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างคำราชาศัพท์พร้อมทั้งแต่งประโยค
๓. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาว่า การให้คำจะต้องใช้ให้เหมาะแก่กาลเทศะ และบุคคล
ซึ่งคำประเภทนี้เรียกว่า คำสุภาพ
๔. ครูให้นักเรียนยกตัวอย่างคำสุภาพพร้อมทั้งแต่งประโยค
๕. ครูให้นักเรียนทำใบงาน

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปว่า

คำราชาศัพท์ หมายถึง คำที่ใช้กับพระเจ้าแผ่นดิน พระบรมวงศานุวงศ์ และพระสงฆ์ ภาษาไทยมีลักษณะเฉพาะประการหนึ่ง คือ มีระดับชั้นที่ใช้เหมาะกับฐานะของบุคคล ฉะนั้นการใช้ภาษาจะต้องใช้ให้เหมาะกับบุคคล และฐานะคำดังกล่าวเรียกว่า คำสุภาพ

๘. สื่อการเรียนรู้ / แหล่งการเรียนรู้

๑. บัตรคำ
๒. แผนภูมิข่าว
๓. หนังสือสาระการเรียนรู้พื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

๙. การประเมินผล

๑. วิธีการวัดผลและประเมินผล

- ๑.๑ การสังเกต
 - การร่วมกิจกรรม เช่น การยกมือตอบ
 - การอ่านข่าวในแผนภูมิ
- ๑.๒ ตรวจสอบผลงาน
 - ใบงาน

๑๐. การออกแบบวิธีการและเครื่องมือประเมินผล

ตัวชี้วัด	วิธีการ	เครื่องมือ	แหล่งข้อมูล	เกณฑ์
ความสนใจใน การร่วมกิจกรรม	การสังเกต	ครู	นักเรียน	3 = ดีมาก 2 = ดี 1 = ปานกลาง

ตัวชี้วัด	วิธีการ	เครื่องมือ	แหล่งข้อมูล	เกณฑ์
คำราชาศัพท์ คำสุภาพต่างๆ และการ แต่งประโยค	การตรวจใบงาน	ใบงาน	ใบงาน	4 (ดีมาก) = นักเรียนทำใบงานถูก หมดทุกข้อ 3 (ดี) = นักเรียนทำใบงานผิด 2-3 ข้อ 2 (ปานกลาง) = นักเรียนทำใบงาน ผิด 4-5 ข้อ 1 (ควรปรับปรุง) = นักเรียนทำ ใบงานผิดมากกว่า 5 ข้อ

๑๑. การบันทึกหลังการเรียนการสอน

ผลการสอน

.....

.....

.....

ปัญหา / อุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ / แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

(ลงชื่อ)ผู้สอน

(.....)

ตำแหน่ง.....

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

ชื่อชั้น ป. 3/..... เลขที่

แบบฝึกหัดทักษะ คนดี ความดี

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแผนที่ความคิดตามแบบของโทนี่ (Tony Buzan)
เรื่อง คนดี ความดี จากคำกลอน ภาษาพาทีหน้า 85 แล้ว
วาดภาพระบายสี และนำมาเขียนเป็นข้อ ๆ

เขียนสรุปคนดี ความดี

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____
- 5 _____

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

ชื่อ ด.ญ.ณภัฏ นิตินานนท์ชั้น ป. 3/.....4..... เลขที่1.....

แบบฝึกหัดทักษะ คนดี ความดี

10
/
10

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแผนที่ความคิดตามแบบของโทนี่ (Tony Buzan)
เรื่อง คนดี ความดี จากคำกลอน ภาษาพาทีหน้า 85 แล้ว
วาดภาพระบายสี และนำมาเขียนเป็นข้อ ๆ

เขียนสรุปคนดี ความดี

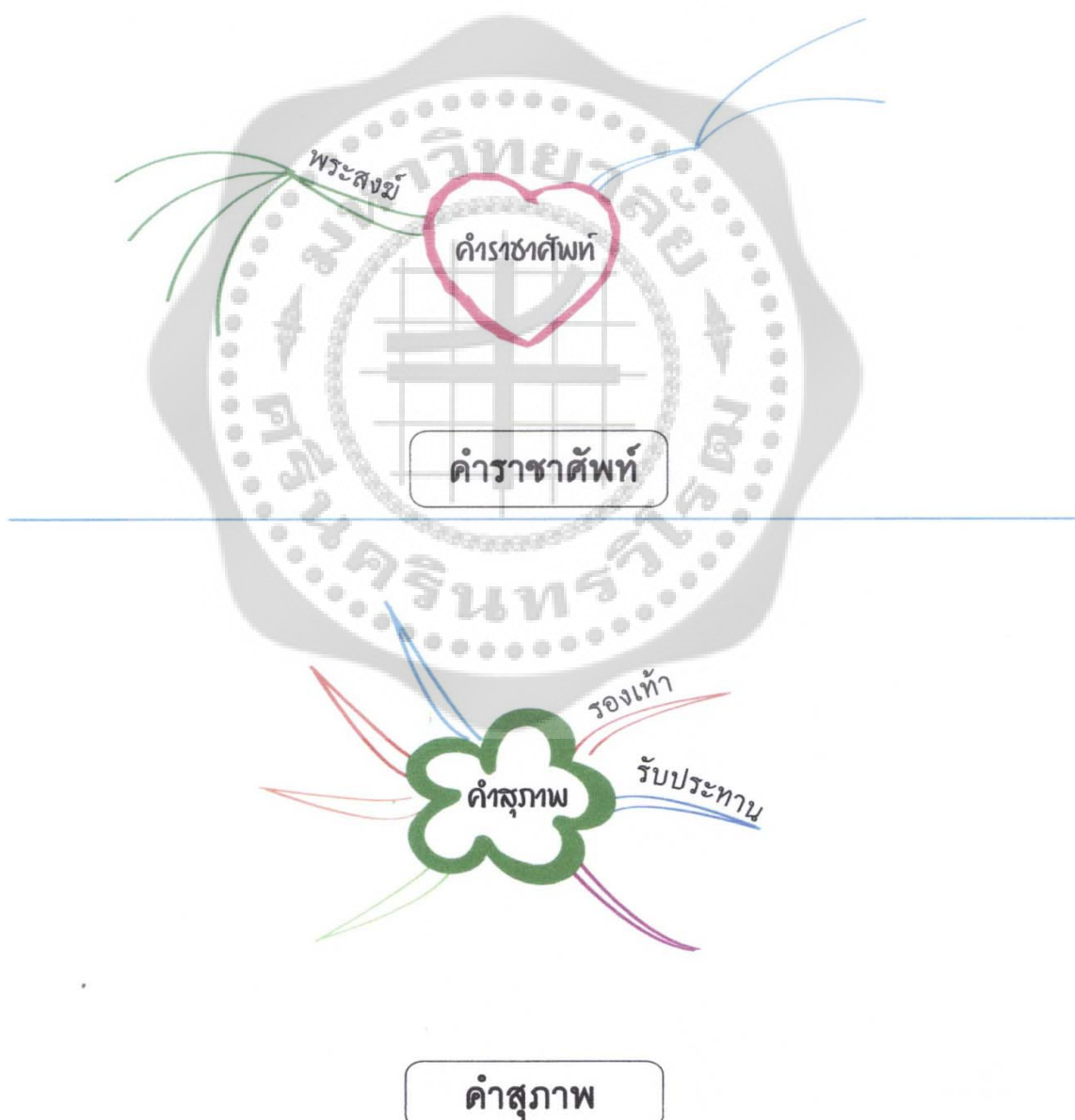
- 1 รู้จักใช้เงิน, อดออม, อดออม
- 2 ซื่อสัตย์, พูดจริง ทำจริง, ไม่โกหก, ไม่หลอกลวง
- 3 รู้จักคิด, คิดก่อนทำ, รู้จักแก้ปัญหา
- 4 มีน้ำใจ, เอื้ออาทร, ช่วยเหลือผู้อื่น
- 5 รับผิดชอบ, ทำการบ้าน, ทำผิดต้องรับผิดชอบ

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

ชื่อ ชั้น ป.3/..... เลขที่

แบบฝึกหัดทักษะ คำราชาศัพท์ และคำสุภาพ

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแผนที่ความคิดตามแบบของโทนีบูซาน หรือ คำราชาศัพท์ และคำสุภาพ พร้อมทั้งระบายสีให้สวยงาม

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

ชื่อ..... ชั้นป.๓/..... เลขที่.....

ใบงาน

คำราชาศัพท์

ให้นักเรียนเขียนคำราชาศัพท์ให้ตรงกับความหมายตามหมวดหมู่ที่กำหนดให้ และเลือกมาแต่งประโยค ๓ คำ

คำราชาศัพท์เกี่ยวกับร่างกาย	
คำราชาศัพท์	ความหมาย
	ปาก
	หู
	เท้า
	มือ

คำราชาศัพท์เกี่ยวกับคำกริยา	
คำราชาศัพท์	ความหมาย
	พูด
	อาบน้ำ
	รับประทานอาหาร
	เที่ยว

๒๕๖๓

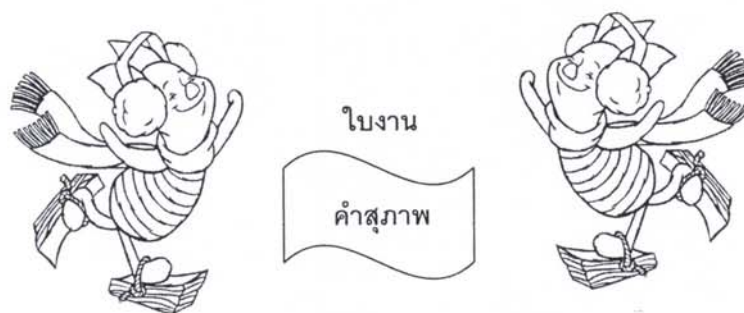

คำราชาศัพท์เกี่ยวกับสิ่งของ	
คำราชาศัพท์	ความหมาย
	รองเท้า
	เสื้อ
	แหวน
	แว่นตา

๒๕๖๓

- ๑.....
-
- ๒.....
-
- ๓.....
-

ให้นักเรียนเติมคำลงในช่องว่าง และเลือกคำสุภาพมาแต่งประโยค ๓ คำ

คำทั่วไป	คำสุภาพ
เกือก	
	รับประทาน
	สุกร
อ้วก	
หัว	
	พูดปด
ตีน	
ทราบ	

๑.....

.....

๒.....

.....

๓.....

.....

เกมโดมิโนมหาสนุก

จุดประสงค์

๑. เพื่อให้ให้นักเรียนบอกความหมายของคำราชาศัพท์และคำสุภาพได้
๒. เพื่อให้ให้นักเรียนมีความสุขสนุกสนาน

จำนวนผู้เล่น

นักเรียนทุกคน

อุปกรณ์การเล่น

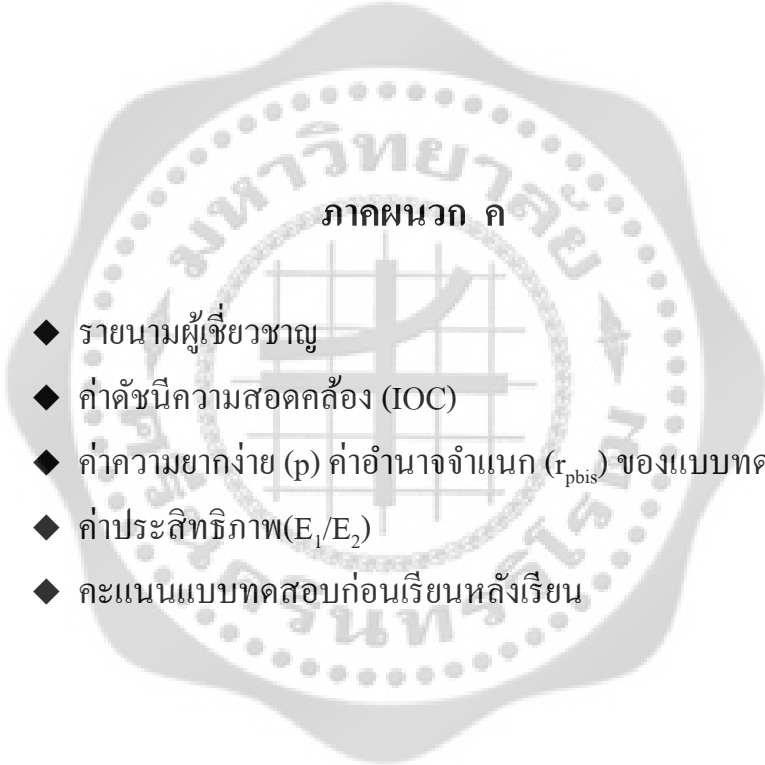
โนมิโนคำราชาศัพท์และคำสุภาพ

วิธีเล่น

๑. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น ๕ กลุ่ม กลุ่มละเท่าๆ กัน
๒. ครูแจกของโดมิโนให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม
๓. ให้นักเรียนช่วยกันเรียงโดมิโน โดยเรียงคำราชาศัพท์และคำสุภาพให้ครบกับความหมาย
๔. ครูให้สัญญาณเริ่มพร้อมกัน
๕. กลุ่มใดเรียงโดมิโนรวดเร็วและถูกต้องได้ ๕ คะแนน และกลุ่มที่เสร็จรองลงมาได้คะแนน ๔ คะแนน

ตามลำดับไปเรื่อยๆ

๖. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านคำราชาศัพท์และคำสุภาพจากโดมิโนมหาสนุก
๗. ครูให้นักเรียนช่วยกันแต่งประโยคจากคำดังกล่าว

ภาคผนวก ค

- ◆ รายนามผู้เชี่ยวชาญ
- ◆ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)
- ◆ ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r_{pbis}) ของแบบทดสอบ
- ◆ ค่าประสิทธิภาพ(E_1/E_2)
- ◆ คะแนนแบบทดสอบก่อนเรียนหลังเรียน

รายนามผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย การวัดผลและการวิจัยทางการศึกษา จำนวน 5 ท่าน
โดยมีรายชื่อดังต่อไปนี้

1. รองศาสตราจารย์วรัณนี โสภประยูร
ตำแหน่ง - ข้าราชการบำนาญ
- อดีตหัวหน้าภาควิชาการประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ
ตำแหน่ง - รองศาสตราจารย์ประจำภาควิชาวัดผลทางการศึกษาและวิจัย
- อดีตหัวหน้าภาควิชาวัดผลทางการศึกษาและวิจัย
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์จรัสศรี ชาติยานนท์
ตำแหน่ง - ผู้ช่วยศาสตราจารย์สอนวิชาภาษาไทยประจำโรงเรียนสาธิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม)
- อดีตหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย
- อดีตรองผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียน
4. อาจารย์พรรณนิภา สันติพงษ์
ตำแหน่ง - อาจารย์สอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
- หัวหน้าหมวดภาษาไทย โรงเรียนสาธิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)
5. ดร.มิ่ง เทพक्रमเมือง
ตำแหน่ง - อาจารย์โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

ตาราง 3 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์

ข้อ	ค่าดัชนีความ สอดคล้อง (IOC)	ผลการคัดเลือก	ข้อ	ค่าดัชนีความ สอดคล้อง (IOC)	ผลการคัดเลือก
1	1.00	คัดเลือกไว้	26	0.40	ไม่คัดเลือกไว้
2	1.00	คัดเลือกไว้	27	0.80	คัดเลือกไว้
3	1.00	คัดเลือกไว้	28	0.80	คัดเลือกไว้
4	1.00	คัดเลือกไว้	29	0.80	คัดเลือกไว้
5	1.00	คัดเลือกไว้	30	0.80	คัดเลือกไว้
6	1.00	คัดเลือกไว้	31	1.00	คัดเลือกไว้
7	1.00	คัดเลือกไว้	32	1.00	คัดเลือกไว้
8	0.80	คัดเลือกไว้	33	1.00	คัดเลือกไว้
9	1.00	คัดเลือกไว้	34	1.00	คัดเลือกไว้
10	0.80	คัดเลือกไว้	35	1.00	คัดเลือกไว้
11	1.00	คัดเลือกไว้	36	1.00	คัดเลือกไว้
12	1.00	คัดเลือกไว้	37	1.00	คัดเลือกไว้
13	1.00	คัดเลือกไว้	38	0.80	คัดเลือกไว้
14	1.00	คัดเลือกไว้	39	0.20	ไม่คัดเลือกไว้
15	1.00	คัดเลือกไว้	40	1.00	คัดเลือกไว้
16	1.00	คัดเลือกไว้	41	1.00	คัดเลือกไว้
17	1.00	คัดเลือกไว้	42	0.40	ไม่คัดเลือกไว้
18	1.00	คัดเลือกไว้	43	0.60	คัดเลือกไว้
19	1.00	คัดเลือกไว้	44	0.60	คัดเลือกไว้
20	0.80	คัดเลือกไว้	45	1.00	คัดเลือกไว้
21	1.00	คัดเลือกไว้	46	1.00	คัดเลือกไว้
22	1.00	คัดเลือกไว้	47	1.00	คัดเลือกไว้
23	1.00	คัดเลือกไว้	48	1.00	คัดเลือกไว้
24	1.00	คัดเลือกไว้	49	0.60	คัดเลือกไว้
25	1.00	คัดเลือกไว้	50	0.60	คัดเลือกไว้

ตาราง 4 แสดงค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r_{pbis}) ของคะแนนการทดสอบก่อนเรียนและ
หลังเรียน

ข้อที่	p	r	ผลการคัดเลือก	ข้อที่	p	r	ผลการคัดเลือก
1	.90	.20	ตัดออก	26	.84	.17	ตัดออก
2	.53	.71	คัดเลือกไว้	27	.82	.27	ตัดออก
3	.54	.48	คัดเลือกไว้	28	.91	.26	ตัดออก
4	.68	.44	คัดเลือกไว้	29	.24	.38	คัดเลือกไว้
5	.72	.42	คัดเลือกไว้	30	.66	.26	คัดเลือกไว้
6	.39	.53	คัดเลือกไว้	31	.46	.33	คัดเลือกไว้
7	.64	.40	คัดเลือกไว้	32	.53	.31	คัดเลือกไว้
8	.89	.13	ตัดออก	33	.73	.47	คัดเลือกไว้
9	.43	.41	คัดเลือกไว้	34	.53	.49	คัดเลือกไว้
10	.31	.37	คัดเลือกไว้	35	.54	.31	คัดเลือกไว้
11	.56	.45	คัดเลือกไว้	36	.80	.52	คัดเลือกไว้
12	.52	.44	คัดเลือกไว้	37	.98	.14	ตัดออก
13	.39	.66	คัดเลือกไว้	38	.32	.51	คัดเลือกไว้
14	.79	.23	คัดเลือกไว้	39	.66	.47	คัดเลือกไว้
15	.47	.58	คัดเลือกไว้	40	.84	.12	ตัดออก
16	.54	.48	คัดเลือกไว้	41	.54	.33	คัดเลือกไว้
17	.64	.32	คัดเลือกไว้	42	.76	.27	คัดเลือกไว้
18	.92	.26	ตัดออก	43	.68	.43	คัดเลือกไว้
19	.44	.24	คัดเลือกไว้	44	.80	.39	คัดเลือกไว้
20	.87	.13	ตัดออก	45	.72	.48	คัดเลือกไว้
21	.62	.44	คัดเลือกไว้	46	.39	.51	คัดเลือกไว้
22	.76	.32	คัดเลือกไว้	47	.58	.67	คัดเลือกไว้
23	.64	.32	คัดเลือกไว้	48	.62	.28	คัดเลือกไว้
24	.96	.06	ตัดออก	49	.64	.48	คัดเลือกไว้
25	.84	.17	ตัดออก	50	.68	.37	คัดเลือกไว้

นำแบบทดสอบที่คัดเลือกไว้จำนวน 40 ข้อ ซึ่งมีความยากอยู่ระหว่าง .24 ถึง .80 และมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .23 ถึง .71 ไปทดลองครั้งที่ 2 เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richarson) พบว่า มีค่าความเชื่อมั่น (r_{tt}) เท่ากับ .87 ซึ่งมีค่าสูงเพียงพอในการนำไปใช้

ตาราง 5 คะแนนแบบฝึกทักษะ(E_1) และแบบทดสอบ (E_2) เรื่องมารยาทในการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์

คนที่	คะแนน		คนที่	คะแนน	
	แบบฝึกทักษะ (10)	แบบทดสอบ (10)		แบบฝึกทักษะ (10)	แบบทดสอบ (10)
1	10	10	27	6	7
2	10	6	28	10	9
3	10	6	29	10	9
4	10	9	30	9	10
5	10	9	31	8	8
6	8	6	32	10	10
7	10	8	33	10	8
8	10	9	34	10	9
9	10	6	35	10	9
10	10	10	36	10	10
11	10	10	37	7	5
12	7	6	38	5	6
13	8	7	39	8	9
14	8	7	40	9	9
15	10	10	41	7	7
16	10	7	42	8	9
17	10	10	43	2	7
18	10	10	44	10	10
19	8	10	45	8	9
20	8	9	46	9	10
21	10	10	47	7	7
22	9	10	48	8	10
23	8	9	49	8	6
24	10	10	50	4	7
25	9	10	51	10	5
26	6	6	52	10	5
รวม				452	430

ค่าสัมประสิทธิ์สหภาพ(E_1/E_2) เรื่องมารยาทในการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ เท่ากับ 86.92/ 82.69

ตาราง 6 คะแนนแบบฝึกทักษะ(E_1) และแบบทดสอบ (E_2) เรื่องการเขียนอย่างสร้างสรรค์

คนที่	คะแนน		คนที่	คะแนน	
	แบบฝึกทักษะ (10)	แบบทดสอบ (10)		แบบฝึกทักษะ (10)	แบบทดสอบ (10)
1	9	10	27	7	8
2	10	10	28	7	9
3	10	10	29	8	10
4	8	7	30	7	8
5	9	10	31	7	8
6	10	10	32	10	9
7	10	9	33	7	9
8	10	10	34	9	10
9	10	10	35	9	10
10	10	10	36	9	8
11	10	10	37	8	8
12	7	9	38	7	8
13	10	8	39	6	7
14	9	9	40	8	8
15	8	8	41	8	8
16	8	9	42	9	10
17	10	9	43	7	9
18	7	8	44	10	10
19	10	9	45	10	8
20	8	9	46	7	8
21	9	9	47	9	8
22	10	8	48	9	10
23	9	10	49	8	10
24	8	9	50	9	10
25	10	10	51	6	6
26	8	9	52	7	7
รวม				445	463

ค่าสัมประสิทธิ์สหภาพ(E_1/E_2) เรื่องการเขียนอย่างสร้างสรรค์ เท่ากับ 85.58/ 89.04

ตาราง 7 คะแนนแบบฝึกทักษะ(E_1) และแบบทดสอบ (E_2) เรื่องภูมิไภษาไทยของเรา

คนที่	คะแนน		คนที่	คะแนน	
	แบบฝึกทักษะ (10)	แบบทดสอบ (10)		แบบฝึกทักษะ (10)	แบบทดสอบ (10)
1	7	10	27	7	7
2	10	8	28	9	10
3	8	6	29	8	7
4	9	8	30	7	8
5	8	7	31	9	10
6	8	8	32	8	9
7	9	10	33	7	7
8	8	9	34	9	6
9	6	6	35	10	10
10	7	8	36	7	7
11	10	9	37	9	7
12	6	7	38	6	6
13	9	9	39	7	7
14	9	10	40	6	9
15	9	9	41	8	7
16	8	8	42	10	8
17	10	10	43	7	7
18	8	7	44	9	9
19	7	8	45	8	8
20	10	7	46	7	8
21	9	9	47	8	7
22	10	10	48	9	9
23	6	8	49	7	9
24	9	7	50	6	8
25	7	9	51	7	7
26	8	8	52	7	8
รวม				417	420

ค่าสัมประสิทธิ์ภาพ(E_1/E_2) เรื่องภูมิไภษาไทยของเราเท่ากับ 80.19/ 80.77

ตาราง 8 คะแนนแบบฝึกทักษะ(E_1) และแบบทดสอบ (E_2) เรื่องหลักการอ่านทำนองเสนาะ

คนที่	คะแนน		คนที่	คะแนน	
	แบบฝึกทักษะ (10)	แบบทดสอบ (10)		แบบฝึกทักษะ (10)	แบบทดสอบ (10)
1	10	10	27	10	10
2	10	10	28	9	9
3	7	10	29	8	9
4	4	10	30	6	7
5	7	7	31	6	8
6	9	10	32	8	10
7	9	9	33	9	8
8	10	10	34	9	9
9	8	10	35	8	9
10	10	10	36	8	10
11	10	10	37	6	8
12	9	10	38	6	7
13	9	10	39	7	8
14	10	9	40	8	8
15	6	10	41	8	10
16	10	8	42	8	10
17	9	10	43	9	7
18	10	10	44	10	10
19	9	8	45	10	10
20	9	10	46	7	8
21	10	10	47	8	8
22	8	8	48	9	10
23	10	10	49	7	7
24	8	9	50	6	9
25	8	9	51	8	7
26	9	8	52	8	7
รวม				434	468

ค่าสัมประสิทธิ์คุณภาพ(E_1/E_2) เรื่องหลักการอ่านทำนองเสนาะ เท่ากับ 83.46/ 90.00

ตาราง 9 คะแนนแบบฝึกทักษะ(E_1) และแบบทดสอบ (E_2) เรื่องคำพ้องรูป คำพ้องเสียง

คนที่	คะแนน		คนที่	คะแนน	
	แบบฝึกทักษะ (10)	แบบทดสอบ (10)		แบบฝึกทักษะ (10)	แบบทดสอบ (10)
1	10	10	27	5	3
2	8	10	28	8	10
3	7	10	29	10	10
4	7	4	30	6	9
5	6	10	31	9	10
6	10	10	32	9	7
7	10	10	33	8	10
8	10	10	34	8	10
9	10	10	35	10	10
10	10	10	36	10	10
11	10	10	37	5	10
12	7	8	38	5	5
13	10	10	39	7	10
14	8	10	40	9	10
15	9	5	41	9	10
16	9	10	42	5	10
17	10	10	43	6	3
18	9	10	44	10	10
19	8	10	45	6	5
20	10	10	46	7	5
21	10	10	47	5	3
22	7	8	48	6	8
23	9	10	49	10	6
24	10	10	50	6	5
25	7	10	51	7	7
26	7	9	52	6	4
รวม				420	444

ค่าสัมประสิทธิ์สหภาพ(E_1/E_2) เรื่องคำพ้องรูป คำพ้องเสียง เท่ากับ 80.77/ 85.38

ตาราง 10 คะแนนแบบฝึกทักษะ(E_1) และแบบทดสอบ (E_2) เรื่องคนดิมิศาจ

คนที่	คะแนน		คนที่	คะแนน	
	แบบฝึกทักษะ (10)	แบบทดสอบ (10)		แบบฝึกทักษะ (10)	แบบทดสอบ (10)
1	9	9	27	7	8
2	8	9	28	8	9
3	8	9	29	9	9
4	7	7	30	6	7
5	7	8	31	7	7
6	8	8	32	10	9
7	10	10	33	9	9
8	10	10	34	9	9
9	9	9	35	7	8
10	10	7	36	10	10
11	10	7	37	8	9
12	7	9	38	6	9
13	8	9	39	6	7
14	9	9	40	10	9
15	9	8	41	8	8
16	10	10	42	9	9
17	10	10	43	7	10
18	10	9	44	10	10
19	9	8	45	10	9
20	7	7	46	8	8
21	6	8	47	6	7
22	7	7	48	7	7
23	8	9	49	8	7
24	10	9	50	8	8
25	9	9	51	7	7
26	7	8	52	7	7
รวม				429	438

ค่าสัมประสิทธิ์ภาพ(E_1/E_2) เรื่องคนดิมิศาจ เท่ากับ 82.50/ 84.23

ตาราง 11 คะแนนแบบฝึกทักษะ(E_1) และแบบทดสอบ (E_2) เรื่องคณิตศาสตร์

คนที่	คะแนน		คนที่	คะแนน	
	แบบฝึกทักษะ (10)	แบบทดสอบ (10)		แบบฝึกทักษะ (10)	แบบทดสอบ (10)
1	10	10	27	7	8
2	8	10	28	9	10
3	10	9	29	9	10
4	9	10	30	6	9
5	10	10	31	7	9
6	8	8	32	10	9
7	7	9	33	8	7
8	9	10	34	8	8
9	8	10	35	10	10
10	10	9	36	10	10
11	10	10	37	7	9
12	7	8	38	6	7
13	9	9	39	7	8
14	8	9	40	8	8
15	7	10	41	8	9
16	9	9	42	9	10
17	10	10	43	6	7
18	9	10	44	10	10
19	9	8	45	9	9
20	8	9	46	7	8
21	7	9	47	7	8
22	9	10	48	10	10
23	8	10	49	10	10
24	10	10	50	9	8
25	9	9	51	7	9
26	9	9	52	8	7
รวม				439	471

ค่าสัมประสิทธิ์ภาพ(E_1/E_2) เรื่องคณิตศาสตร์ เท่ากับ 84.42/ 90.58

ตาราง 12 คะแนนแบบฝึกทักษะ(E_1) และแบบทดสอบ (E_2) เรื่องคำราชาศัพท์และคำสุภาพ

คนที่	คะแนน		คนที่	คะแนน	
	แบบฝึกทักษะ (10)	แบบทดสอบ (10)		แบบฝึกทักษะ (10)	แบบทดสอบ (10)
1	10	10	27	7	8
2	9	10	28	8	10
3	7	7	29	8	9
4	7	8	30	6	8
5	8	8	31	7	8
6	10	10	32	10	9
7	10	9	33	10	10
8	10	10	34	7	8
9	7	8	35	8	7
10	10	10	36	10	10
11	9	9	37	7	9
12	7	9	38	6	9
13	10	9	39	6	7
14	8	10	40	9	8
15	7	8	41	7	9
16	7	9	42	9	9
17	10	9	43	9	9
18	9	10	44	10	9
19	9	9	45	10	10
20	8	8	46	7	9
21	7	8	47	6	7
22	10	10	48	10	10
23	10	9	49	10	9
24	9	9	50	9	9
25	8	9	51	7	8
26	7	8	52	7	8
รวม				433	459

ค่าสัมประสิทธิ์สหภาพ(E_1/E_2) เรื่องคำราชาศัพท์และคำสุภาพ เท่ากับ 83.27/ 88.27

ตาราง 13 คะแนนทักษะการอ่านและเขียนอย่างสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านและเขียนอย่างสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

คนที่	คะแนน				คนที่	คะแนน			
	ก่อนเรียน	หลังเรียน	D	D ²		ก่อนเรียน	หลังเรียน	D	D ²
1	43	45	2	4	27	16	18	2	4
2	28	37	9	81	28	33	40	7	49
3	25	28	3	9	29	24	31	7	49
4	21	28	7	49	30	16	17	1	1
5	24	38	14	196	31	29	33	4	16
6	27	33	6	36	32	26	32	6	36
7	37	42	5	25	33	13	28	15	225
8	39	45	6	36	34	19	35	16	256
9	35	41	6	36	35	30	41	11	121
10	36	41	5	25	36	32	37	5	25
11	23	41	18	324	37	21	26	5	25
12	22	24	2	4	38	10	22	12	144
13	28	42	14	196	39	37	38	1	1
14	31	35	4	16	40	26	39	13	169
15	26	37	11	121	41	34	38	4	16
16	27	41	14	196	42	30	40	10	100
17	36	43	7	49	43	7	14	7	49
18	28	37	9	81	44	26	28	2	4
19	29	32	3	9	45	28	39	11	121
20	24	38	14	196	46	31	32	1	1
21	39	46	7	49	47	15	21	6	36
22	29	35	6	36	48	23	33	10	100
23	34	35	1	1	49	24	31	7	49
24	29	40	11	121	50	29	30	1	1
25	20	31	11	121	51	21	26	5	25
26	20	34	14	196	52	12	21	9	81
รวม								387	3,917

จะได้ค่า $\sum D = 387$ และค่า $\sum D^2 = 3,917$

ภาคผนวก ง

การอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์

โดยใช้แผนที่ความคิดตามแบบของโทนี่ บูซาน (Tony Buzan)

- แบบประเมินของผู้เชี่ยวชาญ
- แบบทดสอบการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์
- ตัวอย่างแบบทดสอบแผนที่ความคิดตามแบบของโทนี่ บูซาน (Tony Buzan)
- ตัวอย่างแบบฝึกทักษะ
- เกมทำให้คะแนน
- แบบทดสอบของนักเรียน
- ผลงานของนักเรียน

แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญ เพื่อการตรวจพิจารณาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ชื่อเครื่องมือ : แบบวัดทักษะการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ วิชาภาษาไทย

คำชี้แจง

กรุณาประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อสอบแต่ละข้อกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมและทำเครื่องมือ / ลงในช่องคะแนน โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณา ดังต่อไปนี้

- + 1 หมายถึง ข้อสอบมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ระบุไว้
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อสอบมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ระบุไว้
- 1 หมายถึง ข้อสอบไม่มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ระบุไว้

คำชี้แจง จงเขียนเครื่องหมายกากบาท (x) ทับตัวอักษร หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

จุดประสงค์ เชิงพฤติกรรม	ข้อสอบ	ความสอดคล้อง			หมายเหตุ
		+1	0	-1	
เพื่อให้ นักเรียนสามารถจับ ใจความสำคัญจากการอ่านได้	1. ข้อใดควรปฏิบัติในการอ่าน ก. อ่านไปเล่นไปจะได้ไม่เบื่อ Ⓐ อ่านแล้วคิดตามเหตุผลไปด้วย จะได้เข้าใจ ค. อ่านเสียงดังให้คนอื่นได้ยิน ไม่ต้องเกรงใจใคร ง. ตักรูจากหนังสือนำไปทำรายงาน เพื่อให้สวยงาม				
	2. ข้อใดควรปฏิบัติในการเขียน ก. เขียนให้ผู้อื่นเสียหาย จะได้ปรับปรุง แก้ไข Ⓑ อ่านแล้วเขียนสรุปความช่วยให้เข้าใจ ยิ่งขึ้น ค. เขียนในที่สาธารณะได้เพราะทุกคน เห็นชัดเจน ง. เขียนโดยการใช้ภาษาตามใจชอบ จะได้เป็นกันเอง				

จุดประสงค์ เชิงพฤติกรรม	ข้อสอบ	ความสอดคล้อง			หมายเหตุ
		+1	0	-1	
	3. กาลครั้งหนึ่ง มีสัตว์สามตัวอาศัยอยู่ในป่า แห่งหนึ่ง ข้อความข้างบนนี้จัดเป็นข้อความ ประเภทใด ก. นวนิยาย Ⓐ นิทาน ค. สารคดี ง. บทความ				
	4. อ่าเกี่ยวกับร้านการเรียนเร่งสุดสำหรับ มีวิชา เหมือนมีทรัพย์สินอยู่บนแสน จากคำกลอนนี้ แสดงให้เห็นความสำคัญในเรื่องใด Ⓐ การเรียน วิชาความรู้ ข. การเกี่ยวกับร้านเป็นสิ่งที่ไม่ดี ค. การทำงานเหมือนมีทรัพย์สิน ง. การมีทรัพย์สินเป็นสิ่งสำคัญ				
	ใช้คำกลอนนี้ตอบคำถามข้อ 5 – 7 “พระคุณท่านจะไปไหนขอรับ” “อาตมาจะไปเยี่ยมโยมที่บ้าน นี้เกือบเย็นแล้วต้องรีบไป” 5. จากบทสนทนานี้ เหตุการณ์เกิดขึ้นที่ใด ก. ในกุฏิ ข. ในโบสถ์ Ⓐ แถวลานวัด ง. บนศาลาวัด				
	6. คำว่า “อาตมา” จากคำกลอน หมายถึงใคร Ⓐ พระ ข. เพื่อน ค. พ่อแม่ ง. ญาติที่มีอายุมากกว่า				
	7. คำว่า “โยม” หมายถึงใคร ก. เพื่อน ข. ตนเอง Ⓐ บิดา มารดา ง. ญาติที่มีอายุน้อยกว่า				

จุดประสงค์ เชิงพฤติกรรม	ข้อสอบ	ความสอดคล้อง			หมายเหตุ
		+1	0	-1	
	8. “เธออย่ามายุ่งกับฉัน ฉันก็ไม่อยากจะยุ่งกับเธอเหมือนกัน” จากข้อความนี้ตรงกับสำนวนไทยในข้อใด ☐ ก. จิ้งกักรา ข่าก็แรง ☐ ข. จี้หุมรา จี้หมาแห้ง ☐ ค. แพ้เป็นพระ ชนะเป็นมาร ☐ ง. หวานเป็นลม ขมเป็นยา				
	9. ข้อใดแสดงถึงการอ้อมและประหยัด ☐ ก. ชอบซื้อเครื่องเล่นเกม ☐ ข. ซื้อสิ่งของเครื่องใช้ตามใจชอบ ☒ ค. ซื้อหนังสือสำหรับอ่านและเรียน ☐ ง. ซื้อของสำหรับเล่นกับน้อง				
	10. ข้อใดแสดงถึงความเป็นไทย ☒ ก. ภาษา ☐ ข. คนตรี ☐ ค. ศิลปะ ☐ ง. การแต่งกาย				
เพื่อให้นักเรียนสามารถตีความหมายจากเรื่องที่อ่าน และสามารถเขียนได้ถูกต้องได้	11. เรื่อง “คนดีมีสิ่งจะ” แสดงคุณธรรมข้อใดเด่นชัดที่สุด ☐ ก. ความอดทน ☐ ข. ความเสียสละ ☐ ค. ความสามัคคี ☒ ง. ความซื่อสัตย์				
	จากคำกลอนต่อไปนี้ตอบคำถามข้อ 12 – 15 “...แม่เจ็บเจียนใจจะขาดในวันนั้น กลับเป็นวันลูกหลงกันฟ้องไส ได้ชีวิต แล้วก็เหลือระเรงใจ ลืมผู้ให้ชีวิตอนิจจา”				

จุดประสงค์ เชิงพฤติกรรม	ข้อสอบ	ความสอดคล้อง			หมายเหตุ
		+1	0	-1	
	12. ข้อใดมีความหมายเกี่ยวข้องกับข้อความข้างต้นมากที่สุด ก. วันที่แม่เจ็บปวดที่สุด ข. วันรับปริญญาของคุณ ค. วันคล้ายวันเกิดของคุณ ง. วันคล้ายวันแม่เสียชีวิต				
	13. “ชีวิต” หมายถึงข้อใด ก. พ่อ ข. ครู ค. ลูก ง. หลาน				
	14. ข้อความข้างต้นกล่าวในลักษณะใด ก. ตักเตือน ข. สั่งสอน ค. เปรียบเทียบ ง. ประชดประชัน				
	15. “การฟัง พูด อ่าน เขียนปากเพียรแล้ว เป็นดวงแก้วกอบปรกจิสดีสร้างสรรค์ ภาษาเป็น เครื่องมือ เรียนรู้ทุกวัน ชาติเจริญนั้นหมั่นฝึกฝนจนชำนาญ” ก. การไหว้ ข. การสื่อสาร ค. การแสดง ง. การทำความเคารพ				
	ใช้คำกลอนนี้ตอบคำถามข้อ 16 – 18 “มาพูดคำดีสินให้คนรัก เกิดพร้อมพริกสามัคคีดีหนักหนา อย่าเก็บช้วนโน้นไปโพนทะนา จะถูกคำต่อชกให้อกร้อน”				

จุดประสงค์ เชิงพฤติกรรม	ข้อสอบ	ความสอดคล้อง			หมายเหตุ
		+1	0	-1	
	16. คำประพันธ์ข้างต้นนี้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับเรื่องใด ก. ความซื่อสัตย์ ข. การทำให้คนรัก ค. การรู้จักใช้คำพูด ง. การหลีกเลี่ยงภัยอันตราย				
	17. คำประพันธ์ข้างต้นนี้ เป็นคำกลอนชนิดใด ก. กลอนหก ข. กลอนแปด ค. กาพย์ยานี 11 ง. กลอนบทดอกสร้อย				
	18. จากคำกลอนที่นักเรียนอ่านตรงกับสำนวนข้อใด ก. น้ำนิ่งไหลลึก ข. ปลาหมอตายเพราะปาก ค. ถึงบางพุด พุดดีมีศรีศกดิ์ ง. น้ำลศ ตอผุด				
	19. ภาษาไทยเป็นภาษาที่ไพเราะ เพราะมีลักษณะอย่างไร ก. มีรูปสระเหมือนกัน ข. มีเสียงวรรณยุกต์ ค. มีภาษาทับศัพท์ ง. มีอักษรเหมือนกัน				
	20. วันภาษาไทยแห่งชาติ มีความสำคัญที่เกี่ยวกับพระองค์ใด ค. ในหลวง ข. พระราชนิ ค. พระเทพฯ ง. พระพี่นาง				

จุดประสงค์ เชิงพฤติกรรม	ข้อสอบ	ความสอดคล้อง			หมายเหตุ
		+1	0	-1	
เพื่อให้นักเรียนสามารถนำ ความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ได้อย่างถูกต้องในเรื่องการ อ่านและการเขียน	21. “คุณย่าเกิดวันพุธ เอาดอกพุทธรูปขาว กลั่นหอมไปบูชาพระพุทธรูปองค์ใหญ่” จากคำที่ขีดเส้นใต้เป็นคำชนิดใด ก. คำซ้อน ข. คำพ้องรูป ค. คำสัมผัส ๑ คำพ้องเสียง				
	22. สัจจะ หมายถึงข้อใด ก. ความซื่อสัตย์ ความเที่ยงตรง ความสามัคคี ข. ความตรง ความเที่ยงแท้ ความลำบาก ๑ ความตรง ความแท้ ความจริง ง. ความจริง ความเที่ยงตรง ความประมาท				
	23. นิทานบรรยายธรรมะจะเป็นนิทาน ประเภทใด ก. นิทานอีสป ข. นิทานตลก ๑ นิทานชาดก ง. นิทานปรัมปรา				
	24. คำในข้อใดเรียงตามลำดับ จากพจนานุกรมเป็นคำแรก ๑ ขยัน ข. อดทน ค. ซื่อสัตย์ ง. ประหยัด				

จุดประสงค์ เชิงพฤติกรรม	ข้อสอบ	ความสอดคล้อง			หมายเหตุ
		+1	0	-1	
	25. ข้อใดไม่มีคำพ้องรูปคำพ้องเสียง ก. ฉันมีความสุขเมื่อถึงวันศุกร์ ☒ ข. คนที่ซื่อสัตย์เป็นคนที่มีความค่าน่านับถือ ค. ฉันเห็นเหตุการณ์ตำรวจจับผู้ร้ายที่กาญจนบุรี ง. ฉันเห็นปีกเป่าว่าวลอยกว้างคูเบื้องล่างปลาปักเป้า				
	26. “แดงท่าทางเหมือนลิง” จากประโยคหมายความว่าแดงเป็นคนอย่างไร ☒ ก. แแดงซุกซน ข. แแดงไม่มีสมาธิ ค. แแดงนั่งไม่ติด ง. แแดงเป็นคนชอบพูด				
	จงอ่านข้อความแล้วตอบคำถามข้อ 27 – 28 แผนที่ความคิดช่วยให้เราสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่เราอ่านได้ แผนที่ความคิดมีหลายชนิด เช่น แบบกิ่งปลา แบบใยแมงมุม แบบวงกลม ฯลฯ นอกจากนี้แล้วแผนที่ความคิดช่วยให้เราอ่านและเขียนตีความหมายของเรื่องต่างๆ ได้ 27. แผนที่ความคิดโดย โทนี่ บูชาน เป็นแผนที่ความคิดแบบใด ก. ผังกิ่งปลา ☒ ข. ผังใยแมงมุม ค. ผังแบบวงกลม ง. ผังแบบชั้นบันได				
	28. ส่วนที่อยู่กึ่งกลางของแผนที่ความคิดคือข้อใด ก. สรุปล ข. คำตอบ ค. ขึ้นตอน ☒ ง. ชื่อเรื่อง				

จุดประสงค์ เชิงพฤติกรรม	ข้อสอบ	ความสอดคล้อง			หมายเหตุ
		+1	0	-1	
	จากข้อ 29 – 32 คำอ่านในข้อใดอ่านผิด 29. ก. กิจกรรม อ่านว่า กิด – จะ – กำ ข. รัฐบาล อ่านว่า รัค – ละ – บาน ค. ปฏิเสธ อ่านว่า ปะ – ตี – เสด Ⓐ พระธรรมเทศนา อ่านว่า พะ – ท่า – มะ – เทด – สะ – นา				
	30. ก. ปลาปักเป้า อ่านว่า ปลา – ปัก – กะ – เป้า Ⓑ ทอดพระเนตร อ่านว่า ทอด – พะ – เนด ค. บริวาร อ่านว่า บอ – ริ – วาน ง. เพล่าเช่า อ่านว่า เพ – ลา – เช้า				
	31. ก. สรงน้ำ อ่านว่า สง – น้ำ ข. เศรษฐี อ่านว่า เสด – ถี Ⓒ เสลา อ่านว่า สะ – เลา ง. สยาม อ่านว่า สะ – หยาม				
	32. ก. ซื่อสัตย์ อ่านว่า ซื่อ – สัต ข. วันศุกร์ อ่านว่า วัน – สุก ค. วันเสาร์ อ่านว่า วัน – เสา Ⓓ วรรณยุกต์ อ่านว่า วัน – ละ – ยุค				
	33. ข้อใดใช้คำราชาศัพท์ผิด ก. เจ้าชายตรัสขอบพระทัยพระฤาษี ที่ช่วยชีวิตไว้ ข. พระราชาประทับบนหลังช้าง เสด็จเลียบพระนคร ค. พระราชาทอดพระเนตรความเป็นอยู่ ของประชาชน Ⓔ พระราชาทรงกันแสงที่กระแสน้ำ พัดไป				

จุดประสงค์ เชิงพฤติกรรม	ข้อสอบ	ความสอดคล้อง			หมายเหตุ
		+1	0	-1	
	34. กลอนบทดอกสร้อย มีลักษณะอย่างไร ☒ ก. ขึ้นต้นด้วยเอ๋ย ลงท้ายด้วยเอ๋ย ข. ขึ้นต้นด้วยเอ๋ย ลงท้ายด้วยเอ๋ย ค. ขึ้นต้นด้วยสัควา ลงท้ายด้วยเอ๋ย ง. ขึ้นต้นด้วยเมื่อนั้น ลงท้ายด้วยเอ๋ย				
	35. ฉันไปฝากเงินที่ธนาคารทุกเดือน สอดคล้องกับข้อใดมากที่สุด ก. เทียงตรง ชื่อสัตย์ ข. พากเพียร บากบั่น ☒ ค. อุดอม ประหยัด ง. สัจจะ ความจริง				
	36. การทำความดีในความคิดเห็นของชาย จะเกิดผลอย่างไร ก. ทำให้มีแต่คนรัก ข. ทำให้เข้าอกเข้าใจกัน ค. ทำให้ได้รับความช่วยเหลือ ☒ ง. ทำให้สบายใจและมีความสุข				
	37. คนเป็นเศรษฐีมีลักษณะอย่างไร ก. ให้เท่าที่จำเป็น ☒ ข. เก็บหอมรอมริบ ค. พอใจของตนเอง ง. แจกของผู้ยากจน				
	38. การกระทำข้อใดไม่ก่อให้เกิดปัญหา ภาวะโลกร้อน ก. ทิ้งถุงพลาสติกลงแม่น้ำ ข. ซื้ออาหารใส่โฟม ค. รับประทานอาหารไม่หมดจาน ☒ ง. ถอดปลั๊กไฟเมื่อเลิกดูโทรทัศน์				
	39. ข้อใดอ่านออกเสียงอักษรนำ ☒ ก. สงบ ข. สมาชิก ค. สมาคม ง. สมัชชา				

จุดประสงค์ เชิงพฤติกรรม	ข้อสอบ	ความสอดคล้อง			หมายเหตุ
		+1	0	-1	
เพื่อให้นักเรียนสามารถคิดหา เหตุผลจากการอ่านได้	40. ข้อใดเป็นประโยคบอกเล่า ก. เขาเป็นลูกของใคร ข. ทำไมเสียดายจึงเรียนเก่ง ค. เขาไปเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ ง. เขาไม่ชอบรับประทานอาหาร				
	41. ข้อใดเป็นประโยคปฏิเสธ ก. เรารักและภูมิใจภาษาไทยของเรา ข. เราเป็นเด็กต้องฝึกตนให้เป็นคน มีดีจะ ค. เด็กต้องฝึกตนให้เป็นคนดี ง. เราไม่ควรทำความผิด				
	จงอ่านเรื่องต่อไปนี้ แล้วตอบคำถาม ข้อ 42 – 44 นี่แหละลูก ถ้าพวกเจ้ารักกัน พร้อมใจกัน ไม่ว่าจะทำงานใดๆ ให้สามัคคีกลมเกลียว กันเป็นหนึ่งเดียว พวกเจ้าจะมีกำลังมั่นคง เหมือนกิ่งไม้ทั้งมัด ถ้าใครคิดร้าย ก็จะ ทำร้ายพวกเจ้าไม่ได้ แต่ถ้าเจ้าทะเลาะวิวาท แตกกันเป็นต่างคนต่างใจแล้ว ก็เช่นเดียวกับ กิ่งไม้เป็นกิ่ง ๆ ใครเขาจะทำร้ายก็ทำได้ โดยง่ายดาย				
	42. การที่ไม้ทั้งมัดเข้าด้วยกันแล้วหัก นิทานอีสปเรื่องนี้ชี้ให้เห็นความสำคัญของ เรื่องใด ก. ความดีงาม ข. ความรักชาติ ค. ความสามัคคี ง. ความซื่อสัตย์				
	43. จากเรื่องที่อ่านเป็นคำประพันธ์ชนิดใด ก. กลอนสี่ ข. ร้อยแก้ว ค. ร้อยกรอง ง. กลอนแปด				

จุดประสงค์ เชิงพฤติกรรม	ข้อสอบ	ความสอดคล้อง			หมายเหตุ
		+1	0	-1	
	44. จากเรื่องที่อ่านนักเรียนคิดว่าข้อใด ถูกต้อง ☒ ก. พ่อแม่สั่งสอนลูก ข. ครูสั่งสอนศิษย์ ค. พระสงฆ์เทศนา ง. ปู่ ย่า อบรมศิษย์				
	45. การไหว้ เป็น.....ของ วัฒนธรรมไทย ก. ลักษณะ ข. อนุรักษ์ ค. สัญลักษณ์ ☒ ง. เอกลักษณ์				
	46. ภาษาไทยเป็น.....ของชาติ ที่เราควรภูมิใจ ☒ ก. ศักดิ์ศรี ข. สื่อสาร ค. ของขวัญ ง. กิจกรรม				
	47.เชิญชวนให้ทุกคนช่วยกัน ประหยัดน้ำประหยัดไฟ ก. ทุกคน ☒ ข. รัฐบาล ค. หลายคน ง. ทั้งหมด				
	จงอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามจาก ข้อ 48 – 50 หนังสือเป็นเสมือนจุมพฏพ์แห่งวิชาการ ที่สมบูรณ์ที่สุด ผู้ที่ชอบอ่านหนังสือมักเป็น ผู้ที่ประสบผลสำเร็จในการเรียน การดำเนิน ชีวิตและการทำงาน ดังนั้นนักเรียนจึงควร ฝึกตนเองให้เป็นผู้ที่มีนิสัยรักการอ่าน				

จุดประสงค์ เชิงพฤติกรรม	ข้อสอบ	ความสอดคล้อง			หมายเหตุ
		+1	0	-1	
	48. จากข้อความข้างบนนี้ สอนนักเรียน ในเรื่องใด ก. ในเรื่องการทำงาน ข. ในเรื่องการค้างชีวิต ค. ในเรื่องการเมืองการอ่าน ง. ในเรื่องการเมืองชีวิตที่พบกับความสำเร็จ				
	49. เราควรทำอย่างไร ก. อ่านหนังสือทำให้เสียเวลา ข. เลือกอ่านหนังสือที่มีประโยชน์ ค. เลือกอ่านหนังสือแต่เรื่องที่เราชอบ ง. ควรประหยัดในการเลือกซื้อหนังสือ				
	50. จากข้อความที่อ่านนี้อาจกล่าวได้ว่า ก. หนังสือคือเจ้านาย ข. หนังสือคือนักอ่าน ค. หนังสือคือเพื่อนแท้ ง. หนังสือคืออุปสรรค				

โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

ข้อสอบวัดทักษะการอ่านการเขียนอย่างสร้างสรรค์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 วิชาภาษาไทย ปีการศึกษา 2553

1. การเขียนเราควรปฏิบัติอย่างไร
 - ก. เขียนให้ผู้อื่นเสียหาย จะได้ปรับปรุงแก้ไข
 - ข. อ่านแล้วเขียนสรุปความช่วยให้เข้าใจยิ่งขึ้น
 - ค. เขียนในที่สาธารณะได้ เพราะทุกคนเห็นชัดเจน
 - ง. เขียนโดยใช้ภาษาตามใจชอบจะได้เป็นกันเอง

2. “กาลครั้งหนึ่ง มีสัตว์สามตัว อาศัยอยู่ในป่าหลายตัว” ข้อความนี้จัดเป็นข้อความที่กล่าวในการเขียนประเภทใด
 - ก. บทความ
 - ข. นิทาน
 - ค. สารคดี
 - ง. นิยาย

3. อย่าเกียจคร้านการเรียนเร่งอุตสาหกรรม มีวิชาเหมือนมีทรัพย์อยู่นับแสน จากคำกลอนนี้ มีความสำคัญในเรื่องใด
 - ก. การเรียน วิชาความรู้
 - ข. การทำงานเหมือนมีทรัพย์
 - ค. การเกียจคร้านเป็นสิ่งไม่ดี
 - ง. การมีทรัพย์สินเป็นสิ่งสำคัญ

ใช้คำกลอนนี้ตอบคำถามข้อ 4 - 5

“พระคุณท่านจะไปไหนขอรับ”

“อาตมาจะไปเยี่ยมโยมที่บ้านนี้เกือบเย็นแล้วต้องรีบไป”

4. จากบทสนทนานี้ เหตุการณ์เกิดขึ้นที่ใด
 - ก. ในกุฏิ
 - ข. ในโบสถ์
 - ค. แถวลานวัด
 - ง. บนศาลาวัด

5. คำว่า “โยม” หมายถึงใคร
 - ก. เพื่อน
 - ข. ตนเอง
 - ค. บิดา มารดา
 - ง. ญาติที่มีอายุน้อยกว่า

6. “เธออย่ามายุ่งกับฉัน ฉันก็ไม่อยากจะยุ่งกับเธอเหมือนกัน”

จากข้อความนี้ตรงกับสำนวนไทยในข้อใด

 - ก. จิงก็รา ช่าก็แรง
 - ข. จี้หุมรา จี้หมาแห้ง
 - ค. แพ้เป็นพระ ชนะเป็นมาร
 - ง. หวานเป็นลม ขมเป็นยา

7. ข้อใดที่สำคัญที่สุดซึ่งแสดงถึงความเป็นไทย

- ก. ภาษา
- ข. คนตรี
- ค. ศิลปะ
- ง. การแต่งกาย

8. เรื่อง “คนคิมี่สัจจะ” แสดงคุณธรรมข้อใดเด่นชัดที่สุด

- ก. ความอดทน
- ข. ความเสียสละ
- ค. ความสามัคคี
- ง. ความซื่อสัตย์

จากคำกลอนต่อไปนี้อย่างไรคำตอบข้อ 9

“... แม่เจ็บเจียนใจจะขาดในวันนั้น กลับเป็นวันลูกหลงกันฟ้องใส
ได้ชีวิต แล้วก็เหลิงระเริงใจ ลืมผู้ให้ชีวิตอนิจจา”

9. “ชีวิต” หมายถึงข้อใด

- ก. พ่อ
- ข. แม่
- ค. ลูก
- ง. หลาน

10. “การฟัง พูด อ่าน เขียน พากเพียรแล้ว เป็นดวงแก้วกอปรกิจคิดสร้างสรรค์
ภาษาเป็น เครื่องมือ เรียนรู้ทุกวัน ชาติเจริญนั้นหมั่นฝึกฝนจนชำนาญ”
จากคำกลอนข้างต้นนั้น คำว่า “เครื่องมือ” หมายถึงข้อใด
- การไหว้
 - การสื่อสาร
 - การแสดง
 - การทำความเคารพ

ใช้คำกลอนนี้ตอบคำถามข้อ 11- 12

“มาพูดคำดีสั้นให้คนรัก เกิดพร้อมพรักสามัคคีดีหนา
อย่าเก็บชู้ฉิ่งโน่นไปโพนทะนา จะถูกคำต่อยชกให้อกร้อน”

11. คำประพันธ์ข้างต้นนี้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับเรื่องใด
- ความสามัคคี
 - การทำให้คนรัก
 - การรู้จักใช้คำพูด
 - การหลีกเลี่ยงภัยอันตราย
12. คำประพันธ์ข้างต้นนี้ เป็นคำกลอนชนิดใด
- กลอนหก
 - กลอนแปด
 - กาพย์ยานี 11
 - กลอนบทดอกสร้อย

13. ภาษาไทยเป็นภาษาที่ไพเราะ เพราะมีลักษณะตรงกับข้อใด
- มีรูปสระเหมือนกัน
 - มีเสียงวรรณยุกต์
 - มีภาษาทับศัพท์
 - มีอักษรเหมือนกัน
14. “คุณย่าเกิดวันพุธ เอาดอกพุดสีขาวกลืนหอมไปบูชาพระพุทธรูปองค์ใหญ่” จากคำที่ขีดเส้นใต้เป็นคำชนิดใด
- คำพ้องรูป
 - คำพ้องเสียง
 - คำสำนวนไทย
 - คำร้อยกรอง
15. สัจจะ หมายถึงข้อใด
ก. ความซื่อสัตย์	ความเที่ยงตรง	ความสามัคคี
ข. ความตรง	ความเที่ยงแท้	ความลำบาก
ค. ความตรง	ความแท้	ความแน่นอน
ง. ความจริง	ความเที่ยงตรง	ความประมาท
16. คำในข้อใดเป็นคำแรกที่เรียงตามลำดับจากพจนานุกรม
- ขยัน
 - อดทน
 - ซื่อสัตย์
 - ประหยัด

17. “แดงท่าทางเหมือนลิง” จากประโยคหมายความว่าแดงเป็นคนอย่างไร

- ก. แแดงซุกซน
- ข. แแดงไม่มีสมาธิ
- ค. แแดงนั่งไม่ติด
- ง. แแดงเป็นคนชอบพูด

จงอ่านข้อความแล้วตอบคำถามข้อ 18, 19

แผนที่ความคิดช่วยให้เราสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่เราอ่านได้ แผนที่ความคิดมีหลายชนิด เช่น แบบก้างปลา แบบใยแมงมุม แบบวงกลม ฯลฯ นอกจากนี้แล้วแผนที่ความคิดช่วยให้เราอ่านและเขียน ตีความหมายของเรื่องต่างๆ ได้

18. แผนที่ความคิดโดย โทนี บูซาน เป็นแผนที่ความคิดแบบใด

- ก. ผังก้างปลา
- ข. ผังใยแมงมุม
- ค. ผังแบบวงกลม
- ง. ผังแบบขั้นบันได

19. ส่วนที่อยู่กึ่งกลางของแผนที่ความคิดคือข้อใด

- ก. สรุป
- ข. คำตอบ
- ค. ขั้นตอน
- ง. ชื่อเรื่อง

จากข้อ 20 - 23 คำอ่านในข้อใดอ่านผิด

20. ก. กิจกรรม อ่านว่า กิด - จะ - กำ
 ข. รัฐบาล อ่านว่า รัต - ณะ - บาน
 ค. ปฏิเสธ อ่านว่า ปะ - ตี - เสด
 ง. พระธรรมเทศนา อ่านว่า พะ - ทำ - มะ - เทด - สะ - นา
21. ก. ปลาปักเป้า อ่านว่า ปลา - ปัก - กะ - เป้า
 ข. ทอดพระเนตร อ่านว่า ทอด - พะ - เนด
 ค. บริวาร อ่านว่า บอ - ริ - วาน
 ง. เพลาเช่า อ่านว่า เพ - ลา - เช้า
22. ก. สรงน้ำ อ่านว่า สง - น้ำ
 ข. เศรษฐี อ่านว่า เสด - ธี
 ค. เสลา อ่านว่า สะ - เลา
 ง. สยาม อ่านว่า สะ - หยาม
23. ก. ชื้อสัตว์ อ่านว่า ชื้อ - สัต
 ข. วันศุกร์ อ่านว่า วัน - สุก
 ค. วันเสาร์ อ่านว่า วัน - เสา
 ง. วรรณยุกต์ อ่านว่า วัน - ละ - ยุก

24. ข้อใดใช้คำราชาศัพท์ผิด

- ก. เจ้าชายตรัสขอบพระทัยพระญาติที่ช่วยชีวิตไว้
 ข. พระราชาประทับบนหลังช้างเสด็จเลียบพระนคร
 ค. พระราชาทอดพระเนตรความเป็นอยู่ของประชาชน
 ง. พระราชาทรงกันแสงที่กระแสน้ำพัดไป

25. กลอนบทดอกสร้อย มีลักษณะอย่างไร
- ก. ขึ้นต้นด้วยเอ๋ย ลงท้ายด้วยเอ๋ย
 - ข. ขึ้นต้นด้วยเอ๋ย ลงท้ายด้วยเอ๋ย
 - ค. ขึ้นต้นด้วยสักวา ลงท้ายด้วยเอ๋ย
 - ง. ขึ้นต้นด้วยเมื่อนั้น ลงท้ายด้วยเอ๋ย
26. ฉันทนาประพันธ์ทุกเดือน สอดคล้องกับข้อใดมากที่สุด
- ก. เทียงตรง ซื่อสัตย์
 - ข. พากเพียร บากบั่น
 - ค. อุดอม ประหยัด
 - ง. สัจจะ ความจริง
27. การทำความดีในความคิดเห็นของยายจะเกิดผลอย่างไร
- ก. ทำให้มีแต่คนรัก
 - ข. ทำให้เข้าอกเข้าใจกัน
 - ค. ทำให้ได้รับความช่วยเหลือ
 - ง. ทำให้สบายใจและมีความสุข
28. การกระทำข้อใดไม่ก่อให้เกิดปัญหาภาวะโลกร้อน
- ก. ทิ้งถุงพลาสติกลงแม่น้ำ
 - ข. ซึ้ออาหารใส่โฟม
 - ค. รับประทานอาหารไม่หมดจาน
 - ง. ถอดปลั๊กไฟเมื่อเลิกดูโทรทัศน์

29. ข้อใดอ่านออกเสียงอักษรนำ

- ก. สงบ
- ข. สมาชิก
- ค. สมาคม
- ง. สมัชชา

30. ข้อใดเป็นประโยคบอกเล่า

- ก. เขาเป็นลูกของใคร
- ข. ทำไมสี่ดาจึงเรียนเก่ง
- ค. เขาไปเที่ยงจังหวัดเชียงใหม่
- ง. เขาไม่ชอบรับประทานอาหาร

31. ข้อใดเป็นประโยคปฏิเสธ

- ก. เราชรักและภูมิใจภาษาไทยของเรา
- ข. เราเป็นเด็กต้องฝึกคนให้เป็นคนมีสำจะ
- ค. เด็กต้องฝึกคนให้เป็นคนดี
- ง. เราไม่ควรทำความผิด

จงอ่านเรื่องต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 32 - 34

นี่แหละลูก ถ้าพวกเจ้ารักกัน พร้อมใจกัน ไม่ว่าจะทำงานใดๆ ให้สามัคคีกลมเกลียวกันเป็นหนึ่งเดียว พวกเจ้าจะมีกำลังมั่นคงเหมือนกิ่งไม้ทั้งมัด ถ้าใครคิดร้ายก็จะทำร้ายพวกเจ้าไม่ได้ แต่ถ้าเจ้าทะเลาะวิวาทแตกกันเป็นต่างคนต่างใจแล้ว ก็เช่นเดียวกับกิ่งไม้เป็นกิ่งๆ ใครเขาจะทำร้ายก็ทำได้โดยง่ายตาย

32. การที่ใช้กิ่งไม้มัดเข้าด้วยกันแล้วหัก นิทานอีสปเรื่องนี้ชี้ให้เห็นความสำคัญ
ของเรื่องใด
- ก. ความดั่งาม
 - ข. ความรักชาติ
 - ค. ความสามัคคี
 - ง. ความซื่อสัตย์
33. จากเรื่องทีอ่านเป็นคำประพันธ์ชนิดใด
- ก. กลอนสี่
 - ข. ร้อยแก้ว
 - ค. ร้อยกรอง
 - ง. กลอนแปด
34. จากเรื่องทีอ่านนักเรียนคิดว่าข้อใดถูกต้อง
- ก. พ่อแม่สั่งสอนลูก
 - ข. ครูสั่งสอนศิษย์
 - ค. พระสงฆ์เทศนา
 - ง. ปู่ย่า อบรมศิษย์
35. การไหว้ เป็น ของวัฒนธรรมไทย
- ก. ลักษณะ
 - ข. อนุรักษ์
 - ค. สัญลักษณ์
 - ง. เอกลักษณ์

36. ภาษาไทยเป็น ของชาติที่เราควรมีใจ
- ก. ศักดิ์ศรี
 - ข. สื่อสาร
 - ค. ของขวัญ
 - ง. กิจกรรม
37. เชิญชวนให้ทุกคนช่วยกันประหยัดน้ำประหยัดไฟ
- ก. ทุกคน
 - ข. รัฐบาล
 - ค. หลายคน
 - ง. ทั้งหมด

จงอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามจากข้อ 38 - 40

หนังสือเป็นเสมือนจุมพฏพ์แห่งวิชาการที่สมบูรณ์ที่สุด ผู้ที่ชอบอ่านหนังสือมักเป็นผู้ที่ประสบผลสำเร็จในการเรียน การดำเนินชีวิตและการทำงาน ดังนั้นนักเรียนจึงควรฝึกตนเองให้เป็นผู้ที่มีนิสัยรักการอ่าน

38. จากข้อความข้างบนนี้ สอนนักเรียนในเรื่องใด
- ก. ในเรื่องการทำงาน
 - ข. ในเรื่องการค้ารงชีวิต
 - ค. ในเรื่องการมีนิสัยรักการอ่าน
 - ง. ในเรื่องการมีชีวิตที่พบกับความสำเร็จ

39. เราควรทำอย่างไร

- ก. อ่านหนังสือทำให้เสียเวลา
- ข. เลือกอ่านหนังสือที่มีประโยชน์
- ค. เลือกอ่านหนังสือแต่เรื่องที่เรารชอบ
- ง. ควรระมัดระวังในการเลือกซื้อหนังสือ

40. จากข้อความที่อ่านนี้อาจกล่าวได้ว่า

- ก. หนังสือคือเจ้านาย
- ข. หนังสือคือนักอ่าน
- ค. หนังสือคือเพื่อนแท้
- ง. หนังสือคืออุปสรรค

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

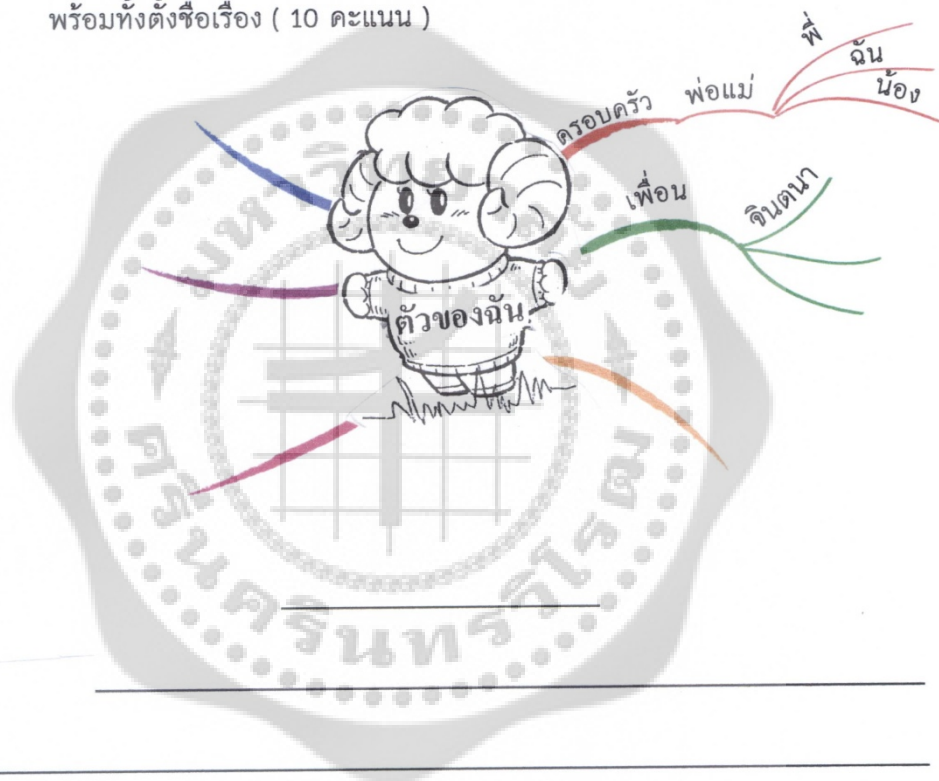
ชื่อ ชั้น ป.3/..... เลขที่

แบบทดสอบการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแผนที่ความคิดตามแบบของโทนี่ (Tony Buzan)

วาดภาพประกอบและระบายสีแล้วนำมาเขียนเรื่อง ตัวของฉัน

พร้อมทั้งตั้งชื่อเรื่อง (10 คะแนน)

เกณฑ์การให้คะแนนข้อสอบอัตนัย

แบบทดสอบการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์

แผนที่ความคิดตามแบบของโทนี่ บูซาน (Tony Buzan)

เรื่อง ตัวของฉัน

แบบทดสอบ	คะแนน	คำอธิบายเกณฑ์การให้คะแนน
ส่วนที่ 1 แผนที่ความคิด ตามแบบของ โทนี่ บูซาน (Tony Buzan)	- คะแนนเต็ม 5 คะแนน	ดีมาก ได้มากกว่า 21 = 5 คะแนน ดี ได้ 20-17 = 4 คะแนน พอใช้ ได้ 16-13 = 3 คะแนน ควรปรับปรุง ได้ 12-9 = 2 คะแนน ตก ได้ 8-5 = 1 คะแนน ตก ได้ 4-0 = 0 คะแนน - ได้จากการนับกิ่งไม้หรือโยงแขนงมุมที่ให้เต็ม 1 กิ่ง = 1 คะแนน ตามเกณฑ์คะแนนที่นับได้ - ให้ 5 คะแนน โยงเส้นถูกต้องเป็นงานที่สมบูรณ์ - ระบายสีและโยงเส้นใช้สีถูกต้อง
ส่วนที่ 2 ชื่อเรื่อง	1 คะแนน	- ให้ 1 คะแนน เมื่อตั้งชื่อเรื่อง ตัวของฉัน - ให้ 0 คะแนน ถ้าตั้งชื่อเรื่องอื่นๆ
ส่วนที่ 3 เขียนเรื่องจาก แผนที่ความคิด ตามแบบของ โทนี่ บูซาน (Tony Buzan)	- คะแนนเต็ม 4 คะแนน	- ให้ 4 คะแนน เมื่อเขียนเรื่องจากการอ่านแผนที่ ความคิดตามแนวความคิดของ โทนี่ บูซาน (Tony Buzan) ถูกต้องสมบูรณ์ สะอาด สวยงาม เขียนตามเกณฑ์ ครบ 6 บรรทัด = 3 คะแนน 4 บรรทัด = 2 คะแนน 2 บรรทัด = 1 คะแนน - มีความคิดสร้างสรรค์ - มีการเชื่อมโยงการเขียนได้ดีและถูกต้อง - เป็นผลงานที่สะอาด ถูกต้อง สมบูรณ์ - 4 คะแนน เขียนได้ถูกต้องเหมือนเกณฑ์ 5 คะแนน ตัดคะแนนตามเกณฑ์ของบรรทัด ที่เขียน
รวม	10 คะแนน	เป็นคะแนนรวมของส่วนที่ 1+ ส่วนที่ 2+ ส่วนที่ 3 = 10 คะแนน

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

ชื่อ ณัฏฐญา หิรัญญิตี ชั้น ป.3/ 4 เลขที่ ?

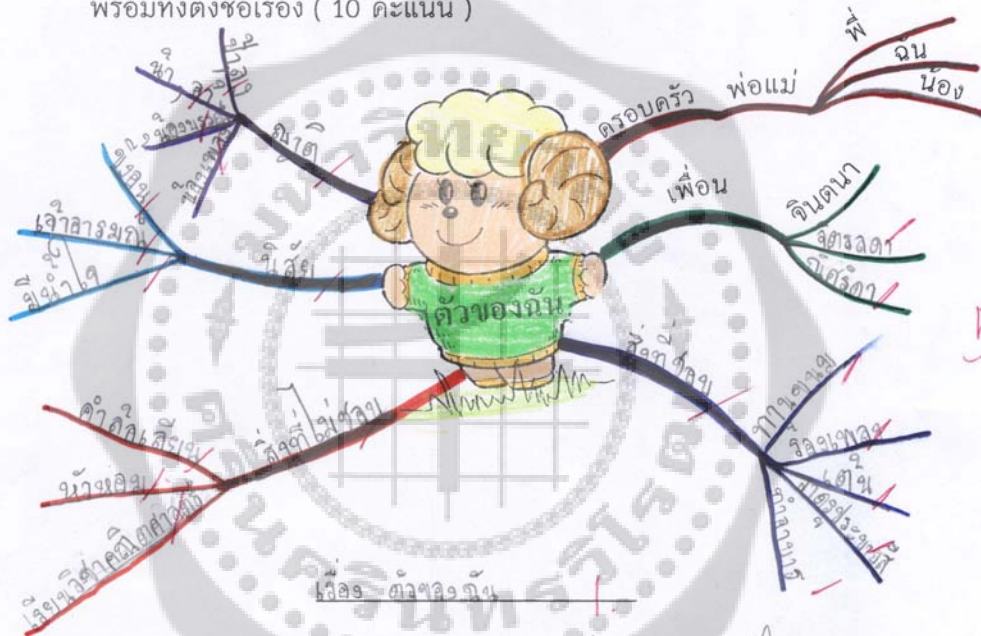
แบบทดสอบการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์

10/10

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแผนที่ความคิดตามแบบของโทนี่ (Tony Buzan)

วาดภาพประกอบและระบายสีแล้วนำมาเขียนเรื่อง ตัวของฉัน

พร้อมทั้งตั้งชื่อเรื่อง (10 คะแนน)

5

ตั้งชื่อเรื่อง กรรวิศ พัด, แม่, พี่, จิน ฉันมีเพื่อน 3 คน ได้แก่ จิตรวดา, จิตริดา

ฉันชอบทำอาหาร ชอบร้องเพลง และเต้น ชอบวาดรูป ระบายสี ชอบทานขนมขบเคี้ยวที่ชอบ

คือ ขนมปังทานตะวัน, ขนมขบเคี้ยว และ ลูกกวาด ฉันไม่ชอบให้คนอื่นล้อเลียนฉัน ไม่ชอบทานหัวหอม

ไม่ชอบวิชาคณิตศาสตร์เพราะต้งคิดเยอะ ฉันมีสัตว์เลี้ยง 3 ตัว ซึ่งส่วนใหญ่มักไปต่อกัน

ฉันมีญาติ คือ พี่ 1 คน น้อง 1 คน แม่ 2 คน ลุง 5 คน มีน้องชื่อ ขรรจรอน (น้องไม่แท้)

และยังมีน้องอีก 1 คนชื่อ เพ็ญ (น้องไม่แท้) ที่เลี้ยงเรื่องเกี่ยวกับตัวของฉัน

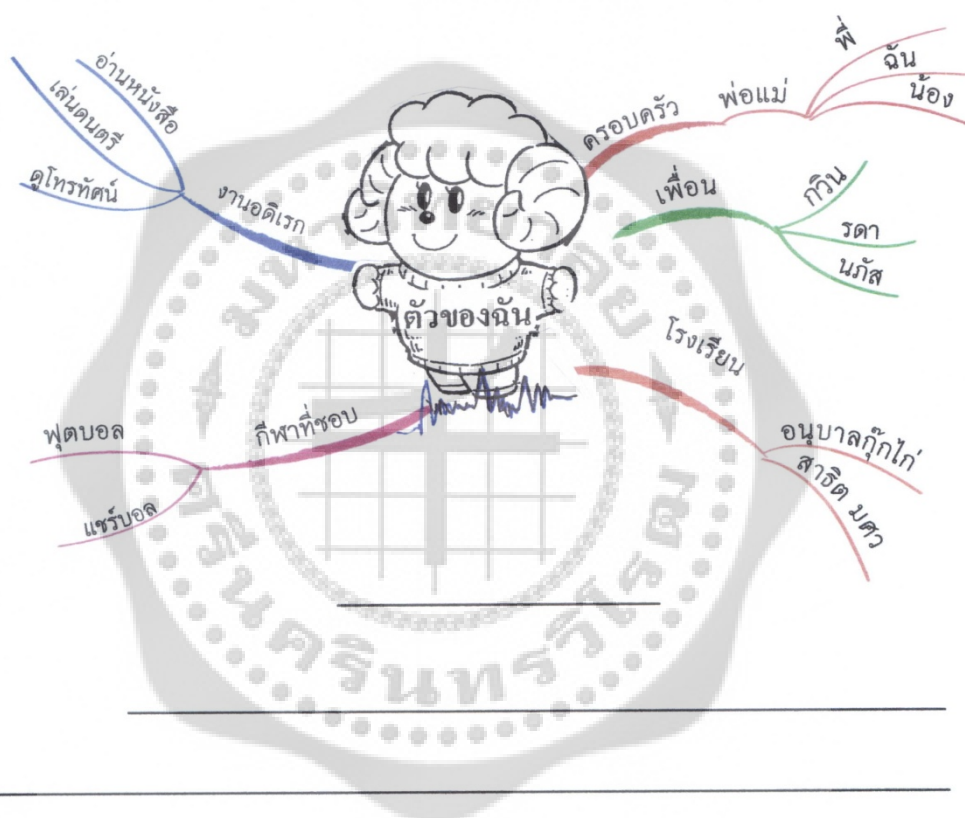
4

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

ชื่อ ชั้น ป.3/..... เลขที่

แบบฝึกการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านแผนที่ความคิดตามแบบของโทนี่ (Tony Buzan) แล้วเขียนสรุปเรื่อง ตัวของฉัน พร้อมทั้งตั้งชื่อเรื่อง (10 คะแนน)

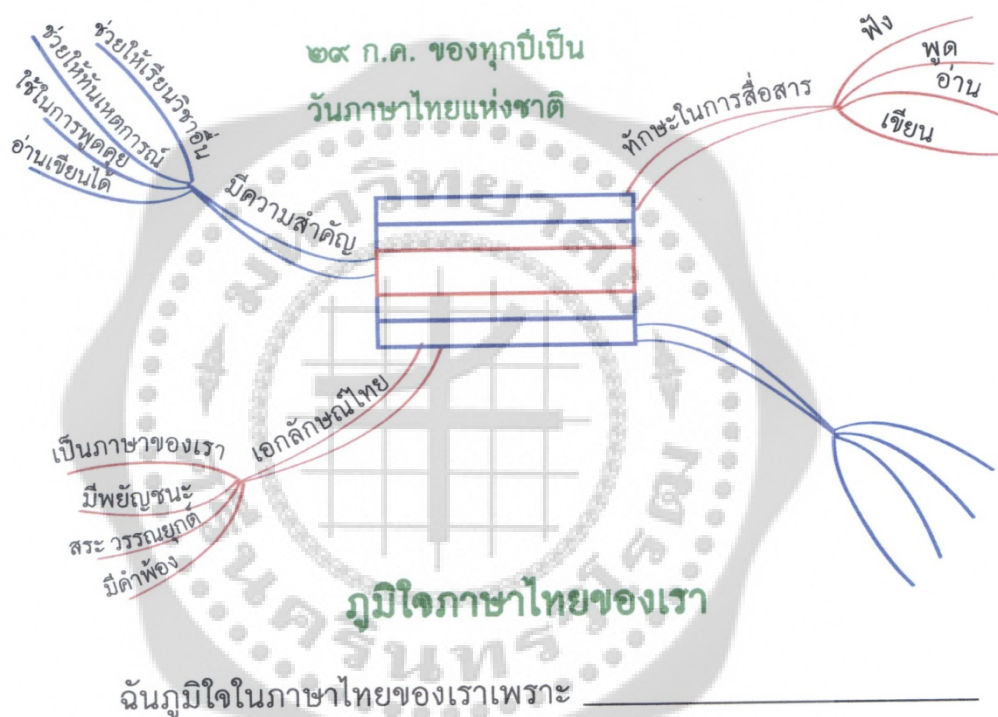

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

ชื่อ ชั้น ป.3/..... เลขที่

แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านแผนที่ความคิดตามแบบของโทนี่ (Tony Buzan) แล้วเขียนสรุปเรื่องภูมิใจภาษาไทยของเรา พร้อมทั้งระบายสี

เกณฑ์การให้คะแนน

แบบฝึกทักษะการอ่านการเขียนอย่างสร้างสรรค์

ใบงาน ภูมิไวยาภาษาไทยของเรา

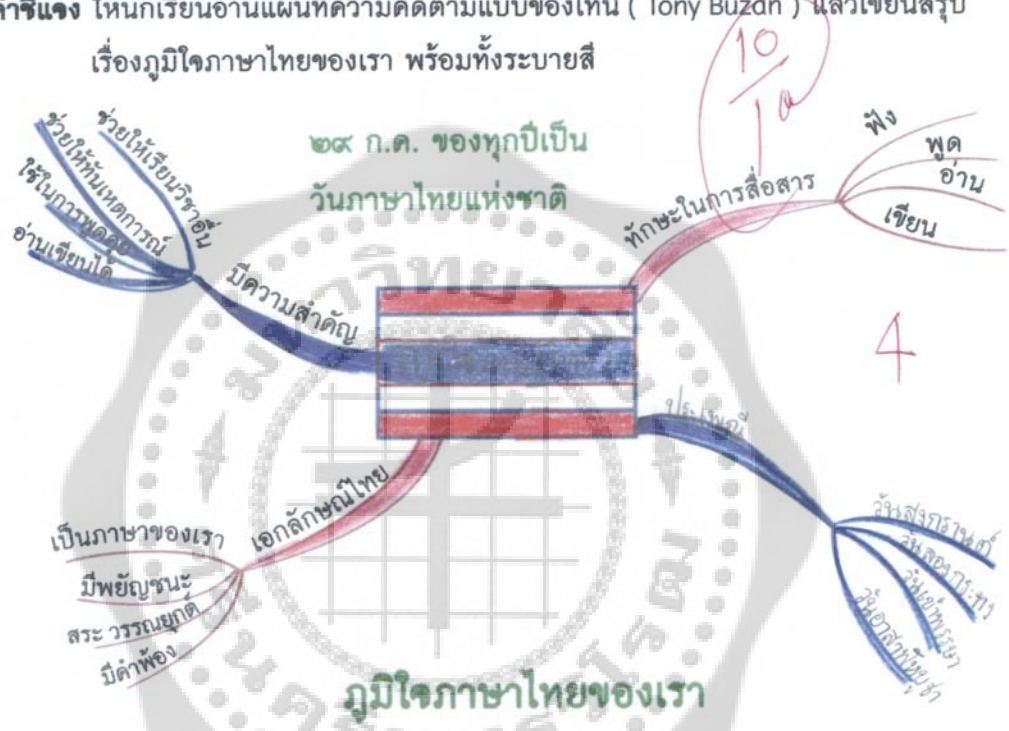
แบบฝึก	คะแนน	คำอธิบายเกณฑ์การให้คะแนน
ส่วนที่ 1 แผนที่ความคิด ตามแบบของ โทนี่ บูซาน (Tony Buzan)	- คะแนนเต็ม 2 คะแนน	- ได้จากการนับกิ่งไม้หรือใยแมงมุมที่เติมได้ถูกต้อง - กิ่งไม้ใหญ่มี 2 กิ่ง = 4 คะแนน - กิ่งไม้ใหญ่ 1 กิ่ง และกิ่งไม้อยู่ 4 กิ่ง = 2 คะแนน - กิ่งไม้อยู่ 4 กิ่ง = 1 คะแนน - ให้คะแนนเต็ม 2 คะแนน ระบายสีสวยงาม สะอาด สมบูรณ์ - เขียนถูกต้องทุกกิ่งที่ให้เติมที่เว้นว่างไว้
ส่วนที่ 2 ธงชาติไทย ชื่อเรื่อง	- คะแนนเต็ม 2 คะแนน	- ให้คะแนนเต็ม 2 คะแนน - เมื่อระบายสีธงชาติไทยได้ถูกต้อง (1 คะแนน) - ตั้งชื่อเรื่องในธงชาติไทยได้ถูกต้อง ชื่อเรื่อง ภูมิไวยาภาษาไทยของเรา (1 คะแนน)
ส่วนที่ 3 การเขียนเรื่อง ภูมิไวยาภาษาไทย ของเรา	- คะแนนเต็ม 6 คะแนน	- ให้ 6 คะแนน เมื่อเขียนได้ครบถ้วน 6 บรรทัด - เขียนครบทุกบรรทัด - มีเนื้อเรื่องได้จากการอ่านแผนที่ความคิดตามแบบคิดของโทนี่ บูซาน (Tony Buzan) และใช้คำเชื่อมโยงได้ถูกต้อง - ได้ 5 คะแนน เขียนครบตามเกณฑ์ 6 คะแนน แต่ขาดไป 1 บรรทัด หรือเชื่อมโยงไม่ครบถ้วน - ได้ 4 คะแนน เขียนไม่ครบถ้วน ขาดไป 2 บรรทัด
รวม	10 คะแนน	เป็นคะแนนรวมของส่วนที่ 1+ ส่วนที่ 2+ ส่วนที่ 3 = 10 คะแนน

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

ชื่อ ด.ช. วิชาญ ตั้งระวีวัฒนา ชั้น ป.3/ 4 เลขที่ 11

แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านแผนที่ความคิดตามแบบของโทนี่ (Tony Buzan) แล้วเขียนสรุป เรื่องภูมิภาษาไทยของเรา พร้อมทั้งระบายสี

ฉันภูมิใจในภาษาไทยของเราเพราะ ภาษาไทยเป็นภาษาของไทยเรา และได้

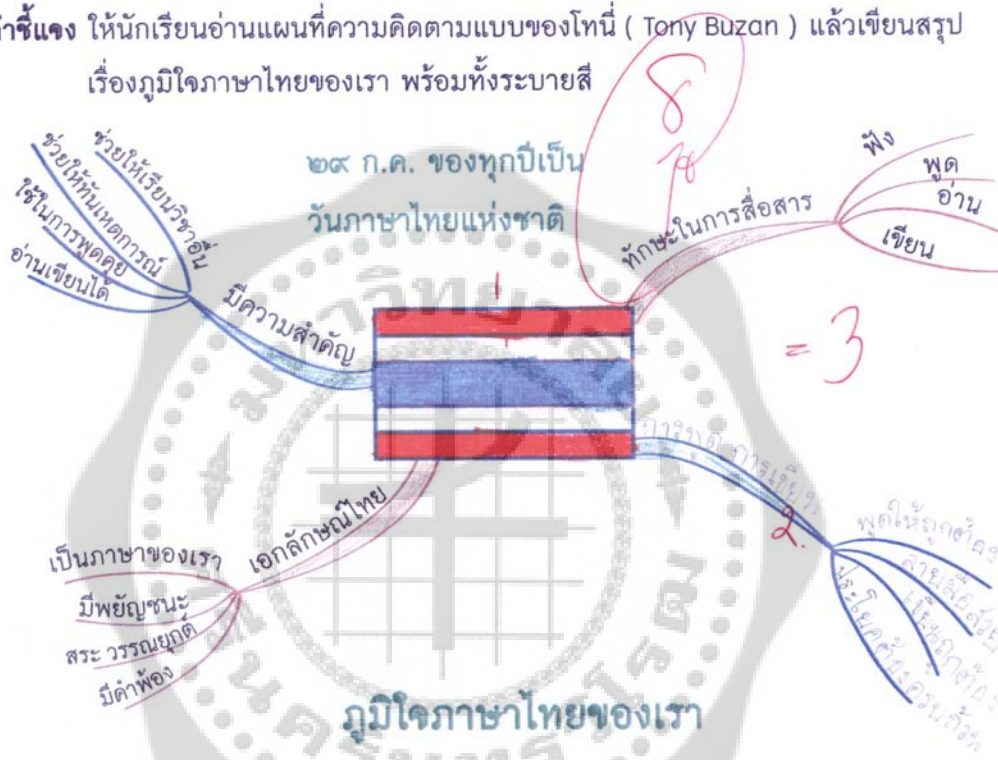
สืบต่อกันมาบรรพบุรุษ และ ทำให้เราอ่านออก เขียนได้ และ ยังสื่อสารกับผู้คนมากมายได้ อีกด้วย นอกจากนี้ทำให้เราเขียนวิชาอื่นๆ ได้ และ ยังได้รู้จักสระ วรรณยุกต์ คำพ้องเสียง และ พยัญชนะ และ เราได้ใช้ในชีวิตประจำวัน และ คำภาษาไทยส่วนใหญ่ให้มีความหมาย แต่บางคำก็ไม่มีความหมาย และ นอกจากนี้ยังมีประโยชน์อีกมากมาย และ สดทำยเราก็ควร รักภาษาไทยของเราไว้

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

ชื่อ ศ.ญ.วิมลดา วิมลไพฑูริย์ ชั้น ป.3/ A เลขที่ 21

แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านแผนที่ความคิดตามแบบของโทนี่ (Tony Buzan) แล้วเขียนสรุป เรื่องภูมิไ้ภาษาไทยของเรา พร้อมทั้งระบายสี

ฉันภูมิใจในภาษาไทยของเราเพราะ ภาษาไทยมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว

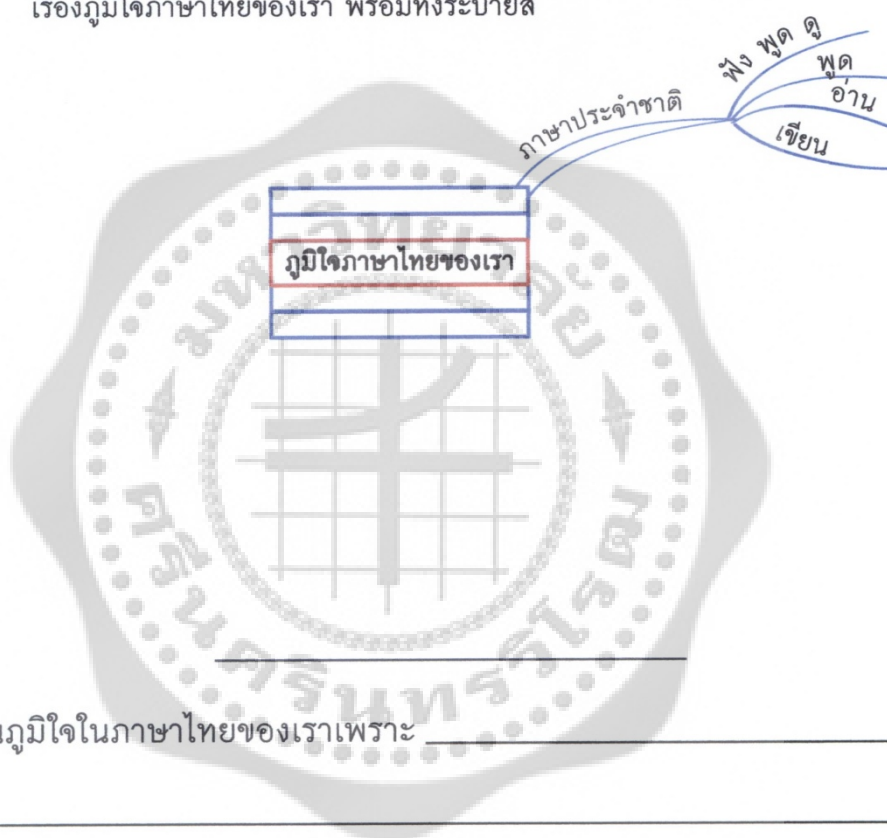
พยางค์สั้น มีสระ อรรณยุกต์ และมีคำพ้อง ภาษาไทยช่วยให้เรียนวิชาต่างๆ
 ได้ ใช้ในการพูด อ่านและเขียนได้ ช่วยให้เราเห็นภาพ 5
 ได้ เราภูมิใจในภาษาไทยเพราะ คนไทยส่วกันทั้งพยางค์สั้น
 ง่ายๆ โดยไม่ต้องฟังภาษาของผู้อื่น เราภูมิใจในภาษาไทย
 พวกเราคนไทยนะค่ะ

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

ชื่อ ชั้น ป.3/..... เลขที่

ใบงาน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านแผนที่ความคิดตามแบบของโทนี่ (Tony Buzan) แล้วเขียนสรุป
เรื่องภูมิใจภาษาไทยของเรา พร้อมทั้งระบายสี

ฉันภูมิใจในภาษาไทยของเราเพราะ _____

เกณฑ์การให้คะแนน

แบบฝึกทักษะการอ่านการเขียนอย่างสร้างสรรค์

แบบฝึกชุดที่ 2 ภูมิใจภาษาไทยของเรา

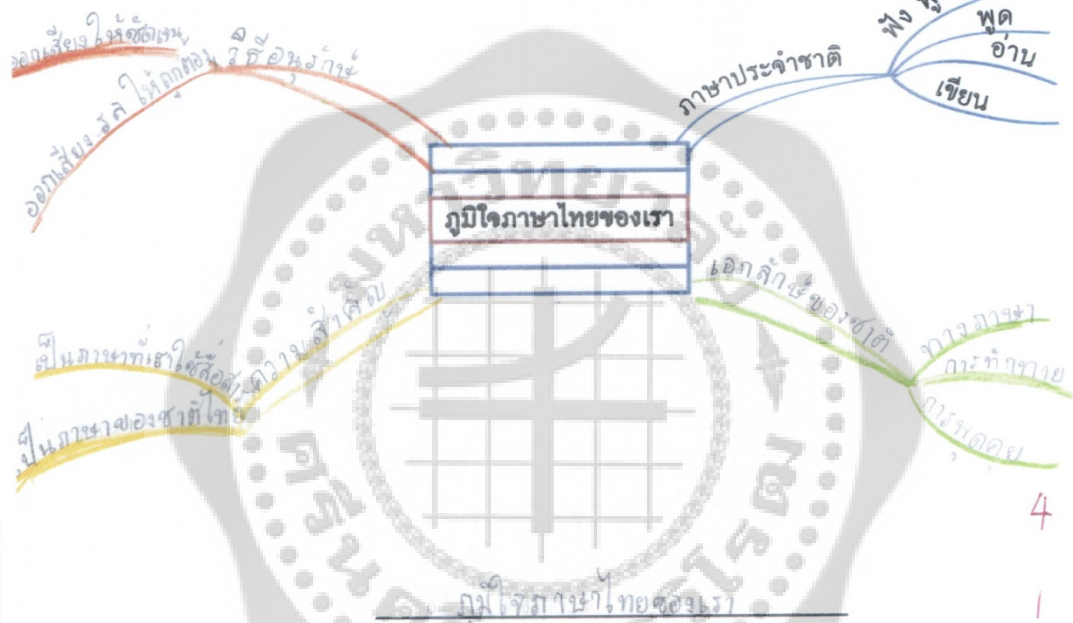
แบบฝึก	คะแนน	คำอธิบายเกณฑ์การให้คะแนน
ส่วนที่ 1 แผนที่ความคิด ตามแบบของ โทนี่ บูซาน และธงชาติไทย	4 คะแนน	- นับคะแนนกิ่งไม้หรือใยแมงมุม 3 จุด 3 คะแนน - 1 คะแนนได้จากการระบายสีธงชาติได้ถูกต้อง
ส่วนที่ 2 ชื่อเรื่อง	1 คะแนน	- ให้ 1 คะแนน ตั้งชื่อเรื่องตามที่กำหนดใน ธงชาตินำมาเขียนได้ถูกต้อง “ภูมิใจภาษาไทย ของเรา” - ให้ 0 คะแนน เมื่อตั้งชื่อเรื่องเป็นชื่ออื่นๆ
ส่วนที่ 3 การอ่านแผนที่ ความคิดตาม แบบของโทนี่ บูซาน (Tony Buzan) เขียน สรุปเรื่อง ภูมิใจ ภาษาไทย ของเรา	5 คะแนน	- ให้ 5 คะแนน เมื่อ เขียนครบทุกบรรทัดที่ กำหนด เขียนเรื่องจากการอ่านแผนที่ความคิด ตามแบบของโทนี่ บูซาน (Tony Buzan) และ เชื่อมโยงประโยคได้ถูกต้อง - ให้ 4 คะแนน ถูกต้องตามเกณฑ์ 5 คะแนน แต่ขาดไป 1 บรรทัด เชื่อมโยงไม่ถูกต้อง - ให้ 3 คะแนน เขียนไม่ครบถ้วน
รวม	10 คะแนน	เป็นคะแนนรวมของส่วนที่ 1+ ส่วนที่ 2+ ส่วนที่ 3 = 10 คะแนน

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

ชื่อ อ.ป. น.ภัส นิตวิมล นามวงศ์ ชั้น ป.3/ 4 เลขที่

ใบงาน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านแผนที่ความคิดตามแบบของโทนี่ (Tony Buzan) แล้วเขียนสรุป เรื่องภูมิใจภาษาไทยของเรา พร้อมทั้งระบายสี

ฉันภูมิใจในภาษาไทยของเราเพราะ เป็นภาษาที่หาใช้สื่อสารกัน

ไม่ได้ลอกเลียน ภาษาของประเทศอื่น และเราก็ควรอนุรักษ์ เช่น 3

ออกเสียง วลี ให้ชัด

Blank lined area for student response.

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

ชื่อ ชั้น ป.3/..... เลขที่

ใบงาน เรื่อง มารยาทในการอ่าน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านแผนที่ความคิดตามแบบของโทนี บูซาน (Tony Buzan)
แล้วเขียนเรื่องมารยาทในการอ่าน โดยเพิ่มเติมในกิ่งไม้ที่กำหนดให้
ใช้สีโยงเส้นและระบายสีให้สวยงาม

เกณฑ์การให้คะแนน

ใบงานเรื่อง มารยาทในการอ่าน

แผนที่ความคิดตามแบบของโทนี่ บูซาน (Tony Buzan)

ใบงาน	คะแนน	คำอธิบายเกณฑ์การให้คะแนน
มารยาทในการอ่าน	- คะแนนเต็ม 10 คะแนน	- ให้คะแนนโดยการนับแต้มจากกิ่งไม้หรือ ใยแมงมุม - งานที่สมบูรณ์ เต็มประโยชน์ครบถ้วน 12 กิ่ง - ระบายสีสวยงาม - เขียนถูกต้อง - ลายมือสวย
	- ได้ 9, 8, 7, ... คะแนน	- ระบายสีรูปภาพเหมือนคะแนนเต็ม - ให้คะแนนกิ่งละ 1 คะแนน
	- ได้ 0	- ไม่ทำ - ไม่มีคำตอบ
รวม	- คะแนนเต็ม 10 คะแนน	- งานที่สมบูรณ์ ถูกหมด

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

ชื่อ ด.ญ.กานต์ชวี ดัชนี ชั้น ป.3/ 4 เลขที่ 10

แบบฝึกทักษะมารยาทในการอ่าน

คำชี้แจง จากแผนที่ความคิดเรื่องมารยาทในการอ่านนี้ ให้นักเรียนเพิ่มเติมมารยาทที่ควรปฏิบัติมาอีก 2 ข้อ ในกิ่งไม้ที่ให้ แล้วนำไปเขียนเป็นข้อๆ ลงในช่องด้านล่าง (5 คะแนน)

มารยาทในการอ่าน (5 คะแนน)

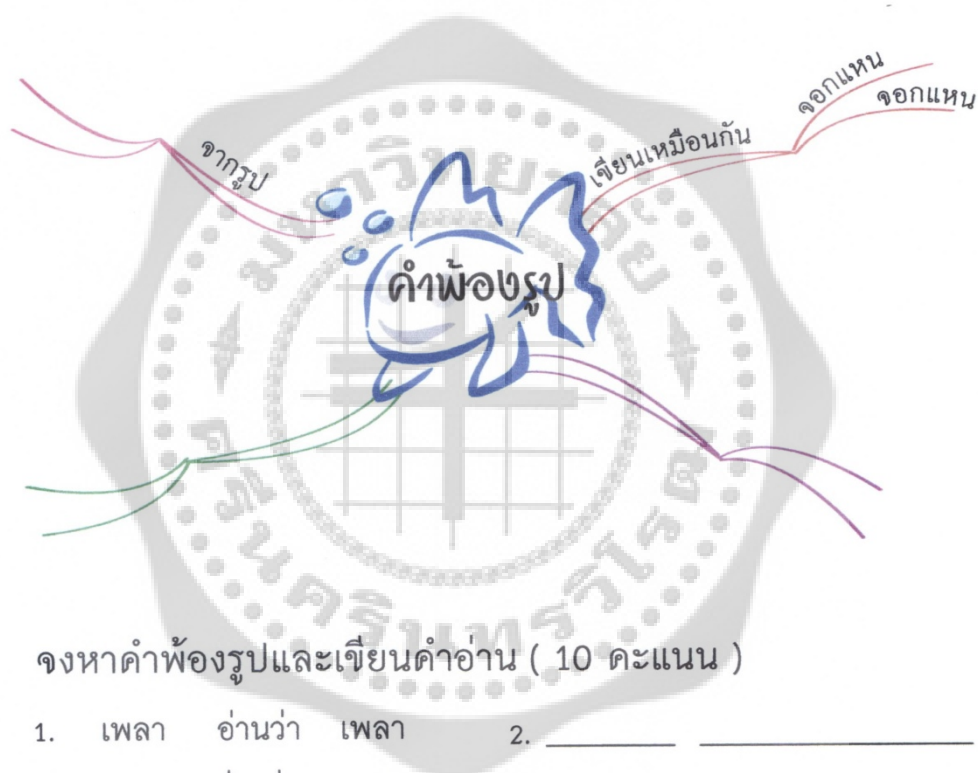
- 1 ~~ตั้งใจอ่าน ได้แก่ ไม่เล่น ไม่คุย~~
- 2 ~~รู้จักเกรงใจผู้อื่น ได้แก่ ไม่ตะโกน ไม่อ่านเสียงดัง~~
- 3 ~~รูปเรื่อง ได้แก่ หาเหตุผล ทำความเข้าใจ~~
- 4 ~~ไม่อ่านเสียงดัง ได้แก่ รู้จักเกรงใจผู้อื่น ทำให้มีสมาธิ~~
- 5 ~~ไม่ตัดรูปในหนังสือ ได้แก่ รักษาหนังสือ ทำให้อ่านไม่รู้เรื่อง~~

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

ชื่อชั้น ป.3/..... เลขที่

แบบฝึกหัดทักษะ คำพ้องรูป

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนคำพ้องรูป ลงในแผนที่ความคิดตามแบบ
ของโทนี่ บูซาน (Tony Buzan) (10 คะแนน)

จงหาคำพ้องรูปและเขียนคำอ่าน (10 คะแนน)

1. เปลา อ่านว่า เปลา	2. _____
เพลลา อ่านว่า เพ-ลา	_____
3. _____	4. _____
_____	_____
5. _____	6. _____
_____	_____

เกณฑ์การให้คะแนน

แบบฝึกทักษะคำพ้องรูป

การอ่านและการเขียนแผนผังที่ความคิดตามแบบของ โทนี บูซาน (Tony Buzan)

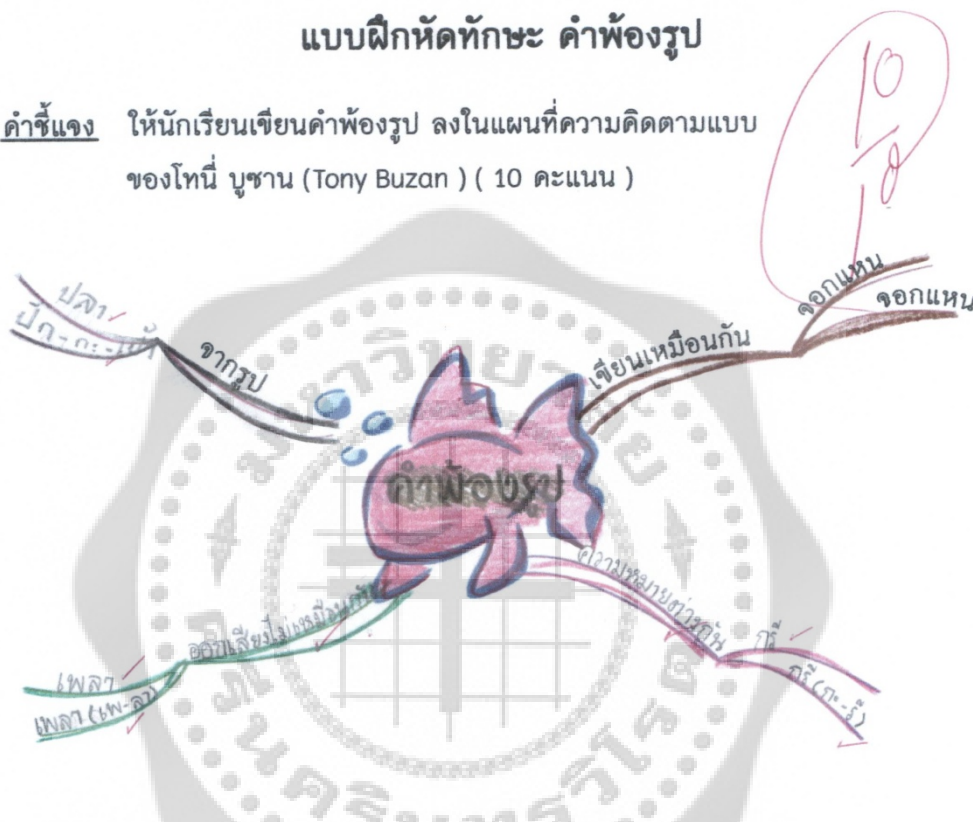
แบบฝึก	คะแนน	คำอธิบายเกณฑ์การให้คะแนน
ส่วนที่ 1 รูปภาพ แผนผัง ความคิดตาม แบบของโทนี บูซาน (Tony Buzan) เรื่อง คำพ้องรูป	- คะแนนเต็ม 10 คะแนน	- ได้จากการนับกิ่งไม้หรือโยงเมฆงมที่ให้เต็ม - กิ่งไม้ 2 กิ่งใหญ่ = 4 คะแนน - กิ่งไม้ที่โยงออกมา 2 กิ่ง กิ่งละ 1 คะแนน = 6 คะแนน รวม = 10 คะแนน - ระบายสีสวยงาม
ส่วนที่ 2 จงหาคำพ้องรูป และเขียน คำอ่าน	- คะแนนเต็ม 10 คะแนน	- ได้จากการหาคำพ้องรูปเต็มลงในช่องว่าง เป็นคู่ 5 คู่ 10 คำ = 10 คะแนน - เขียนคำอ่านคำพ้องรูปเป็นคู่ๆ ได้อย่างถูกต้อง ตามตัวอย่าง
ส่วนที่ 1, 2	- ได้ 9, 8, 7, ... คะแนน	- ผิด 1 คำหัก 1 คะแนน - ข้อละ 2 คะแนน - ผิด 1 ตำแหน่ง = 9 คะแนน - ผิด 1 ข้อ = 8 คะแนน - ผิด 3 ตำแหน่ง = 7 คะแนน - ผิด 2 ข้อ = 6 คะแนน
รวม	- คะแนนเต็ม 10 คะแนน - คะแนนเต็มรวม 20 คะแนน	- ได้จากคะแนนรวมของส่วนที่ 1 + ส่วนที่ 2 รวม 20 คะแนน หรือ $2 = 10$ คะแนน

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

ชื่อ ณ.ณัฐภาณี โรงเรียน นางพิกุล ชั้น ป.3/ 4 เลขที่ 11

แบบฝึกหัดทักษะ คำพ้องรูป

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนคำพ้องรูป ลงในแผนที่ความคิดตามแบบ
ของโทนี่ บูซาน (Tony Buzan) (10 คะแนน)

จงหาคำพ้องรูปและเขียนคำอ่าน (10 คะแนน)

๑. เพลลา	อ่านว่า เพลลา	๒. กวี	อ่านว่า กวี ✓
เพลลา	อ่านว่า เพ-ลา	กวี	อ่านว่า กะ-วี ✗
๓. ปักเป้า	อ่านว่า ปักเป้า ✓	๔. พงลี	อ่านว่า พงลี ✗
ปักเป้า	อ่านว่า ปัก-กะ-เป้า ✗	พงลี	อ่านว่า พง-ลี ✓
๕. เผลลา	อ่านว่า เผล-ลา ✓	๖. แทน	อ่านว่า แทน ✓
เผลลา	อ่านว่า เผล-ลา ✗	แทน	อ่านว่า จอก-แทน ✗

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

ชื่อชั้น ป.3/..... เลขที่

แบบฝึกหัดทักษะ คำพ้องเสียง

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนคำพ้องเสียง ลงในแผนที่ความคิดตามแบบ
ของโทนี่ (Tony Buzan) (10 คะแนน)

ความหมายต่างกัน

ออกเสียงเหมือนกัน

ทุกตัว

ทุก

คำพ้องเสียง

เขียนต่างกัน

จากรูป

จงหาคำพ้องเสียงและเขียนคำอ่าน (10 คะแนน)

1. สัน เขียนว่า สรร
เขียนว่า สรรค์
2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

6. _____

เกณฑ์การให้คะแนน

แบบฝึกทักษะคำพ้องเสียง

การอ่านและการเขียนแผนที่ความคิดตามแบบของ โทนี่ บูซาน (Tony Buzan)

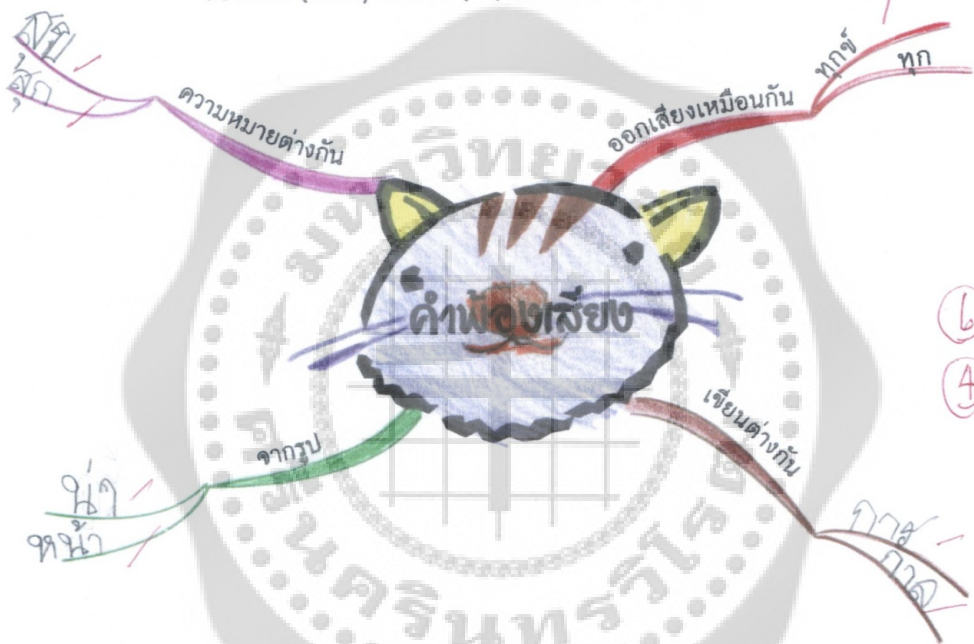
แบบฝึก	คะแนน	คำอธิบายเกณฑ์การให้คะแนน
ส่วนที่ 1 คำพ้องเสียง แผนที่ความคิด ตามแบบของ โทนี่ บูซาน (Tony Buzan)	- คะแนนเต็ม 10 คะแนน	- ได้จากการนับกิ่งไม้หรือใยแมงมุม - โยงกิ่งไม้กิ่งละ 1 คะแนน 6 กิ่ง = 6 คะแนน - เขียนผิดหัก 1 คะแนน - ระบายสีสวยงามทุกกิ่ง ให้คะแนน = 4 คะแนน - รวม 10 คะแนน - เขียนถูกต้องครบถ้วน
ส่วนที่ 2	- คะแนนเต็ม 10 คะแนน	- ได้จากการหาคำพ้องเสียงเติมลงในช่องว่างได้ ถูกต้อง 5 ข้อ (ข้อละ 2 คะแนน) = 10 คะแนน - เขียนคำพ้องเสียงได้ถูกต้องตามตัวอย่าง - มี 5 ข้อ = 10 คะแนน - เขียนผิด 1 ข้อ = 9 คะแนน - เขียนผิด 1 ข้อ = 8 คะแนน - เขียนผิด 2 ข้อ 1 ตำแหน่ง = 7 คะแนน ฯลฯ
ส่วนที่ 1, 2	- ได้ 9, 8, 7 คะแนน	- ทำถูกต้อง 10 คะแนน, - เขียนผิด 1 กิ่ง = 9 คะแนน - เขียนผิด 2 กิ่ง = 8 คะแนน - เขียนผิด 3 กิ่ง = 7 คะแนน ฯลฯ - ผิด 1 คำ หัก 1 คะแนน
รวม	- คะแนนเต็ม 10 คะแนน - คะแนนเต็มรวม 20 คะแนน	- ได้จากคะแนนรวมของส่วนที่ 1 + ส่วนที่ 2 รวม 20 คะแนน หาร 2 = 10 คะแนน

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

ชื่อ ณิชา ชั้น ป.3/ 4 เลขที่ 41

แบบฝึกหัดทักษะ คำพ้องเสียง

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนคำพ้องเสียง ลงในแผนที่ความคิดตามแบบ
ของโทนี่ (Tony Buzan) (10 คะแนน)

จงหาคำพ้องเสียงและเขียนคำอ่าน (10 คะแนน)

1. สัน เขียนว่า สรร เขียนว่า สรรค์	2. จรช่า เขียนว่า ช่ว เขียนว่า จรช่า
3. ทุก เขียนว่า ทก เขียนว่า ทุกข์	4. สุก เขียนว่า สด เขียนว่า สุก
5. กาน เขียนว่า กาส เขียนว่า กาส	6. ก้า เขียนว่า ก้า เขียนว่า กัส

เกณฑ์การให้คะแนน

แบบฝึกทักษะ คนดีมีสัจจะ

การอ่านและการเขียนแผนที่ความคิดตามแบบของ โทนี่ บูซาน (Tony Buzan)

แบบฝึก	คะแนน	คำอธิบายเกณฑ์การให้คะแนน
ส่วนที่ 1 คนดีมีสัจจะ (รูปปาก) แผนที่ความคิด ตามแบบของ โทนี่ บูซาน (Tony Buzan)	- คะแนนเต็ม 3 คะแนน	- ให้คะแนนจากการนับคะแนนกิ่งไม้หรือ โยแมงมุม - กิ่งไม้ใหญ่ 1 กิ่งแตกแขนงอีก 3 กิ่ง = 3 คะแนน - กิ่งไม้ใหญ่ 2 กิ่ง = 2 คะแนน - รวมกิ่งไม้ = 3 คะแนน - เต็มค่าตอบ ได้ถูกต้อง - ระบายสีสวยงาม
ส่วนที่ 2 ตั้งชื่อเรื่อง	- คะแนนเต็ม 1 คะแนน	- ได้จากการอ่านแผนที่ความคิดตามแบบของ โทนี่ บูซาน - ชื่อเรื่อง คนดีมีสัจจะ - ตั้งชื่อเรื่องอื่นได้ = 0 คะแนน
ส่วนที่ 3 การเขียนเรื่อง คนดีมีสัจจะ	- คะแนนเต็ม 6 คะแนน	- การอ่านแผนที่ความคิดตามแบบของ โทนี่ บูซาน แล้วนำมาเขียนเรียบเรียง เป็นเรื่องราว - ได้เต็มเขียนครบ 6 บรรทัด - บรรทัดละ 1 คะแนน - เขียนประโยคได้ถูกต้อง - เขียนได้ใจความสมบูรณ์ - ลายมือสวยสะอาด - มีใจความสัมพันธ์กับชื่อเรื่องคนดีมีสัจจะ
	- ได้ 9, 8, 7 ... คะแนน	- ได้จากคะแนนเต็มหักคะแนนตามรายการใน คะแนนเต็ม ทีละ 1 คะแนน
รวม	- คะแนนเต็ม 10 คะแนน	- ได้จากคะแนนรวมของส่วนที่ 1 + ส่วนที่ 2 + ส่วนที่ 3 = 10 คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนน

แบบฝึกทักษะ คณิต ความดี

การอ่านและการเขียนแผนที่ความคิดตามแบบของ โทนี่ บูซาน (Tony Buzan)

แบบฝึก	คะแนน	คำอธิบายเกณฑ์การให้คะแนน
ส่วนที่ 1 การระบายสี คณิต ความดี (ภาพก่อนเมฆ)	- คะแนนเต็ม 10 คะแนน	- ได้จากการระบายสีสวยงาม ครบถ้วน - ระบายสีก่อนเมฆ = 5 คะแนน - ระบายสีกิ่งไม้ 5 กิ่ง = 5 คะแนน รวม 10 คะแนน - ได้จากการนับกิ่งไม้หรือไฮแมงมุมทั้งหมด มี 5 กิ่งๆ ละ 2 คะแนน = 10 คะแนน (2 คะแนนได้จาก กิ่งไม้ใหญ่ = 1 คะแนน กิ่งย่อย 2 กิ่ง = 1 คะแนน) - เขียนกิ่งไม้ใหญ่ผิด 1 กิ่ง ได้ = 9 คะแนน - เขียนกิ่งไม้ใหญ่ผิด 1 กิ่ง กิ่งไม้ย่อย 2 กิ่ง ได้ = 8 คะแนน - เขียนผิด 3 กิ่ง ได้ = 7 คะแนน ฯลฯ
ส่วนที่ 2 การเขียน แผนที่ความคิด ตามแบบของ โท นี บูซาน (Tony Buzan) คณิต ความดี	- คะแนนเต็ม 10 คะแนน	- ให้คะแนนจากการนับกิ่งไม้หรือไฮแมงมุม กิ่งไม้ 1 กิ่ง = 2 คะแนน (นับเหมือนส่วนที่ 1) - เขียนถูกต้องตรงกับชื่อเรื่อง - ตอบถูกทุกข้อ = 10 คะแนน - ผิด 1 ตำแหน่ง = 9 คะแนน - ผิด 1 กิ่ง = 8 คะแนน ฯลฯ
ส่วนที่ 3 เขียนสรุป คณิต ความดี	- คะแนนเต็ม 10 คะแนน	- อ่านแผนที่ความคิดตามแบบของ โทนี่ บูซาน (Tony Buzan) นำมาเขียน - อ่านเขียนได้ถูกต้องทุกข้อ = 10 คะแนน - อ่านเขียนผิด 1 ตำแหน่ง = 9 คะแนน - อ่านเขียนผิด 1 ข้อ = 8 คะแนน - อ่านเขียนผิด 1 ข้อ 1 ตำแหน่ง = 7 คะแนน - อ่านเขียนผิด 2 ข้อ = 6 คะแนน
รวม	- คะแนนเต็ม 10 คะแนน - คะแนนเต็มรวม 30 คะแนน	- ได้ออกคะแนนรวมของส่วนที่ 1 + ส่วนที่ 2 + ส่วนที่ 3 รวม 30 คะแนน ทหาร 3 = 10 คะแนน

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

ชื่อ สิริกร กำลังเรื่องซัยชั้น ป. 3/ 4 เลขที่ 9

แบบฝึกหัดทักษะ คนดี ความดี

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแผนที่ความคิดตามแบบของโทนี่ (Tony Buzan)
เรื่อง คนดี ความดี จากคำกลอน ภาษาพาที หน้า 85 แล้ว
วาดภาพระบายสี และนำมาเขียนเป็นข้อ ๆ

เขียนสรุปคนดี ความดี

- 1 ประหัยต / ~~อดออม~~, ~~ไม่ฟุ้งเฟ้อ~~
- 2 เอื้ออาทร / ~~ช่วยเหลือ~~, ~~ช่วยเหลือ~~
- 3 ซื่อสัตย์ / ~~ไม่คดโกง~~, ~~ไม่ใส่ร้าย~~ (10)
- 4 ความซื่อ / ~~อ่านหนังสือ~~, ~~ช่วยเรียน~~
- 5 รู้จักคิด / ~~มีสติ~~, ~~มีสมาธิ~~

เกณฑ์การให้คะแนน

แบบฝึกทักษะ คำราชาศัพท์ และคำสุภาพ

การอ่านและการเขียนแผนผังที่ความคิดตามแบบของ โทนี่ บูซาน (Tony Buzan)

แบบฝึก	คะแนน	คำอธิบายเกณฑ์การให้คะแนน
ส่วนที่ 1 คำราชาศัพท์	- คะแนนเต็ม 5 คะแนน	- ให้คะแนนจากการนับกิ่งไม้หรือใยแมงมุม - กิ่งไม้ (ขวามือ) คะแนนเต็ม = 3 คะแนน (ได้จากกิ่งไม้ใหญ่ 1 คะแนน กิ่งไม้เล็ก 2 กิ่งๆ 1 คะแนน) - กิ่งไม้ (ซ้ายมือ) คะแนนเต็ม = 2 คะแนน (ได้จากกิ่งไม้ 4 กิ่งๆ ละ ½ คะแนน = 2 คะแนน) - เขียนถูกต้องครบทุกกิ่ง - ระบายสีสวยงาม
ส่วนที่ 2 คำสุภาพ	- คะแนนเต็ม 5 คะแนน	- ให้คะแนนจากการนับกิ่งไม้หรือใยแมงมุม - กิ่งไม้ทั้งหมด 5 กิ่ง = 5 คะแนน เขียนผิด 1 กิ่ง = 4 คะแนน เขียนผิด 2 กิ่ง = 3 คะแนน เขียนผิด 3 กิ่ง = 2 คะแนน เขียนผิด 4 กิ่ง = 1 คะแนน - เขียนถูกต้องครบถ้วน - ระบายสีสวยงาม
รวม	- คะแนนเต็ม 10 คะแนน	- ได้จากคะแนนรวมของส่วนที่ 1 + ส่วนที่ 2 = 10 คะแนน

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

ชื่อ ชั้น ป.3/..... เลขที่

แบบฝึกหัดทักษะ มารยาทในการเขียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนสรุปเรื่องจากแผนที่ความคิด เกี่ยวกับมารยาทในการเขียน แล้วอ่านสรุป ระบายสีจากเส้นที่กำหนดให้ให้สวยงาม

มารยาทในการเขียน

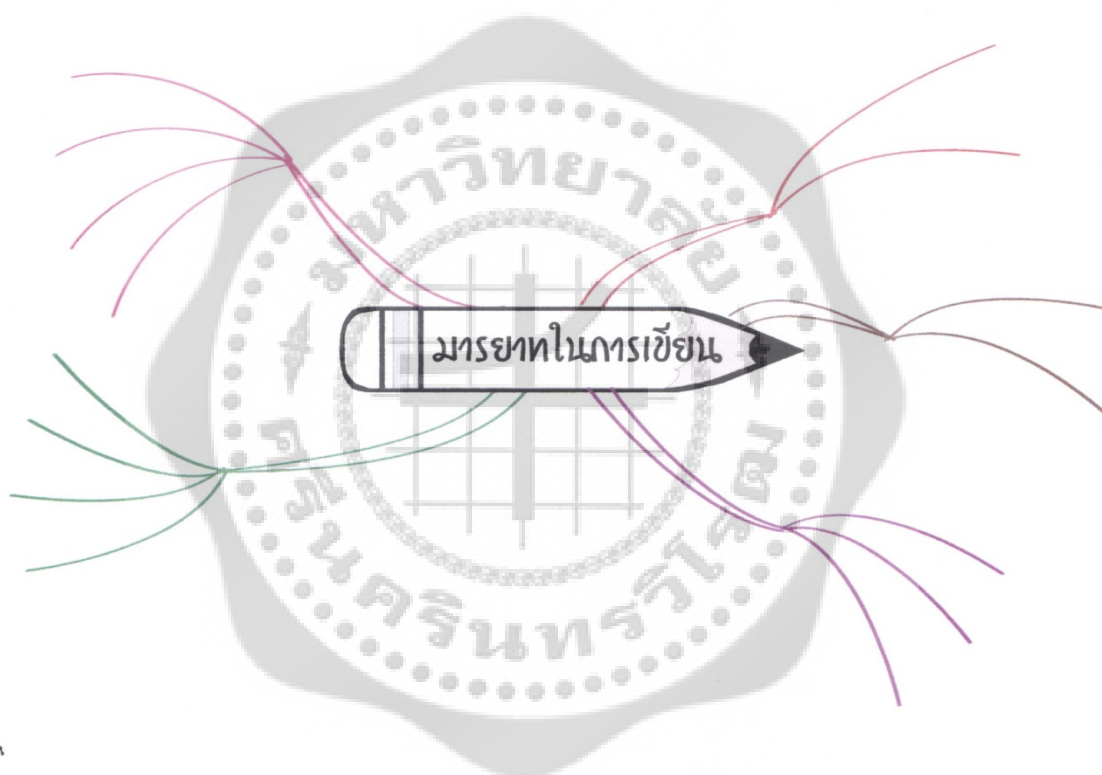
- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____
- 5 _____

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

ชื่อชั้น ป.3/..... เลขที่

แบบฝึกหัดทักษะ มารยาทในการเขียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนสรุปเรื่องจากแผนที่ความคิด เกี่ยวกับมารยาทในการเขียน
ระบายสีจากเส้นที่กำหนดให้ให้สวยงาม

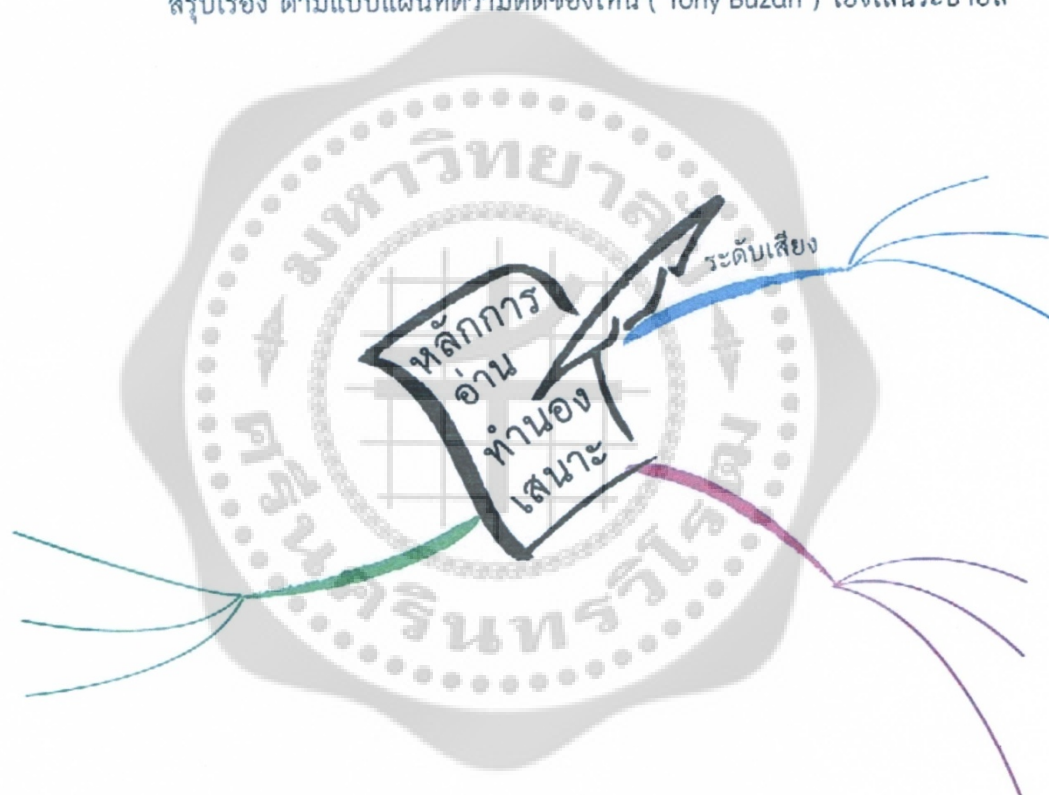

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

ชื่อ ชั้น ป.3/..... เลขที่

แบบฝึกทักษะหลักการอ่านทำนองเสนาะ

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านใบความรู้ เรื่อง หลักการอ่านทำนองเสนาะ แล้วเขียน
สรุปเรื่อง ตามแบบแผนที่ความคิดของโทนี่ (Tony Buzan) โยงเส้นระบายสี

ตัวอย่างแผนที่ความคิดตามแบบของ
โทนี่ บูซาน (Tony Buzan)

- การเรียนรู้อย่างมีสีสัน
(Have Fun with Mind Mapping)
- ถอดบทเรียน What I Learn จากครูสอนคิด (Tony Buzan Thailand)
- กฎของ Mind Map
- Mind Map of Life
(ผศ.อุทัยวรรณ ปิ่นประชาสรร)
- Mind Map (ครู)
(ผศ.อุทัยวรรณ ปิ่นประชาสรร)

ภาพกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน

ภาพกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ – ชื่อสกุล	นางอุทัยวรรณ ปิ่นประชาสรร
วัน เดือน ปีเกิด	4 ธันวาคม พุทธศักราช 2499
สถานที่เกิด	สถานพยาบาลเบญจรงค์ผดุงครรภ์ อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	140 บ้านอุ้นรัก ลาดพร้าว 64 แยก 10 วังทองกลาง กรุงเทพฯ
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระดับ 8
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) สุขุมวิท 23 วัฒนาเหนือ กรุงเทพฯ
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2505 - 2507	เตรียมอนุบาล จาก โรงเรียนอนุบาลสงขลา อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
พ.ศ. 2507 - 2513	ชั้นเด็กเล็ก-ชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 จาก โรงเรียนถนนวิเชียรชม อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
พ.ศ. 2513 - 2516	มัธยมศึกษา จาก โรงเรียนวรนารีเฉลิม อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
พ.ศ. 2516 - 2518	ปก.ศ. ต้น จาก วิทยาลัยครูสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2518 - 2520	ปก.ศ. สูง จาก วิทยาลัยครูสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2520 - 2523	ค.บ. นาฏศิลป์ จาก วิทยาลัยครูสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2531	กศ.ม. (การประถมศึกษา) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร

ประวัติการทำงาน

7 มิถุนายน 2525	อาจารย์โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)
1 ตุลาคม 2541	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระดับ 8
16 มีนาคม 2547	เข้มเชิดชูเกียรติจารึกอักษรย่อพระนามาภิไธย สธ. ของ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
16 มกราคม 2547	โล่เกียรติคุณครูภาษาไทยดีเด่นจากคุรุสภา กระทรวงศึกษาธิการ

ประวัติการสอน

เริ่มสอนภาษาไทยครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2532 ที่โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ปัจจุบันสอนที่โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จนถึงปัจจุบัน สอนภาษาไทยต่อเนื่องกันเป็นเวลา 23 ปี

การทัศนศึกษาดูงานต่างประเทศ

7 – 17 พฤษภาคม 2530	ดูงานยุโรป ประเทศอังกฤษ เยอรมัน ฝรั่งเศส อิตาลี เนเธอร์แลนด์
5 – 10 พฤษภาคม 2534	ดูงานประเทศญี่ปุ่น
3 – 7 พฤษภาคม 2540	ดูงานประเทศจีน
24 – 30 ตุลาคม 2546	ดูงานประเทศจีน เฉินตู – เหมียนยาง – จิวโจ้วโกว – เม่าเสียน – ตูเจียงเอียน – เล่อชาน (8 วัน)
25 – 29 มีนาคม 2549	ดูงานประเทศจีน กุนหมิง – ลีเจียง
1 – 8 พฤษภาคม 2550	ดูงานยุโรป อิตาลี – สวิตส์ – ออสเตรีย เยอรมัน (8 วัน)

ผลงานทางวิชาการ

- วิเคราะห์ลักษณะของพระอภัยมณีในฐานะนักดนตรี
- งานวิจัยการเปรียบเทียบความพร้อมทางการเรียนคณิตศาสตร์และความคิดสร้างสรรค์
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการฝึกทักษะโดยวิธีการเล่นพื้นบ้าน
- งานวิจัยการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเขียนภาษาไทยและความคิดสร้างสรรค์ ชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 3

4. การพัฒนาการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้แบบฝึกด้วยวรรณกรรมรามเกียรติ์
5. เอกสารประกอบการสอนเรื่องการละครสำหรับครูประถม
6. แต่งนิทานสำหรับเด็ก 6 เรื่อง

ผลงานดีเด่น

- ได้รับรางวัลคำขวัญวันแม่แห่งชาติ ประจำปี พ.ศ. 2520 ของสภาสตรีสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย “ชาติเจริญแน่เพราะแม่ดี” รับรางวัลจาก หม่อมราชวงศ์ บัว กิตติากร
- มหาวิทยาลัยครูสวนสุนันทาคัดเลือกให้เป็นนักศึกษาที่น่าชื่อเสียง ประจำปี พ.ศ. 2520
- ได้รับโล่เกียรติกุณจากคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ในฐานะที่เป็นวิทยากรเรื่อง “สื่อสร้างสรรค์งานกระดาษ” เมื่อวันที่ 2 – 4 กันยายน พ.ศ. 2537
- ร่วมบันทึกการสอนทางรายการโทรทัศน์บ้านเด็กดี โดยอาจารย์พรจันทร์ จันทวิมล ในวันพฤหัสบดีที่ 16 กันยายน 2542 เป็นรายการบ้านเด็กดี โทรทัศน์ช่อง 11
- ได้รับรางวัลชนะเลิศอันดับ 1 “นางงานนิรมไทย” ของสมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) พ.ศ. 2542
- ได้รับเกียรติบัตรของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ได้สนับสนุนโครงการ “ผ้าไทย สายใยเศรษฐกิจ” โดยแต่งกายด้วยผ้าไทยอย่างต่อเนื่อง ในวันที่ 2 เมษายน พ.ศ. 2544
- เป็นผู้เชี่ยวชาญให้กับนิสิตและอาจารย์ที่เชิญมา
- เข็มเชิดชูเกียรติจารึกอักษรย่อพระนามาภิไธย สธ. ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
- เกียรติกุณครูภาษาไทยดีเด่นจากคุรุสภา กระทรวงศึกษาธิการ